

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Η. Ξ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Φ.
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

Γενική

ΓΕΝΙΚΗ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ
ΣΥΝΤΟΜΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ:

Φυσικὴν Γεωγραφίαν, τὴν
Γεωγραφίαν τῆς Εὐρώπης ἐν
ἐκτάσει καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ
Ἀμερικὴν ἐν περιλήψει.

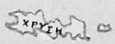
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ
46—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

Εκτάσεις των εδαφών
 Α. Ιερουσαλήμ
 Β. Αθήναι
 Γ. Θεσσαλονίκη

ΓΑΙΔΟΥΡΟΝΗΣΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΛΕΙΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Α. ΣΙΔΕΡΗ
 ΑΘΗΝΑΙΣ
 ΜΕΤΑΡΧΟΝ ΑΣΚΑΚΕΙΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Η. ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Φ.
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ

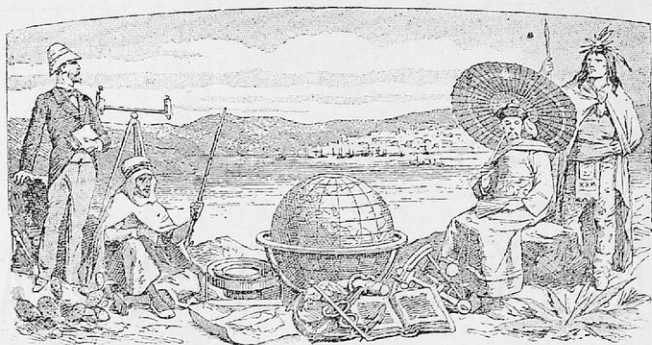
*Φυσικὴν Γεωγραφίαν, τὴν Γεωγραφίαν τῆς Εὐρώπης ἐν
ἐκτάσει καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀμερικὴν
ἐν περιλήψει.*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ
46—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ
1918

18572

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Γεωγραφία.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γεωγραφία λέγεται ἡ ἐπιστήμη ἣτις ἀσχολεῖται μὲ τὴν περιγραφὴν τῆς γῆς ὑφ' ὄψιν τὰς ἐπὶ τῆς.

Ἡ Γεωγραφία πρῶτον ἐξετάζει τὴν γῆν ὑπὸ τὴν ἐξωτερικὴν τῆς μορφὴν, κατόπιν ἀσχολεῖται περὶ τὰ διάφορα φυσικὰ φαινόμενα, ἅτινα συμβαίνουν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς, καὶ τέλος ἐξετάζει τὰ ὄντα τὰ κατοικοῦντα αὐτὴν καὶ εἰδικώτερον τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰς σχέσεις αὐτοῦ ἐν τῇ φύσει.

Ἐκ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς ἡ Γεωγραφία διαιρεῖται εἰς τρεῖς κλάδους:

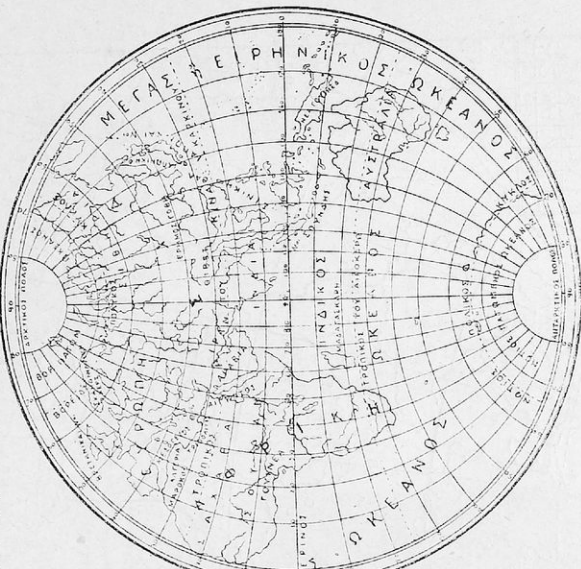
1) Τὴν **Μηθηματικὴν Γεωγραφίαν**, ἣτις ἐξετάζει τὴν γῆν ὡς οὐράνιον σῶμα.

2) Τὴν **Φυσικὴν Γεωγραφίαν**, ἡ ὁποία περιγράφει τὰ φυσικὰ γνωρίσματα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς.

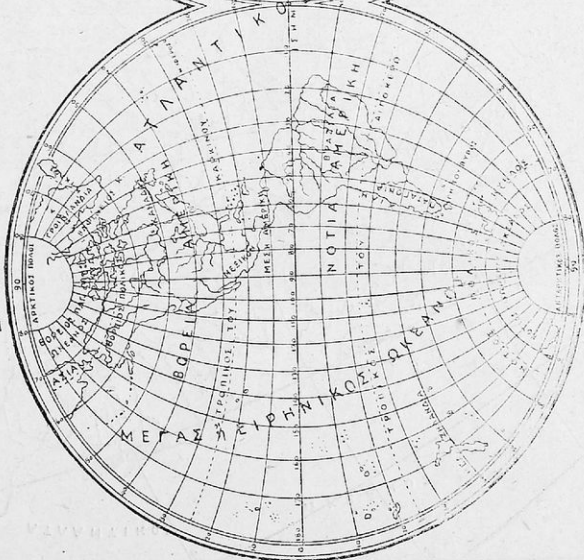
3) Τὴν **Πολιτικὴν Γεωγραφίαν**, ἣτις ἐξετάζει τὴν γῆν ὡς κατοικίαν τοῦ ἀνθρώπου.

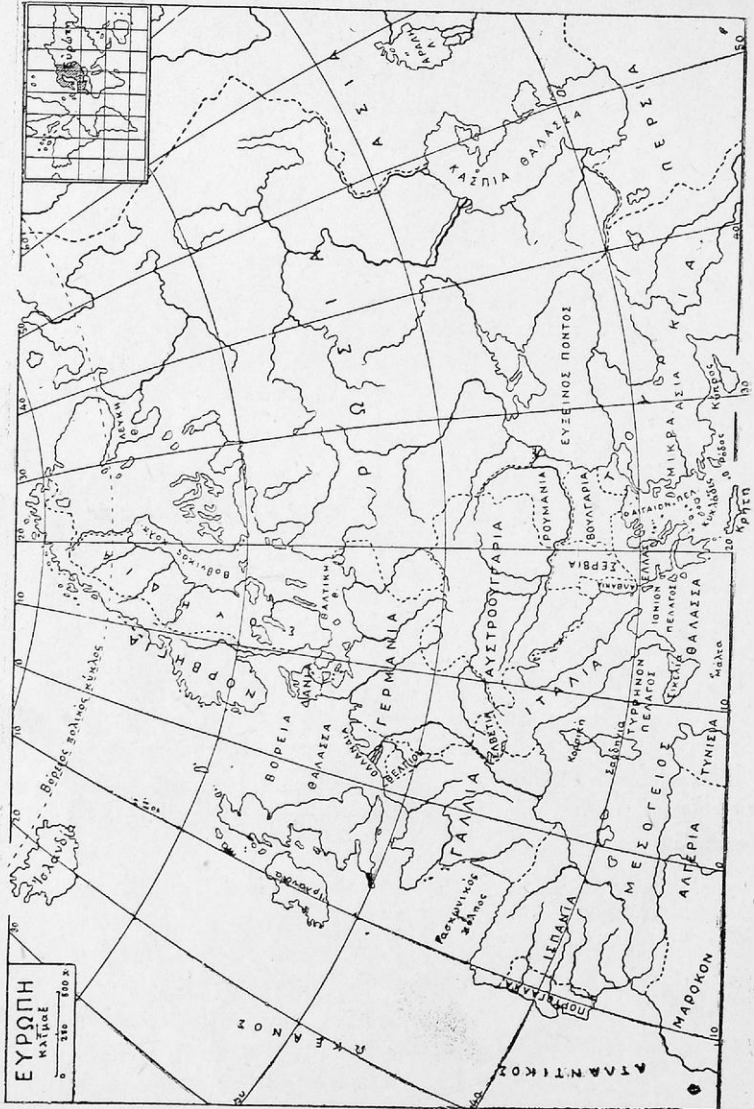
ΗΜΙΣΦΑΙΡΙΑ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΩΝ

ΔΥΤΙΚΩΝ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Ἡ Γῆ.

Ὅρισμός καὶ διάπλασις τῆς γῆς. — Γῆ εἶνε ὁ πλανήτης,¹ τὸν ὅποιον κατοικοῦμεν. Διὰ τὴν φθάσιν εἰς ὃ σημεῖον τὴν βλέπομεν σήμερον, ἡ γῆ υπέστη πολλὰς μεταμορφώσεις. Κατ' ἀρχὰς ἦτο σφαῖρα ἀτιμῶδης καὶ διάπυρος στρεφομένη περὶ ἑαυτὴν καὶ διαγράφουσα κύκλον περὶ τὸν ἥλιον. Διὰ τῆς παρόδου ὅμως τῶν αἰῶνων ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἐπήγγυτο καὶ καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον στερεά, ἐνῶ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς διετηρεῖτο εἰς τὴν ἀρχικὴν ἀτιμῶδη κατάστασιν. Σήμερον ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἀποτελεῖται ὑπὸ στερεοῦ φλοιοῦ, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν αὐτῆς εἶνε ἀκόμη μᾶζα διάπυρος καὶ ρευστή.

Ἡ γῆ ὡς πλανήτης.

Ὅριζων. — Ὅταν ἰστάμεθα εἰς ἀναπεπταμένον τόπον, παρατηροῦμεν περίξ ἡμῶν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ὡς κύκλον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπικάθηται ὁ οὐρανὸς ἐν εἴδει κοίλου ἡμισφαιρίου. Ἡ γραμμὴ ἣτις φαίνεται ὅτι χωρίζει τὴν γῆν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἢ ἐφ' ἣς φαίνεται ὅτι ἐφάπτεται ὁ οὐρανὸς μετὰ τῆς γῆς καλεῖται **ὄριζων**.

Ὅσον ὑψηλότερον εἶνε τὸ μέρος ἔπου ἰστάμεθα, τοσοῦτον ὁ ὄριζων εἶνε εὐρύτερος.

¹ Κατὰ τὴν ἀστρονομίαν πλανήτης εἶνε ἀστὴρ μὴ ἔχων ἴδιον φῶς καὶ διαγράφων κύκλον περὶ τὸν ἥλιον.

Σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος.—Ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος διακρίνομεν τέσσαρα κύρια σημεῖα· τὸ ἀνατολικόν, τὸ βόρειον, τὸ δυτικόν καὶ τὸ νότιον. Τὸ ἀνατολικόν σημεῖον κεῖται εἰς τὸ μέρος, ὁπότεν ἀνατέλλει ὁ ἥλιος κατὰ τὴν 7^{ην} Μαρτίου καὶ 10^{ην} Σεπτεμβρίου. Ἐὰν σταθῶμεν οὕτως, ὥστε νὰ ἔχωμεν τὸ ἀνατολικόν σημεῖον πρὸς τὰ δεξιὰ,

Προσανατολισμός.

τὸ βορειοδυτικόν (ΒΔ.) μεταξὺ τοῦ βορείου καὶ δυτικοῦ, τὸ νοτιοανατολικόν (ΝΑ.) μεταξὺ τοῦ νοτίου καὶ ἀνατολικοῦ, καὶ τὸ νοτιοδυτικόν (ΝΔ.) μεταξὺ τοῦ νοτίου καὶ τοῦ δυτικοῦ.

Σχῆμα τῆς γῆς.

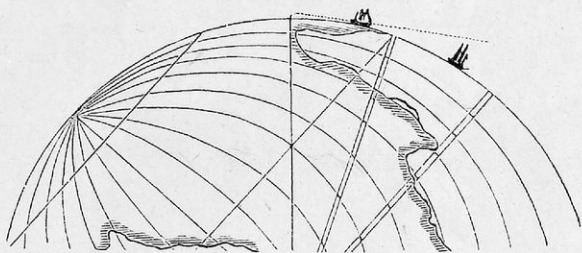
Ἡ γῆ ἔχει σχῆμα σφαιροειδές καὶ αἰωρεῖται εἰς τὸ ἀχανές διάστημα. Ὡς ἀπεδείχθη ἐκ πολλῶν παρατηρήσεων, τὸ σχῆμα τῆς γῆς δὲν ἔχει τὴν στρογγυλότητα τῆς κανονικῆς σφαίρας, διότι εἶνε ὀλίγον συμπεπιεσμένη εἰς τοὺς πόλους¹ καὶ ἐξογκωμένη πρὸς τὸν ἰσημερινόν². Τὸ σφαιροειδές τῆς γῆς καὶ ἡ κυρτότης τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ἀποδεικνύονται ἐκ πολλῶν παρατηρήσεων, ὧν σπουδαιότεραι εἶνε αἱ ἑξῆς:

α') Ἐὰν ἰστάμεθα εἰς τὴν παραλίαν καὶ βλέπωμεν πλείον ἀπομακρυνόμενον, παρατηροῦμεν ὅτι κατὰ πρῶτον ἐξαφανίζεται ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὸ σκάφος καὶ φαίνονται μόνον οἱ ἰστοί, κατόπιν ἐξα-

¹ Πόλοι λέγονται τὰ δύο σημεῖα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, δι' ὧν διέρχεται ὁ νοητὸς ἄξων αὐτῆς, εἶνε δὲ δύο, ὁ βόρειος καὶ ὁ νότιος πόλος.

² Ἰσημερινὸς λέγεται μέγας φανταστικὸς κύκλος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἴσον ἀπέχων τῶν δύο πόλων καὶ διαιρῶν τὴν γῆν εἰς δύο ἡμίση.

φανίζεται τὸ κάτω μέρος τῶν ἰστών και μετ' ὀλίγον ἐξαφανίζονται και οὔτοι ἐντελῶς. Ἐάν ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἦτο ἐπίπεδος, ἔπρεπε νὰ ἐξαφανίζοντο πρῶτον οἱ ἰστοὶ ὡς λεπτότεροι και τελευταίον τὸ σκάφος. Καὶ ἀντιστρόφως πάλιν, ὅταν τὸ πλοῖον ἔρχεται μακρόθεν,

Τὸ σφαιροειδὲς τῆς γῆς.

διακρίνομεν κατ' ἀρχὰς μόνον τὰ ἄνω μέρη τῶν ἰστών, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον, ἐφ' ὅσον τὸ πλοῖον προχωρεῖ, βλέπομεν ὀλόκληρους τοὺς ἰστούς, ἐνῶ τὸ σκάφος κρύπτεται ἀκόμη ὑπὸ τῆς κυρτότητος τῆς θαλάσσης, και τέλος, καθ' ὅσον τὸ πλοῖον πλησιάζει πρὸς τὴν ξηράν, βλέπομεν και τὸ ἄνω μέρος τοῦ σκάφους και τέλος ὀλόκληρον τὸ σκάφος.

β') Ὅταν βαδίζωμεν ἐπὶ ἐκτεταμένης πεδιάδος και παρατηρῶμεν ὑψηλὰ ἀντικείμενα μακρὰν ἡμῶν κείμενα, π. χ. ὄρη ἢ ὑψηλὰ δένδρα, βλέπομεν πρῶτον τὰ ὑψηλότερα μέρη αὐτῶν, καθ' ὅσον δὲ πλησιάζομεν, βλέπομεν και τὰ χαμηλότερα αὐτῶν μέρη και τέλος βλέπομεν αὐτὰ ὀλόκληρα.

γ') Ἐάν τις θαλασσοπόρος ἀναχωρήσῃ ἐκ τινος λιμένος και πλέῃ πάντοτε πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν αὐτὸν λιμένα ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους, περιπλέων οὕτω τὴν γῆν, ὅπως ἀκριβῶς μιτὰ τις κάμνει τὸν γύρον τοῦ γλόμπου μιᾶς λυχίας.

δ') Ὅταν συμβαίνει ἐκλειψὶς τῆς σελήνης, ἡ γῆ ρίπτει σκιὰν ἐπὶ τοῦ δίσκου τῆς σελήνης και ἐπισκιάζει αὐτήν. Ἡ σκιά αὕτη ἔχει σχῆμα κυκλικόν, εἶνε δὲ ἀποδεδειγμένον ὅτι μόνον τὰ σφαιροειδῆ σώματα ρίπτουσι κυκλικὰς σκιάς.

Τὰ ὄρη τῆς γῆς δὲν μεταβάλλουσι τὸ σφαιροειδὲς σχῆμα αὐτῆς, διότι ὅσον ὑψηλὰ και ἂν εἶνε, παραβαλλόμενα πρὸς τὸν ὄγκον τῆς γῆς, εἶνε τόσον μικρά, ὅσον μικρὰ εἶνε αἱ ἐσοχαὶ τῆς ἐπιφανείας ἐνὸς πορτοκαλλίου ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ μέγεθος αὐτοῦ.

Διαμόρφωσις της επιφανείας της γῆς.

ΣΗΜ. Ἐξηγήσεις τῆς εἰκόνας.—1. Ὅριζων.—Ἀπόδειξις τῆς

Ἡ ξηρὰ καὶ ἡ θάλασσα.

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ ξηρὰν καὶ θάλασσαν. Ὑπὸ τὴν γενικὴν ὀνομασίαν θάλασσα ἐννοοῦμεν ἐν γένει τὰ ὕδατα.

Τόσον ἡ ξηρὰ ὅσον καὶ τὰ ὕδατα λαμβάνουσι διαφόρους ὀνομασίας ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν, τῆς διαπλάσεως καὶ τοῦ σχήματος των. Οὕτω ἡ ξηρὰ ἀποτελεῖ τὰς ἠπείρους, τὰς νήσους, τὰς χερσονήσους, τὰ ἀκρωτήρια, τοὺς ἰσθμούς, τὰς πεδιάδας, τὰς κοιλάδας, τὰ ὄρη, τοὺς λόφους, τὰ δὲ ὕδατα σχηματίζουν τοὺς ὠκεανούς, τὰ πελάγη, τὰς θαλάσσας, τοὺς πορθμούς, τοὺς κόλπους, τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας.

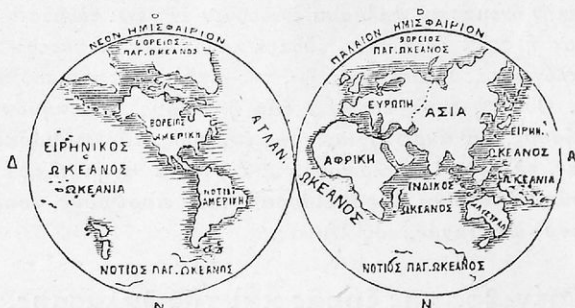
Μέγεθος τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ξηρᾶς εὐρίσκεται εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς (βόρειον ἡμισφαίριον) καὶ ἀποτελεῖ τὴν *Εὐρώπην, τὴν Ἀσίαν*, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς *Ἀφρικῆς, τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν* ὡς καὶ μέγα μέρος τῆς *Νοτίου Ἀμερικῆς*.

σφαιρικότητος τῆς γῆς.—2. Νῆσος.—3. Ἀρχιπέλαγος.—4. Χερσόνησος.—5. Γλῶσσα γῆς.—6. Ἴσθμός.—7. Σκόπελος.—8. Χθαμαλὴ νῆσος.—9. Αἰγιαλός.—10. Ἀκτὴ.—11. Θίνες.—11α. Ἀποθίνωσις.—11β. Στομαλίμνη.—12, 12. Ἀκρωτήριο.—13. Λόφος.—13α. Λοφώδης χώρα καὶ ὕδροκοίτης.—14. Ὅρος.—15. Ἡφαιστειον.—15α. Κορυφὴ καὶ κρατὴρ τοῦ ἠφαιστείου, β. κλιτύς, γ. πρόποδες τοῦ ὄρους.—16. Σειρὰ ὀρέων.—17. Σάγμα καὶ στερόν.—18. Πρόβοννοι.—19. Ἀλλικὸι πρόβοννοι.—20. Ὑψηλαὶ Ἀλπεις μετὰ χιονώδους χώρας.—21. Παγετώνες.—22. Πεδιάς καὶ βαθύπεδον.—23α. Τραπεζοειδῆς χώρα.—23β. Τραπεζοειδὲς ὄρος.—24, 24. Λίμναι.—25. Λίμνη ἐπὶ ὀρέων.—26. Θάλασσα.—27, 27. Κόλπος.—28. Ὅρμος.—29. Πορθμός.—30. Θαλάσσιος βραχίων (σοῦνδα).—31, 31. Προκυμαία.—32. Φάρος.—33. Πηγὴ.—34. Παραποτάμιον.—35. Λειμώνες.—35α. Δεξιὰ ὄχθη ποταμοῦ.—35β. Ἀριστερὰ ὄχθη.—36. Κάτω ροαὶ ποταμοῦ.—37. Ἐκβολαί.—38. Δέλτα.—39. Καταρράκτης.—40. Λεωφόρος.—41. Σιδηρόδρομος.—42. Σιδηροδρομικὴ γέφυρα.—43. Σύριγξ.—44. Λιμὴν.—45. Πόλις.—46. Χωρίον.—47. Δάσος βελονοφόρων δένδρων.—48. Δάσος φυλλοφόρων δένδρων.—49. Πτυλοειδῆ νέφη.—50. Σωροειδῆ νέφη.—51. Σιρωματοειδῆ—καὶ 52. Ὀμβροια νέφη.

Ἡ ἔκτασις τῆς ξηρᾶς εἶνε 131 ἑκατομμύρια τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, τῆς δὲ θαλάσσης 373 ἑκατομμύρια.

Ἡ θάλασσα καλύπτει τὴν μεγαλειτέραν ἔκτασιν τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου, εἰς τὸ ὅποιον ἔκτείνεται μέρος τῆς Ἀφρικῆς, τμήμα τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ἡ Αὐστραλία καὶ αἱ Νῆσοι τῆς Ὠκεανίας.

Ἡμισφαίρια.

Ἐν συνόλῳ ἡ θάλασσα κατέχει τὰ 70% ἤτοι τὰ $\frac{3}{4}$ περίπου τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ὅθεν ἡ θάλασσα εἶνε $2\frac{1}{2}$ φορές περίπου μεγαλειτέρα τῆς ξηρᾶς.

Οἱ Ὠκεανοί.

Ὠκεανοὶ ὀνομάζονται αἱ μεγάλαι θάλασσαι, αἵτινες περιβάλλουσι τὰς ἡπείρους πανταχόθεν. Οἱ Ὠκεανοὶ εἶνε οἱ ἑξῆς πέντε:

α') Ὁ Ἀτλαντικός Ὠκεανὸς ἔκτεινόμενος μεταξύ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀφρικῆς ἀπ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἀπ' ἑτέρου. Ὀνομάσθη οὕτω ἐκ τοῦ Ἀτλαντος, ὄρουσειρᾶς κειμένης ἐπὶ τοῦ βορειοδυτικοῦ μέρους τῆς Ἀφρικῆς καὶ εἶνε ὁ βαθυκολπώτερος ὄλων τῶν ἄλλων Ὠκεανῶν.

β') Ὁ Εἰρηνικὸς ἢ Μέγας Ὠκεανὸς μεταξύ τῆς Ἀσίας, Αὐστραλίας καὶ Ἀμερικῆς. Ὀνομάσθη Εἰρηνικὸς ὑπὸ τοῦ θαλασσοπόρου Μαγγελάνου διότι ἐπ' αὐτοῦ ἐπικρατοῦσιν ἄνεμοι εὐνοϊκοὶ διὰ τὴν ναυσιπλοΐαν ἐκλήθη δὲ μέγας, διότι εἶνε ὁ μεγαλειτέρος τῶν ἄλλων κατὰ τὴν ἔκτασιν.

γ') Ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανός, ὅστις ἔκτεινεται μεταξύ τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αὐστραλίας· ὀνομάσθη Ἰνδικὸς διότι περιβρέχει τὰς Ἰνδίας.

δ') Βόρειος ἢ Ἀρκτικὸς παγωμένος Ὠκεανὸς ἔκτεινόμενος πρὸς βορρᾶν τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

ε') **Νότιος ἢ Ἀνταρκτικὸς παγωμένος Ὠκεανός**, πρὸς νότον τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Αὐστραλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Μέγεθος καὶ βάθος τῶν Ὠκεανῶν.

Ὁ μέγιστος τῶν Ὠκεανῶν κατὰ τὴν ἔκτασιν εἶνε ὁ Εἰρηρικὸς ἢ Μέγας, ὅστις ὑπερβαίνει καὶ τὸ μέγεθος τῆς ὅλης Ξηρᾶς. Δεύτερος κατὰ τὴν ἔκτασιν εἶνε ὁ Ἀτλαντικὸς Ὠκεανὸς καὶ μετ' αὐτὸν ἔρχονται κατὰ σειρὰν ὁ Ἰνδικός, ὁ Βόρειος ἢ Ἀρκτικὸς παγωμένος Ὠκεανὸς καὶ ὁ Νότιος ἢ Ἀνταρκτικὸς παγωμένος Ὠκεανός.

Βυθὸς τῆς θαλάσσης λέγεται τὸ μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, τὸ ὁποῖον καλύπτεται ὑπὸ θαλασσίων ὑδάτων.

Ὁ βυθὸς τῆς θαλάσσης εἶνε ἀνώμαλος, ὅπως καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ξηρᾶς. Πρὸς τὸ μέρος ὅμως τῶν ἀκτῶν ὁ πυθμὴν εἶνε πολὺ ὁμαλότερος τοῦ ἐδάφους τῆς Ξηρᾶς.

Μέγα μέρος τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης κεῖται εἰς βάθος ὀλιγώτερον τῶν 200 μ. Τὸ μέσον ὅμως βάθος τῆς θαλάσσης εἶνε 3,500 μ. ἤτοι πενταπλάσιον τοῦ μέσου ὕψους τῆς Ξηρᾶς (700 μ.). Διάφοροι βυθομετρήσεις γενόμεναι ἐπανειλημμένως διὰ τὴν τοποθέτησιν ὑποβρυχίων καλωδίων ἐβεβαίωσαν βάθη ὑπερβαίνοντα τὰ 9,000 μέτρα εἰς διάφορα σημεῖα τοῦ Εἰρηρικοῦ Ὠκεανοῦ. Τὸ μέγιστον βάθος εἰς τὸν Ὠκεανὸν τοῦτον παρὰ τὰς Φιλιππῖνας νήσους ὑπελογίσθη εἰς 9,800 μέτρα.

Τὰ μεγαλείτερα βάθη τῶν Ὠκεανῶν εὐρίσκονται πλησίον ἀκτῶν, εἰς τὰς ὁποίας καταλήγουσιν ὑψηλὰ ὄρη.

Ἡ θερμοκρασία τῆς θαλάσσης.

Ἡ θερμοκρασία τῆς θαλάσσης κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς κυμαίνεται μεταξὺ τῶν $+32^{\circ}$ καὶ -3° Κελσίου ἀναλόγως τῆς θέσεως αὐτῆς καὶ τῶν ὥρων τοῦ ἔτους. Ἡ ἐπίδρασις τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου φθάνει μέχρι βάρους 180 μ. ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Κατὰ τὰ βαθύτερα μέρη ἡ θερμοκρασία ἐλαττοῦται οὕτως ὥστε εἰς τὸν πυθμένα τῶν Ὠκεανῶν ἡ θερμοκρασία εἶνε $+2^{\circ}$ μέχρι -2° Κελσίου. Εἰς τὰ βαθύτατα μέρη τῆς Μεσογείου θαλάσσης ἡ θερμοκρασία εἶνε $+13^{\circ}$.

Κινήσεις τῆς θαλάσσης.

Ἡ θάλασσα ἔχει τρεῖς εἴδη κινήσεων· τὰ *θαλάσσια ρεύματα*, τὰ *κύματα* καὶ τὰς *παλίρροιας*.

α') **Τὰ Θαλάσσια ρεύματα** εἶνε κανονικαὶ μετατοπίσεις θαλασσίων ὑδάτων καθ' ὀριζμένην διεύθυνσιν δίκην ποταμῶν. Τὰ ρεύματα ταῦτα διακρίνονται εἰς *θερμὰ* καὶ *ψυχρὰ*. Τὰ θερμὰ ἐκκινουῦσιν ἐκ τῶν θερμῶν θαλασσῶν τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ διευθύνονται πρὸς τοὺς πόλους, τὰ δὲ ψυχρὰ ἐκκινουῦσιν ἀπὸ τὰς πολικὰς θαλάσσης καὶ διευθύνονται πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Ἐκ τῶν θερμῶν ρευμάτων τὸ μεγαλύτερον εἶνε τὸ *Ρεῦμα τοῦ κόλπου*, τὸ ὁποῖον σχηματίζεται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ διευθύνεται πρὸς τὰ περάλια τῆς Εὐρώπης, ὁμοιάζει δὲ πρὸς ἀληθῆ θαλάσσιον ποταμόν. Τὸ ρεῦμα τοῦτο διατρέχει τὸν Ἀτλαντικὸν Ὀκεανὸν μὲ ταχύτητα 7 - 8 χιλιομέτρων καθ' ὥραν, ἔχει δὲ πλάτος 90 χιλιομέτρων καὶ βάθος 370. Ἄτερον θερμὸν ρεῦμα εἶνε τὸ *Κοῦρο-Σίβο* ἐν τῇ Εἰρηρικῇ Ὀκεανῷ.

Ἐκ τῶν ψυχρῶν ρευμάτων τὸ κυριώτερον εἶνε τὸ *Πολικὸν ρεῦμα*, ὅπερ ἀνχωρεῖ ἐκ τοῦ πόλου καὶ διευθύνεται πρὸς τὰ παράλια τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν.

Αἷτια τῶν ρευμάτων εἶνε ἡ ἐξάτμισις τῶν θαλασσῶν τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἡ διαφορά τῆς πυκνότητος καὶ ἀλμυρότητος τῶν ὑδάτων καὶ ἡ ἐπίδρασις τῶν ἐτησίων ἀνέμων.

β') **Τὰ κύματα** εἶνε ταλαντώσεις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης ποικίλλουσι κατὰ τὸ πλάτος, τὸ μῆκος καὶ τὸ βάθος. Τὰ κύματα προέρχονται ἐκ τῆς πίεσεως τοῦ ἀνέμου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Τὸ ὕψος τούτων ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνέμου, τοῦ βάθους καὶ τοῦ μεγέθους τῆς θαλάσσης. Τὸ ὕψος τῶν κυμάτων ποικίλλει μεταξὺ 13 καὶ 15 μ. ἀλλ' ἐν καιρῷ θυέλλης δύναται νὰ φθάσῃ μέχρι 18 μ. ἡ δὲ μεταξὺ τῶν δύο κυμάτων ἀπόστασις ἐν τοῖς μεγάλοις ὠκεανοῖς φθάνει πολλάκις μέχρι 250 μ. σπανίως δὲ μέχρι 400. Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ταλαντώσεων τούτων δὲν δύναται νὰ γίνῃ κίθητὸν εἰς βάθος μεγαλύτερον τῶν 20 μέτρων.

γ') **Ἡ παλίρροια** εἶνε καὶ αὕτη κανονικὴ ταλάντωσις τῶν θαλασσίων ὑδάτων καὶ προέρχεται ἐκ τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ θαλασσοῦ ὕδατος ἀνυψοῦται καὶ καταπίπτει

διαιρητικῶς καὶ κανονικῶς τοῦτο δὲ διακρίνεται κατὰ τὰ παράλια. Ὁ χρόνος καθ' ὃν τὸ ὕδωρ ἀνυψοῦται καὶ πλημμυρεῖ τοὺς αἰγιαλοὺς καλεῖται *πλημμυρίς* ἢ *ἀνιούσα παλίρροια*, ὁ δὲ χρόνος καθ' ὃν τὸ ὕδωρ κατέρχεται λέγεται *ἀμπωτις* ἢ *κατιούσα παλίρροια*. Ἐκάστη πλημμυρίς καὶ ἀμπωτις διαρκεῖ 6 ὥρας καὶ 12 1/2 λεπτά. Μεταξὺ μιᾶς πλημμυρίδος καὶ μιᾶς ἀμπωτίδος μεσολαβεῖ χρονικὸν διάστημα, κατὰ τὸ ὅσον ἢ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἡρεμεῖ. Τὸ ὕψος τῶν παλιρροϊῶν δὲν εἶνε τὸ αὐτὸ εἰς ὅλας τὰς ἀκτὰς οὔτε κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν. Εἰς τὰς μικρὰς θαλάσσας ἢ παλίρροια εἶνε ἀσθενής.

Ἐν Ἑλλάδι γίνεται παλίρροια ἐν τῷ πορθμῷ τοῦ Εὐρῖπου, ὅπου τὰ ὕδατα φθάνουσιν εἰς ὕψος 30—40 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου.

Αἱ Ἕπειροι.

Ἡ ξηρὰ ἀποτελεῖται ἐκ πέντε μεγάλων μερῶν, τὰ ὁποῖα καλοῦνται *ἡπειροι*, καὶ ἐκ μεγάλου ἀριθμοῦ νήσων. Αἱ ἡπειροὶ εἶνε αἱ ἑξῆς: ἢ *Εὐρώπη*, ἢ *Ἀσία*, ἢ *Ἀφρική*, ἢ *Ἀμερική* καὶ ἢ *Ὠκεανία*.

Ἡ Εὐρώπη, ἢ Ἀσία καὶ ἢ Ἀφρική καλοῦνται καὶ *παλαιὸς κόσμος* ἢ *παλαιὰ ἡπειρος*, διότι ἦσαν γνωσταὶ ἀπὸ παλαιωτάτων χρόνων. Ἡ Ἀμερική ὀνομάζεται *νέος κόσμος* ἢ *νέα ἡπειρος*, διότι ἦτο ἄγνωστος καὶ μόλις κατὰ τὸ 1492 μ. Χ. ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου. Ἡ Ἀμερική διαιρεῖται εἰς *Βόρειον* καὶ *Νότιον*.

Ἡ Ὠκεανία, ἣς ἀνεκαλύφθη τῷ 1606 μ. Χ. ὑπὸ Ὀλλανδῶν ἀποτελεῖται ἐκ τῆς Αὐστραλίας καὶ ἐκ πολυχθίμων νήσων ἐγκατεσπαρμένων εἰς τὸν Ὠκεανόν.

Μέγεθος τῶν Ἑπείρων.

Αἱ ἡπειροὶ διαφέρουσιν ἀλλήλων κατὰ τὸ μέγεθος, ἦτοι τὴν ἕκτασιν. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν τριῶν ἡπείρων, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν *παλαιὸν κόσμον*, ἦτοι τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς ὁμοῦ, ἔχει ἕκτασιν 80 περίπου ἑκατομμυρίων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων. Ἐκ τῶν ἡπείρων τούτων μεγαλειτέρα εἶνε ἢ Ἀσία ἔχουσα ἕκτασιν 40 ἑκατομμυρίων τετραγ. χιλιομέτρων ἦτοι ὅσην ἕκτασιν ἔχουσιν ὁμοῦ

¹ Μεταξὺ τῶν ἡπείρων κατατάσσεται ὑπὸ τινων καὶ ἢ *Ἀνταγκίς*, ἢ *καϊάφυχος* ξηρὰ τοῦ νοτίου πόλου.

αί δύο ἄλλαι ἡπειροὶ Εὐρώπη καὶ Ἀφρική. Μετὰ τὴν Ἀσίαν ἔρχεται ἡ Ἀφρική, ἣτις εἶνε τριπλασία τῆς Εὐρώπης ἔχουσα ἕκτασιν 30 ἑκατομμυρίων τετραγ. χιλιομέτρων καὶ τέλος ἡ Εὐρώπη 10 ἑκατομμυρίων τετραγ. χιλιομέτρων.

Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ νέου κόσμου ἔχει ἕκτασιν 43 ἑκατομμυρίων τετραγ. χιλιομέτρων, ἦτοι ἡ μὲν βόρειος Ἀμερικὴ 25 ἑκατομμύρια τετραγ. χιλιομέτρα, ἡ δὲ Νότιος Ἀμερικὴ 18 ἑκατομμύρια τετραγ. χιλιομέτρα.

Ἡ ἕκτασις τῆς Ὠκεανίας, ἦτοι τῶν νήσων αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν ἡπειρον ταύτην, εἶνε 11 ἑκατομμυρίων τετραγ. χιλιομέτρων, ἦτοι κατὰ τι μεγαλειτέρα τῆς Εὐρώπης. Ἐκ τούτων τὰ $7\frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια τετραγ. χιλιομέτρα ἀποτελοῦσι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Αὐστραλίας.

Κύκλοι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

Κύκλος, περιφέρεια καὶ διαίρεσις αὐτοῦ.—Ἄν κόψωμεν σφαῖραν εἰς δύο μέρη, ἡ ἐπιφάνεια τῆς τομῆς ἔχει σχῆμα κύκλου. Οὗτος εἶνε τόσῳ μεγαλειέτερος, ὅσῳ πλησιέστερος εἶνε πρὸς τὸ κέντρον τῆς σφαίρας καὶ ἀντιστρόφως εἶνε τόσῳ μικρότερος, ὅσῳ περισσότερον ἀπέχει τοῦ κέντρον τῆς σφαίρας.

Μέγιστος κύκλος εἶνε ἐκεῖνος τοῦ ὁποῦο ἡ τομὴ διέρχεται ἀκριβῶς διὰ τοῦ κέντρον. Ἡ καμπύλη γραμμὴ καθ' ἣν περατοῦται ὁ κύκλος καλεῖται **περιφέρεια**.

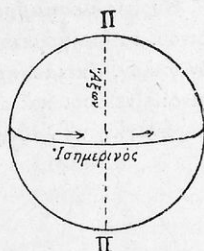
Πᾶν τμήμα τῆς περιφερείας καλεῖται **τόξον**.

Ἡ περιφέρεια ἐκάστου κύκλου διαιρεῖται εἰς 360 ἴσα μέρη, ἅτινα καλοῦνται **μοῖραι** καὶ σημειοῦνται ὡς ἐξῆς: 360°. Συνεπῶς τὸ ἥμισυ τῆς περιφερείας τοῦ κύκλου εἶνε 180° καὶ τὸ τέταρτον αὐτῆς 90°. Ἐκάστη μοῖρα ὑποδιαιρεῖται εἰς 60 ἴσα μέρη καλούμενα **πρώτα λεπτά** (60'), ἕκαστον δὲ πρῶτον λεπτόν εἰς 60 **δευτέρα λεπτά** (60").

Ἄξων καὶ πόλοι τῆς γῆς.

Ἄξων.—Εἶπομεν ἤδη ὅτι ἡ γῆ ἔχει σχῆμα σφαιροειδὲς καὶ αἰωρεῖται εἰς τὸ κενόν περιφερομένη περὶ τὸν ἥλιον. Πλὴν ὅμως τῆς κινήσεως ταύτης ἡ γῆ στρέφεται καὶ ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, καθ' ὃν τρόπον στρέφεται ἡ βέμβλιξ (σβοῦρα). Ἐκάστη τοιαύτη περιστροφή διαρκεῖ 24 ὥρας καὶ λέγεται **στροφὴ περὶ τὸν ἄξονα**.

Ἄξων τῆς γῆς καλεῖται ἡ νοητὴ γραμμὴ ἢ διερχομένη διὰ τοῦ κέντρου τῆς γῆς περὶ τὴν ὁποίαν αὕτη στρέφεται. Δυνάμεθα νὰ παραστήσωμεν τὸν ἄξωνα καὶ τὴν στροφὴν τῆς γῆς, ἐὰν διαπεράσωμεν πορτοκάλλιον διὰ βελόνης διερχομένης διὰ τοῦ κέντρου αὐτοῦ καὶ στρέψωμεν τὸ πορτοκάλλιον περὶ τὴν βελόνην. Ἡ βελόνη παριστᾷ τὸν ἄξωνα τῆς γῆς. Ὁ ἄξων τῆς γῆς ἔχει μῆκος 12,712 χιλιομέτρων.

Ἄξων-Πόλοι.

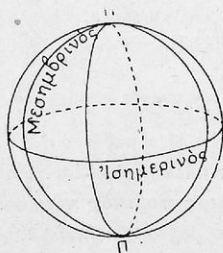
Πόλοι τῆς γῆς καλοῦνται τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἄξονος τῆς γῆς, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς καὶ ἄτινα δὲν περιστρέφονται. Ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος, πόλοι εἶνε αἱ δύο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ πορτοκαλλίου ὀπαί, διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται ἡ βελόνη. Ὁ μὲν πρὸς βορρᾶν κείμενος πόλος λέγεται βόρειος ἢ ἀρκτικός πόλος, ὁ δὲ πρὸς νότον νότιος ἢ ἀνταρκτικός πόλος.

Μέγιστοι κύκλοι τῆς γῆς.—Ἡμισφαίρια.

Μέγιστοι κύκλοι τῆς γῆς εἶνε ὁ ἰσημερινός καὶ οἱ μεσημβρινοί.

Ἰσημερινός λέγεται ὁ μέγιστος περὶ τὴν γῆν νοητὸς κύκλος, οὗτινος πάντα τὰ σημεῖα τῆς περιφερείας ἀπέχουσιν ἐξ ἴσου ἀπὸ τῶν δύο πόλων.

Ὁ Ἰσημερινός διαιρεῖ τὴν γῆν εἰς δύο ἴσα μέρη, τὰ ὅποια λέγονται ἡμισφαίρια. Ἐκ τούτων τὸ μὲν πρὸς βορρᾶν λέγεται βόρειον ἡμισφαίριον, τὸ δὲ πρὸς νότον νότιον ἡμισφαίριον. Καλεῖται ἰσημερινός ὁ κύκλος οὗτος, διότι οἱ ἐπ' αὐτοῦ κείμενοι τόποι ἔχουσι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἴσην τὴν ἡμέραν πρὸς τὴν νύκτα.

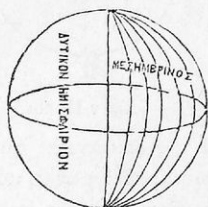

Μεσημβρινοί λέγονται οἱ μέγιστοι νοητοὶ κύκλοι τῆς γῆς, οἵτινες διέρχονται διὰ τῶν πόλων καὶ τέμνουσι τὸν ἰσημερινὸν καθέτως εἰς τέσσαρα ἴση μέρη. Εἶνε δ' οὗτοι πολλοί, διότι δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ὅτι διέρχεται τοιοῦτος μεσημβρινός εἰς πάντα τόπον. Καλοῦνται μεσημβρινοὶ οἱ κύκλοι οὗτοι, διότι, ὅταν ὁ ἥλιος κατὰ τὴν φαινομενικὴν του κίνησιν διέλθῃ ἀνωθεν αὐτῶν, πάντες οἱ τόποι οἱ εὐρισκόμενοι ἐπὶ τῆς περιφερείας τῶν κύ-

κλων αὐτῶν ἔχουσι μεσημβριάν.

Κυρίως **μεσημβρινός** τόπου τινός καλεῖται τὸ ἥμισυ τοῦ μεσημβρινοῦ, τὸ διερχόμενον διὰ τοῦ τόπου τούτου ἀπὸ τοῦ ἑνὸς πόλου εἰς τὸν ἄλλον, **ἀντιμεσημβρινός** δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ. Ἐπειδὴ οἱ μεσημβρινοὶ εἶνε ὅσοι καὶ οἱ τόποι, διὰ τὴν παράστασιν τῆς γῆνης σφαίρας εἶνε ἀνάγκη νὰ λάβωμεν ἓνα μεσημβρινὸν ὡς σημεῖον ἀφετηρίας. Ὁ

β. ΠΟΛΟΣ

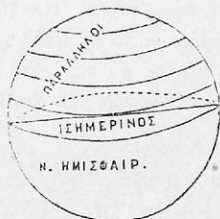

Ν. ΠΟΛΟΣ
Μεσημβρινοί.

μεσημβρινός οὗτος καλεῖται **πρῶτος μεσημβρινός** καὶ διαιρεῖ τὴν γῆν εἰς δύο ἡμισφαίρια, τὸ **ἀνατολικὸν** καὶ τὸ **δυτικόν**. Ἐκ τούτου ὀρίζονται κατὰ τὴν ἀπόστασιν αἱ θέσεις τῶν λοιπῶν μεσημβρινῶν.

Ὡς πρῶτος μεσημβρινός ἐλαμβάνετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων γεωγράφων ὁ διερχόμενος διὰ τῆς νήσου Φέρου (μιας τῶν Καναρίων νήσων τῆς Ἀφρικῆς). Οἱ Γάλλοι λαμβάνουσιν ὡς πρῶτον μεσημβρινὸν τὸν διερχόμενον διὰ τοῦ ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων, οἱ δὲ Ἄγγλοι τὸν διερχόμενον διὰ τοῦ Γκρήνουϊτς (προαστείου τοῦ Λονδίνου).

Παράλληλοι κύκλοι.—**Παράλληλοι κύκλοι** τῆς γῆς λέγονται οἱ κύκλοι ἐκεῖνοι οὓς φανταζόμεθα ὅτι διέρχονται παράλλῳ τῶν Ἰσημερινῶν ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων. Οἱ κύκλοι οὗτοι μικρύνονται ἐφ' ὅσον ἀπομικρύνονται τοῦ Ἰσημερινοῦ. Μεταξὺ τούτων διακρίνονται τέσσαρες ὡς σπουδαιότεροι, ἐξ ὧν δύο καλοῦνται **τροπικοὶ** καὶ δύο **πολικοὶ**. Ἐκ τῶν τροπικῶν ὁ μὲν εὐρισκόμενος ἐπὶ τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου ἀπέχει $23^{\circ}, 27'$ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ καλεῖται **τροπικὸς τοῦ Καρκίνου**, ὁ δ' ἐπὶ τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου ἀπέχει ἐπίσης $23^{\circ}, 27'$ ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ καλεῖται **τροπικὸς τοῦ Αἰγόκερω**. Λέγονται **τροπικοὶ** οἱ κύκλοι οὗτοι, διότι ὅταν ὁ ἥλιος κατὰ τὴν φαινομενικὴν κίνησίν του διέλθῃ ἄνωθεν αὐτῶν, τρέπεται πάλιν πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Ἐκ τῶν δύο πολικῶν κύκλων, ὁ μὲν εἰς ἀπέχει $23^{\circ}, 27'$ ἀπὸ τοῦ βορείου πόλου καὶ καλεῖται **βόρειος πολικὸς κύκλος**, ὁ δ' ἕτερος $23^{\circ}, 27'$ ἀπὸ τοῦ νοτίου καὶ καλεῖται **νότιος πολικὸς κύκλος**.

Ἰσημερινός παράλληλοι

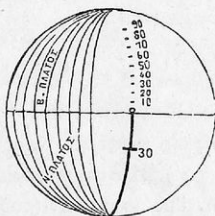
Ἐκ τῶν δύο πολικῶν κύκλων, ὁ μὲν εἰς ἀπέχει $23^{\circ}, 27'$ ἀπὸ τοῦ βορείου πόλου καὶ καλεῖται **βόρειος πολικὸς κύκλος**, ὁ δ' ἕτερος $23^{\circ}, 27'$ ἀπὸ τοῦ νοτίου καὶ καλεῖται **νότιος πολικὸς κύκλος**.

Εἰς τοὺς τόπους, διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται ὁ βόρειος πολικὸς κύκλος, ὁ ἥλιος τὴν $8^{\text{ην}}$ Δεκεμβρίου δὲν ἀνατέλλει, μόλις δὲ τὴν μεσημβρίαν τῆς ἡμέρας ταύτης φθάνει εἰς τὸν ὀρίζοντα, τὴν δὲ $8^{\text{ην}}$ Ἰουνίου

δὲν δύοι, μόλις δὲ τὸ μεσονύκτιον ἐφάπτεται τοῦ ὀρίζοντος. Εἰς δὲ τοὺς τόπους ἔνθα διέρχεται ὁ νότιος πολικὸς κύκλος, συμβαίνει τὸ αὐτὸ κατ' ἀντίστροφον χρονολογίαν.

Γεωγραφικὸν πλάτος.

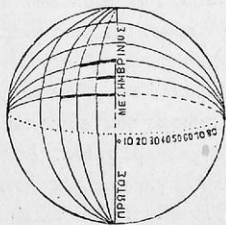
Γεωγραφικὸν πλάτος τόπου τινὸς καλεῖται ἡ ἀπόστασις τοῦ τόπου τούτου ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ· καὶ ἂν μὲν ὁ τόπος κεῖται πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἰσημερινοῦ, τὸ γεωγραφικὸν πλάτος αὐτοῦ καλεῖται **βόρειον**, ἂν δὲ πρὸς νότον, **νότιον**. Τὸ γεωγραφικὸν πλάτος μετρεῖται ἐπὶ τοῦ τόξου τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ περιλαμβανομένου μεταξὺ τοῦ τόπου τούτου καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ, προσδιορίζεται δὲ κατὰ μοίρας, πρῶτα καὶ δευτέρα λεπτά. Ἐπειδὴ τὸ μεταξὺ ἐκάστου πόλου καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ τόξον τοῦ μεσημβρινοῦ εἶνε 90° (τὸ $\frac{1}{4}$ τῆς ὅλης περιφερείας), τὸ γεωγραφικὸν πλάτος τόπου τινὸς ποικίλλει μεταξὺ 0° καὶ 90° . Ὅσοι τόποι εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ δὲν ἔχουσι γεωγραφικὸν πλάτος, ὅσοι δὲ κεῖνται ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν πόλων, ἔχουσι γεωγραφικὸν πλάτος 90° . Αἱ Ἀθηναὶ ἔχουσι βόρειον γεωγραφικὸν πλάτος 38° !

Γεωγραφικὸν πλάτος.

Γεωγραφικὸν μῆκος.

Γεωγραφικὸν μῆκος τόπου τινὸς καλεῖται ἡ ἀπόστασις τοῦ τόπου τούτου ἀπὸ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ. Καὶ ἂν μὲν ὁ τόπος εὐρίσκεται πρὸς ἀνατολὰς τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ, λέγεται τὸ γεωγραφικὸν μῆκος **ἀνατολικόν**, ἂν δὲ πρὸς δυσμὰς, λέγεται **δυτικόν**.

Γεωγραφικὸν μῆκος.

Τὸ γεωγραφικὸν μῆκος μετρεῖται ἀπὸ 0° μέχρις 180° ἐπὶ τοῦ τόξου τοῦ Ἰσημερινοῦ τοῦ περιλαμβανομένου μεταξὺ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ τόπου καὶ τοῦ πρώτου μεσημβρινοῦ. Ἐὰν λάβωμεν ὡς πρῶτον μεσημβρινὸν τὸν διερχόμενον διὰ τοῦ ἀστεροσκοπεῖου τῶν Παρισίων,

οσοι τόποι εϋρίσκονται ἐπὶ τῆς ἡμιπεριφερείας τοῦ μεσημβρινοῦ τούτου δὲν ἔχουσι γεωγραφικὸν μῆκος. Τὸ γεωγραφικὸν μῆκος λοιπὸν τόπου τινὸς θὰ εϋρίσκηται μεταξὺ τοῦ τόξου 180° πρὸς Α τῶν Παρισίων ἢ 180° πρὸς Δ τῶν Παρισίων. Τὸ αὐτὸ λέγομεν ἐὰν ὡς πρῶτον μεσημβρινὸν λάβωμεν τὸν διερχόμενον διὰ τῆς νήσου Φέρου ἢ διὰ τοῦ ἀστεροσκοπείου τοῦ Γκρήνουϊτς.

Τὸ κέντρον τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ἔχει περίπου 20° ἀνατολικὸν μῆκος ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν Παρισίων, 22° ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ Γκρήνουϊτς καὶ 41° ἀπὸ τοῦ τῆς νήσου Φέρου.

Διὰ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους καὶ μήκους τόπου τινὸς ὀρίζομεν τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

Ζῶναι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Θερμοκρασία τῶν ζωνῶν.

Οἱ τροπικοὶ καὶ οἱ πολικοὶ κύκλοι διαίρουσι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς εἰς πέντε μεγάλας ζώνας, αἵτινες εἶνε αἱ ἑξῆς:

α') Ἡ **διακεκαυμένη** (ἢ θερμὴ) ζώνη περιλαμβανομένη μεταξὺ τῶν δύο τροπικῶν (τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ Αἰγίουπερου) καὶ ἔχουσα ἐν

Αἱ πέντε ζῶναι.

τῇ μέσῃ τὸν Ἴσημερινόν. Ὀνομάζεται οὕτως ἡ ζώνη αὕτη, διότι εἰς τοὺς τόπους, αἵτινες κείνται ἐπ' αὐτῆς, ἐπικρατεῖ μεγίστη θερμότης, καθ' ὅσον αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου πίπτουσι καθέτως. Τὸ πλάτος τῆς ζώνης ταύτης εἶνε 5,000 χιλιομέτρων περίπου.

β') Αἱ **δύο Εὐκρατοὶ ζῶναι**, αἱ κείμεναι μεταξὺ τῶν τροπικῶν καὶ τῶν πολικῶν κύκλων (βόρειος εὐκρατος καὶ νότιος εὐκρατος ζώνη). Ὀνομάσθησαν εὐκρατοὶ αἱ ζῶναι αὗται, διότι εἰς τὰς χώρας τὰς εϋρισκομένας

ἐπ' αὐτῶν τὸ ψῦχος καὶ ἡ θερμότης εἶνε συγκεκρασμένα. Τοῦτο συμβαίνει διότι ὁ ἥλιος ρίπτει τὰς ἀκτίνάς του πλαγίως εἰς τὰς ζώνας ταύτας. Τὸ πλάτος ἑκατέρας τῶν ζωνῶν τούτων εἶνε 5,000 χιλιομέτρων περίπου.

γ') Αἱ **δύο κατεψυγμέναι ζῶναι**, αἱ περιοριζόμεναι πέραν τῶν πολικῶν κύκλων μέχρι τῶν πόλων (βόρειος κατεψυγμένη καὶ νότιος

κατεφυγμένη). Καλοῦνται οὕτως αἱ ζῶναι αὗται, διότι ἐν αὐταῖς ἐπικρατεῖ δριμύτατον ψῦχος, αἱ δὲ θάλασσαί ἐκεῖ εἶνε σχεδὸν πάντοτε παγωμέναι. Τοῦτο συμβαίνει διότι αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου προσπίπτουσι πολὺ πλαγίως. Τὸ πλάτος ἑκατέρας τῶν κατεφυγμένων ζωνῶν εἶνε 2,500 χιλιομέτρων.

Ἡ ἀτμόσφαιρα.

Ἀτμόσφαιρα καλεῖται ὁ ἀήρ ὁ περιβάλλων τὴν γῆν πανταχόθεν. Μεγάλη εἶνε ἡ σπουδαιότης τοῦ ἀέρος ἐν τῇ φύσει. Εἶνε ἀπαραίτητος διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, τῶν ζῶων καὶ τῶν φυτῶν, συντελεῖ εἰς τὴν καύσιν, διατηρεῖ τὴν ἀναπνοὴν καὶ εἶνε ὁ φορεὺς τοῦ ἤχου. Ἡ βιομηχανία χρησιμοποιοῖ τὸν ἀέρα ὡς κινήτηριον δυνάμιν εἰς πλείστας περιπτώσεις (ἱστιοπλοῖα, κίνησις τῶν ἀνεμομύλων, ἀεροπλοῖα κλπ.).

Πάχος τῆς ἀτμοσφαιρας. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἢ ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ περιβάλλει τὴν γῆν ὡς μία κοίλη σφαιρα. Τὸ πάχος τῆς ἀτμοσφαιρας δὲν δύναται νὰ εὑρεθῇ ἐπακριβῶς. Ἐν τούτοις ὑπελογίσθη ὅτι ὁ ἀήρ ἐκτείνεται 80 χιλιομέτρα περίπου ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης. Ἐκ τούτων μόνον μέχρι τῶν δέκα χιλιομέτρων ὁ ἀήρ εἶνε ἀναπνεύσιμος. Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ εἶνε πυκνότερος εἰς τὰ χαμηλὰ αὐτοῦ στρώματα, ἀραιότερος δὲ καὶ ἐλαφρότερος ὅσον προχωρεῖ πρὸς τὰ ὕψη. Τὸ πάχος τοῦ ἀέρος εἶνε ἐλάχιστον παραβαλλόμενον πρὸς τὸν ὄγκον τῆς γῆς διὰ τοῦτο λέγουσιν ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα εἶνε διὰ τὴν γῆν ὅτι ὁ χνοὺς εἰς τὸ ροδάκινον.

Θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιρας. *Θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιρας* λέγεται ὁ βαθμὸς τῆς θερμότητος αὐτῆς. Πηγὴ τῆς θερμότητος ἐπὶ τῆς γῆς εἶνε ὁ ἥλιος. Ἡ ἀτμόσφαιρα ὅμως λαμβάνει μικρὰν ποσότητα θερμότητος ἀμέσως ἐκ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων. Ἡ κυρία πηγὴ τῆς θερμότητος τῆς ἀτμοσφαιρας εἶνε ἡ διὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου θερμαινομένη ἐπιφάνεια τῆς γῆς, ἐκ τῆς ὁποίας μεταδίδεται εἰς τὰ κατώτερα στρώματα αὐτῆς.

Ἡ ποσότης τῆς θερμότητος ἢ ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιρας ἐξαρτᾶται α') ἐκ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους τόπου τινός. Εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην ἢ θερμοκρασία τοῦ ἀέρος εἶνε μεγαλειτέρα, διότι αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου προσπίπτουσι καθέτως ἢ ὀλίγον ἀποκλίνουσι τῆς καθέτου. Εἰς τὰς εὐκράτους ζώνας, ἐφ' ὅσον αὐξάνει τὸ γεωγραφικὸν πλάτος, ἐπὶ τοσοῦτον αἱ ἀκτίνες προσπίπτουσι πλαγίωτερον. Εἰς δὲ τὰς κατεφυγμένας αἱ ἀκτίνες προσπίπτουσι σχεδὸν παραλλήλως πρὸς

τὸ ἔδαφος, δι' ὃ καὶ ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιρας εἶνε πολὺ μικρά, β') ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ τόπου ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Εἰς τοὺς πρόποδας ἐνὸς ὄρους ἡ θερμοκρασία εἶνε ὑψηλότερα, ἐφ' ὅσον δὲ ἀνερχώμεθα πρὸς τὴν κορυφὴν ἡ θερμοκρασία κατέρχεται. Παρετηρήθη μάλιστα ὅτι ἡ θερμοκρασία κατέρχεται κατὰ 1 βαθμὸν ἀνὰ 180 μέτρα ὕψους, γ') ἐκ τῆς φύσεως τῶν ἀνέμων, οἱ ὁποῖοι πνέουσιν εἰς ὠρισμένον τόπον, δ') ἐκ τῆς γειτνιασεως τῆς θαλάσσης, διότι αἱ παράλιοι χῶραι δέχονται ἐκ τῶν θαλασσῶν ἄερα θερμότερον ἢ ψυχρότερον τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ε') ἐκ τῆς γειτνιασεως τῶν ὄρεων, τὰ ὁποῖα ἀνακόπτουσι τοὺς θερμοὺς ἢ ψυχροὺς ἀνέμους καὶ συμπυκνοῦσι τὰ νέφη, ς') ἐκ τῆς βροχῆς, ἣτις καθιστᾷ τὴν ἀτμόσφαιραν ὑγρὰν, ζ') ἐκ τῆς συστάσεως τοῦ ἐδάφους. Οἱ ἀμμώδεις τόποι διατηροῦσι μεγαλειτέραν θερμότητα ἢ οἱ ἐλώδεις, η') ἐκ τῆς γειτνιασεως τῶν θαλασσίων ρευμάτων, καὶ θ') ἐκ τῆς βλαστησεως, ἢ ὁποῖα ἀπορροφᾷ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου.

Ἄνεμοι.

Ὅπως πάντα τὰ σώματα, οὕτω καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα ἔχει βάρος, τὸ ὁποῖον ἐκδηλοῦται ἐκ τῆς πίεσεως, τὴν ὁποῖαν αὕτη ἐξασκεῖ ἐπὶ τῶν ἐν αὐτῇ σωμάτων (ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις). Ἡ πίεσις αὕτη εἶνε μικροτέρα εἰς τὰ ὑψηλότερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, διότι ἐκεῖ ὁ ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ εἶνε ἀραιότερος. Ὅταν ἡ πυκνότης τῆς ἀτμοσφαιρας εἶνε ἴση εἰς δύο τόπους, ὁ ἀήρ διατελεῖ ἐν ἀκινήσει, ἤτοι ἡρεμεῖ. Ἐὰν ὅμως ὁ ἀήρ εἰς ἓνα τόπον γίνῃ ἐλαφρότερος, τείνει νὰ ἀνέλθῃ πρὸς τὰ ἄνω. Τότε τὰ πυκνότερα στρώματα τοῦ ἀέρος σπεύδουν νὰ καταλάβουν τὸ κενὸν τὸ ὁποῖον ἐσχηματίσθη, καὶ οὕτω παράγονται ρεύματα ἀέρος. Τὰ ρεύματα λοιπὸν ταῦτα τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος καλοῦνται **ἀνεμοι**. Αἰτία τῶν ἀνέμων ἐν γένει εἶνε ἡ διαφορὰ τῆς θερμοκρασίας τῶν διαφόρων σημείων τῆς γῆτινῆς σφαιρας. Ἐὰν μεταξὺ δύο γειτονικῶν τόπων, ὁ εἰς θερμαίνεται περισσότερο τοῦ ἄλλου, σχηματίζεται ἐν χαμηλὸν ρεῦμα ἀέρος, τὸ ὁποῖον ἐκ τοῦ ψυχροῦ τόπου διευθύνεται πρὸς τὸν θερμὸν καὶ ἕτερον ὑψηλότερον ρεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐκ τοῦ θερμοῦ τόπου διευθύνεται πρὸς τὸν ψυχρόν. Διὰ νὰ ἐννοήσωμεν καλλίτερον τὸ φαινόμενον τοῦτο, ἀρκεῖ τὸ ἑξῆς παράδειγμα: Ὅταν δύο δωμάτια συγκαίνωνῶσι διὰ θύρας καὶ τὸ ἐν ἑξ αὐτῶν θερμαίνεται διὰ πυρός, τὸ δὲ ἄλλο εἶνε ψυχρόν, παρατηροῦμεν ὅτι σχη-

ματίζεται χαμηλόν ρεύμα αέρος ἐκ τοῦ ψυχροῦ δωματίου πρὸς τὸ θερμὸν καὶ ἕτερον ὑψηλόν ρεύμα αέρος ἐκ τοῦ θερμοῦ δωματίου πρὸς τὸ ψυχρόν. Τοῦτο ἀντιλαμβάνομεθα, ἐὰν ἀφήσωμεν ἡμικλειστον τὴν θύραν καὶ τοποθετήσωμεν δύο κηρία, τὸ ἐν εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς θύρας καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὸ ἄνω· βλέπομεν τότε ὅτι ἡ φλόξ τοῦ κάτω κηρίου στρέφεται πρὸς τὸ θερμὸν δωμάτιον, ἡ δὲ φλόξ τοῦ ἄνω στρέφεται πρὸς τὸ ψυχρόν.

Τὸ ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται ἡ διεύθυνσις τῶν ἀνέμων λέγεται *ἀνεμοδείκτης*.

Ἀληγεῖς ἄνεμοι ἢ πολικὰ ρεύματα.—Εἰς τὰς χώρας, αἵτινες εὐρίσκονται πλησίον τοῦ Ἰσημερινοῦ, τὰ κατώτερα στρώματα τοῦ αέρος θερμαίνοντα διαρκῶς καθίστανται ἐλαφρότερα καὶ ἀνέρχονται πρὸς τὰ ἄνω. Τότε ἐκ τῶν δύο πόλων τῆς γῆς ἐκκίνοῦσι χαμηλὰ ρεύματα ψυχροῦ αέρος, τὰ ὅποια διευθύνονται πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν ἵνα καταλάβωσι τὰ στρώματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνυψώθη ὁ θερμὸς ἀήρ. Τὰ ρεύματα ταῦτα λέγονται *ἀληγεῖς ἄνεμοι ἢ πολικὰ ρεύματα*. Ἀντιστρόφως ἐκ τοῦ Ἰσημερινοῦ πνέουσιν ὑψηλὰ ρεύματα αέρος διευθυνόμενα πρὸς τοὺς δύο πόλους· τὰ ρεύματα ταῦτα καλοῦνται *ἀνταληγεῖς ἄνεμοι ἢ ρεύματα τοῦ Ἰσημερινοῦ*. Ἐπειδὴ πάντα τὰ ρεύματα ταῦτα εἶνε κανονικὰ καὶ διηγεκῆ, ἦτοι πνέουσι καθ' ἕλον τὸ ἔτος, ὀνομάζονται καὶ *διηγεκεῖς ἄνεμοι*. Οἱ ἄνεμοι οὔτοι δὲν φθάνουσιν ἀκριδῶς μέχρι τοῦ Ἰσημερινοῦ, διότι ἐπὶ ἀρκετὰ μεγάλης ἐκτάσεως τοῦ Ἰσημερινοῦ ἐπικρατοῦσιν αἱ λεγόμεναι «Ἰσημεριναὶ νηγεμίαι».

Περιοδικοὶ ἄνεμοι.—Καλοῦνται περιοδικοὶ ἄνεμοι οἱ πνέοντες κανονικῶς πρὸς τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν εἰς ὀρισμένην χρονικὴν περίοδον. Οἱ ἄνεμοι οὔτοι λέγονται καὶ *μουσσῶνες* (ἐκ τῆς γαλλικῆς λέξεως moussons). Ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Ἀπριλίου πνέει περιοδικὸς ἄνεμος ἀπὸ τῶν Ἰνδιῶν πρὸς τὴν νότιον Ἀφρικὴν, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου ὁ ἄνεμος πνέει ἀντιστρόφως ἐκ τῆς νοτίου Ἀφρικῆς πρὸς τὰς Ἰνδίας. Ὁ πρῶτος λέγεται *χειμερινὸς μουσσῶν*, ὁ δεῦτερος *θερινὸς μουσσῶν*.

Τοπικοὶ ἄνεμοι εἶνε οἱ πνέοντες εἰς τὰ παράλια. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἡμέραν ἡ ξηρὰ θερμαίνεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου περισσότερον τῆς θαλάσσης, ἐκ τῶν κατωτέρων στρωμάτων ὑψοῦται ρεύμα αέρος ἐλαφρότερον, εἰς δὲ τὸν χώρον αὐτοῦ πνέει ὁ ψυχρὸς ἀήρ τῆς θαλάσσης (αὔρα). Κατὰ τὴν νύκτα συμβαίνει τὸ ἀντίστροφον. Ἔνεκα τῆς ταχυ-

τέρας ψήξεως τοῦ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, παράγεται ρεῦμα ἐκ τῆς ξηρᾶς πρὸς τὴν θάλασσαν (ἀπόγειος). Τοιοῦτος ἄνεμος εἶνε ὁ *σιρόκος*, κινῶν ἄνωθεν τῆς Σαχάρας καὶ πνέων διὰ τῆς Ἀλγερίας καὶ τῆς Μεσογείου μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς Προηγῆκίας. Καὶ ἐν Ἑλλάδι περιοδικοί ἢ τοπικοί ἄνεμοι εἶνε οἱ *ἐτησαίαι*, οἱ κοινῶς λεγόμενοι *μελέμια*, οἵτινες πνέουσι κατὰ διαλείμματα τοὺς μῆνας Ἰούλιον, Αὐγούστον καὶ μέρος τοῦ Σεπτεμβρίου.

Ὀνομασία τῶν ἀνέμων.— Οἱ ἄνεμοι λαμβάνουσι τὴν ὀνομασίαν αὐτῶν ἐκ τοῦ σημείου τοῦ ὀρίζοντος, ἐκ τοῦ ὁποίου πνέουσιν, εἶνε δὲ οἱ ἑξῆς :

1) Ὁ *ἀνατολικὸς ἢ ἀπηλιώτης* (κοινῶς λεβάντες). Οὗτος πνέει ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους καὶ φέρει συνήθως βροχὴν.

2) Ὁ *δυτικὸς ἢ Ζέφυρος* (κοινῶς πονάντες). Οὗτος πνέει ἀπὸ τὸ δυτικὸν μέρος καὶ εἶνε συνήθως ὀροσερὸς καὶ εὐχάριστος.

3) Ὁ *Βορρᾶς* (κοινῶς βορηᾶς ἢ τραμουντάνα) πνέων ἐκ τοῦ βορείου μέρους. Οὗτος εἶνε μᾶλλον ὀροσερὸς τὸ θέρος καὶ ψυχρὸς τὸν χειμῶνα.

4) Ὁ *Νότιος* (κοινῶς νοτιᾶς ἢ ὄστρια) θερινὸς καὶ ὀχληρὸς ἄνεμος πνέων ἐκ τοῦ νοτίου μέρους.

5) Ὁ *Νοτιοανατολικὸς ἢ Εὔρος* (κοινῶς σιρόκος). Οὗτος πνέει ἐκ τοῦ νοτιοανατολικοῦ σημείου τοῦ ὀρίζοντος καὶ εἶνε λίαν σφοδρὸς προκαλῶν συνήθως τρικυμίας ἐν τῇ θαλάσσῃ.

6) Ὁ *Βορειοανατολικὸς* (Κακίας, Μέσης ἢ κοιν. γραίγος), πνέων ἐκ τοῦ ΒΑ. μέρους τοῦ ὀρίζοντος καὶ φέρων συνήθως βροχὴν.

7) Ὁ *Νοτιοδυτικὸς ἢ Λίψ* (κοινῶς λίδας ἢ γαρμπῆς) πνέων ἐκ τοῦ ΝΔ μέρους. Οὗτος εἶνε ψυχρὸς τὸν χειμῶνα καὶ καυστικὸς τὸ θέρος.

8) Ὁ *Βορειοδυτικὸς ἢ Σκίρων ἢ Ἀργέστης* (κοινῶς μαΐστρος). Οὗτος πνέει μεταξὺ βορρᾶ καὶ ζεφύρου, εἶνε δὲ ψυχρὸς τὸν χειμῶνα.

Ἐκ τῆς ταχύτητος αὐτοῦ ὁ ἄνεμος λέγεται *ἀσθενής*, ὅταν διακινή 2—4 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον, *μέτριος* ὅταν 6—8, *σφοδρὸς* ὅταν διατρέχη 12—14, *καταιγίς ἢ θύελλα* ὅταν 20—30 καὶ *λαίλαψ* ὅταν υπερβαίνῃ τὰ 30 μέτρα, ὅπότε ἀφαιρεῖ στέγας, ἐκριζώνει δένδρα καὶ προξενεῖ μεγάλας ζημίας.

Σίφωνες - Κυκλώνες.— *Σίφωνες* λέγονται ἀνεμοστρόβιλοι σχηματιζόμενοι ἐκ τῆς βιαίας πνοῆς ἀτμοσφαιρικῶν ρευμάτων. Οἱ σίφωνες παρουσιάζονται ὑπὸ τὴν μορφήν σκιερῶν στηλῶν, αἵτινες περι-

στρέφονται καὶ συμπαρασύρουσι πάντα τὰ προστυχόντα ἐλαφρὰ σώματα. Ὄταν οἱ σίφωνες κινουῦνται ἐπὶ μεγάλης ἐκτάσεως λέγονται κυκλώνες. Οὗτοι παράγουσι κατὰ τὴν διάβασίν των σφοδρὰς τρικυμίας

Σίφωνες — Κυκλώνες.

Οἱ ἄνεμοι φορεῖς τῶν ἀτμῶν.

Λόγω τῆς ἐξατμίσεως τῶν ὑδάτων, ἅτινα εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς (ἦτοι τῶν θαλάσσων, τῶν λιμνῶν, τῶν ποταμῶν, τῶν ἐλῶν), εἰς τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας σχηματίζονται ὑδρατμοί, οἵτινες παρασύρονται ὑπὸ τῶν ρευμάτων τοῦ ἀέρος καὶ ἀκολουθοῦσι τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ. Ὄταν οἱ ὑδρατμοὶ εἶνε πολλοὶ τοὺς αἰσθανόμεθα ὡς ὑγρασίαν καὶ τότε λέγομεν ὅτι ὁ καιρὸς εἶνε ὑγρὸς. Ὄταν ἡ ἀτμόσφαιρα περιλαμβάνει πολὺ ὀλίγους ὑδρατμούς, τοὺς ὁποίους δὲν αἰσθανόμεθα, ὑπάρχει ξηρασία καὶ τότε λέγομεν ὅτι ὁ καιρὸς εἶνε ξηρὸς.

Συμπύκνωσις τῶν ἀτμῶν.— Ὄταν ἡ ἀτμόσφαιρα περιέχει πολλοὺς ὑδρατμούς, ὥστε δὲν δύναται νὰ περιλάβῃ καὶ ἄλλους λέγεται *κεκορησμένη* (πλήρης ὑδρατμῶν). Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ ὑδρατμοὶ συμπυκνῶνται εἰς νέφη, εἰς δρόσον, εἰς βροχὴν, χιόνα ἢ χάλαζαν. Τὴν συμπύκνωσιν ταύτην παράγουσι συνήθως ρεύματα ἀέρος ἅτινα ἐκ θερμότερων μερῶν διευθύνονται εἰς ψυχρότερα.

Ἐτησία πτώσις βροχῆς.— Ἡ βροχὴ εἶνε ἀνάλυσις κα πτώσις τῶν ὑπερβάντων τὸν κόρον ὑδρατμῶν, εἶνε δὲ σπουδαιότατον φαινόμενον διὰ τὸν φυτικὸν καὶ ζωϊκὸν ὄργανισμὸν τῆς γῆς. Πλὴν τούτου, τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν ἐπιδρῶσι καὶ ἐπὶ τῆς μορφῆς τῆς γῆς

τὴν ὁποῖαν μεταβάλλουσι διὰ τῆς διαθρώσεως καὶ διαλύσεως τῶν λίθων κλπ.

Ἡ ποσότης τῆς βροχῆς ἣτις πίπτει εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους ἐπὶ τῆς γῆς δὲν εἶνε ἡ αὐτὴ εἰς πάντας τοὺς τόπους. Γενικῶς ἡ ποσότης τῆς πιπτούσης βροχῆς εἶνε μεγαλειτέρα πρὸς τὰς παραλίαις ἢ πρὸς τὰ μεσόγεια· ὡσαύτως εἶνε ἀκόμη μεγαλειτέρα εἰς τὰς ὀρεινὰς χώρας ἢ εἰς τὰς πεδινὰς τὰς περιβαλλομένας ὑπὸ ὀρέων. Ἡ μεγίστη ποσότης τῆς βροχῆς πίπτει εἰς τὴν Βεγγάλην τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν (ἐτησίως 2—12 μ.). Ἐν Ἀθήναις εἶνε 0,40 μ.

Ἡ χιῶν.—Ὅταν οἱ ὕδατιμοὶ ψύχωνται εἰς βαθμὸν κατώτερον τοῦ μηδενός, δύνανται νὰ πηχθῶσι καὶ πίπτουσιν ἐπὶ τῆς γῆς ὡς χιῶν. Ἡ χιῶν πίπτει ἐν εἴδει πολυσχῆμων κρυστάλλων, οἵτινες ὀνομάζονται

Κρυστάλλοι χιόνος.

νιφάδες. Ἡ χιῶν, ὅπως καὶ ἡ βροχή, ἔχει μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ φυτικοῦ καὶ ζωϊκοῦ ὀργανισμοῦ τῆς γῆς· διατηρεῖ τὰ φυτὰ ὥθησιν καὶ τὰ ἐξασφαλίζει κατὰ τοῦ ψύχους, πρέχει δὲ μεγαλειτέραν εἰς τὴν βλάστησιν, τὴν ὁποῖαν κατόπιν ἀναπτύσσει τὸ ἔαρ. Ἡ χιῶν ἐπίσης συντελεῖ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς διὰ τῶν λεγομένων παγετώνων.

Ὅρια τῆς χιόνος.—Ὅριον τῆς χιόνος λέγεται τὸ ὕψος ἐκεῖνο τῶν ὀρέων, ὑπὲρ τὸ ὅποσον ἡ χιῶν διακρίνεται καὶ κατ' αὐτὸ τὸ θέρος ἀδιάλυτος. Τὸ ὄριον τῆς χιόνος εἰς τὰς Ἀλπεις φθάνει εἰς ὕψος 2,800—3,000 μέτρων, εἰς τὰ ὄρη τῆς διακεκαυμένης ζώνης φθάνει εἰς ὕψος 6,000 μ. Κατὰ τὰ βόρεια κράτη τὸ ὄριον τῆς χιόνος κατέρχεται μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ὅπου τὰ ὕδατα διατηροῦνται ἐν πεπηγυῖα καταστάσει. Ἐν Ἑλλάδι εἰς οὐδὲν ὄρος σχεδὸν διατηρεῖται ἡ χιῶν κατὰ τὸ θέρος. Ἐνίσταται ἐπὶ παγετῶν χειμῶνων διατηρεῖται ἡ χιῶν ἀδιάλυτος ἐπὶ τῆς Κυλλήνης (Ζύριας), τοῦ Πηλίου, τοῦ Πάρνωνος καὶ ἄλλων ὑψηλῶν ὀρέων μέχρι τῶν μέσων τοῦ Ἰουνίου.

Οἱ παγετῶνες.

Μέγα μέρος τοῦ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ὕδατος διατηρεῖται ἐπὶ τινα χρόνον ἢ διαρκῶς ἐν πεπηγυῖα καταστάσει. Καὶ ἐν μὲν τῇ ξηρᾷ παρουσιάζεται ὡς χιῶν ἢ παγετῶν, ἐν δὲ τῇ θαλάσσει ὡς πάγος.

Παγετῶνες εἶνε μεγάλοι ὄγκοι πάγου σχηματιζόμενοι ἰδίως εἰς τὰς βορειοτέραις χώρας, ὅπου ἡ θερμοκρασία εἶνε χαμηλή, γίνονται δὲ αἰτία μεγάλων καταστροφῶν τοῦ ἐδάφους. Ἐκεῖ τὸ ὕδωρ πίπτει ἐκ τῶν βροχῶν γίνεται ἀμέσως πάγος, οἱ δὲ μικροὶ κόκκοι τοῦ πάγου σωρεύονται ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου καὶ ἀποτελοῦσι

Παγετῶν.

βαθμηδὸν μεγάλους ὄγκους 200—300 μέτρα ὕψηλους. Ὅταν εἰς τοὺς σωροὺς τούτους τοῦ πάγου προστίθεται νέον ὑλικόν, αὐξάνεται ἡ πίεσις ἐπὶ τοῦ χαμηλοτέρου στρώματος. Ἐκ τῆς μεγάλης πίεσεως τὸ κάτω στρῶμα τοῦ παγετῶνος τήκεται καὶ μεταβάλλεται εἰς ὕδωρ. Τότε ὅλος ὁ μέγας σωρὸς τοῦ πάγου τίθεται εἰς κίνησιν καὶ προχωρεῖ πρὸς τὰ χαμηλότερα μέρη πολὺ βραδέως. Ἐν τῇ πορείᾳ του ταύτη ὁ παγετῶν κατατρῶγει τὸ ἔδαφος. Εἰς τὰς Ἰμαλίας καὶ πολλὰ ἄλλα ὑψηλὰ ὄρη οἱ παγετῶνες, ὅταν κατέρχονται πρὸς τὰς πεδιάδας καὶ φθάνουν εἰς θερμοκρασίαν μεγαλειτέραν, τήκονται καὶ ἀναλύονται εἰς ὀρητικὸν χειμάρρους. Εἰς τὰς πολιτικὰς χώρας, ὅπου ἡ θερμοκρασία εἶνε μικροτέρα τοῦ μηδενικοῦ, καὶ πλησίον τῶν παραλίων οἱ παγετῶνες φθάνουν καὶ μέχρι τῆς θαλάσσης, ἐπειδὴ δὲ ὁ πάγος εἶνε ἐλαφρότερος τοῦ ὕδατος, οἱ παγετῶνες αὐτοὶ σχηματι-

ζουν ἐπὶ τῆς θαλάσσης μεγάλα καὶ ὑψηλά ὄρη, τὰ ὅποια ἐπιπλέουν καὶ ταξειδεύουν πρὸς τὰ θερμότερα μέρη ὠθούμενα ἀπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ τὰ ρεύματα.

Τὰ κλίματα.

Κλιματικαὶ ζῶναι. — Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ζωνῶν τῆς γῆνης σφαίρας διακρίνονται κυρίως πέντε κλιματικαὶ ζῶναι, αἱ ἐξῆς: α') ἡ *διακεκαυμένη ἢ θερμὴ*, ὅπου ἐπικρατεῖ μεγίστη θερμότης καὶ ὑγρασία.¹ Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ κλίματα τῆς ζῶνης ταύτης πίπτουσιν ἄφθονοὶ βροχαὶ (τροπικαί), ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ μέρη ἀνυδρα (ἔρημος τῆς Ἀραβίας καὶ Σαχάρας), β') αἱ *δύο εὐκρατοὶ*, ὅπου τὸ ψῦχος καὶ ἡ θερμότης εἶνε συγκεκριασμένα. Εἰς τὰς χώρας τῶν δύο τούτων ζωνῶν τὸ κλίμα εἶνε μετρίως θερμὸν καὶ μᾶλλον ὑγρὸν· εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγεται καὶ τὸ κλίμα τῶν παραλίων τῆς Ἑλλάδος, καὶ γ') αἱ *δύο κατεψυγμέναι*, ὅπου ἐπικρατεῖ δριμύτατος χειμῶν καὶ ὀλίγη ὑγρασία.

Ἐκτὸς τῆς διακρίσεως ταύτης, τὰ κλίματα διαιροῦνται γενικώτερον εἰς *ὠκεάνεια* καὶ *ἠπειρωτικά*.

ὠκεάνειον κλίμα εἶνε τὸ κλίμα τῶν παραλίων τόπων. Ἡ θάλασσα μετριάζει τὸ ψῦχος καὶ τὴν θερμότητα, διότι θερμαίνεται καὶ ψύχεται βραδύτερον τῆς ξηρᾶς. Ἐκτὸς τούτου διὰ τῆς ἐξατμίσεώς της παρέχει εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ὑδατμούς, οἱ ὅποιοι αὐξάνουσι τὴν θερμαντικὴν ἐνέργειαν. Τὸ ὠκεάνειον κλίμα εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀμιχλώδες, καὶ τὸ μὲν θέρος ὀλιγώτερον θερμὸν, τὸν δὲ χειμῶνα ὀλιγώτερον ψυχρὸν τοῦ κλίματος τοῦ ἐπικρατοῦντος εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἠπείρων.

ἠπειρωτικὸν κλίμα. — Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἠπείρων, ἡ γῆ θερμαίνεται ἢ ψύχεται ταχέως, ὃ δὲ ἀτμοσφαιρικὸς ἀήρ ὁ ἐρχόμενος εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῆς γῆς ἐπίσης καθίσταται θερμὸς ἢ ψυχρὸς. Τὸ ἠπειρωτικὸν κλίμα εἶνε ξηρὸν καὶ ὑπὸκειται εἰς μεγάλας διαφορὰς θερμοκρασίας μεταξὺ θέρου καὶ χειμῶνος ὡς καὶ μεταξὺ ἡμέρας καὶ νυκτός.

Ἐπίδρασις τῶν ρευμάτων. — Τὰ θαλάσσια ρεύματα ἔχουσι τοπικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν κλιμάτων, αἰσθητὴν ἰδίως εἰς τὰ παράλια

¹ Τὰ κλίματα τῶν τόπων τῆς διακεκαυμένης ζῶνης λέγονται καὶ *τροπικά*.

τῶν ἠπειρῶν. Εἰς τὸ **ρεῦμα τοῦ κόλπου**¹ ἀφείλεται ἡ ἡδύτης τοῦ κλίματος τῆς Βρετάνης (γαλλικῆς ἐπαρχίας) καὶ ἡ καλλιέργεια καρποφόρων δένδρων ἐν Νορβηγίᾳ, ἥτις εὐρίσκεται πολὺ πλησίον τοῦ πολικοῦ κύκλου.

Τὸ ὕψος τόπου τινὸς ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης δημιουργεῖ τὰ λεγόμενα **τοπικὰ κλίματα**. Οἱ ὑψηλοὶ τόποι ἔχουσι ψυχρὸν κλίμα, οἱ δὲ χαμηλοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θερμόν.

Τὸ κλίμα ἔχει μεγάλην ἐπιρροὴν εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν φυτοκομίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν υἰγιάν καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ ἀνθρώπου.

¹ Ἴδε θαλάσσια ρεύματα σελ. 8.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Γενική ἐπισκόπησις τῆς Εὐρώπης.

Ἡ Εὐρώπη παρατηρουμένη εἰς τὸν χάρτην φαίνεται ὡς μία μεγάλη ἐπέκτασις τῆς Ἀσίας πρὸς δυσμὰς, ἀλλ' ὅμως ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων θεωρεῖται ὡς ἰδίᾳ ἤπειρος καὶ λόγῳ τοῦ ποικίλου τῶν ἀκτῶν διαμελισμοῦ, τοῦ κλίματος καὶ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ λόγῳ τῆς θέσεως αὐτῆς ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν κατοίκων τῆς.

Ἡ Εὐρώπη ἔχει ἕκτασιν 10 ἑκατ. □ χιλιομέτρων, εἶνε μικροτέρα τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀμερικῆς, μεγαλειτέρα δὲ τῆς Αὐστραλίας. Ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν ἡ Εὐρώπη εἶνε ἡ δευτέρα ἤπειρος μετὰ τὴν Ἀσίαν, διότι ἔχει 460 περίπου ἑκατομμύρια κατοίκων, κατὰ δὲ τὴν πυκνότητά τοῦ πληθυσμοῦ τῆς εἶνε ἡ πρώτη μετὰ τῶν ἠπείρων ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἕκτασίν τῆς, εἶνε δὲ καὶ ἡ μᾶλλον πεπολιτισμένη.

Ἡ Εὐρώπη βρέχεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου παγωμένου ὠκεανοῦ, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, χωρίζεται δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας διὰ τῶν Οὐραλίων ὄρέων, τῆς Κασπίας θαλάσσης καὶ τῆς ὄρσεϊρῶς τοῦ Καυκάσου.

Θάλασσα. — Ὑπὸ τοῦ βορείου παγωμένου ὠκεανοῦ σχηματίζεται ἡ θάλασσα τοῦ *Karā* καὶ ἡ *Λευκὴ* θάλασσα. Ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ σχηματίζεται ἡ *Βαλτικὴ* θάλασσα, ἡ *Βόρειος* ἢ *Γερμανικὴ* θάλασσα, ἡ θάλασσα τῆς *Μάγχης*, ἣτις χωρίζει τὴν Μεγάλην Βρετανίαν ἀπὸ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, ἡ *Ἰρλανδικὴ* θάλασσα μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ ἡ *Βισκαϊκὴ* θάλασσα περιβρέχουσα τὴν Πορτογαλίαν, τὴν Βόρειον Ἰσπανίαν καὶ τὴν δυτικὴν Γαλλίαν. Ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς εἰσχωρῶν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτᾶρ σχηματίζει τὴν *Μεσόγειον* θάλασσαν, ὑπὸ τῆς ὁποίας πάλιν σχηματίζονται τὸ *Τυρρηρικὸν* πέλαγος, ἡ *Ἀδριατικὴ* θά-

λασσα, τὸ Ἴόνιον πέλαγος, τὸ Αἰγαῖον, ὁ Ἑλλήσποντος, ἡ Προπονίς, ὁ Εὐξείνιος Πόντος (Μαύρη θάλασσα) καὶ ἡ Ἀζοφικὴ θάλασσα, ἧτις πηγνυται τὸν χειμῶνα.

Κόλποι.— Ὑπὸ τῆς λευκῆς θαλάσσης σχηματίζεται ὁ κόλπος τοῦ Ἀρχαγγέλου, ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς σχηματίζεται ὁ κόλπος τῆς Ρίγας, ὁ Βοθνικὸς καὶ ὁ Φινικὸς ἢ Φινλανδικὸς κόλπος.

Ἡ Βισκαϊκὴ θάλασσα σχηματίζει τὸν Γασκωνικὸν κόλπον, ἡ δὲ Μεσόγειος σχηματίζει τὸν κόλπον τῆς Λυῶνος (πρὸς Ν. τῆς Γαλλίας), τὸν κόλπον τῆς Γενούης, τῆς Νεαπόλεως, τοῦ Τάραντος, τῆς Βενετίας (ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἰταλίας), τὸν κόλπον τῆς Τεργέστης (εἰς τὸ βάθος τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης), τὸν κόλπον τοῦ Αὔλωνος (ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς νοτίου Ἀλβανίας) καὶ τοὺς κόλπους Κορινθιακόν, Σαρωνικόν, Εὐβοϊκόν, Παγασητικόν, Θερμαϊκόν, Στρυμονικόν καὶ πολλοὺς ἄλλους εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἑλλάδος.

Χερσόνησοι.— Ἡ εὐρωπαϊκὴ ἡπειρος σχηματίζει μεγάλας χερσονήσους, εἶνε δὲ αὗται, ἡ Σκανδιναυικὴ (Σουηδία καὶ Νορβηγία), ἡ ἀπέναντι ταύτης Ἰουτλανδικὴ (Δανία) πρὸς βορρᾶν, ἡ Πυρηναικὴ ἢ Ἰβηρικὴ (Ἰσπανία, Πορτογαλία) πρὸς δυσμὰς, ἡ Ἰταλικὴ, ἡ Ἑλληνικὴ ἢ Βαλκανικὴ πρὸς νότον καὶ ἡ τῆς Κριμαίας, ἧτις ἐνοῦται μετὰ τῆς Ρωσίας διὰ τοῦ ἰσθμοῦ Περικλῆ ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ.

Νῆσοι.— Αἱ κυριώτεραι νῆσοι τῆς Εὐρώπης εἶνε αἱ ἑξῆς: Ἐν τῷ Βορείῳ παγωμένῳ ὠκεανῷ αἱ κατάψυχροι νῆσοι τῆς Πιτοβέργης, ἡ Νέα Ζέμλα καὶ ἡ Καλβουέγη (ἀνήκουσαι πᾶσαι εἰς τὴν Ρωσίαν) καὶ αἱ νῆσοι Δοφόδεν τῆς Νορβηγίας. Ἐν τῇ Βαλτικῇ θαλάσσῃ αἱ νῆσοι Σιελάνδη (ἀνήκουσα εἰς τὴν Δανίαν), Γοτλάνδη (εἰς τὴν Σουηδίαν) καὶ ἄλλαι μικρότεραι ρωσικαὶ νῆσοι. Ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ ὠκεανῷ ὑπάρχουσιν ἡ Ἰσλανδία (ἀνήκουσα εἰς τὴν Δανίαν), ἡ Μεγάλη Βρετανία καὶ ἡ Ἰρλανδία (Βρετανικαὶ νῆσοι). Ἐν τῇ Μεσογείῳ αἱ Βαλεαρίδες νῆσοι (Μαγιόρκα καὶ Μινόρκα, ἀνήκουσαι εἰς τὴν Ἰσπανίαν), ἡ Κύρος (Κορσικὴ) καὶ ἡ Ἐλβα (ἀνήκουσαι εἰς τὴν Γαλλίαν), ἡ Σαρδῶ (Σαρδηνία) καὶ ἡ Σικελία (εἰς τὴν Ἰταλίαν), ἡ Μάλτα (εἰς τὴν Ἀγγλίαν), αἱ Ἴόνιοι νῆσοι, ἡ Κρήτη, ἡ Εὐβοία, αἱ Κυκλάδες καὶ αἱ παρὰ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας (ἀνήκουσαι εἰς τὴν Ἑλλάδα), ἡ Ρόδος, Κῶς καὶ αἱ περὶ αὐτὰς ἑλληνικαὶ νῆσοι (δωδεκάνησοι) κατεχόμεναι ὑπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ ἡ Κύρος, νῆσος ἑλληνικὴ κατεχομένη ὑπὸ τῆς Ἀγγλίας.

Πορθμοί.—Κυριώτεροι πορθμοί εἶνε ὁ *Σναγεράκης*, ὁ *Κατεγάτης* καὶ ὁ *Σούνδης*, διὰ τῶν ὁποίων συγκοινωνεῖ ἡ Βαλτική θάλασσα μετὰ τῆς Βορείου, ὁ πορθμὸς τοῦ *Καλαί* ἐνώνων τὴν βόρειον θάλασσαν μετὰ τῆς Μάγχης, ὁ πορθμὸς τοῦ *Γιβραλτάρ*, ὅστις ἐνώνει τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν μὲ τὴν Μεσόγειον, ὁ τοῦ *ἀγ. Βονιφατίου* μεταξὺ Κύργου καὶ Σαρδῶ, ὁ τῆς *Μεσσήνης* ἢ *Σικελικὸς* μεταξὺ Ἰταλικῆς χερσονήσου καὶ Σικελίας, ὁ πορθμὸς τοῦ *Ἰορδάνου* μεταξὺ Ἀδριατικῆς καὶ Ἰονίου πελάγους, ὁ *Ἑλλήσποντος* (Δαρδανέλλια) μεταξὺ τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς θαλάσσης τοῦ Μαρμαρᾶ, ὁ *Βόσπορος*, ὅστις ἐνώνει τὴν θάλασσαν τοῦ Μαρμαρᾶ μετὰ τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ ὁ *Κιμμέριος* πορθμὸς, ὅστις ἐνώνει τὸν Εὐξείνου μὲ τὴν Ἀζοφικὴν.

Ἰσθμοί εἶνε ὁ τῆς *Κορίνθου*, ὁ ὁποῖος ἀπεκόπη διὰ διώρυχος καὶ ἤνωσε τὸν Κορινθιακὸν καὶ τὸν Σαρωνικὸν κόλπον καὶ ὁ *Περικόσι*, ἐνώνων τὴν Κριμαίαν μετὰ τῆς λοιπῆς Ρωσίας.

Ἄκρωτήρια.—Τὰ κυριώτερα ἀκρωτήρια εἶνε τὸ *Βόρειον* ἐν τῇ βορείῃ ἄκρῃ τῆς Σκανδιναυικῆς χερσονήσου (τὸ βορειότερον ἀκρωτήριον τῆς Εὐρώπης), τὸ *Δανσένδον* ΝΔ τῆς Ἀγγλίας, ὁ *Ἅγιος Ματθαῖος*, εἰς τὸ δυτικὸν ἄκρον τῆς Γαλλίας, τὸ *Φινίστερον* ΒΔ τῆς Ἰσπανίας, τὸ τοῦ *ἀγ. Βικεντίου* ΝΔ τῆς Πορτογαλίας, τὸ τῆς *Ταρίφας*, παρὰ τὸν πορθμὸν τοῦ Γιβραλτάρ, τὸ *Σπαρτιβέντον* εἰς τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς Ἰταλίας, τὸ *Ταίναρον* καὶ ὁ *Μαλέας* πρὸς Ν. τῆς Πελοποννήσου.

Ὄρη.—Τὰ σπουδαιότερα ὄρη τῆς Εὐρώπης εἶνε αἱ ὄροστοιχίαι τῶν *Ἄλπεων* (κεντρικαί, ἀνατολικαί, δυτικαί), τῶν ὁποίων ὑψηλότερα κορυφή εἶνε τὸ *Δευκὸν* ὄρος (4,810 μ. ὕψους), ἀνήκον εἰς τὰς Δυτικὰς Ἄλπεις. Πέραξ τῶν Ἄλπεων κεῖνται πρὸς Δ. τὰ *Γαλλικὰ* ὄρη (*Κηβένναι*, *Ἰούρας*, *Βόσγια*), πρὸς Β. τὰ *Γερμανικὰ* (Βοημικά, Μεταλλικά, Γιγάντια), πρὸς Α. τὰ *Καρπάθια* καὶ πρὸς Ν. τὰ *Ἀπέννινα* (τῆς Ἰταλίας) καὶ ἡ ὄροσειρὰ τῆς ἐλληνικῆς χερσονήσου. Ἔτερα ὄρη εἶνε τὰ τῆς Πυρηναικῆς χερσονήσου, τῆς Σκανδιναυικῆς, τῆς Κριμαίας ἐν τῇ Εὐξείνῳ πόντῳ καὶ τὰ *Οὐράλια* εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἕριον τῆς Εὐρώπης. Πάντα τὰ ὄρη ταῦτα ἀποτελοῦσι μεμονωμένας ὄροσειράς.

Ἠφαίστεια.—Τὰ κυριώτερα ἠφαίστεια ἐν ἐνεργείᾳ εἶνε ἡ *Ἐκλα* ἐν Ἰσλανδίᾳ, ὁ *Βεζούβιος*, παρὰ τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας,

ἡ *Αἴτνη* ἐν Σικελίᾳ, τὸ *Στρόμπολι* πρὸς Β. τῆς Σικελίας, καὶ τὸ ἠφαίστειον τοῦ *Γεωργίου* παρὰ τὴν νῆσον *Θήραν* ἐν Ἑλλάδι.

Πεδιάδες. — Ὀλόκληρον τὸ ΒΑ μέρος τῆς Εὐρώπης μέχρι τῶν Οὐραλίων ὄρεων εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πεδινόν, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπον εἶνε κατὰ μέγα μέρος ὄρεινόν μὲ κέντρον τὰς Ἴαλπεις.

Ποταμοί. — Ἡ Εὐρώπη ὑπερτερεῖ τῶν ἄλλων ἠπειρῶν κατὰ τὸ πλῆθος τῶν πλωτῶν ποταμῶν. Ἄξιολογώτεροι ποταμοὶ αὐτῆς εἶνε ὁ *Πέτσχορας* χυνόμενος εἰς τὸν βόρειον παγωμένον ὠκεανόν, ὁ *Δβίνας* ἐκβάλλων εἰς τὴν Λευκὴν θάλασσαν, ὁ *Βόλγας*, ὁ πολυὺ-δρότερος τῆς Εὐρώπης χυνόμενος μετὰ τοῦ *Οὐράλη* εἰς τὴν *Κασπίαν* θάλασσαν, ὁ *Δών*, χυνόμενος εἰς τὴν Ἀζοφικὴν (ἅπαντες εὐρίσκονται ἐν Ρωσίᾳ) καὶ ὁ *Δούναβις*, ὁ ἐπιμηκέστερος ὄλων, ὅστις διέρχεται τὴν Γερμανίαν, Αὐστροουγγαρίαν, χωρίζει τὴν Σερβίαν ἀπὸ τῆς Οὐγγαρίας καὶ τὴν Βουλγαρίαν ἀπὸ τῆς Ρουμανίας καὶ χύνεται εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον. Μεγάλοι ποταμοὶ ἐπίσης εἶνε ὁ *Ρήνος* (διαρρέων τὴν Ἑλβετίαν, Γερμανίαν καὶ Ὀλλανδίαν), ὁ Ἴαλβις (ἐν Γερμανίᾳ), ὁ *Ροδανὸς* (ἐν Γαλλίᾳ), ὁ Ἐβρος (ἐν Ἰσπανίᾳ) καὶ ὁ *Πῶ* (ἐν Ἰταλίᾳ) χυνόμενος εἰς τὴν Ἀδριατικὴν.

Λίμναι. — Αἱ κυριώτεραι εἶνε αἱ *Σουηδικαὶ* λίμναι (Βένερ, Βέττερ καὶ Μαιλάρη), αἱ *Φινλανδικαὶ* (Σαῖμα, Ὀνέγα, Λαδόγα, Πεϊποῦς καὶ Ἰλμενος), αἱ *Ἑλβετικαὶ* (τῆς Γενεύης καὶ τῆς Κωνσταντίας) καὶ αἱ *Ἰταλικαὶ* λίμναι (Κῶμος, Γάρδα καὶ Μεζζων).

Κλίμα. — Τὸ κλίμα τῆς Εὐρώπης εἶνε εὐκρατον, διότι ὅλη σχεδὸν κεῖται ἐν τῇ εὐκράτῳ ζώνῃ, ποικίλλει ὅμως κατὰ τὰς διαφόρους χώρας. Οὕτω εἰς τὴν Μεσόγειον τὸ κλίμα εἶνε θερμὸν κατὰ τὸ θέρος καὶ γλυκὺ κατὰ τὸν χειμῶνα, αἱ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν χῶραι ἔχουσι θέρος ὀροσερόν, χειμῶνα δὲ ἠπιον καὶ τέλος αἱ βορειοανατολικάι χῶραι ἔχουσι θέρος βραχύ, χειμῶνα δὲ ψυχρόν.

Ἔδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Εὐρώπης εἶνε ποικίλον. Εἰς τὰ βορειότατα μέρη, τὰ ὅποια εἶνε καὶ ψυχρότατα, φύονται μόνον θάμνοι, εἰς τὰ ἄλλα ὅμως μέρη εὐδοκιμοῦν ὄλα σχεδὸν τὰ προϊόντα. Οὕτω πρὸς Ν. ἐν τῇ ζώνῃ τῆς Μεσογείου εὐδοκιμοῦσιν ἡ ἐλαία, ἡ ἄμπελος, τὰ ἐσπεριδοειδῆ, ὁ καπνός, οἱ δημητριακοὶ καρποὶ κλπ., ἐν τῇ κεντρικῇ Εὐρώπῃ, ὡς καὶ εἰς τὰ Β. καὶ ΒΑ. μέρη αὐτῆς παράγονται πολλὰ γεώμηλα, λίνον, κάνναβις, τεύτλα καὶ μέγιστα ποσότητες δημητριακῶν καρπῶν. Μέγα μέρος τῆς Εὐρώπης καλύπτεται ὑπὸ δασῶν.

Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν παράγονται χρυσός, λευκόχρυσος, ἄργυρος, σίδηρος, χαλκός, μόλυβδος, ψευδάργυρος, γαιάνθρακες, κασσίτερος, ὑδράργυρος καὶ πολλὰ ἄλλα χρήσιμα εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Σπουδαιότατα ἐπίσης εἶνε καὶ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τῆς Εὐρώπης, ἧτοι διάφορα εἶδη ὑφασμάτων, μηχαναὶ κλπ.

Ἐκ τῶν ἀγρίων ζῴων ἀπαντῶσιν ἐν Εὐρώπῃ μόνον ἄρκτοι, λύκοι, ἀλώπεκες, θῶες (τσακάλια) καὶ ἔλαφοι, ἐκ δὲ τῶν ἡμέρων τρέφονται τὰ ἄριστα καὶ ὠραιότερα γένη, ἧτοι βόες, ἵπποι, πρόβατα, αἰγες κλπ. Ἡ ἄλιεῖα εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ παράλια εἶνε πολύτιμος πηγὴ πλοῦτου.

Κάτοικοι - Πολιτισμός. — Ἡ Εὐρώπῃ ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεώς της εἶνε ἢ μᾶλλον στενοκατοικημένη ἡπειρος, ἔχουσα πληθυσμὸν 460 περίπου ἑκατομμυρίων κατοίκων, εἶνε ὅμως καὶ ἢ μᾶλλον πεπολιτισμένη τῶν ἄλλων ἡπείρων. Εἰς τὸν πολιτισμὸν τῶν κατοίκων τῆς Εὐρώπης συνετέλεσαν αἱ ἐξῆς αἰτίαι: 1) ἡ θέσις αὐτῆς ἐν μέσῳ τῶν μεγάλων ἡπείρων Ἀσίας, Ἀφρικῆς καὶ Ἀμερικῆς, 2) αἱ πολλαὶ χερσονήσοι καὶ οἱ πολλοὶ κόλποι, οἱ ὅποιοι ἐσχηματίσθησαν εἰς τὰς ἀκτὰς της καὶ 3) τὸ εὐκρατον κλίμα. Πάντα ταῦτα διευκολύνουσι τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ συντελοῦσιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν. Ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ἔλκει τὴν καταγωγὴν του ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης ἀνήκουσιν εἰς τοὺς λεγομένους Ἀρίους λαούς, οἵτινες διαιροῦνται εἰς τρεῖς ὁμοεθνίας, 1) τὴν λατινοελληνικὴν ὁμοεθνίαν (100 περίπου ἑκατομ.) ἐν τῇ νοτιοδυτικῇ Εὐρώπῃ, 2) τὴν σλαυικὴν (125 ἑκατ.) ἐν τῇ βορειοανατολικῇ Εὐρώπῃ καὶ ἐν μέρει ἐν τῇ Ἑλλ. Χερσονήσῳ καὶ 3) τὴν γερμανικὴν (175 ἑκ.) ἐν τῇ κεντρικῇ Εὐρώπῃ καὶ τὰς βορείους χερσονήσους καὶ νήσους.

Γλῶσσαι. — Αἱ γλῶσσαι αἱ λαλούμεναι ἐν Εὐρώπῃ διακρίνονται κυρίως εἰς πέντε ομάδας, ἧτοι 1) τὴν ἑλληνικὴν, 2) τὴν συγγενῆ αὐτῆς ἀλβανικὴν, 3) τὴν λατινικὴν, ἧτις περιλαμβάνει τὴν γαλλικὴν, τὴν ἰταλικὴν, τὴν ἰσπανικὴν, τὴν πορτογαλλικὴν καὶ τὴν ρουμανικὴν, 4) τὴν γερμανικὴν, περιλαμβάνουσαν τὴν κυρίως γερμανικὴν, τὴν ἀγγλικὴν, τὴν σκανδιναυικὴν, τὴν δλλανδικὴν καὶ τὴν δανικὴν, καὶ 5) τὴν σλαυικὴν, ἐκ τῆς ὁποίας ἡ ρωσικὴ εἶνε ἢ μᾶλλον διαδεδομένη.

Θρησκείαι. — Ἡ ἐπικρατεστέρα θρησκεία ἐν Εὐρώπῃ εἶνε ἡ χριστιανικὴ, ἧτις περιλαμβάνει τρεῖς ἐκκλησίας, τὴν ὀρθόδοξον, τὴν δυτικὴν καὶ τὴν τῶν διαμαρτυρομένων. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ τινεῖς ἑκατομμύρια Μωαμεθανῶν καὶ Ἰουδαίων.

Φυσική διαίρεσις τῆς Εὐρώπης.

Φυσικῶς ἡ Εὐρώπη διαιρεῖται 1) εἰς Ἀνατολικὴν Εὐρώπην, περιλαμβάνουσαν τὴν Ρωσίαν, 2) εἰς Βόρειον Εὐρώπην, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὴν Δανίαν καὶ τὴν Σκανδιναυικὴν χερσόνησον (Σουηδίαν καὶ Νορβηγίαν), 3) εἰς Βορειοδυτικὴν Εὐρώπην περιλαμβάνουσαν τὴν Ἀγγλίαν μετὰ τῆς Ἴρλανδίας, 4) εἰς Κεντρικὴν Εὐρώπην, ἣτις περιλαμβάνει τὴν Γαλλίαν, τὸ Βέλγιον, τὴν Ὀλλανδίαν, τὴν Γερμανίαν, τὴν Ἑλβετίαν καὶ τὴν Αὐστροουγγαρίαν καὶ 5) εἰς Νότιον Εὐρώπην, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τὰς τρεῖς μεσημβρινὰς χερσονήσους, τὴν Πυρηναικὴν, τὴν Ἰταλικὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν. Ἐκ τούτων ἡ μὲν Πυρηναικὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν Πορτογαλίαν, ἡ δὲ Ἰταλικὴ ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, τὴν Βουλγαρίαν, τὴν Ρουμανίαν, τὴν Σερβίαν, τὸ Μαυροβούνιον καὶ τὴν Ἀλβανίαν.

Πολιτικὴ διαίρεσις τῆς Εὐρώπης.

Ἡ Εὐρώπη διαιρεῖται πολιτικῶς εἰς 25 κράτη, ἐκ τῶν ὁποίων 18 εἶνε μοναρχίαι καὶ 7 δημοκρατίαι. Ἐκ τῶν μοναρχιῶν ἡ Γερμανία εἶνε ὁμοσπονδιακὸν κράτος ἀποτελούμενον ἀπὸ 25 διάφορα κράτη, ἡ δὲ Αὐστροουγγαρία ἀποτελεῖται ἐκ δύο κρατῶν, τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Οὐγγαρίας. Ἐκ τῶν δημοκρατιῶν ἡ Ἑλβετία εἶνε ὁμοσπονδία ἀποτελουμένη ἐξ 25 πολιτειῶν. Μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου (Ἰούλιος τοῦ 1914) τὸ Βέλγιον καὶ τὸ Λουξεμβούργον κατελήφθησαν ὑπὸ γερμανικῶν στρατευμάτων καὶ κατέχονται μέχρι σήμερον, ἡ δὲ Σερβία, τὸ Μαυροβούνιον καὶ ἡ Ρουμανία κατέχονται ὑπὸ μικτῶν στρατευμάτων (Γερμανικῶν, Αὐστριακῶν καὶ Βουλγαρικῶν).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

[500,000 □ χιλιόμετρα].

Ἡ Ἑλληνικὴ χερσόνησος, ἣτις λέγεται καὶ χερσόνησος τοῦ Αἴμου ἢ Βαλκανικὴ, κείται πρὸς τὸ ΝΑ ἄκρον τῆς Εὐρώπης, χωρίζεται δὲ ἀπὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας διὰ τῶν δύο πορθμῶν Ἑλλησπόντου καὶ Βοσπόρου. Αὕτη ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Αὐστροουγγαρίας, ΒΑ. ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς Βασσαραβίας, βρέχεται δὲ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους.

πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἰονίου πελάγους καὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης. Πάντα τὰ πελάγη τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου ἔχουσι μέγα βάθος· τὸ βάθος τοῦ Ἰονίου πελάγους (4,000 μ.) εἶνε τὸ μεγαλύτερον τῆς Μεσογείου.

Κόλποι.—Ὁ διαμελισμὸς τῶν ἑλληνικῶν ἀκτῶν εἶνε πλουσιώτατος. Αἱ θάλασσα αἵτινες περιβρέχουσι τὴν Ἑλληνικὴν χερσονήσον σχηματίζουσι πολλοὺς κόλπους, ἐκ τῶν ὁποίων σπουδαιότεροι εἶνε αἱ ἑξῆς: ὁ κόλπος τοῦ **Πύργου** (τῆς Βουλγαρίας), ὁ **Κεράτιος**, ὁ **Μέλας** ἢ **Σηρὸς** (τῆς Θράκης), ὁ **Στρυμονικός**, ὁ **Θερμαϊκός**, ὁ **Σαρωνικός**, ὁ Ἀργολικός, ὁ Κορινθιακός, ὁ Ἀμβρακικός καὶ ὁ κόλπος τοῦ **Αἰλῶνος** (τῆς Ν. Ἀλβανίας).

Χερσονήσοι.—Ἡ **Χαλκιδική** χερσονήσος μεταξὺ τοῦ Στρυμονικοῦ καὶ Θερμαϊκοῦ κόλπου, διασχιζομένη εἰς τρεῖς μικρότερας καὶ ἡ **Πελοπόννησος** πρὸς Ν. ἐνούμενη μετὰ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου, ὅστις σήμερον ἔχει τμηθῆ διὰ διώρυγας.

Νῆσοι.—Ἡ Ἑλληνικὴ χερσονήσος περιβάλλεται ὑπὸ μεγάλου ἀριθμοῦ νήσων, ἰδίως ἐν τῇ Αἰγαίῳ πελάγει, ὅπου σχηματίζονται διάφορα συγκροτήματα αὐτῶν. Αἱ νῆσοι τῆς Ἑλλάδος εἶνε 1) αἱ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους (Θάσος, Σαμοθράκη, Λήμνος καὶ Ἰμβρός), 2) αἱ Βόρειοι Σποράδες, 3) ἡ Εὐβοία, 4) αἱ Ἀνατολικαὶ καὶ Νότιοι Σποράδες (κατεχόμεναι ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν), 5) αἱ Κυκλάδες, 6) ἡ μεγάλη νήσος Κρήτη καὶ 7) αἱ Ἰόνιοι νῆσοι.

Πορθμοί.—Ὁ πορθμὸς τοῦ Ὀτράντου ἐνώμων τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν μετὰ τοῦ Ἰονίου πελάγους, ὁ Ἑλλησποντος (κοιν. Δαρδανέλλια) συνδέων τὸ Αἰγαίον μετὰ τῆς Προποντίδος, ὁ Βόσπορος ἐνώμων τὴν Προποντίδα μετὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Ἀκρωτήρια.—Σπουδαιότερα ἀκρωτήρια τῆς Ἑλλην. χερσονήσου εἶνε: τὰ Ἀκροκεραύνια (κοιν. γλώσσα) πρὸς δυσμὰς, τὸ Ταΐναρον, τὸ νοτιώτατον τῆς Ἑλλάδος, τὸ Σούνιον ΝΑ. καὶ ὁ Ἄθως ἐν τῇ Χαλκιδικῇ.

Ὄρη.—Τὸ βόρειον μέρος τῆς χερσονήσου εἶνε πεδινόν, ὀλόκληρος δὲ ἡ ἄλλη χώρα κατατέμνεται ὑπὸ πολλῶν ὄροστοιχῶν, τῶν ὁποίων κυριώτεραι εἶνε αἱ ἑξῆς: πρὸς Α. ἡ ὄροστοιχία τοῦ Αἴμου (Βαλκάνια ὄρη 2900 μ.),¹ ἣτις χωρίζει τὴν κυρίως Βουλγαρίαν

¹ Ἐκ τῆς ὀνομασίας τῶν ὄρεων τούτων ὀνομάσθη ἡ Ἑλληνικὴ χερσονήσος καὶ χερσονήσος τοῦ Αἴμου ἢ Βαλκανικῇ.

ἀπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας καὶ ἐκτείνεται μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου, πρὸς Δ. αἱ **Δυναρικαὶ Ἄλπεις**, αἱ ὁποῖαι διηκλαδοῦνται εἰς ἕλας τὰς χώρας τῆς χερσονήσου φθάνουσαι μέχρι τῶν ἀκρωτηρίων Γαινάρου καὶ Μαλέα τῆς Πελοποννήσου.

Ποταμοί. — Σπουδαιότεροι εἶνε ὁ **Δούναβις** (Ἴστρος) πλωτὸς διὰ μεγάλων πλοίων, ὁ **Ἐβρος** (τῆς Θράκης) ἐν μέρει πλωτός, ὁ **Ἀξιός**, ὁ **Στρυμών**, ὁ **Νέστος** (τῆς Μακεδονίας), ὁ **Δρίλων**, ὁ **Ἄψος**, ὁ **Ἀφῶς** (τῆς Ἀλβανίας), ὁ **Πηνεῖδς** (τῆς Θεσσαλίας), ὁ **Ἀχελῷος** (τῆς Ἀκαρνανίας), ὁ **Ἀλφειός**, ὁ **Εὐρώτας** (τῆς Πελοποννήσου).

Λίμναι. — Ἀξιολογώτεραι εἶνε ἡ **Κιρκινίτις** παρὰ τὰς Σέρρας, ἡ τοῦ **Λαγκαδά** καὶ ἡ τοῦ **Βόλβη** πρὸς Β. τῆς Χαλκιδικῆς, ἡ τῆς **Δοϊράνης**, ἡ **Λεβεαῖτις** πρὸς Ν. τοῦ Μαυροβουνίου, ἡ **Λυχνίτις** ἢ λίμνη τῆς **Ὠχρῖδος** παρὰ τὰ Κανδοῦϊα ὄρη, ἡ **Πρέσπα**, ἡ **Ὀρεσιτιάς** παρὰ τὴν Καστορίαν καὶ ἡ λίμνη τῶν **Ἰωαννίνων**.

Πεδιᾶδες. — Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου εἶνε πεδινόν ἢ μεγαλειτέρα πεδιάς εἶνε ἡ τοῦ **Δουνάβεως**, ἣτις εἶνε εὐφορωτάτη. Ἔτεροι πεδιάδες εἶνε ἡ τοῦ **Ἐβρου** (ἐν Θράκῃ) λίαν εὐφορος, ἡ τῆς **Κάτω Μακεδονίας** καὶ ἡ τοῦ **Κοσσυφοπεδίου**, ἐπίσης εὐφοροί.

Κλίμα. — Τὸ κλίμα τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου εἶνε γλυκὸν καὶ ὑγιεινὸν καὶ μόνον εἰς τὰ βόρεια μέρη ἰδίως πρὸς Β. τοῦ Αἴμου εἶνε κάπως ψυχρόν.

Ἔδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐφορον καὶ παράγει διάφορα ἐκλεκτὰ προϊόντα καὶ ὀρυκτά, τρέφει δὲ παντὸς εἶδους ἡμερα ζῆα καὶ τινα τῶν ἀγρίων (ἀρκτοὺς, λύκους, ἀλώπεκας, θῶας, ἐλάφους).

Κάτοικοι. — Οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου ἀνέρχονται εἰς 20 περίπου ἑκκομμύρια, εἶνε δὲ **Ἕλληνες** (5 1/2 ἑκατομ.) ὁ ἀρχαιότατος λαὸς τῆς χερσονήσου, **Τουρκοί** (1 1/2 περίπου ἑκατ.), **Βούλγαροι**, **Σέρβοι**, **Ἀλβανοί**, **Ρουμάνοι** καὶ διάφοροι ἄλλοι λαοὶ (Ἀρμένιοι, Ἑβραῖοι καὶ Ἀθίγγανοί) κατοικοῦντες εἰς τινας πόλεις τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας.

Πολιτικὴ διαίρεσις. — Ἡ Ἑλληνικὴ χερσονήσος περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς κράτη: Τὸ βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος, τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, τὸ βασιλεῖον τῆς Βουλγαρίας, τὸ βασιλεῖον τῆς

Σερβίας,¹ τὸ βασίλειον τοῦ Μαυροβούνιου,¹ καὶ τὸ βασίλειον τῆς Ἀλβανίας.² Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον ἀνήκουσι καὶ αἱ χώραι Βοσνία, Ἐρζεγοβίνη καὶ Δαλματία ἀποτελοῦσαι μέρος τῆς Αὐστροουγγαρίας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

[120 χιλ. □ χιλιόμε].

Τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος καταλαμβάνει τὸ νότιον μέρος τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου μεταξύ Αἰγαίου καὶ Ἰονίου πελάγους, ἔχει δὲ πληθυσμὸν ὃ ἑκατομ. περίπου κατοίκων.

Φυσικὴ διαίρεσις. — Τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος περιλαμβάνει τὴν Πελοπόννησον, τὴν Στερεάν Ἑλλάδα, τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἡπειρον, μέγα μέρος τῆς Μακεδονίας, τὰς νήσους τοῦ Ἰονίου πελάγους, τὴν Κρήτην καὶ τὰς πλείστας τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Ὅρια. — Τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος ὀρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Θράκης καὶ βρέχεται ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, πρὸς Β. ὀρίζεται ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Σερβίας, ΒΔ ὑπὸ τῆς Ἀλβανίας, πρὸς Δ. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Ἰονίου πελάγους καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Κρητικῶν πελάγους.

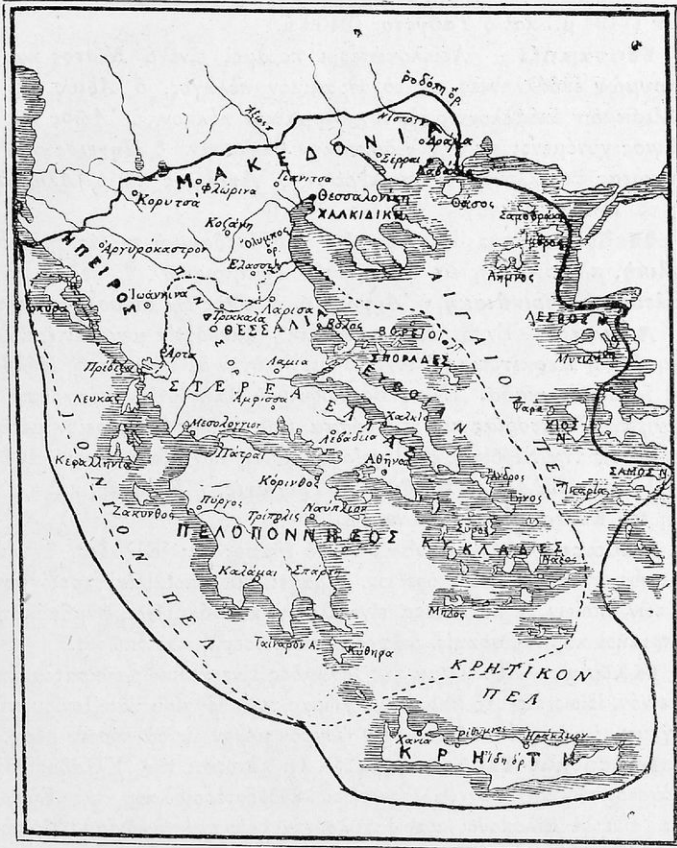
Κόλποι. — Ὁ διαμελισμὸς τῶν ἑλληνικῶν παραλίων εἶνε πολυσχιδῆς καὶ σχηματίζει πολλοὺς κόλπους καὶ ἀκρωτήρια. Ἐκ τῶν κόλπων σπουδαιότεροι εἶνε ὁ *Στρυμονικὸς*, ὁ *Θερμαϊκὸς* ΒΑ, ὁ *Σαρωνικὸς* καὶ ὁ *Ἀργολικὸς* ΝΑ, ὁ *Κορινθιακὸς*, ὁ κόλπος τῶν *Πατρῶν* καὶ ὁ *Ἀμβρακικὸς* πρὸς Δ.

Ἀκρωτήρια. — Τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν εἶνε ὁ *Ἄθως* (κοιν. Ἅγιον Ὄρος) ἐν τῇ Χαλκιδικῇ, τὸ *Σούνιον* παρὰ τὸν Σαρωνικὸν κόλπον, ὁ *Μαλέας* καὶ τὸ *Ταίναρον* πρὸς νότον, καὶ τέλος ὁ *Ἀραξος* εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου τῶν Πατρῶν.

¹ Ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἡ Σερβία καὶ τὸ Μαυροβούνιον κατελήφθησαν καὶ κατέχονται ὑπὸ τῶν Αὐστρογερμανῶν καὶ τῶν Βουλγάρων.

² Ἡ Ἀλβανία ἐκηροχθῆ εἰς βασίλειον πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἀλλ' ἐκρογέντος ἐπαναστατικῶν κινήματος, ὁ βασιλεὺς αὐτῆς ἀπῆλθεν ἐκ Δυοραζίου (προτενοῦσης τῆς Ἀλβανίας) καὶ ἡ κατάστασις παραμένει εἰσέτι ἀκαθόριστος.

Όρη.— Αί Διναρικοί ἄλπεις ἐκτεινόμενοι πρὸς νότον σχηματίζουν τὴν Πίνδον, ἣτις χωρίζει τὴν Ἠπειρον ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θεσσαλίαν. Πρὸς Β. ὑψοῦται ὁ Ὄλυμπος (3,000 μ.), ἡ κα-

Ἡ Νέα Ἑλλάς.

ταίγια τῶν θεῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ βορειότερον τὰ Καμβούνια, συνέχεια τῶν ὀπίωιν εἶνε τὰ ὄρη τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου, ὧν τὸ ὑψηλότερον ὁ Ἄθως κοιν. Ἄγιον Ὄρος (1935 μ.) Ἐν Θεσσαλίᾳ σπουδαιότερα ὄρη εἶνε ἡ Ὄσσα (1978 μ.) καὶ τὸ

Πήλιον (1618 μ.) πρὸς νότον δὲ ἡ *᾽Ορθρος* (1726 μ.). Ἐν τῇ *Στερεᾷ Ἑλλάδι* τὰ *Ἀκαρνανικά ἄρη* (1590 μ.), ἡ *Οἶτη* (2158 μ.), ὁ *Παρνασσός* (2457 μ.), ὁ *Ἐλικὼν* (1740 μ.) καὶ ὁ *Κιθαιρῶν* (1411 μ.). Ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ ἡ *Κυλλήνη* (2374 μ.), τὰ *Ἀροάνια*, ὁ *Πάργων* (1494 μ.) καὶ ὁ *Ταῦρετος* (2409 μ.).

Ποταμοί. — Ἀξιολογώτεροι ποταμοὶ εἶνε ὁ *Νέστος* καὶ ὁ *Στρυμῶν* ἐκβάλλοντες εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος, ὁ *Ἄξιός* καὶ ὁ *Ἀλιάκμων* ἐκβάλλοντες εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον, ὁ *Ἄψος* καὶ ὁ *Ἄψος* χυνόμενοι εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν, ὁ *Πηνεῖος* καὶ ὁ *Εὐρώτας* ἐκβάλλοντες εἰς τὸ Αἰγαῖον, ὁ *Ἀχελῷος* καὶ ὁ *Ἀλφειὸς* εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος.

Πεδιᾶδες τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἡ *Μακεδονικὴ* πεδιάς, ἡ *Θεσσαλική*, πλουσιωτάτη εἰς παραγωγὴν δημητριακῶν, ἡ πεδιάς τῆς *Ἡλείας*, ἡ *Κορινθιακὴ*, ἡ *Ἀργολικὴ*, ἡ πεδιάς τῆς *Μεσσηνίας* κλπ.

Λίμναι. — Ἐν τῇ Βορειοανατολικῇ Μακεδονίᾳ μεγαλειτέρα λίμνη εἶνε ἡ *Κερκινίτις* (τῷ Ἀχινού), μετ' αὐτὴν δὲ ἔρχονται ἡ *Βόλβη* καὶ ἡ τοῦ *Λαγκαδά*. Ἐν τῇ Βορειοδυτικῇ Μακεδονίᾳ ὑπάρχουσι ἡ λίμνη τῆς *Καστορίας* καὶ ἡ *Πρέσπα* (τῆς ὁποίας τὸ βόρειον μέρος ἀνήκει εἰς τὴν Σερβίαν), ἐν Ἠπείρῳ ἡ λίμνη τῶν *Ἰωαννίνων*, ἐν δὲ τῇ Παλαιᾷ Ἑλλάδι ἡ *Βοιβηΐς*, ἡ *Τριχωνίς*, ἡ *Κωπαΐς*, καὶ ἡ λίμνη τοῦ *Φενεοῦ* (ἐν Πελοποννήσῳ).

Ἐδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, ἂν καὶ εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄρεινόν, παράγει ὅμως ποικιλίαν προϊόντων, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ κυριώτερα εἶνε ἔλαιον, καπνός, οἶνοι, βάμβαξ, δημητριακοὶ καρποί, σταφίς, διάφορα ἐσπεριδοειδῆ καὶ ὀπώρα.

Κλίμα. — Τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος εἶνε γενικῶς εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, ἰδίως εἰς τὰς παραλίους χώρας τοῦ Αἰγαίου καὶ Ἰονίου πελάγους· τὸν χειμῶνα εἶνε ὀλίγον ψυχρὸν μόνον εἰς τὰ βόρεια μέρη.

Κάτοικοι - Πολιτισμός. — Οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος εἶνε ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, τοῦ ἐνδοξοτέρου λαοῦ τῆς Εὐρώπης, εἶνε δὲ φιλόπονοι καὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, εἰς τὴν ναυτιλίαν (ἰδίως τὴν ἐμπορικὴν) καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν, ἥτις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤρχισε νὰ σημειώσῃ ἀρκετὰς προόδους. Κατὰ τὸν πολιτισμὸν οἱ Ἕλληνες ὑπερτεροῦσι ἕλων τῶν ἄλλων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, εἶνε δὲ λαὸς φύσει εὐφυῆς καὶ ἀνδρείος. Κατὰ τοὺς δύο τελευταίους βαλκανικοὺς πολέμους ἐναντίον τῶν Τούρκων (1912+1913)

καὶ κατὰ τῶν Βουλγάρων (1913) οἱ Ἕλληνες ἤρασαν νίκας περιφανεῖς καὶ ἀπληθεύθησαν μέρος τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν μας.

Θρησκεία.— Ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν Ἑλλάδι θρησκεία εἶνε ἡ ὀρθόδοξος χριστιανική. Εἰς τὰς βορείους χώρας αὐτῆς κατοικοῦσι καὶ τινες Μωαμεθανοὶ καὶ Ἑβραῖοι. Εἰς τινὰς νήσους τῶν Κυκλάδων καὶ τῶν Ἰονίων νήσων ἐπικρατεῖ τὸ καθολικὸν δόγμα.

Πολίτευμα.— Τὸ πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος εἶνε «βασιλευσμένη δημοκρατία» μετὰ βουλῆς, βασιλεὺς δ' αὐτῆς εἶνε ὁ Ἀλέξανδρος Β' δευτερότοκος υἱὸς τοῦ πρώην βασιλέως Κωνσταντίνου.

Πολεμικὰ δυνάμεις.— Ὁ κατὰ ξηρὰν στρατὸς τῆς Ἑλλάδος ἀνέρχεται ἐν καιρῷ εἰρήνης εἰς 75 χιλ. ἀνδρῶν περίπου, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου φθάνει τὰς 450 χιλιάδας. Τὸ πολεμικὸν ναυτικὸν ἀριθμεῖται 46 πλοῖα, ἐξ ὧν τὰ μεγαλειότερα εἶνε τὸ ἐνδοξον θωρηκτὸν «Ἀβέρωφ» καὶ τὰ θωρηκτὰ «Λῆμνος» καὶ «Κιλκίς».

Πόλεις.— Αἱ μεγαλιότεραι καὶ σημαντικώτεραι πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἶνε αἱ ἑξῆς:

1) *Ἐν τῇ Στερεῇ Ἑλλάδι.*

Ἀθῆναι (250 χιλ. κατ.) πρωτεύουσα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους κειμένη εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐνδοξοῦ ἄστεως τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, μία τῶν ὠραιότερων πόλεων τῆς Εὐρώπης, περιέχουσα ἀξιόλογα μνημεῖα τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ πλεῖστα φιλανθρωπικὰ καὶ κοινωφελῆ καθιδρύματα. Αἱ Ἀθῆναι προσελκύουσι κατ' ἔτος χιλιάδας περιηγητῶν, οἵτινες ἔρχονται νὰ θαυμάσωσι τὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαίας αὐτῶν εὐκλείας. **Πειραιεὺς** (80 χιλ. κατ.) ἐπίνειον τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὁ πρῶτος ἐμπορικὸς λιμὴν τοῦ κράτους. **Λαμία** (9,700 κατ.) ὄπου ὁ ἀνδριὰς τοῦ Ἀθανασίου Διακού. **Μεσολόγγιον** (7,700 κατ.) πόλις ἐνδοξος κατὰ τὴν ἑλλην. ἐπανάστασιν.

2) *Ἐν τῇ Πελοποννήσῳ.*

Πάτραι (40 χιλ. κατ.) ἐμπορικώτατος λιμὴν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξάγεται τὸ πλεῖστον τῆς ἑλληνικῆς σταφίδος. **Αἴγιον** (8 χιλ. κατ.) ἐξάγον ἀρίστην σταφίδα. **Κόρινθος** (5 χιλ. κατ.) παρὰ τὴν ἀρχαίαν Κόρινθον καὶ πλησίον τοῦ ἰσθμοῦ. **Ναύπλιον** (6 χιλ. κατ.) μετὰ ὀχυρῶν φρουρίων. **Τρίπολις** (11 χιλ. κατ.) ἔχουσα βιομηχανίαν ὑφαντουργίας καὶ σιδηρουργίας. **Σπάρτη** (5 χιλ. κατ.) ἐκτισμένη εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας ἐνδοξοῦ πόλεως. **Καλάμαι** (13 χιλ. κατ.) ἐμπορικὸς λιμὴν.

3) *Ἐν Θεσσαλίᾳ.*

Λάρισα (20 χιλ. κ.) παρὰ τὸν Πηγεῖον ποταμὸν. **Βόλος** (25

χιλ. κ.) ἐμπορικώτατος λιμὴν. *Τρίγκαλα* (18 χιλ. κ.) πόλις ἔχουσα ἐμπόριον δημητριακῶν καὶ ζώων.

4) *Ἐν Ἡπειρῷ.*

Ἄρτα (7 χιλ. κ.) ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ. *Ἰωάννινα* (33 χιλ. κ.) παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην. *Πρέβεζα* (9 χιλ. κ.) ἐπίνειον τῶν Ἰωαννίνων.

5) *Ἐν Μακεδονίᾳ.*

Θεσσαλονίκη (190 χιλ. κ.) ἐν τῷ μυθῷ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας καὶ ἐμπορικώτατος λιμὴν. *Κοζάνη* (6 χιλ. κ.). *Φλώρινα* (10 χιλ. κ.). *Σέρραι* (45 χιλ. κ.) πόλις βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορικὴ. *Δράμα* (10 χιλ. κ.) καὶ *Καβάλλα* (20 χιλ. κ.) λιμὴν ἐξαγωγῆς καπνοῦ.

6) *Ἐν ταῖς Νήσοις τοῦ Αἰγαίου πελάγους.*

Ναυλῖς (10 χιλ. κ.) πρωτ. τῆς Εὐβοίας. *Μυτιλήνη* (25 χιλ. κ.) πρωτεύουσα τῆς νήσου Λέσθου. *Χίος* (13,500 κ.) πρωτ. τῆς ὁμωνύμου νήσου. *Ἐρμούπολις* (ἢ Σῦρος) 18 χιλ. κ. πρωτ. τῶν Κυκλάδων, ἔχουσα ἀξιόλογον ἐμπορικὸν ναυτικὸν καὶ βιομηχανίαν.

7) *Ἐν τῇ μεγαλονήσῳ Κρήτῃ.*

Ναυία (25 χιλ. κ.) πρωτ. τῆς νήσου. *Ρέθυμνος* (10 χιλ. κ.) καὶ *Ἡράκλειον* (26 χιλ. κ.) πόλις ἐμπορικὴ καὶ ὀχυρά.

8) *Ἐν ταῖς Ἰονίοις νήσοις.*

Κέρκυρα (30 χιλ. κ.) πόλις ἐμπορικὴ ἐν τῇ ὀραίᾳ ὁμωνύμῳ νήσῳ τοῦ Ἰονίου πελάγους, ὅπου ὑπάρχει τὸ σεπτὸν λείψανον τοῦ ἀγ. Σπυρίδωνος καὶ ὁ τάφος τοῦ πρώτου τῆς Ἑλλάδος κυβερνήτου Ἰω. Καποδίστρια. *Ἀργοστόλιον* (9,500 κ.) πρωτ. τῆς Κεφαλληνίας. *Ζάκυνθος* (13 χιλ. κ.), ὅπου ὑπάρχει τὸ σεπτὸν λείψανον τοῦ ἀγ. Διονυσίου.

Θ Ρ Α Κ Η

Ἡ *Θράκη*, χώρα καθαρῶς Ἑλληνικὴ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, περιελάμβανεν ἄλλοτε καὶ τὴν Βουλγαρίαν μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, σήμερον ὅμως περιλαμβάνει τὸ νότιον μέρος τῆς Νέας Βουλγαρίας καὶ τὸ ἐναπομείναν τμήμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας.

Ἡ χώρα αὕτη βρέχεται πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Προποντιδος καὶ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους, πρὸς Β.

ὄριζεται ὑπὸ τοῦ ὄρους Αἴμου, τὸ ὅποιον χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τῆς κυρίως Βουλγαρίας, πρὸς Δ. δὲ συνορεύει μὲ τὴν Μακεδονίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται ὑπὸ τοῦ ὄρους Ροδόπης καὶ τοῦ ποταμοῦ Νέστου.

Χερσόνησοι. — Ἡ Θράκη καταλήγει πρὸς Ν. εἰς τὴν **Θρακικὴν χερσόνησον** (τῆς **Καλλιπόλεως**) καὶ πρὸς Α. εἰς τὴν χερσόνησον τῆς **Κωνσταντινουπόλεως**.

Πορθμοί. — Ὁ **Ἑλλησπόντος**, μεταξὺ Καλλιπόλεως καὶ Μ. Ἀσίας καὶ ὁ **Βόσπορος**, μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Μ. Ἀσίας.

Ἀκρωτήρια. — Ἡ **Μαστουσία** (Σεντὺλ-Μπάχρ) παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑλλησπόντου, **Φιλίας** ἄκρα παρὰ τὸν θρακικὸν Βόσπορον καὶ ἡ **Θυνηιάς** (Καρὰ-Μπουρνού) εἰς τὸν Εὐξείνῳ.

Κόλποι. — Οἱ κυριώτεροι κόλποι εἶνε ὁ κόλπος τοῦ **Λαγῶ** (Πόρτο-Λαγῶ), ὁ κόλπος τῆς **Αἴνου** καὶ ὁ **Μέλας** ἢ τοῦ **Σηροῦ** (ἄπαντες εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος), ὁ **Κεράτιος** κόλπος εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Βοσπόρου καὶ ὁ τοῦ **Πύργου** (Βουργᾶς) ἐν τῷ Εὐξείνῳ.

Ὄρη. — Ὁ **Αἴμος** (Βαλκάνια) πρὸς Β. τὸ **Σκόμιον** ΒΔ, ἡ **Ροδόπη** πρὸς Δ, ὁ **Ἰσμαρος** πρὸς Ν. καὶ τὸ **Ἱερὸν ὄρος** ΝΑ.

Ποταμοί. — Οἱ κυριώτεροι εἶνε ὁ **Νέστος**, πηγάζων ἐκ τοῦ Σκομίου ὄρους καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος καὶ ὁ **Ἐβρος** (Μαρίτσα), ὁ μέγιστος ποταμὸς τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ Σκομίου καὶ τοῦ Ρίλου καὶ χύνεται ἐπίσης εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος πλησίον τοῦ κόλπου τῆς Αἴνου.

Πεδιάδες. — Ἀξιολογώτεραι εἶνε εἰς μὲν τὴν Β. Θράκην ἡ τῆς **Φιλιππουπόλεως** καὶ τῆς **Ἰαμπόλεως**, εἰς δὲ τὴν Ν. Θράκην ἡ τῆς **Ἀδριανουπόλεως**. Πᾶσαι αἱ πεδιάδες αὐταί εἶνε εὐφορώταται.

Ἱστορικὴ καὶ πολιτικὴ ἐπισκόπησις. — Ἡ Θράκη διαιρεῖται εἰς βόρειον καὶ νότιον, εἶνε δέ, ὡς εἶπομεν, χώρα ἑλληνικωτάτη. Ἡ βόρειος Θράκη, ἣτις λέγεται καὶ Ἀνατολικὴ Ρωμυλία, κατελήφθη αἰφνιδίως τῷ 1885 ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ πρᾶσθη εἰς τὸ βουλγαρικὸν κράτος. Ἡ νότιος Θράκη πρὸ τοῦ 1912 ἀνήκεν εἰς τὴν Τουρκίαν, ἀλλὰ κηρυχθέντος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τοῦ βαλκανοτουρκικοῦ πολέμου, οἱ Βούλγαροι κατέλαβον τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς. Τῷ 1913 ἡ Ἑλλάς, ἡ Σερβία καὶ τὸ Μαυροβούνιον ἐκήρυσαν τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Βουλγαρίας, ὁ δὲ νικηφόρος Ἑλληνικὸς στρατὸς κατέλαβε τὴν

νοτιοδυτικὴν Θράκην μέχρι τοῦ Δεδεαγάτς καὶ ἐξεδίωξεν ἐκεῖθεν τοὺς Βουλγάρους. Διὰ τῆς συνθήκης ὅμως τοῦ Βουκουρεστίου τῷ 1913, ἡ δυτικὴ Θράκη παρεχωρήθη εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ὑπὸ τῆς ὁποίας καὶ κατέχεται μέχρι σήμερον, ἡ δὲ νοτιοανατολικὴ Θράκη ἀφέθη εἰς τὴν Τουρκίαν. Οὕτω λοιπὸν ἡ Θράκη διηρέθη εἰς **δυτικὴν**, κατεχομένην ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας καὶ **νοτιοανατολικὴν**, κατεχομένην ὑπὸ τῆς Τουρκίας. Οἱ κάτοικοι τῆς δυτικῆς καὶ τῆς νοτιοανατολικῆς Θράκης ἀνέρχονται περίπου εἰς 2,220,000 κατοίκων, ἐκ τῶν ὁποίων ὑπὲρ τὸ ἕν ἑκατομμύριον εἶνε Ἕλληνες ὑποστάντες σκληροῦς διωγμοῦς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Τούρκων. Οἱ λοιποὶ κάτοικοι τῆς Θράκης εἶνε Τούρκοι, Ἑβραῖοι, Ἀρμένιοι καὶ Βούλγαροι.

ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΘΡΑΚΗ

(*Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία*).

[25 χιλ. □ χιλιόμετρα].

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία, ἥτις ἄλλοτε ἐξετείνετο εἰς τὸ μεγαλειότερον μέρος τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου, περιωρίσθη, κατὰ τοὺς δύο βαλκανικοὺς πολέμους, εἰς τὸ μικρὸν τμήμα τῆς ἀνατολικῆς Θράκης.

Θρία. — Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς Θράκης, βρέχεται δὲ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους, τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Προποντίδος.

Κάτοικοι - Θρησκεία. — Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας εἶνε κυρίως Τούρκοι καὶ Ἕλληνες. Οἱ Τούρκοι εἶνε λαὸς βάρβαρος, ὅστις ὀρμηθεὶς ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα κατέλυσε τὴν ἑλληνικὴν αὐτοκρατορίαν καὶ ἐγένετο κύριος τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου μέχρις αὐτῆς τῆς Αὐστρίας. Ἀπὸ τοῦ 17ου αἰῶνος ἤρχισεν ἡ παρακμὴ τοῦ τουρκικοῦ κράτους, τὸ ὁποῖον σήμερον ἔχει περιορισθῆ εἰς μικρὸν τμήμα τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν. — Οἱ Τούρκοι πρεσβεύουσι τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν.

Κολιτέυμα. — Τὸ πολίτευμα εἶνε συνταγματικὴ μοναρχία ὑπὸ τὸν Σουλτάνον μετὰ βουλῆς. Σουλτάνος σήμερον εἶνε ὁ Μεχμέτ ὁ Ε΄.

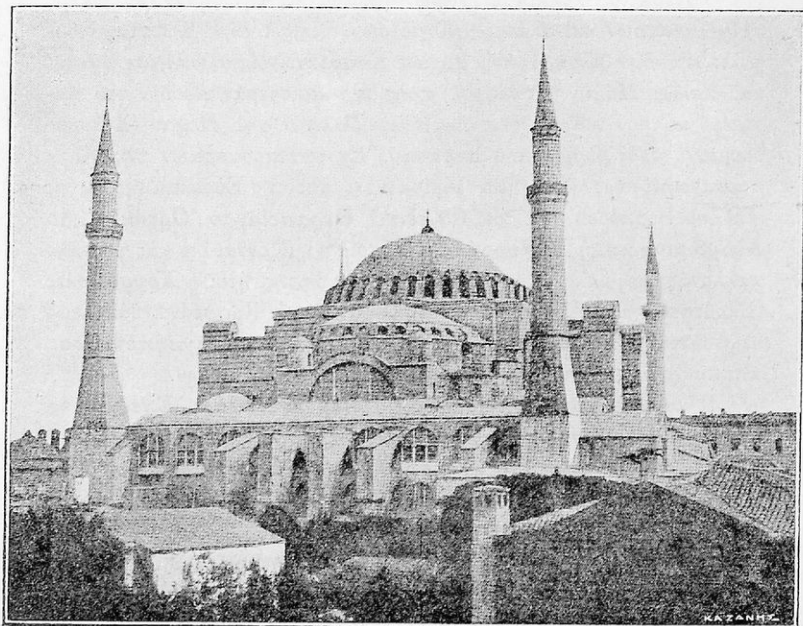
Κολερικαὶ Δυνάμεις. — Ὁ στρατὸς τῆς Τουρκίας ἀνέρχεται ἐν καιρῷ πολέμου εἰς 800,000 περίπου, ὁ δὲ πολεμικὸς στόλος τῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ 75 πλοῖα μεγάλα καὶ μικρὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ παλαιά.

Πόλεις. — Πρωτεύουσα τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους εἶνε ἡ **Κωνσταντινούπολις** (ἀρχαῖον Βυζάντιον), ἡ ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς μετὰ τῶν προαστείων τῆς ἀνέρχεται εἰς 1,200,000 κατοίκων, ἐκ τῶν ὁποίων 400 χιλιάδες εἶνε Ἕλληνες, 300 χιλιάδες Τούρκοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἀρμένιοι, Ἰσραηλίται, πολλοὶ Εὐρωπαῖοι καὶ ἄλλοι.

Ὁ Κερατίος κόλπος εἰσχωρῶν βαθέως εἰς τὴν ξηρὰν (εἰς μῆκος 11 χιλιομέτρων καὶ πλάτος 450 μέτρων) διαίρει τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς δύο μέρη 1) τὴν κυρίως Κωνσταντινούπολιν, ἣτις λέγεται καὶ ἀπλῶς **Πόλις** (Σταμποῦλ) πρὸς τὴν ἀριστερὰν εἰσοδὸν τοῦ Κερατίου κόλπου καὶ 2) τὰς συνοικίας **Γαλατᾶ** καὶ **Πέραν** (Σταυροδρόμιον), πρὸς βορρᾶν τοῦ Κερατίου. Ἐκ τῶν προαστείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἄλλα μὲν εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς (ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου) καὶ τοιαῦτα εἶνε ἡ **Θεραπειά**, τὸ **Ὀρτάκιοϊ**, τὸ **Νεοχώριον** καὶ ἡ **Βαθυρρύαξ**, τὰ ὁποῖα φημίζονται διὰ τὰς φυσικὰς καλλονὰς των, ἄλλα δὲ ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς ἀκτῆς, ἣτοι ἡ **Χρυσόπολις** (Σκούταρι) καὶ ἡ **Χαλκηδών**. Ὡς προάστεια τῆς Κωνσταντινουπόλεως θεωροῦνται καὶ αἱ παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Βοσπόρου **Πριγκηπόννησοι**. αἵτινες χρησιμεύουσιν ὡς θερινὰ διαμονὰ τῶν πλουσίων.

Ἡ κυρίως Κωνσταντινούπολις ἢ Πόλις λέγεται καὶ **Ἐπιτάλοφος**, διότι εἶνε ἐκτισμένη ἐπὶ ἐπτὰ λόφων εἰς γραφικωτάτην θέσιν ἐπὶ τριγωνικῆς χερσονήσου πρὸς Ν. τοῦ Κερατίου κόλπου. Ἐπὶ ἑνὸς τῶν λόφων τούτων εὐρίσκεται ὁ ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ οἰκοδομηθεὶς μεγαλοπρεπῆς ναὸς τῆς Ἁγίας Σοφίας, ὅστις σήμερον ἔχει μεταβληθῆ εἰς τουρκικὸν τζαμίον. Ἐτερον περικαλλῆς μνημεῖον ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως ἦτο καὶ ὁ **Ἰππόδρομος**, κεκοσμημένος διὰ πολλῶν ἀνδριάντων καὶ ἄλλων ἀριστουργημάτων. Εἰς τὴν Σταμποῦλ ὑπάρχουσι τὰ παλαιὰ ἀνάκτορα τῶν σουλτάνων καὶ τὸ μέγαρον τῆς Ὑψηλῆς Πύλης. Παρὰ τὸν Κερατίον κόλπον ὑπάρχει ἡ χριστιανικὴ συνοικία **Φανάριον**, ὅπου εὐρίσκεται τὸ **Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον**, ἐπὶ τῆς μεγάλῃς πύλης τοῦ ὁποίου ἀπηγγονίσθη τῇ 1821 ὁ Πατριάρχης **Γρηγόριος Ε'**. Ἡ πύλη αὕτη ἔκτοτε μένει κλειστή. Ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Φαναρίου κατόικουν ἄλλοτε οἱ εὐγενέστατοι τῶν Ἑλλήνων, οἱ λεγόμενοι **Φαναριῶται**, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ σουλτάνοι διώριζον τοὺς μεγάλους διερμηνεῖς των καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαυίας. Αἱ συνοικίαι τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Πέραν (Σταυροδρομίου), ὅπου κατοικοῦσιν οἱ πλείστοι τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Εὐρωπαϊῶν συνδέονται

μετά τῆς κυρίας πόλεως (Σταμπούλ) διὰ δύο γεφυρῶν καὶ κοσμοῦνται δι' ὡραίων οἰκοδομῶν. Ἡ Κωνσταντινούπολις θεωμένη ἀπὸ τῆς θαλάσσης παρουσιάζει μεγαλοπρεπὲς θέαμα, τὸ πλεῖστον ὅμως τῶν οἰκιῶν αὐτῆς εἶνε ξύλιναί καὶ αἱ ὁδοὶ τῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον στεναί. Εἰς τὰς χριστιανικὰς συνοικίας ὑπάρχουσι πολλὰ μεγαλοπρεπῆ κτίρια καὶ διάφορα ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια, οἷα εἶνε ἡ **μεγάλη τοῦ Γένους**

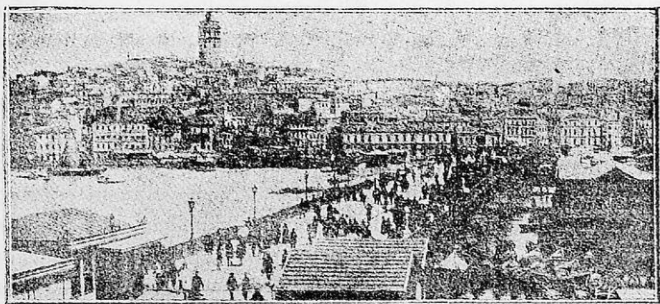

Ἡ Ἁγία Σοφία.

σχολή, ἡ θεολογικὴ καὶ ἐμπορικὴ σχολὴ ἐπὶ τῆς Χάλκης, τὸ Ζάννειον παρθεναγωγεῖον καὶ ἄλλα φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα. Ἡ Κωνσταντινούπολις συγκοινωνεῖ διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης. Ἰδιαιτέρα σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἐνώνει αὐτὴν μετὰ τῆς Εὐρώπης.

Ἡ Κωνσταντινούπολις ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου τῷ 330 μ. Χ. ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀρχαίου Βυζαντίου, ὅπερ ἦτο ἀποικία τῶν Μεγαρέων, ὠνομάσθη δὲ ὑπ' αὐτοῦ **Νέα Ρώμη**, ἀλλ' ὁ

λαός πρὸς τιμὴν του τὴν ὠνόμασε **Κωνσταντινούπολιν**. Ἡ πόλις αὕτη ὑπῆρξε πρωτεύουσα τῶν Ἑλλήνων καὶ Ρωμαίων αὐτοκρατόρων ἐπὶ μίαν χιλιετηρίδα· τῇ 1203, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Σταυροφοριῶν, κατελήφθη ὑπὸ τῶν Φράγκων, οἵτινες διετήρησαν αὐτὴν ὑπὸ τὴν κατοχὴν των μέχρι τοῦ 1276, ὁπότε πάλιν κατέστη πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους. Ὁ Σουλτάνος Μωάμεθ ὁ Β' ἐκστρατεύσας μετὰ πολυαριθμοῦ στρατοῦ ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μετὰ μακρὰν πολιορκίαν κατέλαβε τὴν Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὴν ἀποφράδα ἡμέραν τῆς 29 Μαΐου 1453. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔπεσαν ἡρωϊκῶς μαχόμενος ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ τοῦ πυρὸς ὁ τελευταῖος Ἕλληνας

Ἡ συνοικία καὶ ὁ πύργος τοῦ Γαλατᾶ.

αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολόγος, φονευθεὶς πρὸ τῆς Πύλης τοῦ Ρωμανοῦ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ Κωνσταντινούπολις διατελεῖ πρωτεύουσα τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους.

Λόγω τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως, ἡ Κωνσταντινούπολις εἶνε μία τῶν σπουδαιότερων πόλεων τοῦ κόσμου, διότι δεσπόζει δύο θαλασσῶν, τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ ἐποφθαλμιᾶται ὑπὸ πολλῶν κρατῶν. Ἐν τούτοις ἡ πόλις αὕτη, ὡς κέντρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ὡς πρωτεύουσα τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ἀνήκει ἔθνολογικῶς καὶ ἱστορικῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, δι' ὃ καὶ συγκεντρώνει τὰς βλέψεις καὶ τοὺς πόθους ὅλων τῶν τέκνων τῆς Μεγάλης Πατρίδος, εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὁποίας πάντες ἐλπίζομεν.

Ἔτεραι ἀξιοσημεῖωται πόλεις εἶνε αἱ Μέτραι (Τσατάλτζα) κωμόπολις μὲ 8 χιλ. κατοίκων καὶ ἔδραν μητροπολίτου. Ἡ κωμόπολις

αὕτη εἶνε ἱστορική, διότι πρὸ αὐτῆς ἀνεκόπη ἢ προέλασις τῶν Βουλγάρων πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1912.

Ἀδριανούπολις (85 χιλ. κατ.) κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Ἀδριανοῦ καὶ διατελέσασα πρωτεύουσα τοῦ τουρκικοῦ κράτους πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ πόλις αὕτη ἔχει μεγαλοπρεπῆ τῆξιμα, γυμνάσιον, παρθεναγωγεῖον καὶ πολλὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα, διεξάγει σημαντικὸν ἐμπόριον, διατηρεῖ σπουδαίαν βιομηχανίαν μεταξίνων ὑφασμάτων καὶ εἶνε ἔδρα μητροπολίτου, διότι ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς πόλεως ἀποτελεῖ τὴν πλειονότητα. Ἡ Ἀδριανούπολις συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Εὐρώπης. Κατὰ τὸν πρῶτον Βαλκανικὸν πόλεμον (1912) ἡ Ἀδριανούπολις ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἐπὶ πεντάμηνον περίου, ἠγλώθη δὲ τῇ συνδρομῇ τῶν Σέρβων καὶ προσηρτήθη εἰς τὸ βουλγαρικὸν κράτος, κατόπιν ὅμως παρεχωρήθη πάλιν εἰς τὴν Τουρκίαν. **Διδυμότειχον** (12 χιλ. κατ.) πόλις ἐμπορικὴ παρὰ τὸν Ἑβρὸν ποταμόν, ἔδρα μητροπολίτου, ἔχουσα ἑλληνικὴν σχολήν. Συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀδριανουπόλεως, διὰ τοῦτο δὲ ἔπαιξε σπουδαῖον μέρος κατὰ τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον. **Σαράντα Ἐκκλησίαι** (20 χιλ. κ.), ἔδρα μητροπολίτου. **Δουλι-Βουργάς** (7 χιλ. κ.). Ἀμφότεραι αἱ πόλεις αὗται εἶνε ἱστορικαὶ λόγῳ τῶν μεγάλων μαχῶν, αἵτινες συνήφθησαν ἐκεῖ κατὰ τὸν βαλκανοτουρκικὸν πόλεμον. **Βιξύη** (5 χιλ. κ.) ΒΑ τοῦ Δουλι-Βουργάς, ἔδρα μητροπολίτου, ἐν ἣ σῶζονται ἀρχαῖα ἐρείπια καὶ κυκλώπεια τεῖχη. **Μήδεια** (5 χιλ. κατ.) πόλις παράλιος εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον. **Ραιδεστός** (25 χιλ. κ.) λιμὴν ἐμπορικὸς ἐπὶ τῆς Προποντίδος καὶ ἔδρα μητροπολίτου. **Ἡράκλεια** (6 χιλ. κ.) πόλις παράλιος καὶ **Τυρολόη** (Τσορλοῦ 7 χιλ. κ.), ἔδρα μητροπολίτου. **Καλλιπόλις** (40 χιλ. κ.), πόλις ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πρὸς Β. τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ ἔδρα μητροπολίτου. Μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἡ Ἀγγλία μετὰ τῆς Γαλλίας διωργάνωσαν εἰδικὴν ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Καλλιπόλεως θέλουσαι νὰ παραδιδάσωσι τὴν εἴσοδον τοῦ Ἑλλησπόντου. Ἡ ἐκστρατεία ὅμως αὕτη ἐγκατελείφθη κατόπιν.

Πρὸς νότον τῆς Καλλιπόλεως ἔκιντο ἄλλοτε οἱ **Αἰγὸς Ποταμοί**, ἐνθα οἱ Σπαρτιῶται κατεναυμάχησαν τοὺς Ἀθηναίους τῷ 404 π. Χ., νοτιώτερον δὲ ἡ ἀρχαία **Σηστός**, ὅπου ὁ Ξέρξης ἐγεφύρωσε τὸν Ἑλλησπόντον μετὰ τὴν ἀπέναντι Ἀβυδὸν. Ἐτέρα πόλις εἶνε ἡ **Αἴνος** (12 χιλ. κ.) ὀνομαστὴ διὰ τοὺς ταριχευτοὺς ἰχθῆς τῆς (κοινῶς νίτικα).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

[115 χιλ. □ χιλιόμε.]

Ἡ Βουλγαρία κατέχουσα σχεδὸν τὸ κεντρικὸν μέρος τῆς ἑλληνικῆς Χερσονήσου πρὸς τὸν Εὐξείνιον Πόντον ἦτο ἄλλοτε τουρκικὴ ἐπαρχία καὶ μόλις τὸ 1878 ἀνεκηρύχθη ἀνεξάρτητος ἡγεμονία ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου. Τῷ 1885 ἡ Βουλγαρία κατέλαβεν αἰφνιδίως τὴν *Ἀνατολικὴν Ρωμυλίαν*, χώραν ἑλληνικὴν, καὶ τῷ 1908 ἀνεκηρύχθη εἰς ἀνεξάρτητον βασίλειον. Κατὰ τὸν Βαλκανοτουρκικὸν πόλεμον (1912) οἱ Βούλγαροι κατέλαβον τὴν *βορειοανατολικὴν Μακεδονίαν* καὶ τὴν *Δυτικὴν Θράκην*, ἀλλὰ κατὰ τὸν δεύτερον βαλκανικὸν πόλεμον (1913) ὁ γενναῖος ἑλληνικὸς στρατὸς κατεδίωξε τοὺς Βουλγάρους μέχρι τῶν συνόρων των καὶ κατέλαβε τὰς δύο τελευταίας χώρας, ἐπέπρωτο ὅμως ἡ συνθήκη τοῦ Βουκουρεστίου τοῦ 1913 νὰ παραχωρήσῃ πάλιν αὐτὰς εἰς τὴν Βουλγαρίαν. Οὕτω λοιπὸν ἡ Βουλγαρία ἀποτελεῖται σήμερον ἐκ τῆς κυρίως Βουλγαρίας, ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, ἐκ τῆς βορειοανατολικῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Δυτικῆς Θράκης.

Ὅρια. — Ἡ Βουλγαρία ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Ρουμανίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ Δουνάβεως ποταμοῦ, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Σερβίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Θρακικοῦ Πελάγους καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας καὶ πρὸς Α. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Εὐξείνιου Πόντου.

Κόλποι. — Κυριώτεροι εἶνε ὁ κόλπος τοῦ *Πύργου* εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ ὁ κόλπος τοῦ *Λαγοῦ* εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος.

Ἀκρωτήρια. — Ἡ *Καλὴ Ἀκρὰ* καὶ τὸ *Αἰμῶνιον ἀκρωτήριον* ἐν τῷ Εὐξείνῳ.

Ὄρη. — Ὁ *Αἶμος* (Βαλκάνια, 2,235 μ.) χωρίζων τὴν κυρίως Βουλγαρίαν ἀπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας. Ἡ *Ροδόπη* μεταξὺ Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας καὶ βορειοανατολικῆς Μακεδονίας, τὸ *Σκόμιον* καὶ τὸ *Ρίλον*, διακλαδώσεις τῆς Ροδόπης, ὁ *Ὄρβηλος* παρὰ τὸ Μελένικον καὶ ὁ *Ἰσμαρος* ἐν τῇ νοτίῳ Θράκῃ.

Πεδιᾶδες. — Ἀξιολογώτεροι εἶνε ἡ τῆς *Σόφιας* καὶ ἡ τῆς *Σούμλας* ἐν τῇ κυρίως Βουλγαρίᾳ παράγουσαι δημοτριακοὺς καρπούς, ἡ τῆς *Φιλιππουπόλεως* καὶ *Υαμπόλεως* ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ καὶ ἡ τῆς *Ξάνθης* ἐν τῇ δυτικῇ Θράκῃ.

Ποταμοί. — Ὁ *Δούναβις*, πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Μέλανος Δρυμοῦ τῆς Γερμανίας καὶ διαρρέων διὰ πολλῶν κρατῶν χύνεται εἰς

τόν Εὔξεινον Πόντον. Ὁ ποταμὸς οὗτος εἶνε ὁ δεύτερος κατὰ τὸ μέγεθος ποταμὸς τῆς Εὐρώπης καὶ διαπλέεται ὑπὸ διαφόρων ποταμοπλοίων. Παραπόταμοι αὐτοῦ εἶνε ὁ Ὕσκιος, ὁ Τιμακος καὶ ὁ Ἰάντρας. Ὁ Ἐβρος, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ Σκομίου, δέχεται κατὰ τὸν ροὴν του τὰ ὕδατα τῶν παραποτάμων Ἄρδα, Τόνζου καὶ Ἐργόνη καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος παρὰ τὸν Αἶνον.

Ἐδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Ν. Βουλγαρίας εἶνε ὄρεινόν καὶ δασῶδες, ἐνῶ τὸ πρὸς βορρᾶν εἶνε πεδινόν. Ἡ Ἄν. Ρωμυλία εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄρεινὴ καὶ εὐφορος. Τὰ προϊόντα τῆς Βουλγαρίας εἶνε ἄφθονοι δημητριακοὶ καρποί, καπνός, ροδέλαιον (ἐν τῇ Ἄν. Ρωμυλίᾳ) καὶ πλούσια νομαί, ἐξ ὧν τρέφονται μεγάλα ἀγέλαι βωῶν καὶ πολλὰ ποίμνια προβάτων καὶ αἰγῶν. Ἡ ὄρνιθοτροφία ἐπίσης ἀκμάζει ἐν Βουλγαρίᾳ καὶ ἀποτελεῖ μετὰ τῆς κτηνοτροφίας σπουδαίαν πηγὴν πλούτου.

Κλίμα. — Τὸ κλίμα τῆς Βουλγαρίας εἶνε εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, τὸν δὲ χειμῶνα ψυχρόν.

Κόσμοι. — Ὁ πληθυσμὸς τῆς Βουλγαρίας ἀνέρχεται εἰς 5,850,000 κατοίκους, ἧτοι εἶνε κατὰ τι μεγαλειέτερος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀσχλεῖται δὲ κυρίως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Αἱ μεγαλειέτεροι καὶ σπουδαιότεροι πόλεις τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας ἔχουσι ἀκραιφνῆ ἑλληνικὸν πληθυσμὸν ἠκμαζόν εἰς τὸ ἐμπόριον, τὰς τέχνας καὶ τὸν πολιτισμὸν ἀτυχῶς ὅμως κατὰ τὸ ἔτος 1906 οἱ Βούλγαροι μισοῦντες τοὺς Ἕλληνας προέβησαν ὅλως ἀδικαιολογητῶς εἰς ἄγριον κατ' αὐτῶν διωγμὸν. Πλείστοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἠναγκάσθησαν τότε νὰ καταλίπωσι τὰ κτήματά των καὶ τὰς περιουσίας των καὶ νὰ καταφύγωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἔβρουσαν συνοικισμοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ διὰ τῆς ἀρωγῆς τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἧτις ἔκτισε τὰς νέας πόλεις Εὐξεινούπολιν, Νέαν Ἀγγιᾶλον, Νέας Καρυὰς κλπ. Μετὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς Βουλγαρίας πρὸς νότον, οἱ διωγμοὶ ἐφημόσθησαν καὶ κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς νοτιοδυτικῆς Θράκης πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐξοντώσεως αὐτῶν.

Θρησκεία. — Οἱ Βούλγαροι ἀνήκουσιν εἰς τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν ἐκκλησίαν καὶ ἀνεγνώριζον ἄλλοτε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὡς κεφαλὴν τῆς ἐκκλησίας των, ἀλλὰ τῷ 1871 ἀπεσπᾶσθησαν τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐκηρύχθησαν **σχισματικοί**. Ἐκτοτε

ἀναγνωρίζουσιν ὡς θρησκευτικὸν ἀρχηγόν των τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐδρευόντα **Ἐξαρχον**.

Συγκοινωνία. — Ἡ Βουλγαρία συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης διὰ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Σόφιας — Βελιγραδίου — Βιέννης. Ἡ γραμμὴ αὕτη προχωροῦσα νοτιοανατολικῶς διέρχεται διὰ τῆς Φιλιππουπόλεως, Ἀδριανουπόλεως καὶ φθάνει μέχρι τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἔτεροι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ εἶνε ἡ τοῦ Ρουχτσουκίου — Βάρνης καὶ ἡ τοῦ Διδυμοτείχου — Ξάνθης — Ὁξιλάρ. Σημαντικὴ ἐπίσης εἶνε ἡ διὰ τῆς ποταμοπολοῦσας τοῦ Δουνάθως διεξαγομένη συγκοινωνία.

Πολιτισμὸς. — Μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἤρχισεν ἡ Βουλγαρία νὰ ἀναπτύσσεται ἐν τῇ παιδείᾳ καὶ νὰ δημιουργῇ μικρὰν βιομηχανίαν (ἰδίως ταπήτων) καὶ ἐμπόριον τῶν προϊόντων τῆς, τὰ ὅποια ἐξάγει εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Πολίτευμα. — Συνταγματικὴ διαδοχικὴ μοναρχία ὑπὸ τὸν βασιλέα Φερδινάνδον μετὰ Βουλῆς (Σοβράνιε) καὶ ὑπευθύνου κυβερνήσεως.

Πολεμικαὶ δυνάμεις. — Ὁ στρατὸς τῆς Βουλγαρίας ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀνέρχεται εἰς 80 χιλιάδας ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου φθάνει τὰς 500 χιλιάδας.

Πόλεις. — Ἐν τῇ κυρίως Βουλγαρίᾳ πόλεις εἶνε ἡ Σόφια (130 χιλ. κ.) πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, συγκοινωνοῦσα σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μετὰ τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Τὸ **Τύρνοβον** (17 χιλ. κ.) πρὸς Β. τοῦ Αἴνου, παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Βουλγαρίας, πόλις ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ. Ἡ **Σοῦμλα** (25 χιλ. κ.) πόλις ὄχυρωτάτη. Ἡ **Βάρνα** (42 χιλ. κ.) πόλις ἐμπορικωτάτη παρὰ τὸν Εὐξείνιον πόντον, ἐν τῇ ὁποίᾳ κατοικοῦσι πολλοὶ Ἕλληνες. Ἡ Σοῦμλα καὶ ἡ Βάρνα συγκοινωνοῦσι σιδηροδρομικῶς. Παρὰ τὸν Δούναβιν ποταμὸν ὑπάρχουσιν αἱ ἐξῆς ἀξιόλογοι πόλεις. Τὸ **Ρουχτσούκιον** (30 χιλ. κ.) συγκοινωνοῦν μετὰ τῆς Βάρνης διὰ σιδηροδρόμου. Τὸ **Σίστοβον** (15 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικὴ, ἡ **Νικόπολις** (12 χιλ. κ.), τὸ **Βιδίνιον** (20 χιλ. κ.), πόλις ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ. Ἔτεροι πόλεις εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς χώρας εἶνε ἡ **Πλεῦνα** (22 χιλ. κ.) πόλις ἱστορικὴ διὰ τὴν ἐν αὐτῇ πολιορκίαν τῶν Τούρκων ὑπὸ τῶν Ρώσων τῷ 1877. Τὸ **Σαμάκοβον** (12 χιλ. κ.) πρὸς Ν. τῆς Σόφιας. Τὸ **Κιουστενδῆλ** (12 χιλ. κ.) καὶ ἡ **Δούπνιστα** (10 χιλ. κ.) παρὰ τὰ σερβικὰ σύνορα.

Ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε ἡ *Φιλιππούπολις* (50 χιλ. κ.), πρωτεύουσα τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας ἐπὶ τοῦ Ἐδρου ποταμοῦ κτισθεῖσα ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνοϋ. Ἐν αὐτῇ κατοικοῦν πολλοὶ Ἑλληγες διατηροῦντες γυμνάσιον, διδασκαλεῖον καὶ πολλὰ κατώτερα ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἀλλὰ κατὰ τὸν διωγμὸν τοῦ 1906 ἅπαντα τὰ ἐκπαιδευτήρια ταῦτα κατελήφθησαν αὐθαирέτως ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Ἡ Φιλιππούπολις συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ Κωνσταντινουπόλεως διὰ σιδηροδρόμου. Ἡ *Στενήμαχος* πρὸς Ν. τῆς Φιλιππουπόλεως, κατοικοῦμένη ὑπὸ 15 χιλ. κατοίκων ἁπάντων Ἑλλήνων. Τὸ *Ταϊὰρ Παξαρτζίκ* πρὸς Β. τῆς Φιλιππουπόλεως (16 χιλ. κ. ἐξ ὧν πολλοὶ Ἑλληγες). Τὸ *Κεξανλίκ* (12 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Αἴμου, ὀνομαστὸν διὰ τὸ ἐκεῖ παραγόμενον ροδέλαιον. Ἡ *Παλαιὰ Ζαγορά* καὶ ἡ *Νέα Ζαγορά* (Ἑσκὶ Ζαγορά καὶ Γενὶ Ζαγορά), κωμοπόλεις ἐμπορικαὶ μὲ 15 χιλ. κατ. Ἡ *Σήλυμος* (20 χιλ. κ.) εἰς τὰς ὑπωρεῖας τοῦ Αἴμου.

Πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον ὑπάρχουσιν αἱ πόλεις: *Σωζόπολις* (4 χιλ. κ.), *Πύργος* (Βουργᾶς) μὲ πληθυσμὸν 10 χιλ. κ., ἔδρα μητροπολίτου, ἡ *Ἀρχίαλος* (6 χιλ. κ.), καὶ ἡ *Μεσημβρία* (3 χιλ. κ.). Πᾶσαι αἱ πόλεις αὗται κατοικοῦνται ὑπὸ Ἑλλήνων.

Ἐν τῇ Δυτικῇ βουλγαρικῇ Θράκῃ σπουδαιότεραι πόλεις εἶνε τὸ *Δεδαγατς* (10 χιλ. κ.), ἐμπορικὸς λιμὴν ἐν τῷ Θρακικῷ πελάγει, συγκοινωνῶν διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ τῆς Θεσσαλονίκης, τὸ *Σουφλί* (8 χιλ. κ.), παρὰ τὸν Ἐδρον, ἡ *Γιουμουλτζίνα* (12 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικῆ, διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Δεδαγατς—Θεσσαλονίκης—ἡ *Ξάνθη* (12 χιλ. κ.), πόλις μεσόγειος πλησίον τῶν ἑλληνικῶν συνόρων, κειμένη ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς καὶ παράγουσα ἐξαίρετον καπνόν· *Πόρτο-Δαγῶ*, ἐπίγειον τῆς Ξάνθης καὶ Γιουμουλτζίνης· τὰ *Ἀβδηρα*, ἀρχαία ἐπίσημος πόλις, ὅπου σήμερον τὸ μικρὸν χωρίον *Βολούστρα*.

Ἐν τῇ βορειοανατολικῇ Μακεδονίᾳ πόλεις ἄξιαι λόγου εἶνε τὸ *Νευροκόπιον* (6 χιλ. κ.) παρὰ τὸν Νέστον ποταμὸν, τὸ *Μελένικον* (8 χιλ. κ.) ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀρθήλου παράγον ἐξαίρετον οἶνον, ἡ *Στρώμνιτσα* (12 χιλ. κ.), καὶ ΝΔ ταύτης τὸ *Πετριτσι* (6 χιλ. κ.), ἡ *Κρέσνα*, ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐνδοξον νίκην τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ κατὰ τῶν Βουλγάρων τῷ 1913 καὶ ἡ *Ἄνω Τζουμαγιά*, παρὰ τὰ παλαιὰ σύνορα τῆς Βουλγαρίας, μέχρι τῆς ὁποίας προήλασαν τὰ νικηφόρα ἑλληνικὰ στρατεύματα κατὰ τὸν δεῦτερον βαλκαν-

νικόν πόλεμον. Οἱ Ἕλληγες κάτοικοι ὄλων τῶν ἀνωτέρω πόλεων μὴ ἀνεχόμενοι νὰ ἐπανέλθουν ὑπὸ τὴν βουλγαρικὴν κυριαρχίαν ἔκαυσαν τὰς οἰκίας των καὶ ἤλθον καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς διάφορα μέρη τῆς ἑλληνικῆς Μακεδονίας, ὅπου ἔδρυσαν νέας πόλεις.

Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις. Οἱ Βούλγαροι κατοικοῦν ἐν ἀρχῇ τὰς περὶ τὸν Βόλγαυ γῶρας, ἀλλὰ τῷ 680 μ. Χ. ἐκκινήσαντες ἐκεῖθεν διέβησαν τὸν Δούναβιν καὶ ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν πάλαι Κάτω Μοισίαν, ἣτις ὀνομάσθη ὑπ' αὐτῶν Βουλγαρία. Ἐκεῖ ἀναμιχθέντες μετὰ σλαβικῶν φυλῶν παρέλαβον παρ' αὐτῶν τὴν γλῶσσάν των καὶ ἐξεσλαβίσθησαν βραδύτερον, κατὰ τὴν 9^{ην} μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα ἐδιδάχθησαν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου καὶ ἔγιναν χριστιανοί. Οἱ Βούλγαροι κατ' ἀρχὰς ἀπετέλεσαν ἀνεξάρτητον κράτος, ἀλλ' ἐπειδὴ πολλάκις ἐπεχείρησαν ἐπιδρομὰς κατὰ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, πολλοὶ αὐτοκράτορες τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξεστράτευσαν κατ' αὐτῶν καὶ διέλυσαν τὸ κράτος των. Ἐπιφανέστεροι διὰ τοὺς σφοδροὺς πολέμους κατὰ τῶν Βουλγάρων ἦσαν οἱ αὐτοκράτορες Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος καὶ ὁ Τοιμισζης. Κατόπιν ἰδρύθη πάλιν τὸ βουλγαρικὸν κράτος, ἀλλὰ τῷ 1386 οἱ Τοῦρκοι ἐπέταξαν αὐτὸ καὶ διετήρησαν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των μέχρι τοῦ 1878 ὅποτε τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς Ρωσίας ἡ Βουλγαρία ἀνεκηρύχθη ἀνεξάρτητος ἡγεμονία ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου. Τῷ 1908 ἡ Βουλγαρία ἀνεκηρύχθη εἰς ἀνεξάρτητον βασίλειον.

Σημ. Σήμερον ἡ Βουλγαρία μετέχει τοῦ Ἐυρωπαϊκοῦ πολέμου ταχθεῖσα μὲ τὸ μέρος τῶν Κεντρικῶν αὐτοκρατοριῶν (Γερμανίας καὶ Αὐστροουγγαρίας).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

[87 χιλ. □ χιλιόμε.]

Ἡ Σερβία (ἄλλοτε ἄνω Μοισία) κατέχει τὸ βορειοκεντρικὸν μέρος τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου καὶ ἔχει πληθυσμὸν περίπου 4,600,000 κατοίκων. Ἡ Σερβία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν **Παλαιὰν Σερβίαν** καὶ τὴν **Νέαν**, ἣτις περιλαμβάνει τὰς μετὰ τὸν βαλκανικὸν πόλεμον προσαρτηθείσας χώρας.

Όρια. — Ἡ Σερβία ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Αὐστροουγγαρίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὴν χωρίζουν οἱ ποταμοὶ **Σαῦος** καὶ **Δούναβις**, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς Βουλγαρίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης, τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς Ἀλβανίας.

Όρη. — Ἡ ὄροσειρὰ τοῦ Αἴμου διακλαδουμένη πρὸς δυσμὰς σχηματίζει ἐπὶ τοῦ σερβικοῦ ἐδάφους τὰ ὄρη **Ρούδνικον**, **Κοπαόνικον** καὶ **Γιάστρεβατς**, πρὸς τὰ ΒΑ ἐκτείνεται τὸ **Γκολουβίνκ**, πρὸς Ν. τὸ **Σκάρδον**, πρὸς Δ. τὸ **Μάλιεν** καὶ ΝΑ τὸ **Βέλες**, τὸ ὅποιον διακλαδοῦται καὶ ἐν Βουλγαρίᾳ.

Ποταμοί. — Πρὸς Β. ὁ **Δούναβις** καὶ οἱ παραπόταμοι αὐτοῦ **Σαῦος**, **Τίμακος** καὶ **Μοράβας** (ἐν μέρει πλωτοί). Ὁ **Δρῖνος**, πρὸς Δ. εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀλβανίας. Ὁ **Ἀξιός**, χυνόμενος εἰς τὸν Θερμακικὸν κόλπον καὶ ὁ παραπόταμος αὐτοῦ **Ἐριγών**.

Λίμναι. — Πρὸς Ν. ἡ **Λυχνίτις**, ἣτις τρέφει πολλοὺς ἰχθῆς καὶ ἡ **Πρέσπα**, τὸ νότιον μέρος τῆς ὁποίας ἀνήκει εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Πεδιᾶδες. — Κυριώτεραι εἶνε ἡ τοῦ **Κοσσυφοπεδίου** (Σκοπίων) καὶ ἡ τοῦ **Μοναστηρίου**.

Ἐδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Σερβίας εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄρεινόν ἀλλ' εὐφορον. Εἰς τὰς πεδιάδας καλλιεργοῦνται δημητριακοὶ καρποί, καπνός, ἄμπελοι καὶ πολλὰ ὀπωροφόρα δένδρα, τρέφονται δὲ ἐν αὐταῖς πολλὰ ποίμνια προβάτων καὶ μεγάλαι ἀγέλαι χοίρων. Τὰ ὄρη τῆς Σερβίας εἶνε δασώδη καὶ ἔχουσι μεταλλεῖα σιδήρου, ἀνθρακωρυχεῖα καὶ θερμὰς πηγὰς.

Κλίμα. — Τὸ κλίμα εἶνε εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, πρὸς βορρᾶν ἕμωσ εἶνε μάλλον ψυχρόν.

Συγκοινωνία. — Ἡ Σερβία συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας διὰ τῆς γραμμῆς Κωνσταντινουπόλεως - Σόφιας - Βελιγραδίου καὶ μετὰ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης διὰ τῆς αὐτῆς γραμμῆς προεκτεινομένης πρὸς Β. Ἐπίσης συνδέεται μετὰ τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς γραμμῆς Θεσσαλονίκης - Νύσσης - Βελιγραδίου. Ὑπάρχει ἕμωσ καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Μοναστηρίου - Θεσσαλονίκης καὶ πλεῖστα ἀμαξιτοὶ ὁδοί, δι' ὧν συγκοινωνοῦσιν οἱ μεσόγειοι πληθυσμοὶ τῆς χώρας.

Κάτοικοι - Θρησκεία. — Οἱ κάτοικοι τῆς Σερβίας εἶνε σλαυκῆς καταγωγῆς, ἀσχολοῦνται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν (ἰδίως εἰς τὴν χοιροτροφίαν). Ἡ ἐκ-

κληρία εινε ὀρθόδοξος χριστιανική μὴ ἀποσχισθεῖσα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Στρατιωτικαὶ Δυνάμεις.—Ὁ ἐν εἰρήνῃ στρατὸς τῆς Σερβίας ἀνέρχεται εἰς 60 χιλιάδας ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου εἰς 350 χιλιάδας.

Πολίτευμα.—Συνταγματικὴ μοναρχία ὑπὸ τὸν βασιλέα Πέτρον μετὰ βουλῆς (Σκουψίνας) καὶ ὑπευθύνου κυβερνήσεως¹.

Πόλεις.—Πόλεις ἐν τῇ Παλαιᾷ Σερβίᾳ εἰνε τὸ Βελιγραδίον (92 χιλ. κ.), πρωτεύουσα τοῦ σερβικοῦ κράτους, ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Σαίου καὶ τοῦ Δουνάβεως, συνδεόμενον σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης, μετὰ τῆς Αὐστρουγγαρίας καὶ μετὰ τῆς Σόφιας καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Ἔχει ὄχυρον φρούριον², πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, στρατιωτικὴν σχολὴν καὶ μουσεῖον. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐθνατώθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ὁ πρωτομάρτυς τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας *Ρήγας Φεραῖος*. Ἔτεροι πόλεις εἰνε ἡ *Σεμένδρια* πρὸς Δ. τοῦ Βελιγραδίου (15 χιλ. κ.) ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, καὶ νοτιώτερον τὸ *Κραγιούγεβατς* (20 χιλ. κ.) πρώην πρωτεύουσα τῆς Σερβίας ἔχουσα ὄπλοστάσιον μετὰ χυτηρίου τηλεβόλων. Τὸ *Πασσάρεβατς* (15 χιλ. κ.) παρὰ τὴν Σεμένδριαν, πόλις ἐμπορικὴ. Ἡ *Νύσσα* (25 χιλ. κ.), πόλις ὄχυρὰ καὶ κλείς τοῦ σιδηροδρομικοῦ δικτύου Βελιγραδίου-Σόφιας καὶ Βελιγραδίου-Θεσσαλονίκης. Ἐν αὐτῇ ἐγεννήθη ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος. Ἡ *Βράνια* (15 χιλ. κ.), ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Νύσσης-Θεσσαλονίκης, ἔχουσα ἐργαστᾶσια σκωινίων. Τὸ *Ἀλεξινάτς* (10 χιλ. κ.) πρὸς Β. τῆς Νύσσης. Τὸ *Πιεδτ* (12 χιλ. κ.) παρὰ τὰ βουλγαρικὰ σύνορα, ἔχον μεγάλα ὑφαντήρια ταπήτων. Τὸ *Δέσκοβατς* (12 χιλ. κ.) παρὰ τὴν σιδηροδρομικὴν γραμμὴν Νύσσης-Θεσσαλονίκης, περίφημον διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ καννάβεως. Τὸ *Μιλάνοβατς*, παρὰ τὸν Μοράβαν ποταμὸν κλπ.

Ἡ *Νέα Σερβία* ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς χώρας, αἱ ὅπαιτι προσηγήθησαν εἰς τὸ σερβικὸν κράτος κατὰ τοὺς δύο βαλκανικοὺς πολέμους

¹ Ἐν ἔτος μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ὀλόκληρος ἡ Σερβία κατελήφθη ὑπὸ γερμανοαυστριακῶν καὶ βουλγαρικῶν στρατευμάτων, αἷνα καὶ κατέχουσιν αὐτὴν μέχρι σήμερον.

² Ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡμύνθη γενναίως ὁ σερβικὸς στρατὸς κατὰ τῶν Αὐστριακῶν πρὸ τῆς καταλήψεως τοῦ Βελιγραδίου ὑπὸ τῶν τελευταίων.

δυνάμει τῶν συνθηκῶν *Δονδίνου* καὶ *Βουκουρεστίου*. Αἱ χώραι αὗται εἶνε: τὸ δικμέρισμα τοῦ *Νόβι-Παζάρ*, μέρος τῆς *βορειοανατολικῆς Ἀλβανίας* καὶ ἡ *βορειοδυτικὴ Μακεδονία* (ἤτοι ὁ νομὸς Κοσσυφοπέδιου τὸ πλεῖστον ἰδίως δὲ τὸ βόρειον μέρος τοῦ νομοῦ Μοναστηρίου).

Τὸ δικμέρισμα τοῦ *Νόβι-Παζάρ* πρὸ τοῦ βαλκανοτουρκικοῦ πολέμου κατείχετο στρατιωτικῶς ὑπὸ τῆς Αὐστροουγγαρίας, διετέλει ὅμως ὑπὸ τὴν τουρκικὴν διοίκησιν. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1912 ἡ Σερβία κατέλαβε τὸ δικμέρισμα τοῦτο λόγῳ τῆς στρατιωτικῆς τοποθεσίας του. Τὸ *Νόβι-Παζάρ* εἶνε περιοχὴ χωρίων κατοικουμένων ὑπὸ 17 χιλιάδων Σέρβων ἀσχολουμένων εἰς τὴν κτηνοτροφίαν. Νοτιώτερον τοῦ *Νόβι-Παζάρ* ὑπάρχουσιν αἱ πόλεις *Μητροβίτσα* (20 χιλ. κ.) τέρμα τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς *Θεσσαλονίκης-Σκοπίων-Μητροβίτσης*. Πρὸς Ν. τῆς πόλεως ταύτης καὶ παρὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ *Σκάρδου* ἀπλοῦται ἡ ἱστορικὴ πεδὶς τοῦ *Κοσσυφοπέδιου*, ὅπου τῷ 1389 συνεκροτήθη φονικωτάτη μάχη μεταξὺ Ὀθωμανῶν καὶ Σέρβων, ἀποτελέσμα τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ ὑποταγὴ τῶν Σέρβων εἰς τοὺς Τούρκους. Ἡ *Πριστίνα* (16 χιλ. κ.) πόλις ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ ἐπὶ τῆς σιδηροδρ. γραμμῆς *Σκοπίων-Μητροβίτσης*. Ἡ *Πρισρένη* (25 χιλ. κ.) παρὰ τὰ ἀλβανικὰ σύνορα, πόλις ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ. Τὰ *Σκόπια* (60 χιλ. κ.) ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Ἀξιοῦ, πόλις ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ, ἔδρα μητροπόλιτου. Τὰ *Σκόπια* συνδέονται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς *Θεσσαλονίκης* καὶ τῆς *Νύτσης*. Ἡ *Δίβρη* (15 χιλ. κ.), παρὰ τὰ ἀλβανικὰ σύνορα. Τὰ *Βελεσσά* (15 χιλ. κ.), παρὰ τὸν Ἀξιὸν ποταμόν, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος καιμένη ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς *Θεσσαλονίκης-Σκοπίων*. Τὸ *Ίστιπ* (12 χιλ. κατ.) καὶ ἡ *Κράτοβα* (15 χιλ. κατ.) κωμοπόλεις ἱστορικαὶ διὰ τὰς φονικωτάτας μάχας μεταξὺ Σέρβων καὶ Βουλγάρων κατὰ τὸ 1913. Τὰ *Κότσανα*, ὄρεινὴ κωμόπολις παρὰ τὰ βουλγαρικὰ σύνορα. Ἡ *Νεγοτίνη*, εὐφορὸς κωμόπολις παρὰ τὸν Ἀξιόν. Τὸ *Κουμάνοβον* (12 χιλ. κατ.) ΒΑ τῶν *Σκοπίων*, ὅπου συνήφθη ἡ μεγαλειτέρα καὶ αἰμκτεροτέρα μάχη μεταξὺ Τούρκων καὶ Σέρβων τῷ 1912. Ὁ *Περλεπὲς* (Πρίλαπος, 18 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικὴ. Τὸ *Κρούσοβον* (10 χιλ. κ.) πόλις καθαρῶς ἑλληνικὴ καταστραφεῖσα πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὑπὸ βουλγαρικῶν συμμοριῶν. Ἡ *Ἀχρὶς* (Ὀχρὶς, 18 χιλ. κ.), πόλις ὄχυρὰ ἐπὶ ὠραίας τοποθεσίας ἐπὶ τῆς *Λυχνίτιδος* λίμνης. Ἡ *Πρέσπα* (2 χιλ. κατ.) παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην, τὸ *Μοναστή-*

ριον (Βιτώλια) κείμενον ἐπὶ μεγάλης καὶ εὐφορωτάτης κοιλάδος διχρρεομένης ὑπὸ τοῦ Ἑργιῶνος ποταμοῦ, ὅστις διερχόμενος διὰ μέσου τῆς πόλεως διαιρεῖ αὐτὴν εἰς δύο μέρη συγκοινωνοῦντα μεταξὺ των διὰ γεφυρῶν. Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Μοναστηρίου ἀνέρχεται εἰς 70 περίπου χιλιάδας κατοίκων, ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι εἶνε Ἕλληνες. Ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἔδρα μητροπολίτου καὶ ἔχει πλεῖστα βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ ἐκπαιδευτήρια, ἑλληνικὸν γυμνάσιον καὶ ἀνώτερον παρθεναγωγεῖον. Οἱ Σέρβοι ἐφήρμοσαν πολλὰ περιοριστικὰ μέτρα κατὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἔνεκεν τῶν ὁποίων τὸ ἐν Μοναστηρίῳ ἑλληνικὸν γυμνάσιον μετεφέρθη εἰς Φλώριναν. Τὸ Μοναστήριον συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης διὰ σιδηροδρόμου. Δυτικῶς τοῦ Μοναστηρίου εὐρίσκονται αἱ κωμοπόλεις **Μεγάροβον** καὶ **Τύρνοβον**, κατοικούμεναι ὑπὸ βλαχοφῶνων Ἑλλήνων, καὶ βορειότερον ἡ **Ρέσνα**, ἣτις ὑπῆρξεν ἀφετηρία τοῦ νεοτουρκικοῦ κομιτάτου.

Πλησίον τῶν ἑλληνικῶν συνόρων ὑπάρχουσιν αἱ πόλεις **Γευγελή** (5 χιλ. κ.) ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἄξιου ποταμοῦ, σπουδαῖον ἐμπορικὸν κέντρον βομβυκίων καὶ μεταξίνων ὑφασμάτων. Ἀνατολικῶς αὐτῆς εὐρίσκεται ἡ **Δοῦράνη** (10 χιλ. κ.) παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην καὶ πλησίον τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Κωνσταντινουπόλεως—Θεσσαλονίκης. Τὸ ἦμισυ τῆς λίμνης Δοῦράνης καὶ ὁ παρ' αὐτῇ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τὴν Δοῦράνην οἱ Ἕλληνες κατήγαγον μεγάλην νίκην κατὰ τῶν Βουλγάρων (τῷ 1913) κατόπιν πενθημέρων ἀδικοφῶνων μαχῶν, κατὰ τὰς ὁποίας κατετροπώθη ὁ βουλγαρικὸς στρατὸς καὶ ἡ πόλις κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις. — Ἡ Σερβία διεκδικουμένη ὑπὸ διαφόρων λαῶν ὑπετάσσειτο διαδοχικῶς εἰς τοὺς αὐτοκράτορας τῆς Ἀνατολῆς, εἰς τοὺς Ἕλληνας, τοὺς Βουλγάρους κλπ., μέχρις οὗτου κατὰ τὸν IB' αἰῶνα κατέστη ἀνεξάρτητος. Τῷ 1389 μετὰ τὴν μάχην τοῦ Κοσόβου οἱ Τούρκοι ὑπέταξαν τοὺς Σέρβους καὶ διετήρησαν αὐτοὺς ὑποτελεῖς μέχρι τοῦ 1815, ὅποτε ἡ Σερβία ἐγένετο ἀνεξάρτητος ἡγεμονία ἀναγνωρίζουσα τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου. Τῷ 1876, ὅποτε ἀνεκινήθη τὸ ζήτημα τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης, ἡ Σερβία ἐπανεστάτησε κατὰ τῆς Τουρκίας, καὶ τῷ 1878, μετὰ τὸν ρωσοτουρκικὸν πόλεμον, ἀνεγνωρίσθη ἀνεξάρτητος ἡγεμονία διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου. Ἡ Σερβία ἀνεκηρύχθη εἰς

Βασιλείον τῷ 1882 καὶ βασιλεὺς αὐτῆς διωρίσθη ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Ὀβρένοβιτς, ἀλλὰ τὸ 1903, δολοφονηθέντος τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἡ βασιλεία ἀνετέθη εἰς τὸν Πέτρον Α' ἐκ τῆς δυναστείας Καρογεώργεβιτς. Τῷ 1914 ἡ Σερβία ἤλθεν εἰς ρῆξιν μετὰ τῆς Αὐστροουγγαρίας, καὶ ἐκ τῆς ρῆξεως ταύτης προεκλήθη ὁ μέγας εὐρωπαϊκὸς πόλεμος, καὶ τὸν ὁποῖον ἡ Σερβία ὑποστῆσα σύγχρονον ἐπίθειον ἐκ μέρους τοῦ γερμανοαυστριακοῦ στρατοῦ καὶ τῶν Βουλγάρων κατελήφθη ὁλόκληρος ὑπ' αὐτῶν, καίτοι ὁ σερβικὸς στρατὸς ἀντέταξε πείσμονα ἀντίστασιν καὶ ἐπολέμησε γενναίως.

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ

[14.180 □ χιλιόμετρα]

Τὸ βασίλειον τοῦ Μαυροβουνίου ὀρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Σερβίας, πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Ἑρζεγοβίνης (Αὐστρίας), πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Δαλματίας (Αὐστρίας) καὶ βρέχεται ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἀλβανίας. Ὁ πληθυσμὸς αὐτοῦ ἀνέρχεται εἰς 450 χιλ. κατοίκους.

ὄρη. — Τὸ Μαυροβούνιον διασχίζεται ὑπὸ μεγάλων καὶ κρημνωδῶν ὄρων τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι συνέχειαν τῶν Διναρικῶν Ἀλπεων. Τὰ σπουδαιότερα εἶνε τὸ ὄρος *Δορμίτωρ* (2,700 μ.) καὶ ὁ *Κῶμος* (2850 μ.). Τὰ ὄρη τοῦ Μαυροβουνίου, ἔταν τὰ παρατηρηθῆ τις μακρόθεν, φαίνονται σκιερά, διὰ τοῦτο ὀνομάζονται *Μαῦρα βουνά* καὶ ἡ χώρα *Μαυροβούνιον*.

Ποταμοὶ — Λίμναι. — Σπουδαιότεροι ποταμοὶ εἶνε ὁ *Μοράτσας* καὶ πρὸς Β. ὁ *Πίβας* καὶ ὁ *Τάρας*. Λίμνη ὑπάρχει ἡ ἰχθυοτρόφος *Λεβεάτις*, εἰς τὴν ὁποίαν χύνεται ὁ ποταμὸς *Μοράτσας*. Τὸ ἦμισυ σχεδὸν τῆς λίμνης ταύτης ἀνήκει εἰς τὴν Ἀλβανίαν.

Ἔδαφος — Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τοῦ Μαυροβουνίου εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πετρωδὲς καὶ ἄγονον. Παρὰ τὴν *Λεβεάτιδα* λίμνην τὸ ἔδαφος εἶνε εὐφορον παράγον δημητριακοὺς καρποὺς καὶ ἄλλα προϊόντα.

Κλίμα. — Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶνε ψυχρὸν ἀλλ' ὑγιεινόν.

Κάτοικοι — Ἔρησκεία. — Οἱ Μαυροβούνιοι εἶνε λαὸς ὀρεσίβιος καὶ ἀποζῶσι κυρίως ἐκ τῆς κτηνοτροφίας. Οἱ Μαυροβούνιοι ἀνήκουσιν εἰς τοὺς Σλαβούς καὶ εἶνε συγγενεῖς τῶν Σέρβων. Ἐν

καιρῷ πολέμου πάντες οἱ Μαυροβούνιοι λαμβάνουσι τὰ ὅπλα ἀνεξαρτήτως ἡλικίας. Ὁρθησκίαν ἔχουσι τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν.

Πολίτευμα. — Τὸ πολίτευμα τῆς χώρας εἶνε συνταγματικὴ διαδοχικὴ μοναρχία ὑπὸ τὸν βασιλέα Νικήταν τὸν Α' καὶ βουλήν (Σκουψίαν)¹.

Πολεμικαὶ δυνάμεις. — Ὁ στρατὸς τοῦ Μαυροβουνίου ἐν καιρῷ πολέμου ἀνέρχεται εἰς 25 χιλ. ἄνδρας.

Πόλεις. — Πρωτεύουσα τοῦ Μαυροβουνίου εἶνε ἡ *Κετίγνη* (5,400 κ.), πόλις μεσόγειος. Ἄλλαι πόλεις εἶνε ἡ *Ποδγορίτσα* (10 χιλ. κ.) ΒΑ τῆς Κετίγνης ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μοράτσα. *Δανιλογράδη* (1,000 κ.), ὅπου συνήθως διέμενον ὁ βασιλεὺς. *Νίξιτς* (4 χιλ. κ.), ὄχυρὰ πόλις. *Ἀντίβαρι* (3 χιλ. κ.) καὶ νοτιώτερον τὸ *Δουλιτσίον* (5 χιλ. κ.). Ἀμφότερα αἱ πόλεις αὗται κεῖνται ἐπὶ τῆς Ἀδριατικῆς ἀκτῆς. Πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος εὐρίσκεται τὸ *Ἰπέκ* (16 χιλ. κ.) πόλις ὄχυρὰ, καὶ ἡ *Διάκοβα* (8 χιλ. κ.), προσαρτηθεῖσαι εἰς τὸ Μαυροβουνιωτικὸν κράτος κατὰ τὸν Βαλκανοτουρκικὸν πόλεμον (1912).

Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις. Τὸ Μαυροβούνιον ἀπετέλει ἄλλοτε μέρος τῆς Σερβίας, ἀλλ' ὅταν αὕτη ὑπετάγη εἰς τοὺς Τούρκους, οἱ Μαυροβούνιοι κατώρθωσαν διὰ τῶν ὅπλων νὰ διατηρήσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των, μέχρις οὗτο τὸ 1878 ἡ χώρα των ἀνεγνωρίσθη ὡς ἀνεξάρτητος ἡγεμονία διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου. Τῷ 1910 τὸ Μαυροβούνιον ἀνεκηρύχθη εἰς βασιλείον καὶ ἀνεγνωρίσθη ὡς τοιοῦτον ὑπὸ τῶν ἄλλων κρατῶν. Σήμερον κατέχεται ὑπὸ αὐστριακῶν στρατευμάτων.

Η ΑΛΒΑΝΙΑ

[28 χιλ. □ χιλιόμε.]

Ἡ Ἀλβανία (ἀρχαία Ἰλλυρία) ἐκτείνεται πρὸς Β. τῆς Ἠπείρου καὶ ὀρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Μακεδονίας καὶ Σερβίας, πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Μαυροβουνίου καὶ πρὸς Δ. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ Πελάγους. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀλβανίας ἀνέρχεται εἰς 700,000 περίπου κατοίκων.

¹ Καὶ τὸ Μαυροβούνιον ἀναμιχθὲν εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν πόλεμον (1914) παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Σερβίας κατελήφθη ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν.

Ἀκρωτήρια. — Κυριώτερα ἀκρωτήρια εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν εἶνε ἡ **Ροδονή** (Νυμφαῖον), ἡ **Πάλη** καὶ ἡ **Γλώσσα** πρὸς νότον.

Κόλποι. — Ὁ κόλπος τῆς **Μεδοῦης**, παρὰ τὴν ὁμώνυμον πόλιν πρὸς βορρᾶν, καὶ ὁ τοῦ **Αἰλῶνος** πρὸς νότον.

Ὄρη. — Ἡ Ἀλβανία εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χώρα ὄρεινῆ διασχιζομένη ὑπὸ πολλῶν ὄρέων, ἐκ τῶν ὁποίων σπουδαιότερα εἶνε τὰ **Κανδαοῦϊα**, ὑψηλὰ καὶ δασύδη, τὸ **Τομόρ** καὶ τὰ **Κεραῦνια**.

Ποταμοί. — Ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Ἀλβανίας εἶνε ὁ **Δρίλων**, ὅστις σχηματίζεται ὑπὸ τοῦ λευκοῦ Δρίλωνος πηγάζοντος ἐκ τοῦ ὄρους Σκάρδου καὶ ὑπὸ τοῦ μέλανος Δρίλωνος, ὅστις πηγάζει ἐκ τῆς Λυχνίτιδος λίμνης, χύνεται δὲ εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος Ἔτεροι ποταμοὶ εἶνε ὁ **Γενοῦσος** (Σκοῦμπι) πηγάζων ἐκ τῶν Κανδαοῦτων ὄρέων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ αὐτὸ πέλαγος,¹ ὁ **Ἄψος**, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ Βοῦου ὄρους καὶ χύνεται εἰς τὴν Ἀδριατικὴν καὶ ὁ **Ἄφωσ**, πηγάζων ἐκ τῆς Τύμφης καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν.

Λίμνη εἶνε ἡ **Δεβεᾶτις** (τῆς Σκόδρας), τῆς ὁποίας τὸ μεγαλιέρον μέρος πρὸς Β. ἀνήκει εἰς τὸ Μαυροβούμιον.

Ἔδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Ἀλβανίας εἶνε ὄρεινόν καὶ τρέφει πολλὰ ζῷα. Κυριώτερα προϊόντα εἶνε ὀλίγοι δημητριακοὶ καρποί, ἔλαιον, καπνός, βάμβαξ καὶ μέταξα, καλλιεργούμενα ἰδίως εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Σκόδρας.

Κλίμα. — Τὸ κλίμα εἶνε ψυχρὸν καὶ ὑγιεινὸν εἰς τὰ ὄρεινά μέρη, θερμὸν δὲ καὶ νοσῶδες εἰς τὰ πεδινά.

Κάτοικοι - Θρησκεία. — Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀλβανίας κατάγονται ἐκ τῶν Πελασγῶν καὶ τῶν ἀρχαίων Ἰλλυριῶν, ὅτινες ἦσαν φυλὴ συγγενῆς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν διὰ τοῦτο οἱ Ἀλβανοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔχουσι τὰ αὐτὰ ἦθη καὶ ἔθιμα μὲ τοὺς Ἕλληνας καὶ ὁμιλοῦσι γλώσσαν συγγενῆ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν, τὴν ὁποίαν γράφουσι μὲ ἑλληνικοὺς καὶ λατινικοὺς χαρακτήρας. Οἱ Ἀλβανοὶ εἶνε λαὸς ὀρεσίβιος καὶ ἀποζῶσιν ἐκ τῆς κτηνοτροφίας. Ὅσοι ἐκ τῶν Ἀλβανῶν διετήρησαν τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν θρησκείαν διετέλουσαν πάντοτε συνηνωμένοι μετὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ συνέπραττον μετ' αὐτῶν ἐναντίον τῶν Τούρκων. Οἱ πλεῖστοι ὅμως ἐξ αὐτῶν γενόμενοι Μωαμε-

¹ Ὁ ποταμὸς οὗτος χωρίζει τὴν Ἀλβανίαν ἀπὸ τὴν Β. Ἡπειρον.

θανοί ἠνώθησαν μετὰ τῶν Τούρκων καὶ ἐπέφερον κατὰ καιροῦς μεγάλας καταστροφάς εἰς τοὺς Ἕλληνας· ἄλλοι πάλιν ἀπεσπάσθησαν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας καὶ ἐγένοντο καθολικοὶ (Μιρζίται).

Οἱ Ἄλβανοὶ διαίρουνται εἰς φυλάς. Ὅσοι κατοικοῦσιν εἰς τὰ βόρεια μέρη καλοῦνται **Γκέκηδες**, ὅσοι εἰς τὰ νότια ὀνομάζονται **Τοάμηδες** καὶ **Τόσκηδες**, καὶ τέλος ὅσοι κατοικοῦσι περὶ τὰ Κεραῦνια καὶ τὰς περὶ τὴν Ἡπειρον χώρας λέγονται **Διάπηδες**.

Πολίτευμα - Σύγχρονος κατάστασις. — Ἡ Ἄλβανία μετὰ πολλὰς ἐπαναστάσεις καὶ ἔριδας τῶν διαφόρων φυλῶν ἀνεκηρύχθη τῷ 1913 εἰς ἡγεμονίαν ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Λονδίνου. Ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ἰταλία ἔχουσι κατακτητικὰς βλέψεις ἐπὶ τῆς χώρας ταύτης κατῴρθωσαν ὅπως περιληφθῆ ἔν τῇ νεοσυστάτῃ ἡγεμονίᾳ καὶ ὀλόκληρος σχεδὸν ἡ βόρειος Ἡπειρος. Ὡς ἡγεμὼν τῆς Ἄλβανίας διωρίσθη ὁ ἐκ Γερμανίας πρίγκιψ Βίηδ καὶ πρωτεύουσα τοῦ κράτους ἐξελέγη τὸ Δυρράχιον. Ἄλλ' αἱ ἐσωτερικαὶ ἀνωμκλίαι καὶ ἔριδες δὲν ἔπαυσαν. Κατὰ τοῦ νέου ἡγεμόνος ἐξηγέρθησαν οἱ Ἄλβανοὶ τῶν βορείων μερῶν καὶ ἐξεστράτευσαν κατὰ τοῦ Δυρραχίου. Ὁ ἡγεμὼν ἠναγκάσθη τότε νὰ ἀναχωρήσῃ μετὰ τῆς ἀκολουθίας του εἰς Γερμανίαν ἀφήσας τὴν χώραν εἰς ἐκφυρθεὶν κατάστασιν, τὴν ὁποίαν ἐδημιούργουν κυρίως αἱ ξένοι προπαγάνδαι (ἰταλικὴ καὶ αὐστριακὴ). Ἡ βόρειος Ἡπειρος μὴ θέλουσα νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν σκληρὰν ἀπόφασιν τῶν Δυνάμεων, ἐκίηρυξεν ἑαυτὴν αὐτόνομον καὶ συνέστησεν ἰδίαν κυβέρνησιν καὶ ἴδιον στρατόν. Τὴν αὐτονομίαν τῆς Β. Ἡπέρου ὑπεχρεώθησαν ἐν τέλει νὰ ἀναγνωρίσωσι καὶ αἱ Δυνάμεις διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Φλωρεντίας. Τελευταίον αἱ αὐταὶ Δυνάμεις βλέπουσαι τὴν ἄδικον αἱματοχυσίαν καὶ τὰς καταστροφάς, αἱ ὁποῖαι συνέβαινον ἕνεκα τῆς ἀνωμάλου πολιτικῆς καταστάσεως, συνήνεσαν χάριν φιλανθρωπίας εἰς τὴν ἀνακατάληψιν τῆς Β. Ἡπέρου ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος μέχρις ὅτου ἀποφασισθῆ ὀριστικῶς ἡ τύχη τῆς χώρας ταύτης. Σήμερον ὀλόκληρος ἡ Β. Ἡπειρος κατέχεται ὑπὸ Ἰταλικῶν στρατευμάτων.

Ἐν Ἄλβανίᾳ ἐπικρατεῖ ἀκόμη ἡ αὐτὴ ἀβεβαία πολιτικὴ κατάσταση, ἡ ὁποία δὲν δύναται νὰ διαρρυθμισθῆ πρὸ τῆς λύξεως τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου.

Πόλεις. — Σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Ἄλβανίας εἶνε ἡ **Σκόδρα** ἢ **Σκούταρι** (40 χιλ. κ.), τῶς πρωτεύουσα τῆς Ἄλβανίας, πόλις

ὄχυρά καὶ βιομήχανος ἐπὶ τῆς Λεβεάτιδος λίμνης, ἔχουσα χυτήριον ὄπλων. Ἡ **Μέδουα**, πόλις παράλιος, τὸ **Ἀλέσιον** (Λισσός), πλησίον τῆς θαλάσσης, ἐμπορικὴ πόλις, ἔδρα διοικητοῦ καὶ μητροπολίτου, ἐν ἣ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ὁ ἥρωὸς τῶν Ἀλβανῶν Γεώργιος Καστριώτης (Σκεδέρμπηης). Ἡ **Κροῖα** (7 χιλ. κ.) ἐκτισμένη ἐπὶ ἀποκρήμων λόφων, ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Ἀλβανίας καὶ πατρὶς τοῦ Γ. Καστριώτου. **Δυρράχιον** (ἡ ἀρχαία Ἐπίδαμνος), σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Ἀλβανίας, πόλις εὐλίμενος καὶ ἐμπορικὴ ἔχουσα ὄχυρόν φρούριον καὶ πληθυσμὸν 12 χιλ. κατοίκων. **Τύρανα** (20 χιλ. κ.), πρὸς Α. τοῦ Δυρραχίου, ἡ ὠραιότερα πόλις τῆς Ἀλβανίας κειμένη ἐν μέσῳ εὐφορωτάτης πεδιάδος. **Ἐλβασάν** (22 χιλ. κ.), παρὰ τὸν Γενοῦστον ποταμόν, πόλις ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ ἐν μέσῳ καταφύτου πεδιάδος. **Βεράτιον** (10 χιλ. κ.), πόλις μεσόγειος, χωρίζομένη ὑπὸ τοῦ Ἄψου ποταμοῦ εἰς δύο μέρη, ἅτινα ἐνοῦνται διὰ γεφυρῶν. **Αὐλῶν** (7 χιλ. κ.), παράλιος πόλις παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον καὶ ἐμπορικὴ. Εἰς τὸ στόμιον τοῦ κόλπου τοῦ Αὐλῶνος κεῖται ἡ μικρὰ νῆσος **Σάσων**, ἀνήκουσα ἄλλοτε εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ παραχωρηθεῖσα ὑπ' αὐτῆς εἰς τὴν Ἀλβανίαν μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Λονδίνου (1913).

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

[139,690 □ χιλιόμετρα]

Ἡ Ρουμανία (πάλαι Δακία) εἶνε τὸ μεγαλειότερον ἐκ τῶν κρατῶν τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου καὶ ἔχει πληθυσμὸν 7,600,000 κατοίκων. Ἡ χώρα αὕτη βρέχεται πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ ὀρίζεται ΒΑ. ὑπὸ τῆς Ρωσίας, ΒΔ. ὑπὸ τῆς Αὐστρουγγαρίας, πρὸς Δ. ὑπὸ μέρους τῆς Σερβίας, πρὸς τὰ ΝΔ. καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας.

Ὄρη.— Κυριώτερα ὄρη τῆς Ρουμανίας εἶνε αἱ **Τρανσυλβανικαὶ Ἄλπεις**, αἵτινες χωρίζουσι τὴν Ρουμανίαν ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν καὶ τὰ ἀνατολικά **Καρπάθια**, τὰ ὁποῖα ἐνοῦνται μετὰ τῶν Τρανσυλβανικῶν Ἄλπεων.

Ποταμοί.— Ὁ **Δούναβις**, ὅστις χωρίζει τὴν Ρουμανίαν ἀπὸ τῆς Ρωσίας. Ὁ ποταμὸς οὗτος εἶνε πλωτὸς καὶ πηγνυται τὸν χειμῶνα. Πηραπόταμοι τοῦ Δουνάβηως εἶνε ὁ **Ἀλούτας**, ὁ **Σερέτης**, καὶ ὁ **Προῦθος**, πηγάζων ἐκ τῶν Κερπαθίων καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Εὐξείνον. Ὁ **Δουμποβίτσας**, διερχόμενος διὰ τοῦ Βουκουρεστίου, ὁ

Ίαλομίτσας, ὁ **Βαρσιέας** καὶ ἄλλοι ἀποτελούμενοι ἐκ διακλαδώσεων τοῦ Δουνάβεως. Πάντες οἱ ποταμοὶ οὗτοι πηγνυταὶ κατὰ τὸν χειμῶνα.

Ἔδαφος — Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Ρουμανίας ἀποτελεῖ μίξιν ἀχανῆ πεδιάδα καὶ μόνον πρὸς βορρᾶν εἶνε ὄρεινόν, ὅπου ἐκτείνονται αἱ Τρανσυλβανικαὶ Ἄλπεις. Ἡ Ρουμνικὴ πεδιάς, ἣτις διαρρέεται ὑπὸ πολλῶν παραποτάμων τοῦ Δουνάβεως, εἶνε εὐφροωτάτη καὶ πρᾶγει ἀρθονίαν δημητριακῶν καρπῶν, ἀραβόσιτον, γεώμηλα, τεύτλα, σήσαμον, καπνόν, διαφόρους ὀπώρους καὶ κτηνοτροφικὰ εἶδη. Τὰ ἀπέριστα δάση τὰ ὅποια καλύπτουσι τὸ $\frac{1}{6}$ περίπου τῆς ρουμανικῆς πεδιάδος παράγουσιν ἄρθρον καὶ ἀξιόλογον ξυλείαν. Εἰς τὰς πλουσίας βοσκὰς αὐτῶν τρέφονται πολλὰ ἀγέλαι βοῶν, χοίρων καὶ ποίμνια προβάτων καὶ αἰγῶν. Ἐν Ρουμανίᾳ ὑπάρχουσιν ἐπιτῆς ἄρθροι πηγαὶ πετρελαίου καὶ ὀρυκτοῦ ἄλατος.

Κλίμα. — Τὸ κλίμα τῆς Ρουμανίας εἶνε τὸ μὲν θέρος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον θερμόν, τὸν δὲ χειμῶνα τοσοῦτον ψυχρὸν ὥστε ὁ Δούναβις πηγνυταὶ καὶ ἡ δι' αὐτοῦ συγκοινωνία παύει.

Συγκοινωνία. — Πλὴν τῆς διὰ τοῦ Δουνάβεως καὶ τῶν παραποτάμων αὐτοῦ ἐκτελουμένης συγκοινωνίας ὑπάρχουσιν ἐν Ρουμανίᾳ πλεῖσται σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ καὶ ἀμαξιτοὶ ὁδοί. Ἡ Ρουμανία συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Εὐρώπης.

Κάτοικοι — Θρησκεία. — Οἱ κάτοικοι τῆς Ρουμανίας ἀσχολοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν γεωργίαν ἕνεκα τῆς μεγάλης εὐφορίας τῆς χώρας των, εἰς τὸ ἐμπόριον σιτηρῶν, ξυλείας καὶ κτηνοτροφικῶν προϊόντων. Ἡ ἀλευροβιομηχανία ἐπίσης ἔχει σημειώσει ἀρκετὰς προόδους ἐν τῇ χώρᾳ. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν Ρουμανίᾳ εἶνε ἡ ὀρθόδοξος **Χριστιανική**, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἀρκετοὶ καθολικοί.

Πολίτευμα. — Τὸ πολίτευμα τῆς χώρας εἶνε συνταγματικὴ μοναρχία μετὰ βουλῆς καὶ γερουσίας. Βασιλεὺς αὐτῆς εἶνε ὁ Φερδινάνδος ὁ Α'.

Διαιρέσεις. — Ἡ Ρουμανία χωρογραφικῶς διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, 1) τὴν **Βλαχίαν**, κειμένην μετὰ τοῦ Δουνάβεως καὶ τῶν Τρανσυλβανικῶν Ἄλπεων, 2) τὴν **Μολδαυίαν**, μετὰ τῶν Καρπαθίων ὄρεων καὶ τοῦ ποταμοῦ Προῦθου καὶ 3) τὴν **Δοβρουσιᾶν** μετὰ τοῦ Δουνάβεως, τοῦ Εὐξείνου καὶ τῶν βουλγαρικῶν συνόρων¹.

¹ Ἡ ἐπαρχία τῆς Δοβρουσιᾶς ἐδόθη εἰς τὴν Ρουμανίαν τῷ 1881

Πόλεις. — Ἀξιολογώτεραι πόλεις τῆς Βλαχίας εἶνε τὸ **Βουκουρέστιον** (310 χιλ. κ.), πρωτεύουσα τῆς Ρουμανίας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Δουμποβίτσα, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ, ἔχουσα ὄχυρὰ φρούρια, μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς, θέατρα, λαμπροὺς περιπάτους, πανεπιστήμιον καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα. Πρὸς Ν. τοῦ Βουκουρεστίου κεῖται τὸ **Γιούργεβον** (20 χιλ. κ.), κείμενον πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ Δουνάβεως καὶ συνδεόμενον σιδηροδρομικῶς μετὰ τοῦ Βουκουρεστίου. **Κραϊόβα** (45 χιλ. κ.) πρὸς Δ. τοῦ Βουκουρεστίου, συνδεομένη σιδηροδρομικῶς μετ' αὐτοῦ. Ἡ πόλις αὕτη ἔχει ἀξιολόγα ἀλατορυχεῖα καὶ διενεργεῖ σημαντικὸν ἐμπόριον. Πρὸς Β. τῆς Κραϊόβης εὐρίσκεται τὸ **Δραγατσάνιον**, χωρίον ἱστορικὸν διὰ τὸν ἥρωϊκὸν θάνατον πλείστων ἱερολοχιτῶν κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821. **Πλοέστιον** (44 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικὴ πρὸς Β. τοῦ Βουκουρεστίου καὶ συνδεομένη μετ' αὐτοῦ διὰ σιδηροδρόμου. **Βραϊλα** (50 χιλ. κ. ἐξ ὧν πλείστοι Ἕλληνες) ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως, πόλις ἐμπορικωτάτη ἐξάγουσα δημητριακοὺς καρποὺς καὶ συνδεομένη σιδηροδρομικῶς μετὰ τοῦ Πλοεστίου. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι πολλὰ ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια. **Βουζέον** (22 χιλ. κ.), κέντρον σιδηροδρομικοῦ δικτύου. **Γαλάξιον** (65 χιλ. κ.) ΒΑ. τῆς Βραχίας, μεθ' ἧς συνδέεται σιδηροδρομικῶς, πόλις παραδουνάβιος διενεργοῦσα μέγα ἐμπόριον ξυλείας, πετρελαίου, ἄλατος καὶ ἐρίων. Ἐν αὐτῇ κατοικοῦσι πολλοὶ Ἕλληνες δικτηροῦντες λαμπρὰ ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια. Κατὰ μῆκος τοῦ Δουνάβεως ὑπάρχουσι πολλὰ ἐμπορικὰ κωμοπόλεις, οἷσι εἶνε τὸ **Τοῦρνο-Σεβεργίνον** (25 χιλ. κ.) καὶ τὸ **Καλαφάτιον** παρὰ τὰ δυτικὰ σύνορα τῆς Ρουμανίας, τὸ **Τοῦρνο-Μαγουρέλι** καὶ ἡ **Ὀλιενίτσα** πρὸς νότον.

Ἐπὶ τῆς Μολδαυτικῆς κυριώτεραι πόλεις εἶνε τὸ **Ἰάσιον** (100 χιλ. κ., ἐν εἰς πολλοὶ Ἑβραῖοι), πρωτεύουσα τῆς Μολδαυτικῆς, ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ πολλὰ ἐκπαιδευτήρια, συγκοινωνοῦσα δὲ μετὰ τοῦ Βουκουρεστίου διὰ σιδηροδρόμου. Τὸ Ἰάσιον εἶνε ἱστορικὸν διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀναγέννησιν, διότι ἐν αὐτῷ ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ἐκήρυξε τὴν ἐναρξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως τῇ 22 Φεβρουαρίου 1821. Ἡ **Ὀκνα** εἰς τὰς ὑπωρεῖας τῶν Τρανσυλθανικῶν Ἕλ-

ὡς ἀντάλλαγμα τῆς Βεσσαραβίας, ἧτις παρεχωρήθη εἰς τὴν Ρωσίαν διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου τοῦ 1878.

¹ Εἰς τὸ Ἰάσιον κατέφυγεν ἡ ρουμανικὴ κυβέρνησις καὶ ἡ βασι-

πεων, ἔχουσα σπουδαίας πηγὰς πετρελαίου. Ἡ *Βεργλάδη* (22 χιλ. κ.) πρὸς νότον τοῦ Ἰασίου καὶ ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Ἰασίου-Βουκουρεστίου. Ἡ *Οὔσκη* παρὰ τὰ ρωσικὰ σύνορα.

Ἐπὶ τῆς Δοβρουτσᾶς ἐπισημότεραι πόλεις εἶνε ἡ *Τουλτσα* (25 χιλ. κ.) ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως· ὁ *Σουλινᾶς* ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Εὐξείνου, καὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον χύνεται τὸ μέσον στόμιον τοῦ Δουνάβεως· ἡ *Κωνσταντζα* (20 χιλ. κ.) ἔχουσα ἀσφαλῆ λιμένα καὶ πολεμικὸν ναύσταθμον καὶ συνδεομένη σιδηροδρομικῶς μετὰ τοῦ Βουκουρεστίου. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κατοικοῦσι πολλοὶ Ἕλληνες ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν. Πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος τῆς Δοβρουτσᾶς εὐρίσκονται αἱ πόλεις *Τοτροκάν*, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως, ἡ *Σιλίστρια* (25 χιλ. κ.), ὄχυρὰ πόλις ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως καὶ αἱ παρὰ τὸν Εὐξείνου μικραὶ πόλεις *Μπαλιτζικί* καὶ *Καβάρνα*, διεξάγουσαι ἐμπόριον ἐξεργωγῆς δημητριακῶν καρπῶν. Ὀλόκληρον τὸ τμήμα τὸ περιλαμβάνον τὰς ἀνωτέρω πόλεις ἀνήκον πρότερον εἰς τὴν Βουλγαρίαν ἐξεχωρήθη εἰς τὴν Ρουμανίαν διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου 1913.

Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις. Οἱ Ρουμᾶνοι εἶνε μίγμα Δακῶν καὶ Ρωμαίων. Ὅτε ὁ Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς ἐκυρίευσεν τὴν πέραν τοῦ Δουνάβεως χώραν, τὴν ἀρχαίαν Δακίαν, μετέφερον ἐκεῖ πολλοὺς ἀποίκους ἐκ Ρώμης.

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἡ Ρουμανία ἦτο διηρημένη εἰς δύο ἡγεμονίας, τὴν τῆς Βλαχίας καὶ τῆς Μολδαβίας, αἵτινες ἦσαν φόρον ὑποτελεῖς εἰς τὴν Τουρκίαν, πάντες δὲ οἱ ἡγεμόνες τῶν δύο τούτων χωρῶν ἦσαν ἐπὶ μίαν ἐκατονταετίαν (1710—1821) Ἕλληνης Φαναριῶται¹. Τῷ 1866 ἀμφότεραι αἱ ἡγεμονίαι ἠνώθησαν εἰς μίαν, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ρουμανία², ἧς πολεμήσασα γενναίως κατὰ τῶν Τούρκων ἀνεκρῆχθη τῷ 1881 εἰς βασιλείον.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ δευτέρου βαλκανικοῦ πολέμου 1913 ἡ Ρουμανία

λικὴ οἰκογένεια μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ ρουμανικοῦ ἐδάφους ὑπὸ τῶν Γερμανοαυστριακῶν.

¹ Μαυροκορδάτοι, Γκίκαϊ, Ὑψηλάνται, Σοῦτσοι, Μουροῦζαι κλπ.

² Ἡ ἔνωσις τῶν δύο ἡγεμονιῶν εἰς μίαν ἀνεγνωρίσθη ἐπισήμως ὑπὸ τῆς Βερολινείου συνθήκης τοῦ 1878.

μετέσχε τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων μετὰ τῶν ἄλλων βαλκανικῶν κρατῶν κατὰ τῶν Βουλγάρων καὶ ἐπέτυχε τὴν εἰς αὐτὴν παραχώρησιν τῆς πρώην βουλγαρικῆς χώρας ἀπὸ τῆς πόλεως **Τοτροκὰν** μέχρι τῆς πρὸς τὸν **Εὐξείνιον** παραλίας πόλεως **Μπαλιζίαν**, περιληφθεῖσης καὶ τῆς παρὰ τὸν **Δούναβιν** ὀχυρᾶς πόλεως **Σιλιστριᾶς**. Τὸν **Αὐγούστιον 1916** ἡ **Ρουμανία** ἀνemieχθη εἰς τὸν **Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον** παρὰ τὸ πλευρόν τῶν **Δυνάμεων** τῆς **Συνενοήσεως** καὶ κατελήφθη ὑπὸ τῶν **γερμανοαυστριακῶν** καὶ **βουλγαρικῶν** στρατευμάτων.

Πίναξ τῶν μεγαλειτέρων πόλεων τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου.

Κωνσταντινούπολις	1,200,000	Μοναστήριον	70,000
Βουκουρέστιον	310,000	Σκόπια	60,000
Ἀθῆναι	200,000	Βραῖλα	50,000
Θεσσαλονίκη	190,000	Φιλιππούπολις	50,000
Σόφια	130,000	Βάρνα	42,000
Ἰάσιον	100,000	Πάτραι	40,000
Βελιγράδιον	92,000	Σκόδρα	40,000
Ἀδριανούπολις	85,000	Ρουχτσούκιον	30,000
Πειραιεὺς	80,000	Κέρκυρα	30,000
Κωνσταντζα	20,000		

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω πόλεων ἀνήκουσιν:

Εἰς τὴν Ἑλλάδα	5	Εἰς τὴν Σερβίαν	3
» » Τυρκίαν	2	» » Ἀλβανίαν	1
» » Βουλγαρίαν	4	» » Ρουμανίαν	4

ΑΥΣΤΡΟΥΥΓΓΑΡΙΑ

[737 χιλ. □ χιλιόμε.]

Ἡ **Αὐστροουγγαρία** κατέχει τὸ **ΝΑ.** τμήμα τῆς **Κεντρικῆς** **Εὐρώπης** ὡς καὶ μέρος τῆς **ἐλληνικῆς** **χερσονήσου**, εἶνε τὸ **μεγαλειτερον** **κράτος** τῆς **Εὐρώπης** κατὰ τὴν **ἑκτασιν** μετὰ τὴν **Ρωσίαν** καὶ τὸ **τρίτον** κατὰ τὸν **πληθυσμόν**. Ὁρίζεται πρὸς **Β.** ὑπὸ τῆς **Γερμανίας** καὶ τῆς **Ρωσίας**, πρὸς **Α.** ὑπὸ τῆς **Ρωσίας** καὶ τῆς **Ρουμανίας**, πρὸς **Ν.** ὑπὸ τῶν **βερελίων** **κρατῶν** τῆς **Ἑλληνικῆς** **χερσονήσου** καὶ πρὸς **Δ.**

ὑπὸ τῆς Γερμανίας, Ἑλβετίας, Ἰταλίας καὶ βρέχεται ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 52,000,000 κατοίκων.

Νῆσοι. — Κατὰ μῆκος τῆς Ἀδριατικῆς ἀκτῆς ὑπάρχουσι πολλαὶ μικραὶ νῆσοι, αἱ λεγόμεναι *Δαλματικά*, ἐκ τῶν ὁποίων σπουδαιότεραι εἶνε ἡ *Δεσσίνα* καὶ ἡ *Δίσσα*, ἔχουσα πολεμικὸν λιμένα· πλησίον αὐτῆς ὁ αὐστριακὸς στόλος κετεναυμάχησε τὸν ἰταλικὸν τῷ 1886.

ὄρη. — Πρὸς Β. τὰ *Βοεμικά*, τὸ *Ἐρτσον*, τὰ *Γιγάντια* καὶ τὰ *Σουδήτσια* χωρίζοντα τὴν Αὐστροουγγαρίαν ἀπὸ τῆς Γερμανίας· ΒΑ. τὰ *Καρπάθια*· ΝΑ. αἱ *Τρανσυλβανικαὶ Ἄλπεις* χωρίζουσι τὴν Οὐγγαρίαν ἀπὸ τῆς Ρουμανίας· πρὸς Δ. αἱ *Ἀνατολικαὶ Ἄλπεις* καὶ αἱ διακλαδῶσαι αὐτῶν *Καρνικαὶ, Διναρικαὶ, Ἰούλια* *Ἄλπεις* διευθυνόμεναι ΝΑ. καὶ ἀκολουθοῦσαι τὴν παραλίαν τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

Πεδιάδες. — Ἡ μεγάλη *Οὐγγρικὴ* πεδιάς καὶ ἡ τῆς *Πρεσβούργης*, εὐφορώταται καὶ αἱ δύο καὶ διαρρέονται ὑπὸ τοῦ Δουναβέως καὶ τῶν παραποτάμων αὐτοῦ. Ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι μικρότεραι πεδιάδες.

Ποταμοί. — Σπουδαιότερος εἶνε ὁ *Δούναβις* καὶ οἱ παραπόταμοι αὐτοῦ *Σαῦος* καὶ *Δραῦος* ἐκ δεξιῶν καὶ *Θεῖσσης* ἐξ ἀριστερῶν. Ὁ *Δνειότερος*, ὅστις διασχίζει τὴν Γαλικίαν καὶ χύνεται εἰς τὸν Εὐξείνιον, ὁ *Βιστούλας*, ὅστις διαρρέει τὸ ΒΑ. τμήμα τῆς χώρας, ὁ *Ἄλβις* καὶ ὁ *Ὀδερ*, χυνόμενοι εἰς τὴν γερμανικὴν θάλασσαν, ὁ *Νάρων*, πηγάζων ἐκ τῶν Διναρικῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος. Ὁ *Ἀδίγης*, πηγάζων ἐκ τοῦ Τυρόλου καὶ χυνόμενος διὰ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Ἀδριατικὴν.

Λίμναι. — Σπουδαιότεραι λίμναι εἶνε ἡ λίμνη *Βαλατώνη* ἐν τῇ Οὐγγαρῖᾳ καὶ ἡ τῆς *Κωνσταντίας* ἀνήκουσα ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ Ἑλβετίαν.

Κλίμα. — Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἔδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Αὐστροουγγαρίας εἶνε εὐφορώτατον. Ἡ Οὐγγρικὴ πεδιάς παράγει δημητριακοὺς καρπούς, γεώμηλα, καπνόν, ἔλαιον, σακχαρώδη τεύτλα καὶ οἶνους ἐν ἀφθονίᾳ. Ἐν αὐτῇ ἐπίσης τρέφονται πολλαὶ ἀγέλαι βοῶν καὶ οἱ περιφημοὶ οὐγγρικοὶ ἵπποι, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ κράτη, ἐν οἷς καὶ ἡ Ἑλλάς, προμηθεύονται διὰ τὴν στρατιωτικὴν των ὑπηρεσίαν.

Πάντα σχεδὸν τὰ ὄρη τῆς Αὐστροουγγαρίας εἶνε μεταλλειοφόρα

περιέχοντα χρυσόν, ἄργυρον, μόλυβδον, σίδηρον καὶ ὀρυκτὸν ἄλλας. Πλείστα ἐξ αὐτῶν καλύπτονται ὑπὸ πυκνῶν καὶ ὀραίων δασῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγεται ἄφθονος ξυλεία.

Ἐμπόριοι - Βιομηχανία.—Τὸ ἐμπόριον εἶνε ἀκμαῖον, ἢ δὲ βιομηχανία σημειεῖ ταχείας προόδους εἰς μεταλλευτικὰς ἐργασίας, εἰς κατασκευὴν ὑφασμάτων, ὑαλικῶν, ἐκλεκτοῦ ζύθου, μηχανῶν καὶ κατεργασμένων δερμάτων κλπ.

Καίτοιχοι - Θρησκεία.—Ἡ Αὐστροουγγαρία ἔχει τὸν ποικιλωτέρου πληθυσμὸν ἐξ ὄλων τῶν ἄλλων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἐκ τῶν κατοίκων αὐτῆς 22 ἑκατομμύρια εἶνε Σλαῦοι, 11 ἑκατομμύρια Γερμανοί, 10 ἑκατομμύρια Οὐγγροί, 4 ἑκατομμύρια Βλάχοι, 1 ἑκατομμύριον Ἴταλοι καὶ οἱ λοιποὶ Ρουμάνοι, Ἑβραῖοι καὶ τινες Ἀθίγγανοι. Πάντες οἱ λαοὶ οὗτοι ἔχουν διατηρηθεῖ τὴν γλῶσσάν των, περισσότερο ὅμως ὁμιλεῖται ἢ Γερμανικῆ. Ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν τῇ χώρᾳ θρησκεία εἶνε ἡ καθολικῆ, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ πολλοὶ ὀρθόδοξοι. Ἡ ἐκπαιδεύσις εἶνε λίαν προηγμένη ἐν Αὐστροουγγαρίᾳ, καίτοι δὲν εἶνε γενικῆ.

Πολίτευμα.—Συνταγματικὴ μοναρχία ὑπὸ τὸν αὐτοκράτορα Κάρολον. Ἡ Αὐστροουγγρική μοναρχία ἀποτελεῖται 1) ἐκ τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Αὐστρίας καὶ 2) ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας. Ἀμφότεραι αἱ χώραι αὗται ἔχουσιν ἰδίαν κυβέρνησιν καὶ βουλὴν, τὰ ὑπουργεῖα ὅμως τῶν Ἐξωτερικῶν, τῶν Στρατιωτικῶν, τῶν Νηυτικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν εἶνε κοινά. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας εἶνε καὶ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας.

Πολεμικαὶ Δυνάμεις.—Ὁ στρατὸς τῆς Αὐστροουγγαρίας ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀνέρχεται εἰς 400 χιλ. ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ὑπερβαίνει τὰ 2 ἑκατομμύρια. Ὁ στόλος τῆς σύγκειται ἐξ 180 πλοίων.

Πόλεις.—Πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας εἶνε ἡ **Βιέννη** (2 ἑκατομ. κ.), ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουναβέως, πόλις ὀραιότητι, ἔχουσα λαμπρὰ οἰκοδομήματα, διατηροῦσα ἀξιόλογον βιομηχανίαν (ἰδίως μουσικῶν ὀργάνων καὶ ἐργαλείων τῆς φυσικῆς καὶ μαθηματικῆς ἐπιστήμης) καὶ κέντρον τῶν σιδηροδρόμων Εὐρώπης καὶ Ἀνατολῆς. Ἔτεροι πόλεις εἶνε ἡ **Κλαγενσφούρτη** (35 χιλ. κ.) πόλις βιομηχανικῆ καὶ πρωτεύουσα τῆς Καρινθίας. **Βρύννη** (120 χιλ. κ.) πρὸς Β. τῆς Βιέννης, πρωτεύουσα τῆς Μοραβίας, πόλις γεωργικῆ καὶ βιομηχανικῆ. **Σαλσβούργον** (40 χιλ. κ.) ὁπότεν διέρχεται ἢ συντο-

μωτέρα σιδηροδρομική γραμμὴ ἐκ τῆς Τεργέστης. Ἡ *Πράγα* (260 χιλιάδες κάτοικοι), πρωτεύουσα τῆς Βοημίας, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ, ἐν τῇ ὁποίᾳ κατασκευάζονται μουσικὰ ὄργανα, ἀτμομηχαναὶ καὶ τυπογραφικὰ στοιχεῖα. Βορειοδυτικῶς τῆς Πράγας κεῖνται αἱ πόλεις *Τεπλίκιον*, *Καρλοβάδη* καὶ *Μαριενβάδη*, περίφημοι διὰ τὰ ἱαματικά των λουτρά. Παρὰ τὰ ρωτικὰ σύνορα ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Γαλιτίας κεῖνται πρὸς Β. ἡ *Κρανοβία* (100 χιλ. κ.), Βλ. ἡ *Δεμβέρρη* (160 χιλ. κ.) πόλις ἐμπορικὴ μετὰ πανεπιστημίου, καὶ πρὸς Α. τὸ *Τσέρνοβιτς* (100 χιλ. κ.) πρωτεύουσα τῆς Βουκοβίνας. Τὸ *Γράτς* (152 χιλ. κ.) πρωτ. τῆς Στυρίας, ἡ μεγίστη πόλις ἐπὶ τῶν Ἑλλ. ἀλπιων. *Δαΐβαχ* (45 χιλ. κ.) πρωτ. τῆς Καρνιόλης γνωστὴ διὰ τὸ αὐτόθι συγκροτηθὲν τῷ 1821 συνέδριον ὅπερ ἀπεκήρυξε τὴν Ἑλλ. ἐπανάστασιν. *Τεργέστη* (230 χιλ. κ.), σπουδαῖος λιμὴν ἐν τῇ Ἀδριατικῇ, διὰ τοῦ ὁποίου διεξάγεται ὅλον τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῆς αὐτοκρατορίας. Ἐν αὐτῇ κατοικοῦσι πλεῖστοι Ἴταλοὶ καὶ πολλοὶ Ἕλληνες, ἔμποροι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. *Πόδα* (50 χιλ. κ.) ἐπὶ τῆς μικρᾶς χερσονήσου Ἰστρίας, ἔχουσα ὠραῖον φυσικὸν λιμὲνα, ἔνθα εὐρίσκεται ὁ ναύσταθμος τῆς αὐτοκρατορίας. *Βουδαπέστη* (900 χιλ. κ.), πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας, κειμένη ἐκατέρωθεν τοῦ Δουνάβεως καὶ ἀποτελουμένη ἐκ δύο πόλεων τῆς Βούδας καὶ Πέστης ἐνουμένης διὰ γεφύρας μήκους 600 μέτρων. Ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανὸς καὶ κέντρον σιδηροδρομικῶν δικτύων. Εἰς τὸ κέντρον σχεδὸν τῆς Οὐγγαρίας εὐρίσκονται αἱ πόλεις *Θηρσειάπολις* (Μαρία) κέντρον κτηνοτροφίας μετὰ πληθυσμὸν 90 χιλ. κατοίκων, τὸ *Σεγεδῖνον* (100 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικὴ παρὰ τὸν ποταμὸν Θάιν. Βορειοδυτικῶς τῆς Βουδαπέστης εὐρίσκεται τὸ *Πρισβοῦργον* (70 χιλ. κ.), παλαιὰ πρωτεύουσα ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, πρὸς νότον δὲ τὸ *Σεμλίνον*, ἀπέναντι τοῦ Βελιγραδίου. *Κλαουξεμβούργον* (60 χιλ. κ.) πρωτ. τῆς Τρανσυλβανίας ἔχουσα οὐγγρικὸν πανεπιστήμιον. Ἔτεροι πόλεις εἶνε ἡ *Κρονατάτη* (40 χιλ. κ.), ἡ *Ἐρμασιάτη* (30 χιλ. κ.), *Φιούμη* (45 χιλ. κ.) πόλις παράλιος τῆς Οὐγγαρίας καὶ ἐμπορικὴ. *Αγράμη* (80 χιλ. κ.) πρωτ. τῆς Κροατίας καὶ Σλαβονίας, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανὸς, *Ζάρα*, *Σπαλάτον*, *Ραγούζα* καὶ *Κάτταρον*, μικραὶ πόλεις ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Δαλματίας.

Βοσνία καὶ *Ἑρζεγοβίνη*. Ἀμφότεραι ἦσαν τουρκικαὶ ἐπαρχίαι, ἀλλὰ τῷ 1909 κατελήφθησαν ὑπὸ τῆς Αὐстроουγγαρίας καὶ προσηρθήθησαν ὀριστικῶς εἰς αὐτήν. Οἱ κάτοικοι, ἀνερχόμενοι εἰς

1,700,000, εἶνε Σέρβοι τὴν καταγωγὴν καὶ ὀρθόδοξοι, ἀσχολοῦνται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν.

Πρωτεύουσα τῆς Βοσνίας εἶνε τὸ **Σεράγεβον** (50 χιλ. κ.) πόλις ὀχυρὰ καὶ συνδεδεμένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Ἀδριατικῆς ἀκτῆς¹. Ἄλλαι πόλεις εἶνε τὸ **Ζβόρνικον** (15 χιλ. κ.), ἐνθα ὑπάρχουσι μεταλλεῖα ἀργύρου, καὶ ἡ **Βανιαλουῦκα** (16 χιλ. κ.). Πρωτεύουσα τῆς Ἑρζεγοβίνης εἶνε ἡ **Μοστάρη** (20 χιλ. κ.) ἔχουσα ἐργαστήσια ὄπλων.

Πίναξ τῶν σπουδαιοτέρων πόλεων τῆς Αὐστροουγγαρίας :

Βιέννη	2 ἑκατ. κατ.	Βρύννη	120 χιλ. κατ.
Βουδαπέστη	900 χιλ. κατ.	Κρακοβία	100 » »
Πράγα	260 » »	Τσέρνοβιτς	100 » »
Τεργέστη	230 » »	Ἀγράμη	80 » »
Λεμβέργη	160 » »	Πόλα	50 » »
Γράτς	152 » »	Φιούμη	45 » »

ΛΙΧΕΝΣΤΑΪΝ

[159 □ χιλιόμετρα]

Ἡ χώρα αὕτη κεῖται μετὰ τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ἑλβετίας καὶ ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον ἡγεμονίαν. Ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀνέρχεται εἰς 10 χιλ. κατοίκων². Πρωτεύουσα εἶνε ἡ **Βαδουῆ** (1,250 κ.) παρὰ τὸν Ρήνον ποταμόν. Ὁ ἡγεμὼν αὐτῆς δικιμενεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν Βιέννῃ.

¹ Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐδολοφονήθη τῷ 1914 ὁ ἀρχιδουξ διάδοχος τῆς Αὐστροουγγαρίας, ὁ φόνος τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἀφορμὴ τοῦ μεγάλου Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου.

² Οἱ κάτοικοι τοῦ Λιχενσταῖν ὑπέφερον πολὺν κατὰ τὸν σημερινὸν πόλεμον, διότι ἡ χώρα των δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπισιτισθῇ λόγω τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς συγκοινωνίας μετὰ τῶν συνόρων Ἑλβετίας καὶ Αὐστρίας.

ΕΛΒΕΤΙΑ

[41,350 □ χιλιόμετρα]

Ἡ Ἑλβετία εἶνε ἡ μόνη χώρα τῆς Εὐρώπης, ἣτις δὲν βρέχεται ὑπὸ θαλάσσης, ὀριζομένη πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Αὐστροουγγαρίας, πρὸς Β ὑπὸ τῆς Γερμανίας, πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Ἰταλίας. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλβετίας ἀνέρχεται εἰς 3,770,000 κατ.

Ὅρη. — Ἡ Ἑλβετία εἶνε ἡ ὑψηλότερα χώρα τῆς Εὐρώπης, διότι ἐν αὐτῇ ὑψοῦται ὁ κύριος κορμὸς τῶν Ἑλπεων (Κεντρικαὶ Ἑλπεῖς), αἵτινες διαιροῦνται εἰς *δυτικὰς, κεντρικὰς καὶ Ἀνατολικὰς*. Ἡ ὑψηλότερα κορυφή αὐτῶν εἶνε τὸ *Λευκὸν ὄρος* (ὑψους 4,810 μ.) ἐπὶ τῶν δυτικῶν Ἑλπεων. Ὁ *Ἅγιος Γοτθάρδος* ἐπίσης εἶνε μία ἀπὸ τὰς ὑψηλότερας κορυφὰς τῶν Ἑλπεων, ὑπὸ τὴν ὁποίαν διέρχεται διὰ σήραγγος ὁ σιδηρόδρομος ὁ συγκοινωνῶν τὴν Ἰταλίαν μετὰ τῆς Ἑλβετίας. Ἑτεραι κορυφαὶ εἶνε ὁ *ἅγιος Βερνάρδος*, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Βερνάρδου ὀνομαστή διὰ τοὺς σωστικοὺς κύνες τῆς, καὶ ὁ *Ἰόρας* διευθυνόμενος ἐκ Ν πρὸς Β καὶ ἔχων περίφημα τυροκομεία. Αἱ κορυφαὶ τῶν Ἑλπεων καλύπτονται πάντοτε ὑπὸ χιόνων καὶ πάγων.

Κοιλιάδες — Πεδιάδες. — Μεταξὺ τῶν διακλαδώσεων τῶν Ἑλπεων ὑπάρχουσι χλοεραὶ κοιλιάδες ποτιζόμεναι ὑπὸ ἀναριθμητῶν ρυάκων καὶ ποταμῶν, αἵτινες κατέρχονται ἐκ τῶν ὑψηλότερων μερῶν. Εἰς τὰς κοιλιάδας ταύτας βόσκουσι πολλὰ ποίμνια προβάτων καὶ αἰγῶν ὡς καὶ μεγάλαι ἀγέλαι βοῶν καὶ ἀγελάδων, ἐκ τοῦ γάλακτος τῶν ὁποίων κατασκευάζεται ὁ περίφημος ἑλβετικὸς τυρὸς. Αἱ πεδιάδες εἶνε σπάνιαι ἐν Ἑλβετία, αἱ ὑπάρχουσαι ἕμως εἶνε λίαν γόνιμοι.

Ποταμοί. — Ὁ *Ρήνος*, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ Γοτθάρδου, διέρχεται τὴν λίμνην τῆς Κωνσταντίας καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν. Ὁ *Ροδανός*, πηγάζων καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ Γοτθάρδου, διέρχεται τὴν λίμνην τῆς Γενεύης καὶ χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Λυῶνος (Γαλλίας).

Αἰμίνας. — Ἡ *Κωνσταντία*, μέρος τῆς ὁποίας ἀνήκει εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Γερμανίαν, ἡ τῆς *Ζυρίχης*, ἡ τῆς *Λυκέρνης*, ἡ τῆς *Νευσατέλ*, ἡ τῆς *Γενεύης* (πλησίον ὁμωνύμου πόλεως) καὶ ἡ *Μεϊζων*, μέρος τῆς ὁποίας ἀνήκει καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Κλίμα. — Τὸ κλίμα τῆς Ἑλβετίας εἶνε πολὺ ψυχρὸν εἰς τὰ ὀρεινὰ μέρη, γλυκὺ δὲ εἰς τὰς κοιλιάδας. Ἐν γένει τὸ κλίμα τῆς Ἑλ-

βετίας εἶνε ὑγιεινότατον καὶ ὁ ἀήρ καθαρώτατος, δι' ὃ καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ρωμαλέοι καὶ ὑγιεῖς. Ἡ Ἑλβετία θεωρεῖται ὡς ἡ καλλιτέρα διαμονὴ διὰ τοὺς ἀναρρωνύοντας ἀσθενεῖς.

Ἐδαφος — Προϋόντα. — Τὸ ἔδαφος εἶνε ἐπιμελῶς καλλιεργημένον καὶ εὐφορον, παράγει δὲ δημητριακοὺς καρπούς, οἶνους καὶ τρέφει πολυάριθμα ποίμνια.

Ἐμπόριον — Βιομηχανία. — Τὸ ἐμπόριον τῆς Ἑλβετίας εἶνε ἀκμαιοτάτον, ἡ δὲ βιομηχανία τῆς συναγωνίζεται μὲ τὰς μεγάλας εὐρωπαϊκὰς ἀγορὰς εἰς τὴν ὠρολογοποιίαν, εἰς τὰ μεταξωτὰ καὶ βυμβακερὰ ὑφάσματα. Ἡ συγκοινωνία ἐπίσης εὐρίσκεται ἐν μεγάλῃ ἀναπτύξει.

Κάτοικοι — Φορησκεία. — Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν, ἐκ τούτων δὲ τὰ $\frac{2}{3}$ εἶνε διαμαρτυρόμενοι καὶ τὸ $\frac{1}{3}$ καθολικοί.

Πολίτευμα. — Ἡ Ἑλβετία ἀποτελεῖ δημοκρατικὴν ὁμοσπονδίαν, διαίρεται δὲ εἰς 25 μικρὰς δημοκρατίας (καντόνια), ἐκάστη τῶν ὁποίων ἐκλέγει τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς, οἵτινες συνέρχονται ἐν τῇ πρωτεύουσῃ Βέρνη καὶ ἀφοῦ ἐκλέξουν κατ' ἔτος τὸν Πρόεδρον νομοθετοῦσιν. Ἐκαστὸν καντόνιον ἔχει ἰδίαν καὶ ἀνεξάρτητον διοίκησιν ἕσον ἀφορᾷ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ὑποθέσεις, πᾶσαι ὅμως αἱ διοικήσεις αὐταὶ ὑπάγονται εἰς τὴν κεντρικὴν κυβέρνησιν, τῆς ὁποίας ἔδρα εἶνε ἡ Βέρνη, ὅσάκις πρόκειται περὶ ὑποθέσεων τῆς ὁμοσπονδίας.

Πολεμικαὶ Δυνάμεις. — Ὁ στρατὸς τῆς Ἑλβετίας ἐν καιρῷ πολέμου ἀνέρχεται μετὰ τῆς ἐθνοφρουρᾶς εἰς 300,000 ἀνδρῶν, διότι πάντες οἱ Ἑλβετοὶ ἀπὸ ἡλικίας 20 μέχρι 40 ἐτῶν εἶνε στρατιῶται.

Πόλεις. — **Βέρνη** (80 χιλ. κ.), πρωτεύουσα τῆς Ἑλβετίας, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦσα ἔχουσα ὀνομαστὸν πανεπιστήμιον. Ἡ πόλις αὕτη εἶνε καὶ ἔδρα τοῦ κεντρικοῦ γραφείου τῆς παγκοσμίου ταχυδρομικῆς καὶ τηλεγραφικῆς ἐνώσεως. **Λυκέρνη** (40 χιλ. κ.) παρὰ τὴν ὀμώνυμον λίμνην, ἧτις ἀνήκει εἰς 4 καντόνια καὶ προσελκύει κατ' ἔτος πολυαριθμοὺς περιηγητὰς διὰ τὴν μαγευτικὴν τοποθεσίαν τῆς. **Ζυρίχη** (192 χιλ. κ.) ἐπὶ τῆς ὀμώνυμου λίμνης, ἔχουσα ὀνομαστὸν πανεπιστήμιον καὶ ἐργοστάσια μεταξίνων καὶ βυμβακερῶν ὑφασμάτων καὶ ἀτμομηχανῶν. **Βασιλεία** (135 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ρήνου, διαμετακομιστικὸς σταθμὸς τοῦ μετὰ τῆς Γερμανίας ἐμπορίου, ἔχουσα ἐργοστάσια μετάξης. **Γενεύη** (133 χιλ. κ.) ἐπὶ ὀμώνυμου λίμνης, ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ ἀξιόλογον βιομηχανίαν

μεταξωτῶν ὑφασμάτων καὶ ὠρολογίων. *Νευσατέλ* (35 χιλ. κ.) ἐπίσης ἐπὶ ὁμωνύμου λίμνης ὀνομαστὴ διὰ τὴν βιομηχανίαν τῶν ὠρολογίων. *Δωξάνη* (70 χιλ. κ.) ἐν τῇ βορείῳ ἀκτῇ τῆς λίμνης Γενεύης.

**Πίναξ τῶν σπουδαιότερων πόλεων
τῆς Ἑλθετίας :**

Ζυρίχη	192 χιλ. κατ.	Βέρνη	80 χιλ. κατ.
Βασιλεία	135 » »	Δωξάνη	70 » »
Γενεύη	133 » »	Λυκέρνη	40 » »

ΙΤΑΛΙΑ

[286,680 □ χιλιόμετρα]

Ἡ Ἰταλία εἶνε μία τῶν μεσημβρινῶν χερσονήσων τῆς Εὐρώπης, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Ἑλθετίας καὶ τῆς Αὐστρίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ βρέχεται ὑπὸ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους, πρὸς Ν. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Ἰονίου πελάγους καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 36 ἑκατομ. κατοίκων.

Ἄκρωτήρια. — Πρὸς Ν. τὸ *Σπαρτιβέντον* (Ἡράκλειον) καὶ ἡ *Δεύκη* (Ἰαπυγία ἄκρα).

Κόλποι. — Σπουδαιότεροι εἶνε ὁ κόλπος τῆς *Γενούης* καὶ ὁ τοῦ *Τάραντος*.

Πορθμοί. — Ὁ τοῦ *Βοιφατίου* μεταξὺ τῶν νήσων *Σαρδῶν* (Σαρδηνίας) καὶ *Κύρνου*, ὁ τῆς *Μεσσήνης*, μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας. Εἰς τὰ ἄκρα τοῦ πορθμοῦ τούτου καὶ πρὸς τὰ δύο μέρη κεῖνται ἀπότομοι βράχοι, αἱ ὀνομασταὶ παρὰ ταῖς ἀρχαίαις *Σκύλλα* καὶ *Χάρυβδις*. Ὁ πορθμὸς τοῦ *Οτράντου*, ὅστις ἐνώνει τὸ Ἰόνιον μὲ τὸ Ἀδριατικὸν. πέλαγος.

Χερσόνησοι. — Ἡ Ἰταλία διασχίζεται πρὸς Ν. εἰς δύο μικρὰς χερσονήσους, τὴν *Καλαυρίαν* καὶ τὴν *Ἀπουλίαν*, ἥτις χωρίζεται ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ *Οτράντου*.

Ὄρη. — Ἡ σειρά τῶν *Ἄλπεων*, ἥτις χωρίζει τὴν Ἰταλικὴν χερσόνησον ἀπὸ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Τὰ *Ἀπέννινα*, ἅτινα διασχίζουσι τὴν Ἰταλίαν κατὰ μῆκος καὶ ἐπὶ τῶν ὀπίσθων ὑπάρχει τὸ ἐνεργὸν ἠφραΐστειον *Βεζούβιος*. Τὸ ὄρος τοῦτο κεῖται πλησίον τῆς Νεαπόλεως καὶ καπνίζει διαρκῶς. Ἐπὶ τῆς νήσου Σικελίας κεῖνται τὰ *Σικελικὰ ὄρη* καὶ πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος αὐτῆς εὐρίσκεται τὸ

ὄρος *Άϊτην*, τὸ ὅποιον εἶνε μεμονωμένον καὶ ἐνεργὸν ἠφαίστειον ἢ κορυφῇ αὐτῆς ἔχει ὕψος 3,300 μ.

Πεδιᾶδες. — Ἡ *Λομβαρδική*, πεδιάς εὐφορωτάτη εἰς δημογ-
τριακοὺς καρποὺς καὶ ἄλλα προϊόντα, ἢ *Τοσκανική*, ἢ πεδιάς τῆς
Ρώμης καὶ ἢ τῆς *Καμπανίας*, ἥτις εἶνε ἢ εὐφορωτέρα γῆ τῆς Ἰτα-
λίας καὶ ἔχει πολλὰς φυσικὰς καλλονάς, ἕνεκα τῶν ὁποίων καλεῖται
καὶ «παράδεισος τῆς Εὐρώπης», καὶ τέλος ἢ πεδιάς τῆς *Ἀπουλίας*.

Ποταμοί. — Ὁ *Πάδος* καὶ ὁ *Ἀδίγης*, πηγάζοντες ἐκ τῶν
Ἄλπεων διαρρέουσι τὴν πεδιάδα τῆς Λομβαρδίας καὶ χύνονται εἰς
τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος. Ὁ *Ἄρνος*, ὅστις πηγάζει ἐκ τῶν Ἀπεννί-
νων, διαρρέει τὴν Τοσκανικὴν πεδιάδα καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸ Τυρρηγι-
κὸν πέλαγος. Ὁ *Τίβερις*, ὅστις πηγάζει ἐκ τῶν Ἀπεννίνων, διαρρέει
τὴν πεδιάδα τῆς Ρώμης καὶ χύνεται εἰς τὸ Τυρρηγιτικὸν πέλαγος.

Λίμναι. — Ἡ *Μεΐζων*, τῆς ὁποίας τὸ βόρειον μέρος ἀνήκει
εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ἢ *Κῶμος*, ἢ *Τσέα*, ἢ *Γάρδα* καὶ ἢ *Περούγια*.

Κλίμα. — Τὸ κλίμα εἶνε γλυκύτατον καὶ μόνον εἰς τὰ βόρεια
καὶ ὑψηλὰ μέρη τῆς χώρας εἶνε πολὺ ψυχρὸν τὸν χειμῶνα.

Ἔδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος εἶνε εὐφορώτατον καὶ
παράγει δημογτριακοὺς καρποὺς, αἶνον, ἔλαιον, ὀπώρας, βάμβακα,
κάνναβιν καὶ παντὸς εἶδους προϊόντα. Ἡ Λομβαρδική πεδιάς καὶ ἢ
τῆς Νεαπόλεως εἶνε αἱ εὐφορώτεραι τῆς Εὐρώπης. Ἐν Ἰταλίᾳ ἀκ-
μάζει ἢ βομβυκοτροφία, ἢ δὲ ἀκατέργαστος μέταξα ἀποτελεῖ τὸ κυ-
ριώτερον προϊόν τῆς χώρας, τοῦ ὁποίου ἢ ἐξαγωγή ὑπερβαίνει τὴν
τῆς Κίνας.

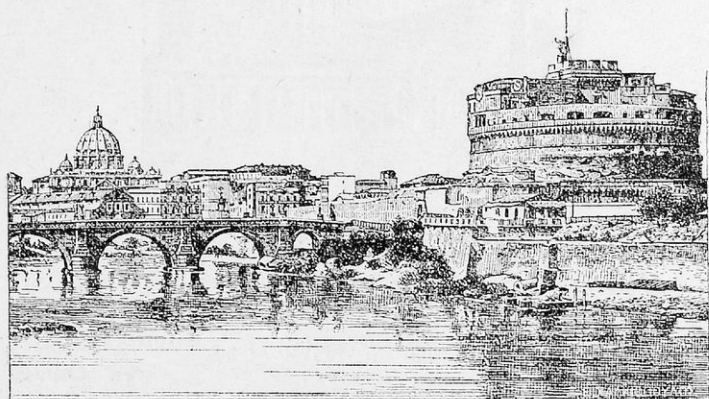
Κάτοικοι - Θρησκεία. — Ἡ Ἰταλία εἶνε πυκνῶς κατοικη-
μένη χώρα, οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶνε Ρωμαϊκῆς καταγωγῆς καὶ ἀσχολοῦνται
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ἀλιείαν, εἶνε φιλόμουσοι
καὶ καθολικοὶ τὸ θρήσκευμα.

Τὸ πολίτευμα εἶνε συνταγματικὸν ὑπὸ τὸν βασιλέα Βίκτωρα
Ἐμμανουήλ, μὲ διπλὴν βουλήν.

Πολεμικαὶ δυνάμεις. — Ὁ ἐν εἰρήνῃ στρατὸς τῆς Ἰτα-
λίας ἀνέρχεται εἰς 300 χιλ. ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου φθάνει τὸ
ἐν ἑκατομμ. Ὁ πολεμικὸς στόλος τῆς ἀποτελεῖται ἐκ 340 πλοίων.

Πόλεις. — Ἡ *Ρώμη* (540 χιλ. κ.), ἐκτισμένη ἐπὶ 11 λόφων
ἐκατέρωθεν τοῦ Τιβέρεως, πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου καὶ καθέδρα
τοῦ Πάπα. Ἡ πόλις αὕτη φημίζεται διὰ τὴν καλλονὴν τῶν μνημείων
τῆς, οἷα εἶνε ὁ Πύργος τοῦ Ἀγγέλου, τὸ Πάνθεον, τὸ ἐν μέρει σωζό-

μενον Κολοσσαϊον Ἀμφιθέατρον, και διὰ τὰ μεγαλοπρεπή νέα οἰκοδομήματά της, ὡς τὸ **Βατικανόν**, ἀνάκτορον τῶν Παπῶν, και ὁ ναὸς τοῦ Ἁγ. Πέτρου, ὅστις εἶνε ὁ μέγιστος τῶν χριστιανικῶν ναῶν τοῦ κόσμου. Ὑπὸ τὴν πόλιν εὐρίσκονται αἱ κατακόμβαι, ἤτοι τὰ ὑπὸ τὴν γῆν καταφύγια τῶν χριστιανῶν κατὰ τοὺς σκληροὺς χρόνους τῶν διωγμῶν. **Σίβια Βένικια** (20 χιλ. κ.), ἐπίνειον τῆς Ρώμης και πολεμικὸς λιμὴν. **Φλωρεντία** (235 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Ἄρνου ποταμοῦ, παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Ἰταλίας και μία τῶν ὡραιότερων πόλεων τῆς Εὐρώπης. ἔχει πλούσια μουσεῖα, καλλιτεχνικὰς βιβλιοθήκας, πολλὰ ἐργοστάσια

Ρώμη.

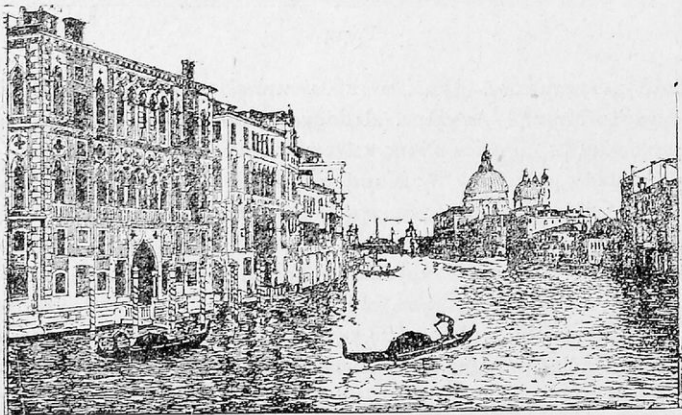
μετάξης, ὑφασμάτων, ἀχυρίνων πύλων και εἶνε πατρίς τοῦ διασήμου ζωγράφου Μιχαὴλ Ἀγγέλου. **Λιβόρνον** (100 χιλ. κ.), σπουδαῖος ἐμπορικὸς λιμὴν πλησίον αὐτῆς κείνται τὰ μεγάλης ἐκτάσεως λατομεῖα λευκῶν μαρμάρων τῆς **Καμάρας**. **Πίσια** (15 χιλ. κ.), ἐνθα ὑπάρχει ὁ γνωστὸς κεκλιμένος πύργος. **Γένοβα** (275 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικωτάτη ἐπὶ ὁμωνύμου κόλπου, πατρίς τοῦ Κολόμβου· εἰς τὰ παράλια αὐτῆς ἀλιεύονται κοράλλια. **Τουρῖνον** (430 χιλ. κ.), ἀρχαία πρωτεύουσα τοῦ Πεδεμοντίου, σήμερον δὲ πόλις ὡραία και βιομηχανος. **Μιλάνον** (600 χιλ. κ.), εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Πάδου, ἡ βιομηχανικωτέρα πόλις τῆς Ἰταλίας ἔχουσα ἐργοστάσια μετάξης και ὑάλου, μεγάλην βιβλιοθήκην και μεγαλοπρεπή μητρόπολιν. **Πανῆα ἢ Πάδοβα** (Παταύιον) 97 χιλ. κ. **Βενετία** (160 χιλ. κ.) ἐπὶ ὁμωνύμου κόλπου, ἐκτισμένη ἐπὶ 117 νησίδων, αἵτινες συνδέονται διὰ γεφυρῶν και

διωρύχων. Ἡ πόλις αὕτη ὑπῆρξεν ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς ἰσχυρᾶς ἐνετικῆς δημοκρατίας, εἶνε δὲ μαγευτικὴ πόλις ἔχουσα λαμπρὰν πλατεῖαν καὶ τὸν σπουδαῖον ναὸν τοῦ ἁγ. Μάρκου. **Πάγμα** (55 χιλ. κ.), ἔχουσα ἐμπόριον μετὰξῆς καὶ παράγουσα περίφημον τυρόν. **Βολωνία**

Τὸ Βατικανόν.

(150 χιλ. κ.), πόλις βιομήχανος καὶ ἐμπορικὴ ἔχουσα πανεπιστήμιον. **Ραβέννα** (72 χιλ. κ.) ἔδρα τῶν τελευταίων ἐξάρχων τοῦ Βυζαντίου. **Ἀγκὼν** (65 χιλ. κ.) πόλις παράλιος καὶ ἐμπορικὴ. **Βάρι** (80 χιλ. κ.) πόλις ἐμπορικὴ. **Βρυντήσιον** (20 χιλ. κ.), λιμὴν ἐμπορικὸς καὶ ὁ τελευταῖος σταθμὸς τῶν σιδηροδρόμων τῆς Εὐρώπης. **Ἰστάν-**

Βενετία.

ἔχουσα διάφορα ναυπηγεῖα. **Βορδῶ** (280 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικὴ καὶ ὀνομαστὴ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οἴνους τῆς. **Τολῶσα** 160 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Γαρούνα ποταμοῦ, ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ ὀπλοστάσιον καὶ ὀνομαστὴ διὰ τοὺς οἴνους τῆς καὶ τὰ ἀξιόλογα σιδηρᾶ σκεύη καὶ ἐργαλεῖα. **Μομπελιὲ** (80 χιλ. κ.), πόλις ἔχουσα ἀκαδημίαν, πανεπι-

Ὁ Πύργος τοῦ Ἐιφελ.

στήμιον καὶ ἀνωτέραν φαρμακευτικὴν σχολήν, εἰς ἣν ἐσπούδασεν ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς **Νῆμαι** (80 χιλ. κ.), πόλις βιομηχανοῦς. **Γρενόβλη** (75 χιλ. κ.), ὀχυρὸν φρούριον παρὰ τὰς Ἄλπεις. **Μασσαλία** (550 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικωτάτη ἐν τῇ Μεσογείῳ ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν Φωκαέων τῷ 600 π. Χ. ἔχει ἀκμαιοτάτην βιομηχανίαν, ἐλαιουργεῖα, σαπωνοποιεῖα, βυρσοδεφεῖα, μηχανουργεῖα καὶ ναυπηγεῖα. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κατοικοῦσι καὶ πολλοὶ Ἕλληνες. **Τουλὼν** (110 χιλ. κ.), πόλις

όχυρά και ὁ πρῶτος πολεμικὸς ναύσταθμος τῆς Γαλλίας ἐν τῇ Μεσογείῳ. **Νίκαια** (110 χιλ. κ.) ἔχουσα ὠραῖον ἀστεροσκοπεῖον, τελευταῖος σιδηροδρομικὸς σταθμὸς τῆς Γαλλίας ἐπὶ τῆς Μεσογείου. **Ἅγιος Στέφανος** (150 χιλ. κ.), πόλις ὀνομαστὴ διὰ τὰ μηχανουργεῖα, ὄπλοποιεῖα καὶ τὰ ἄλλα βιομηχανικὰ ἐργαστήσια (μεταξίνων καὶ βελουδίνων ταινιῶν, σειρητίων κτλ.). Πλησίον αὐτῆς κείνται καὶ τὰ πλουσιώτατα γαιανθρακωρυχεῖα τῆς Γαλλίας. **Λυὼν** (500 χιλ. κ.) ἔχουσα ἀκαδημίαν, πανεπιστήμιον καὶ πλείστα βιομηχανικὰ ἐργαστήσια. **Νανσύ** (120 χιλ. κ.), πρωτ. τῆς Λωρραίνης.

Ἐν τῇ Κορσικῇ πόλεις εἶνε τὸ **Αἰάκειον** ἐν τῇ δυτικῇ ἀκτῇ, καὶ ἡ **Βαστία** ΒΑ. Ἀμφότεραι ἔχουσιν ὄχυρους λιμένας.

Ἀποικίαι. — Ἡ Γαλλία ἔχει ἀποικίας ἐν τῇ Ἀφρικῇ τὸ **Ἀλγέριον**, τὴν **Τυνησίαν**, τὸ **Μαρόκον**, τὸ **Σουδάν**, τὸ **Κόγγον**, τὴν **Μαδαγασκάρην**, τὴν **γαλλικὴν Σομάλην** κλπ., ἐν Ἀσίᾳ τὴν **γαλλικὴν Ἰνδιάν**, τὴν **γαλλικὴν Ἰνδοκίναν**, πολλὰς νήσους ἐν Ὠκεανίᾳ καὶ ἐν τῇ θαλάσῳ τῶν Ἀντιλλῶν.

Σημ. Ἡ Γαλλία διατελεῖ ἀπὸ τοῦ 1914 εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν μετὰ τῆς Γερμανίας. Τμῆμα τοῦ ΒΑ ἐδάφους τῆς κατελήφθη ὑπὸ τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ.

Πίναξ τῶν κυριωτέρων πόλεων τῆς Γαλλίας:

Παρίσιαι	2,800,000 κατ.	Τολῶσα	160 χιλ. κατ.
Μασσαλία	550 χιλ. κατ.	Ἅγιος Στέφανος	150 » »
Λυὼν	500 » »	Χάρρη	125 » »
Βορδὼ	280 » »	Νανσύ	120 » »
Ἀλλή	230 » »	Νίκαια	110 » »
Νάντη	170 » »	Τουλὼν	110 » »

ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΜΟΝΑΚΟΥ

[1 ¹/₂ □ χιλιόμε.]

Ἡ ἡγεμονία αὕτη κείται εἰς τὰ ΝΑ παράλια τῆς Γαλλίας μετὰ τὴν Νικαίαν καὶ τῶν Ἰταλικῶν συνόρων, ἔχει πληθυσμὸν 20 χιλ. κατοίκων καὶ πρωτεύουσιν τὸ **Μόνακον** (3,500 κ.), κείμενον εἰς μίαν προεξοχὴν ἐν τῇ Μεσογείῳ. Ἡ μικρὰ αὕτη χώρα κυβερνᾶται ὑπὸ ἡγεμόνος, ὅστις διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας.

ΙΣΠΑΝΙΑ

[504,550 □ χιλιόμετρα].

Ἡ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλλίας ἀποτελοῦσι τὴν Πυρηναικὴν ἢ Ἰβηρικὴν χερσόνησον, ἣτις ἐκτείνεται ΝΔ τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης.

Ἐκ τῶν δύο τούτων κρατῶν ἡ Ἰσπανία ἔχει πληθυσμὸν 20 ἑκατομμυρίων κατοίκων, καὶ ὀρίζεται πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Πορτογαλλίας καὶ ΒΑ ὑπὸ τῆς Γαλλίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τῶν Πυρηναίων κατὰ τὰ λοιπὰ μέρη βρέχεται ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.

Νῆσοι.— Αἱ **Βαlearίδες** (δηλ. νῆσοι Σφενδονητῶν) ἐκ τῶν ὁποίων σπουδαιότεραι εἶναι ἡ **Μαγιόρκα** (μεῖζων), **Μινόρκα** (ἐλαχίστη), **Ἰβύξη** καὶ ἄλλαι μικρότεραι. Αἱ **Κανάριοι** νῆσοι, εἰς τὰ ΒΔ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, ἀποτελοῦσαι ἰδίαν ἐπαρχίαν.

Ἀκρωτήρια.— Τὸ **Ὁρτέγαλον** πρὸς Β. Τὸ **Φινίστερον** ΒΔ. Τὸ **Τραφάλγαρον** πρὸς Ν ὀνομαστὸν διὰ τὴν καταναυμαγήσιν τοῦ γαλλοῖσπανικοῦ στόλου ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ τῷ 1805. Ἡ **Ταρίφα** καὶ τὸ **Γιβραλτάρ**.

Κόλποι.— Ὁ **Γασκωνικὸς** καὶ ὁ τῶν **Γαδείρων** (Κάδιξ) ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ ὠκεανῷ καὶ ὁ τῆς **Βαλεντίας** ἐν τῇ Μεσογείῳ.

Πορθμοί.— Ὁ τοῦ **Γιβραλτάρ**, ὅστις ἐνώνει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὴν Μεσόγειον καὶ χωρίζει τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς.

ὄρη.— Τὰ **Πυρηναῖα** (3,404 μ.) χωρίζοντα τὴν Ἰσπανίαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας, ὧν ἡ ὑψηλότερα κορυφή εἶνε ἡ **Μαλαδέτια** (δηλ. Κατάρατος 3,400 μ.) κειμένη ἐν τῇ Γαλλίᾳ, τὰ ὄρη τῆς **Ἀστουρίας**, τὰ **Ἰβηρικά**, τὰ τοῦ **Γουαδαράμα**, τῆς **Καστιλίας**, τοῦ **Τολέδου**, τῆς **Ἀνδαλουσίας** (ὧν ἡ σπουδαιότερα ὄροσειρὰ εἶνε ἡ **Σιέρρα Μαρένα** (δηλ. Πρίων μαῦρος) καὶ τὰ ὄρη τῆς **Νεβάδας** (3,481 μ.).

Πεδιᾶδες.— Ἡ τῆς **Ἀραγωνίας**, τῆς **Ἀνδαλουσίας** καὶ τὸ **Καστελιανὸν ὄροπέδιον**.

Ποταμοί.— Ὁ **Ἐβρος**, πηγάζων ἐκ τῶν Ἀστουριανῶν ὄρέων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον, ὁ **Σιγούρος** πηγάζων ἐκ τῶν ὄρέων τῆς Ἀνδαλουσίας καὶ χυνόμενος εἰς τὴν Μεσόγειον, ὁ **Γουαδαλαβιάρ** καὶ ἄλλοι μικρότεροι. Ὁ **Μίνος**, ὁ **Δούριος**, ὁ **Τάγος**, ὁ **Γουαδιάνας** καὶ ὁ **Γουαδαλιβίρος**, χυνόμενοι εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν· ἐκ τούτων ὁ Δούριος, Τάγος καὶ Γουαδιάνας διαρρέουσι καὶ τὴν Πορτογαλίαν.

Κλίμα.— Εἰς τὰ παράλια τὸ κλίμα εἶνε ὠκεάνειον καὶ βροχερόν, ἐνῶ εἰς τὰ μεσόγεια εἶνε ἠπειρωτικόν.

Ἔδαφος - Προϊόντα.— Τὸ ἔδαφος τῆς Ἰσπανίας εἶνε εὐφορώτατον, παράγει δὲ ζαχαροκάλαμον, βανίνας, ὀνομαστοὺς οἶνους, ξυλεῖαν (ἐν ἣ καὶ ὁ περιφημὸς φελλός), δημητριακοὺς καρπούς,

ἔλαιον, ὀπώρας (πορτοκάλια, λεμόνια κτλ.) καὶ διάφορα μέταλλα (χαλκόν, σίδηρον, μόλυβδον, ψευδάργυρον καὶ λιθάνθρακας). Ἐπίσης τρέφει μεγάλας ἀγέλας βοῶν καὶ ἵππων.

Κάτοικοι - Θρησκεία. — Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰσπανίας εἶνε μετρίως ἀναπτύξεως, ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. ἀρέσκονται δὲ πολὺ εἰς τὰς ταυρομαχίας. Θρησκείαν ἔχουσι τὴν δυτικὴν χριστιανικὴν.

Πολίτευμα. — Συνταγματικὴ μοναρχία ὑπὸ τὸν βασιλέα Ἀλφόνσον 13^{ον} μὲ διπλὴν Βουλὴν.

Πολεμικαὶ Δυνάμεις. — Ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀνέρχεται εἰς 125 χιλ. ἄνδρας, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου εἰς 550 χιλ., ὁ δὲ στόλος ἀποτελεῖται ἐξ 65 πλοίων.

Πόλεις. — **Μαδρίτη** (600 χιλ. κατ.), πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου ἐκτισμένη ἐπὶ ὑψηλοῦ ὄροπέδιου 650 μέτρα ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, πόλις ὡραία ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ πλουσιώτατα μουσεῖα. **Τολέδον** (25 χιλιάδ. κατοικ.) πλησίον τῆς Μαδρίτης, ἀρχαία πρωτεύουσα τῆς Ἰσπανίας μέχρι τοῦ 1560 καὶ ὀνομαστὴ διὰ τὴν βιομηχανίαν ἀγγεμάχων ὄπλων. **Βαλλαδόλιδον** (70 χιλ. κ.), ἄλλοτε πρωτ. τοῦ Καστιλιανοῦ ἢ Ἰσπανικοῦ βασιλείου. **Βαρκελώνη** (590 χιλ. κ.) ὁ πρῶτος καὶ ὁ σπουδαιότερος ἰσπανικὸς λιμὴν ἐν τῇ Μεσογείῳ. Ἡ πόλις αὕτη εἶνε ἡ ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἰσπανίας, ἔχει ὡραίας οἰκοδομάς, πανεπιστήμιον καὶ λαμπρὰν βιομηχανίαν βαμβακερῶν ὑφασμάτων, εἶνε δὲ ὀνομαστὴ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οἴνους τῆς. **Σαραγόσα** (110 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ, ἀρχαία πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Ἀραγωνίας, ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ ἀκμᾶζουσαν βιομηχανίαν. **Βαλέντσα** (220 χιλ. κ.), πόλις ὡραία καὶ βιομηχανος ἐπὶ τῆς Μεσογείου, ἔχουσα λαμπρὸν πανεπιστήμιον. **Μουρβία** (100 χιλ. κ.) παράγουσα ἄφθονον μέταξαν. **Καρθαγένη** (110 χιλ. κ.) πολεμικὸς ναύσταθμος τῆς Ἰσπανίας ἐπὶ τῆς Μεσογείου καὶ λιμὴν ἐξαγωγικὸς οἴνων καὶ πορτοκαλλίων. **Μαλάγα** (130 χιλ. κ.) δεῦτερος ἰσπανικὸς λιμὴν ἐν τῇ Μεσογείῳ μετὰ τὴν Βαρκελώνην, ἐξάγων σταφίδα καὶ ἐκλεκτὸν οἶνον. **Γιβραλτᾶρ** (40 χιλ. κ.) ἐπὶ πετρώδους στενῆς ἄκρας, ἔχον ὄχυρόν φρούριον καὶ ἀνήκον εἰς τοὺς Ἄγγλους. **Σεβίλλη** (θερμὴ πόλις, 155 χιλ. κ.) ἔχουσα μεγαλοπρεπὲς ἀραβικὸν ἀνάκτορον, μέγιστον ἀμφιθέατρον ταυρομαχιῶν καὶ μέγα ἐργοστάσιον καπνοῦ καὶ σιγάρων. Ἐν αὐτῇ διεξάγεται σημαντικὸν ἐμπόριον οἴνων καὶ ἐλαίων.

τον (πάλαι Ὑδρῦς), φρούριον παρὰ τὸν ὁμώνυμον πορθμόν. **Τάρας** (40 χιλ. κ.) πολεμ. ναύσταθμος παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον. **Νεάπολις** (725 χιλ. κ.) ἐπὶ τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης, ἐκτισμένη εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ἡφαιστειώδους ὄρους Βεζουβίου. Ἡ πόλις αὕτη ἔχει μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα, πανεπιστήμιον, μουσεῖον, ἀστεροσκοπεῖον κλπ. Πλησίον τῆς Νεαπόλεως ἔκειντο ἄλλοτε αἱ τρεῖς πόλεις **Πομπηῖα**, **Ἡράκλειον** καὶ **Σταβία**, αἵτινες κατεχώθησαν ἐκ τῆς ἐκρήξεως τοῦ Βεζουβίου τῷ 79 μ. Χ.

Νῆσοι. — Νοτιοδυτικῶς τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου κείνται αἱ νῆσοι **Κύρνος** (Κορσική), ἣτις κατέχεται ὑπὸ τῶν Γάλλων, καὶ ἡ **Σαρδῶ** (Σαρδηνία), νῆσος ὄρεινὴ μὲ πρωτεύουσαν τὴν **Καλιάρην** (55 χιλ. κ.). Πρὸς νότον εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Σικελία**¹ κατὰ τι μεγαλειτέρα τῆς Πελοποννήσου, τῆς ὁποίας κυριώτεραι πόλεις εἶνε τὸ **Παλέρμον** (ἢ Πάνορμος) 345 χιλ. κ. μὲ θαυμάσιον κλίμα, ἡ **Μεσσήνη** (110 χιλ. κ.), ἡ **Κατάνη** (160 χιλ. κ.), εἰς τοὺς πρόποδας τῆς Αἴτνης. **Συρακοῦσαι** (40 χιλ. κ.) ἀρχαία ἑλληνικὴ πόλις πατρὶς τοῦ Ἀρχιμήδους. Πρὸς νότον τῆς Σικελίας εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Μάλτα** (Μελίτη) κατεχομένη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει μέγας πολεμικὸς ναύσταθμος τῆς Ἀγγλίας. Πρὸς τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος εὐρίσκεται ἡ νῆσος **Ἐλβα**, αἱ **Διπάραι** ἡ νῆσοι τοῦ **Αἰόλου** καὶ αἱ **Αἰγούσαι** παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Σικελίας.

Ἀποικίαι. — Ἡ Ἰταλία κατέχει τὴν **Τριπολίτιδα** (1 ἑκατομ. κ.) εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς Ἀφρικῆς, τὴν **Ἐρυθραίαν** (ἦτοι τοὺς λιμένας τῆς Μασσάδας καὶ τοῦ Ἀσσάβ εἰς τὴν ΒΑ Ἀφρικὴν), ἔχει δὲ ἐπεκτείνει τὴν προστασίαν τῆς καὶ ἐπὶ τῆς λεγομένης ἰταλικῆς **Σομάλης** (ΒΑ τῆς Ἀφρικῆς).

Σημ. Ἡ Ἰταλία ἀνεμίχθη εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον τῷ 1915 ταχθεῖσα μὲ τὸ μέρος τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσίας.

Πίναξ τῶν μεγαλειτέρων πόλεων τῆς Ἰταλίας :

Νεάπολις	725 χιλ. κατ.	Κατάνη	160 χιλ. κατ.
Μιλάνον	600 » »	Βενετία	160 » »
Ρώμη	540 » »	Βολωνία	150 » »
Τουρίνον	430 » »	Μεσσήνη	110 » »
Παλέρμον	345 » »	Λιθόρνον	100 » »
Γένουα	275 » »	Παυῖα (Πάδουα) . .	97 » »
Φλωρεντία	235 » »	Βάρι	80 » »

¹ Ἡ Σικελία ἐκαλεῖτο ἐπὶ τῆς ὀμηρικῆς ἐποχῆς **Τρινακρία**.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ

[59 □ χιλιάμ.]

Ἡ δημοκρατία αὕτη κείται πλησίον τῆς Ἀγκῶνος, ἰδρῦθη τῷ 500 περίπου μ. Χ. καὶ διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 11 χιλ. κατοίκων, Ἰταλῶν καθολικῶν, καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸν Ἅγιον Μαρίνον (1 χιλ. κ.)

ΓΑΛΛΙΑ

[528,600 □ χιλιάμ.]

Ἡ Γαλλία κατέχει τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης, ἔχει πληθυσμὸν 40 ἑκατομ. κατοίκων, (περιλαμβανομένης καὶ τῆς Κύρνου) καὶ ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Βρεττανικῆς θαλάσσης (τῆς Μάγχης), πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Γερμανίας, Ἑλβετίας καὶ Ἰταλίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τῆς Ἰσπανίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τῶν Πυρηναίων ὄρεων καὶ πρὸς Δ. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ.

Κόλποι.— Ὁ τῆς Δυῶν (Λέοντος) εἰς τὴν Μεσόγειον, καὶ ὁ Γασκωνικὸς εἰς τὸν Ἀτλαντικόν.

Ἀκρωτήρια.— Τὸ τοῦ Ἁγίου Ματθαίου καὶ τοῦ Πενμάρχου.

Πορθμοί.— Ὁ τοῦ Καλαί μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας.

Νῆσοι.— Ἡ Κύρνος (Κορσική) καὶ τινες ἄλλαι μικρότεραι ἐν τῇ Μεσόγειῳ.

Ὄρη.— Αἱ δυτικαὶ Ἄλπεις, τῶν ὁποίων ὑψηλότερα κορυφὴ εἶνε τὸ Δευκὸν ὄρος (4,810 μ.). Τὰ Βόσγια, ἅτινα χωρίζουσι τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τῆς Γερμανίας, τὰ Ἄρδενα, χαμηλὰ ὄρη καὶ δασώδη ἐκτεινόμενα μεταξὺ Γαλλίας καὶ Βελγίου μεταξὺ αὐτῶν εὕρεσκειται ἡ λοφώδης χώρα Φλάνδρα. Τὸ Χρυσοῦν ὄρος, αἱ Κηβένναι καὶ τὰ Πυρηναία μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας. Τὸ Κενί, ὑπὸ τὸ ὁποῖον διέρχεται ἡ σιδηροδρομικὴ σήραγξ ἡ συνδέουσα τὴν Γαλλίαν μετὰ τῆς Ἰταλίας. Ὁ Ἰόρας, εἰς τὰ ὄρη Γαλλίας καὶ Ἑλβετίας.

Ἡεδιάδες.— Ἡ τῆς Καμπανίας, ἡ Νορμανδικῆ, ἡ τῆς Προβηγκίας, ἡ τῆς Βουργουνδίας, ἡ τοῦ Δείγηρος, ἡ τοῦ Γαρούνα καὶ ἡ ἐκτεταμένη κοιλὰς τοῦ Ροδανοῦ. Ἄπασαι αὗται εἶνε εὐφορώταται, διότι διαρρέονται ὑπὸ μεγάλων ποταμῶν καὶ διωρύχων.

Ποταμοί. — Ὁ *Ροδανός*, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ Γοτθάρδου, διέρχεται τὴν λίμνην τῆς Γενεύης καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον τῆς Λυών. Ὁ *Γαρούνας*, ὅστις πηγάζει ἐκ τῶν Πυργναίων, διαρρέει τὴν ὁμώνυμον πεδιάδα καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν. Ὁ *Δείγηρ*, ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Γαλλίας, ὅστις πηγάζει ἐκ τῶν Κηβεννῶν, ἀρδεύει τὴν ὁμώνυμον πεδιάδα καὶ χύνεται εἰς τὸν Ἀτλαντικόν. Ὁ *Σηκουάνας*, ὅστις πηγάζων ἐκ τινος ὄροπέδιου τῆς Λιγυονίας διέρχεται διὰ τῶν Παρισίων καὶ χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Μάγχης.

Λίμναι. — Ἡ τῆς *Γενεύης*, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλειότερον μέρος ἀνήκει εἰς τὴν Ἑλβετίαν.

Κλίμα. — Πρὸς τὴν Μεσόγειον τὸ κλίμα εἶνε εὐκρατον, πρὸς Δ. ἐπικρατεῖ τὸ ὠκεάνειον (ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ) καὶ πρὸς Α. κλίνει πρὸς τὸ ἠπειρωτικόν.

Ἔδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Γαλλίας εἶνε εὐφροῦτατον καὶ παράγει δημητριακοὺς καρπούς, τεύτλα, ὀπώρας, οἴνους (ἐξ ὧν τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ὁ λεγόμενος Καμπανίτης καὶ ὁ οἶνος τοῦ Βορδῶ) καὶ διάφορα ἄλλα προϊόντα, τρέφει δὲ πολλὰς ἀγέλας βοῶν, ἵππων, χοίρων καὶ ποίμνια προβάτων καὶ αἰγῶν.

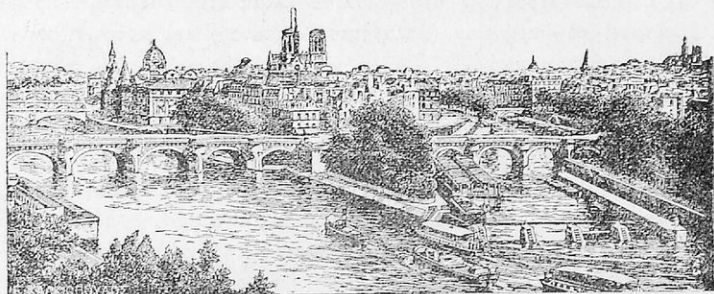
Κάτοικοι - Φρησκειά. — Οἱ κάτοικοι τῆς Γαλλίας ἀσχολοῦνται εἰς τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν βομβυκατροφίαν καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν δημητριακῶν καρπῶν καὶ ἰδίως τῆς ἀμπέλου, ἀλλ' αἱ ἀγροτικαὶ χεῖρες εἶνε ὀλίγαι ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν παραγωγικότητα τοῦ ἔδαφους. Οἱ Γάλλοι εἶνε φύσει εὐφυεῖς, εὐγενεῖς καὶ εὐθυμοὶ, πρεσβεύουσι δὲ τὸ καθολικὸν δόγμα. Ἡ γλῶσσά των εἶνε ὡραία καὶ ἔχει κατάστη παγκόσμιος. Ἐν Γαλλίᾳ αἱ ἐπιστήμαι καὶ αἱ τέχναι ἔχουσι προαχθῆ εἰς μέγιστον βαθμόν, δι' ὃ πλείστοι σπουδασταὶ ἄλλων χωρῶν συμπληροῦσι τὰς σπουδὰς των ἐν Γαλλίᾳ.

Πολίτευμα. — Συνταγματικὴ δημοκρατία ἐκπροσωπούμενη ὑπὸ αἵρετοῦ Προέδρου. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀσκεῖται ὑπὸ διπλῆς βουλῆς.

Πολεμικαὶ Δυνάμεις. — Ὁ στρατὸς τῆς Γαλλίας ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀνέρχεται εἰς 500 χιλ. ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου εἰς 3 ἑκατομ. Ὁ στόλος τῆς ἀποτελεῖται ἐκ 420 πολεμικῶν πλοίων.

Πόλεις. — *Παρίσιοι* (2,800,000 κ.), πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας, ἡ ὡραιότερα πόλις τοῦ κόσμου, κειμένη ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Σηκουάνα ἔχει εὐρείας ὁδοὺς, λαμπρὰς λεωφόρους, ὡραίας πλατείας καὶ

μεγαλοπρεπή δημόσια κτίρια και μνημεία, ὡς εἶνε ὁ πύργος τοῦ Ἐἵφελ, τὸ Λουδρον (ἀξιολογώτατον μουσεῖον), ὁ περίφημος ναὸς τῆς Παναγίας, τὸ Πάνθεον, τὸ Βασιλικὸν Ἀνάκτορον, τὸ Χρηματιστήριον, τὸ Δημαρχεῖον καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἡ πόλις περιβάλλεται ὑπὸ μεγάλων ὄχυρων φρουρίων καὶ ἔχει ἀκμαῖον ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν. **Βερσαλλίαι** (65 χιλ. κ.), ὡραιότατη πόλις πλησίον τῶν Παρισίων, ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας (1871 - 1878) ἔχουσα μεγαλοπρεπή ἀνάκτορα. **Ρουένη** (125 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα, πόλις ἐμπορική. **Ρῆμαι** (Ρέιμς, 110 χιλ. κ.), ἀνατολικῶς τῶν Παρισίων, πόλις ὄχυρά· ἐν αὐτῇ ἐστέφοντο οἱ ἀρχαῖοι βασιλεῖς τῆς Γαλλίας. **Βερδὲν** ἐπὶ τοῦ Μόζα ποταμοῦ, ὄχυροτάτη πόλις, λίαν ὀνομαστή διὰ τὰς

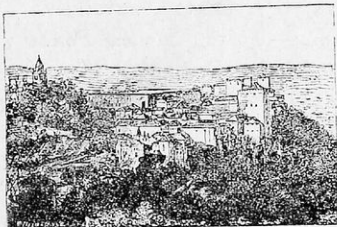

Παριῖοι.

κατ' αὐτῆς ἐπιθέσεις τῶν Γερμανῶν κατὰ τὸν σημερινὸν πόλεμον. **Ἀμιένη** (93 χιλ. κ.) πρὸς Β τῶν Παρισίων, πατὴρ Πέτρου τοῦ ἐρημίτου τοῦ κηρύξαντος τὴν πρώτην σταυροφορίαν.

Λίλλη (230 χιλ. κ.), παρὰ τὸ Βέλγιον, ἔχουσα Ἀκαδημίαν, Πανεπιστήμιον καὶ ἰσχυρὸν φρούριον, διεξάγουσα δὲ σημαντικὸν ἐμπόριον. **Καλαί** (70 χιλ. κ.), πόλις ὄχυρωτάτη, διὰ τῆς ὁποίας διαπεραιοῦνται εἰς τὴν Ἀγγλίαν. **Βουλώνη** (45 χιλ. κ.), σημαντικὴ λουτρόπολις ἀπέναντι τῆς ἀγγλικῆς ἀκτῆς. **Χάβρη** (125 χιλ. κ.), πόλις παράλιος καὶ ἐμπορικωτάτη. **Χερβοῦργον** (45 χιλ. κ.), πολεμικὸς λιμὴν ἐπὶ τῆς Μάγχης. **Βρέστη** (85 χιλ. κ.), πόλις ὄχυρά καὶ στρατιωτικὸς λιμὴν, εἰς τὸ βάθος ὕρμου μὲ στενὸν στόμιον. **Ἀυρηλία** (ἢ Ὀρλεάνη, 79 χιλ. κ.), εἰς τὸ βορειότατον ἄκρον τοῦ Λίγγειρος, πόλις βιομηχανικὴ καὶ ἐμπορική. **Κλερμούντιον** (65 χιλ. κ.) ἐνθα ἀπεφασίσθη ἡ πρώτη σταυροφορία κατὰ τὸ 1095. **Νάντη** (170 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικωτάτη

Κάδιξ (ἀρχ. Γάδειρα, 70 χιλ. κ.) ἐμπορικὸς λιμὴν καὶ κύριος ναύσταθμος τῆς Ἰσπανίας. Πλησίον τῆς πόλεως ταύτης κεῖται τὸ ἀκρωτήριον Τραφάλγαρον, ἱστορικὸν διὰ τὴν νίκην τοῦ Ἀγγλοναυάρχου Νέλσονος κατὰ τοῦ Γαλλοἰσπανικοῦ στόλου. **Γρενάδα** (80 χιλ. κ.) ἐπὶ ὑψηλῆς ὄρειας κοιλάδος. Ἐν ὑψηλῇ βράχῳ πλησίον αὐτῆς σώζεται τὸ περίφημον ἐπὶ λαμπρότητι ἀνάκτορον τῶν Ἀράβων Ἀλάμπρα

Ἡ Ἀλάμπρα.

Ἀποικίαι. — Ἡ Ἰσπανία εἶχεν ἄλλοτε πολλὰς καὶ πλουσίας ἀποικίας. Σήμερον ἀπέμειναν εἰς αὐτὴν μέρος τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Σαχάρας, ἐδάφη τινὰ ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Γουϊνέας καὶ αἱ ἀπέναντι αὐτῆς νῆσοι. Τῷ 1912 ἡ Γαλλία παρεχώρησεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὴν βορείαν ζώνην τοῦ Μαρόκου (ἐν Ἀφρικῇ).

Πίναξ τῶν κυριωτέρων πόλεων τῆς Ἰσπανίας :

Μαδρίτη	600 χιλ. κατ.	Καρθαγένη	110 χιλ. κατ.
Βαρκελώνη	590 » »	Σαραγόσα	110 » »
Βαλέντσα	220 » »	Μουρική	100 » »
Σεβίλλη	155 » »	Γρανάδα	80 » »
Μαλάγα	130 » »	Βαλλαδολίδον	70 » »

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΝΔΟΡΡΑΣ

[452 □ χιλιόμε.]

Αὕτη κεῖται ἐπὶ τῶν Πυρηναίων καὶ ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν μικρῶν χωρίων, τῶν ὁποίων ὁ πληθυσμὸς ἀνέρχεται εἰς 6,000 κατοίκων. Τὸ εἶδος αὐτῆς εἶνε δασόφυτον καὶ πλήρες μεταλλείων σιδήρου. Ἡ δημοκρατία αὕτη διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ὀργίλης ἐν Ἰσπανίᾳ, ἔχει δὲ πρωτεύουσαν τὴν Ἀνδόρραν (650 κ.).

ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ

[92 χιλ. □ χιλιόμε.]

Ἡ χώρα αὕτη κατέχει τὸ ΝΔ μέρος τῆς πυρηναικῆς χερσονήσου καὶ ὀρίζεται. πρὸς Β. καὶ Α. ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ μέρη βρέχεται ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 5 1/2 ἑκατομ. κατοίκων.

Ἀκρωτήρια. — Τὸ τοῦ Ἀγίου Ρόκου καὶ τὸ Ἐσπίχελον πρὸς Δ. καὶ τὸ τοῦ Ἀγίου Βικεντίου ΝΔ.

Κόλποι. — Ὁ κόλπος τῆς Δισσαβῶνος, ὠραιότατος καὶ ἀσφαλέστατος.

Ὄρη. — Τὴν Πορτογαλλίαν διασχίζει ἡ ὄρειος ἡ Ἐστρέλλα, ἡ ὅποια εἶνε συνέχεια τῶν ἰσπανικῶν ὄρων.

Ποταμοί. — Οἱ ποταμοὶ τῆς Ἰσπανίας Γουαδιάνας, Τάγος καὶ Δούριος διαρρέουσι τὴν Πορτογαλλίαν καὶ χύνονται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.

Ἔδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Πορτογαλλίας εἶνε ἐν μέρει ὄρειόν, ἐν μέρει δὲ σχηματίζει λοφώδεις κοιλάδας, αἱ ὅποια εἶνε κατάφυτοι ἐξ ἐλαιῶν, ἀμπέλων, πορτοκαλλεῶν καὶ φελλοδένδρων, ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῶν ὁποίων γίνονται αἱ φελλοί. Ἐκτὸς αὐτῶν ἡ Πορτογαλλία ἐξάγει ὄλκους, ζῆα καὶ ἰχθῦς.

Κλίμα. — Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Κάτοικοι - Θρησκεία. — Ὁ πορτογαλικὸς λαὸς ἀσχολεῖται ἐν μέρει εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ἀλιείαν, πρεσβεύει δὲ τὸ καθολικὸν θρήσκευμα.

Πολίτευμα. — Συνταγματικὴ δημοκρατία ἀπὸ τοῦ 1910.

Πολεμικαὶ Δυνάμεις. — Ὁ στρατὸς ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀνέρχεται εἰς 30 χιλ. ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου εἰς 200 χιλιάδας. Ὁ στόλος ἀποτελεῖται ἐκ 35 πλοίων.

Πόλεις. — Δισσαβῶν (380 χιλ. κ. μετὰ τῶν περιχώρων), πρωτεύουσα τῆς Πορτογαλλίας, ἐκτισμένη ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τάγου ποταμοῦ ἐπὶ μαγευτικῆς τοποθεσίας, μία τῶν ὠραιότερων πόλεων τοῦ κόσμου, ἔχουσα θαυμάσιον λιμένα καὶ ἀκμαῖον ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν¹. Ὀπόρτον (ἢ Πόρτον) ἐπὶ τοῦ Δουρίου ποταμοῦ, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικωτάτη καὶ κέντρον τοῦ ἐμ-

¹ Ἡ πόλις αὕτη εἶχε καταστραφῆ τελείως ὑπὸ σεισμοῦ τῷ 1755.

πορίου τῶν πορτογαλικῶν οἴνων, ἔχουσα πληθυσμὸν 170 χιλ. κατ. **Κοῦμβρα** (30 χιλ. κ.) μεσόγειος πόλις ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Λισσαβῶνος-Μαδρίτης, ἔχουσα πανεπιστήμιον. **Σετουβάλη** (25 χιλ. κ.) πλησίον τῆς Λισσαβῶνος, ὀνομαστή διὰ τὰ ἀλατοπηγεῖά της.

Ἀποικίαι.— Ἐκ τῶν ἄλλοτε πολλῶν καὶ μεγάλων ἀποικιῶν τῆς Πορτογαλλίας ἀπέμειναν σήμερον εἰς αὐτὴν 1) ἐν Ἀφρικῇ αἱ **νῆσοι τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου**, τινὰ ἐμπορικὰ πρακτορεῖα ἐν **Γουϊνέα**, αἱ ἀπέναντι τῆς Γουϊνέας νῆσοι τοῦ Πρίγκηπος καὶ τοῦ Ἀγ. Θωμᾶ, ἡ **Αγγολα** καὶ **Βενγουέλα** καὶ ἡ ἀπέναντι τῆς Μαδαγασκάρης **πορτογαλικῆ Ἀφρική**· 2) ἐν Ἀσίᾳ πόλεις τινες τοῦ **Ἰνδοσταν** καὶ τῆς **μεσημβρινῆς Κίνας**· 3) ἐν Ὀκεανίᾳ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ **Τιμόρ** καὶ μία ἐκ τῶν νήσων τῆς **Σούνδης**.

Σημ. Καὶ ἡ Πορτογαλλία ἐτάχθη μὲ τὸ μέρος τῆς Συνεννόησεως (Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Ρωσίας) κηρύξασα τῷ 1915 τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Γερμανίας καὶ Αὐστρίας.

ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ

[315 χιλ. □ χιλιόμε.]

Τὸ ἡνωμένον βασίλειον τῆς Μεγάλης Βρεττανίας ἀποτελεῖται ἐκ δύο μεγάλων νήσων τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὀκεανοῦ, τῆς **Βρεττανίας** καὶ τῆς **Ἰρλανδίας** (Πρασίνης χώρας) καὶ τινων ἄλλων μικρῶν νήσων πρὸς Β. Ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς περιδρέχων τὰς βρεττανικὰς νήσους σχηματίζει πρὸς Α. αὐτοῦ τὴν **Βόρειον ἢ Γερμανικὴν** θάλασσαν, πρὸς Ν. τὴν **Βρεττανικὴν ἢ θάλασσαν τῆς Μάγχης**, μεταξὺ δὲ τῆς Βρεττανίας καὶ τῆς Ἰρλανδίας σχηματίζει τὴν **Ἰρλανδικὴν** θάλασσαν. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Μεγάλης Βρεττανίας ἀνέρχεται εἰς 45 1/2 ἑκατομ. κατοίκων.

Ἀκρωτήρια.— Τὸ **Δανσένδον** καὶ τὸ **Λιζάρδον** πρὸς τὰ ΝΔ, τὸ **Κύναιδρον** πρὸς τὰ ΒΑ.

Ἰσόλποι.— Ὁ **Μοράης**, ὁ τῆς **Διβερπούλης**, τῆς **Καρδιγάνης** καὶ τῆς **Βριστόλης**.

Χερσόνησοι.— Ἡ τῆς **Ουαλίας** ΝΔ τῆς ὁμωνύμου χώρας καὶ ἡ τῆς **Κορνουαλίας** ΝΔ τῆς Ἀγγλίας.

Πορθομοί.— Ὁ τοῦ **Καλαί** (Καλαίσιος), ὅστις χωρίζει τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν ἀπὸ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, ὁ τοῦ **Ἀγ. Γεωργίου**

καὶ ὁ Βόρειος πορθμός, οἵτινες χωρίζουσι τὴν Βρεττανίαν ἀπὸ τῆς Ἰρλανδίας.

Ὄρη. — Τὰ ὄρη τῆς Μ. Βρεττανίας εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χαμηλὰ καὶ ὑφθύνται πρὸς δυσμὰς ὡς προτείχισμα κατὰ τῶν κυμάτων τοῦ ὠκεανοῦ. Σπουδαιότερα εἶνε τὰ **Σκωτικὰ** καὶ τὰ **Γραμπιανὰ** πρὸς Β., ἅτινα διαρρέονται ὑπὸ ποταμῶν καὶ σειρᾶς μικρῶν λιμνῶν. Τὰ **Πεννινικὰ** καὶ τὰ **Ἀμβριανὰ** ὄρη ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ, περιέχοντα μεταλλεῖα σιδήρου καὶ γαιανθρακωρυχεῖα.

Πεδιάδες. — Ὀλόκληρον τὸ νοτιοανατολικὸν μέρος τῆς Βρεττανίας εἶνε πεδινὸν καὶ ἀποτελεῖ τὴν καλουμένην **Ἀγγλικὴν** πεδιάδα, ἣτις εἶνε εὐφωρωτάτη ὡς ἐκ τῆς καλῆς ἀρδεύσεως.

Ποταμοί. — Ὁ **Τάμεσις**, διερχόμενος διὰ τοῦ Λονδίνου καὶ ὁ **Οὐμβερος**. Ἀμφότεροι πηγάζουσι ἐκ τῶν ὀρέων τῆς Ἀγγλίας καὶ χύνονται εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν. Ὁ **Μέρσης**, ὁ **Σέβερος** καὶ ὁ **Κλύδης**, οἵτινες ἐκβάλλουσι εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

Ἔδαφος — Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος εἶνε εὐφορον, παράγει δημητριακοὺς καρπούς, ἀλλ' ἔχει ἀφθονίαν βοσκῶν καὶ προμηθεύει εἰς τὴν βιομηχανίαν μεγάλας ποσότητας σιδήρου καὶ γαιανθράκων. Ἐκτὸς τῶν μετάλλων τούτων, τὸ ἔδαφος τῆς χώρας εἶνε πλουσιώτατον εἰς χαλκόν, ἄργυρον, μόλυβδον, κασσίτερον, ψευδάργυρον καὶ ὀρυκτὸν ἄλας.

Ἐμπόριον-Βιομηχανία. — Ἡ Μεγάλη Βρεττανία κατέχει τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸ ἐμπόριον, βιομηχανίαν, ἐμπορικὴν ναυτιλίαν καὶ τὸ πολεμικὸν ναυτικόν, τὴν δευτέραν θέσιν εἰς τὴν παραγωγὴν γαιανθράκων (μετὰ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας), τὴν τρίτην εἰς τὴν ἐξαγωγὴν σιδήρου καὶ μεταλλικῶν προϊόντων (μετὰ τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας καὶ τὴν Γερμανίαν). Ἐκ τῶν κλάδων τῆς βιομηχανίας ἢ ὑφαντουργικῆ τοῦ βάμβακος (μάλλινα, βαμβακερὰ ὑφάσματα καὶ πανικὰ) τροφοδοτεῖ ὅλας τὰς ἀγορὰς τοῦ κόσμου, ἢ δὲ ναυπηγικῆ πολεμικῶν καὶ ἐμπορικῶν πλοίων κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ πάντων τῶν κρατῶν τῆς γῆς.

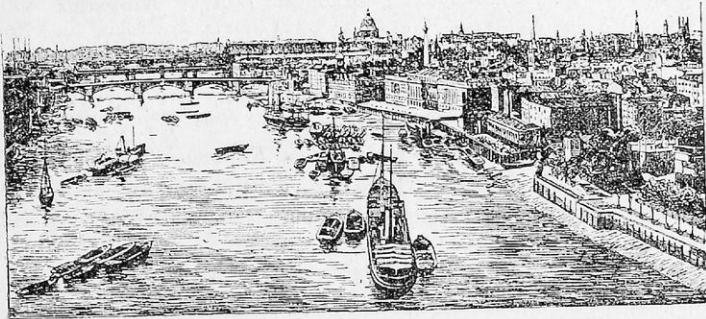
Κλίμα. — Τὸ κλίμα εἶνε ὑγρὸν καὶ συνήθως ὀμιχλώδες, τὸν χειμῶνα ὅμως εἶνε ἀρκετὰ ἥπιον ἐν σχέσει πρὸς τὸ γεωγραφικὸν μῆκος τῆς χώρας.

Κάτοικοι — Φρησκεία. — Οἱ κάτοικοι τῆς Μεγάλης Βρεττανίας εἶνε λαὸς ἐπιχειρηματικὸς, ἐπιτιμωμένος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον

εις τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν. Ἐρησκεία ἐπικρατεῖ ἢ χριστιανικὴ τοῦ δόγματος τῶν διαμαρτυρομένων, ἐν δὲ τῇ Ἰρλανδίᾳ ἢ καθολικῇ.

Διαίρεσις. — Αἱ βρεττανικαὶ νῆσοι περιλαμβάνουσι τέσσαρας μεγάλας διαίρεσεις: τὴν **Σκωτίαν** πρὸς Β., τὴν κυρίως **Ἀγγλίαν**, καὶ τὴν **Οὐαλλίαν** πρὸς Ν. καὶ τὴν **Ἰρλανδίαν** πρὸς Δ'.

Πολίτευμα. — Συνταγματικὴ μοναρχία ὑπὸ τὸν βασιλέα Γεώργιον τὸν Ε' μετὰ διπλῆς βουλῆς (τῶν Κοινοτήτων καὶ τῶν Λόρδων).

Λονδίνον.

Πόλεις. — Ἐν Ἀγγλίᾳ κυριώτεραι πόλεις εἶνε τὸ **Λονδίνον** (4,600,000 κ. καὶ μετὰ τῶν προαστείων 7 1/2 ἑκατομ.), πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως ποταμοῦ, ἢ πολυπληθεστέρα καὶ μεγαλειότερα πόλις τῆς Εὐρώπης, διεξάγουσα μέγα ἐμπόριον καὶ τεραστίαν βιομηχανίαν. Εἰς τὸ δυτικὸν τμήμα τῆς πόλεως, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται **Οὐενσμίινστερ**, κεῖνται τὰ βασιλικά ἀνάκτορα καὶ μεγαλοπρεπέστατα οἰκοδομήματα, ὡς καὶ ὁ καθεδρικός ναὸς τοῦ Ἁγίου Παύλου, τὸ βρεττανικὸν μουσεῖον, τὸ ὁποῖον εἶνε τὸ πλουσιώτερον τοῦ κόσμου κλπ. Ἐκ τῶν προαστείων τοῦ Λονδίνου σπουδαιότερον εἶνε τὸ **Γρήνουιτς**, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἄκθης τοῦ Ταμέσεως, ἔνθα ὑπάρχει τὸ περίφημον ἀστεροσκοπεῖον, διὰ τοῦ ὁποῖου

¹ Ἡ Ἰρλανδία ἀποβλέπει πάντοτε εἰς τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν τῆς καὶ τὴν αὐτοδιοίκησιν.

διέρχεται κατὰ τοὺς Ἄγγλους ὁ πρῶτος μεσημβρινὸς τῆς γῆς¹. **Δίβερπουλ** (800 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Μέρση ποταμοῦ, ἐκ τῶν μεγαλειτέρων λιμένων τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσα τὸ πρῶτον ἐμπόριον τῶν βαμβακερῶν καὶ μαλλίνων ὑφασμάτων καὶ τῶν δερμάτων. **Μάντσεστερ** (Σάλφορντ, 750 χιλ. κ.), τὸ μεγαλειότερον κέντρον τῆς βαμβακουργίας τοῦ κόσμου. **Βίρμιγχαμ** (550 χιλ. κ.), κέντρον τῆς βιομηχανίας σιδήρου, χαλκοῦ καὶ χάλυβος. **Λήδς** (450 χιλ. κατ.), ἔχουσα τὴν πρώτην βιομηχανίαν μαλλίνων ὑφασμάτων. **Σεφεϊλδη** (460 χιλ. κ.) κέντρον τῆς βιομηχανίας ἐπιτραπεζίων σκευῶν. **Μπριστόλ** (370 χιλ. κ.), σπουδαῖος ἐμπορικὸς λιμῆν. **Νιουκάσλ** (300 χιλ. κ.) ὁ σπουδαιότερος λιμῆν τοῦ κόσμου διὰ τὴν ἐξαγωγὴν γαιανθράκων. **Μπράδφορντ** (300 χιλ. κ.) ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐριουργίαν τῆς. **Κάρδιφ** (200 χιλ. κ.), σημαντικὸς λιμῆν διὰ τὴν ἐξαγωγὴν σιδήρου καὶ λιθανθράκων. **Σούθαμπτον** (120 χιλ. κ.) ὁ κύριος σταθμὸς τῶν ὑπερωκεανίων ἀτμοπλοίων. **Πόρτσμουθ** (200 χιλ. κ.), μέγας πολεμικὸς λιμῆν ἐν τῇ Μάγχῃ. **Νιουχάβεν** καὶ **Πλυμούθ**, λιμένες ἐν τῇ Μάγχῃ. **Ὁξφόρδη** (60 χιλ. κ.) καὶ **Κέμπριτζ** (55 χιλ. κ.), ἔδρα τοῦ πρώτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσαι ἀμφοτέραι πανεπιστήμιον. **Δόβερ** (45 χιλ. κ.), ἀπέναντι τῆς γαλλικῆς πόλεως Καλαὶ καὶ **Φόλκεστον** (35 χιλ. κ.) ἀπέναντι τῆς γαλλικῆς πόλεως Βουλώνης. Ἀμφοτέραι αἱ πόλεις αὗται εἶνε οἱ πρῶτοι λιμένες τῶν διαπεραιουμένων εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐκ τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης.

Ἐν **Σκωτία** πόλεις εἶνε ἡ **Γλασκώβη** (800 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Κλύδη ποταμοῦ, μέγας ἐμπορικὸς λιμῆν καὶ κέντρον βιομηχανίας ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι μεγάλα ναυπηγεῖα. **Ἐδιμβούργον** (320 χιλ. κ.) πρωτ. τῆς Σκωτίας ἐπὶ εὐφόρου πεδιάδος ἔχουσα ὡς ἐπίνειον τὴν **Δεϊθην**. **Δούνδη** (170 χιλ. κ.) κέντρον τῆς Σκωτικῆς ἀλιείας, ἔχουσα ἐπὶ τοῦ παρ' αὐτὴν κόλπου γέφυραν μήκους 3,200 μέτρων. **Πέρθη** (40 χιλ. κ.), ἄλλοτε πρωτεύουσα τοῦ Σκωτικοῦ κράτους. **Ἀμπερδεν** (160 χιλ. κ.) σημαντικὸς λιμῆν ἐπὶ τῆς Βορείου Θαλάσσης.

Ἐν **Ἰρλανδία** κυριώτεραι πόλεις εἶνε τὸ **Δουβλίον** (405 χιλ. κ.), πρωτεύουσα τῆς νήσου, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοσ, ἡ **Βέλφαστ** (385 χιλ. κ.), κέντρον βιομηχανίας λινῶν ὑφασμάτων, τὸ **Κόρκ**, ἐξαίρετος λιμῆν.

¹ Ἴδε εἰς τὸ Α' Μέρος τῆς Γεωγραφίας «Μεσημβρινοῦ».

Ἀποικίαι.—Ἡ Μ. Βρεττανία ἔχει μεγάλας κτήσεις καὶ εἰς τὰς πέντε ἡπείρους, ἕνεκα δὲ τούτου εἶνε ἡ μεγαλειτέρα ἐπικράτεια τῆς γῆς, διότι περιλαμβάνει 30 ἑκατομ. τετρ. χιλιομ., δηλαδὴ τὸ $\frac{1}{4}$ περίπου τῆς γῆνης ξηρᾶς καὶ 375 ἑκατομ. ἀνθρώπων, ἦτοι τὸ $\frac{1}{4}$ τῶν κατοίκων τῆς γῆς.

Αἱ κυριώτεραι ἀγγλικαὶ κτήσεις καὶ ἀποικίαι εἶνε αἱ ἑξῆς: 1) ἐν Εὐρώπῃ· οἱ δύο ναυτικοὶ σταθμοὶ **Γιβραλτὰρ** καὶ **Μάλτα**, 2) ἐν Ἀφρικῇ· ἡ **Αἴγυπτος**, ἡ χώρα τοῦ **Ἀκρωτηρίου**, τῆς **Νατάλης**, αἱ χώραι **Τράνσβααλ** καὶ **Ὁράγγη**, ἐμπορικὰ τινα πρακτορεῖα ἐν **Γουϊνέα** καὶ ἐπὶ τοῦ κάτω **Νείγηρος** καὶ διάφοροι νῆσοι, 3) ἐν Ἀσίᾳ· ἡ **Κύπρος**, τὸ **Ἄδεν**, αἱ ἀχανεῖς χώραι τῶν ἀνατολικῶν **Ἰνδιῶν**, μέρος τῆς **Ἰνδοκίνας** καὶ ἡ νῆσος **Χόνγκ-Κόνγκ** ἐν τῇ Σινικῇ θαλάσῃ, 4) ἐν Ὠκεανῷ· ἡ νῆσος **Αὐστραλία** καὶ ἄλλαι μικραὶ νῆσοι καὶ 5) ἐν Ἀμερικῇ· ἡ μεγάλη ὁμοσπονδία τοῦ **Καναδά**, ἡ **Νέα Γῆ**, αἱ ἀγγλικά· **Αντίλλαι**, ἡ ἀγγλικὴ **Γουιάνα** καὶ αἱ **Φακλάνδαι** νῆσοι.

Σημ. Εἰς τὸν μέγαν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον μετέχει καὶ ἡ Ἀγγλία, τῆς ὁποίας τὰ στρατεύματα μάχονται μετὰ τῶν Γάλλων ἐπὶ τοῦ Γαλλικοῦ ἐδάφους.

Πίναξ τῶν σημαντικωτέρων πόλεων τῆς Μεγ. Βρεττανίας καὶ Ἰρλανδίας:

Λονδίνον	4,600,000 κατ.	Δουβλίνον	405 χιλ. κατ.
Γλασκώδη	800 χιλ. κατ.	Βρασέλτ	385 » »
Λίδερπουλ	800 » »	Μπριστόλ	370 » »
Μάντσεστερ	750 » »	Ἐδιμβούργον	320 » »
Βίρμιγχαμ	550 » »	Νιουκασλ	300 » »
Σεφεϊλδη	460 » »	Πόρτσμουθ	200 » »
Λήδς	450 » »	Κάρδιφ	200 » »

ΒΕΛΓΙΟΝ

[29.500 □ χιλιομ.]

Ἡ χώρα αὕτη ὀρίζεται πρὸς Β ὑπὸ τῆς Ὀλλανδίας, πρὸς Α ὑπὸ τῆς Γερμανίας, ΝΔ ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ πρὸς Δ βρέχεται ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης. Ἡ ἔκτασις αὐτῆς εἶνε ἴση πρὸς τὸ $\frac{1}{4}$ τῆς

Ἑλλάδος, ἀλλ' εἶνε στενοκατηχημένη χώρα, ἦτοι ὅ φορὰς πυκνότερον τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα πληθυσμὸν 7 1/2 ἑκατομ. κατοίκων.

Ὄρη.— Τὰ χαμηλὰ καὶ δασώδη **Ἄρδενα**, τὰ ὅποια ἐκτείνονται μεταξὺ Γαλλίας καὶ Βελγίου· ἅπανα ἢ λοιπὴ χώρα εἶνε πεδινὴ καὶ καλῶς καλλιεργημένη.

Ποταμοί.— Ὁ **Σκάλδης**, ὅστις πηγάζει ἐκ τῶν γαλλικῶν Ἄρδένων καὶ χύνεται εἰς τὴν γερμανικὴν θάλασσαν. Ὁ **Μέξ** (Μόζας) πηγάζων ἐκ τῶν Βοσγίων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν. Ἀμφότεροι οἱ ποταμοὶ οὗτοι εἶνε πλωτοὶ καὶ διαρρέουσι τὴν χώραν διὰ διωρύχων.

Ἔδαφος - Προϊόντα.— Ὡς εἶπομεν, τὸ ἔδαφος τοῦ Βελγίου εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πεδινὸν καὶ παράγει δημητριακοὺς καρπούς, τεύτλα, γεώμηλα, λίνον, ὀπώρας κλπ. ἐκ δὲ τῶν ὀρυκτῶν γαιάνθρακας, σίδηρον, κασίτερον, μόλυβδον καὶ μάρμαρα.

Κλιμ.— Ὑγρὸν καὶ ὀμιχλώδες, ἀλλ' εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Ἐμπόριον - Βιομηχανία - Συγκοινωνία.— Τὸ Βέλγιον διεξάγει ἀκμαῖον ἐμπόριον, ἢ δὲ βιομηχανία του εἶνε λίαν ἀνεπτυγμένη (βαμβακουργία, ἔριουργία). Ἡ συγκοινωνία τῆς χώρας εἶνε ἐκ τῶν τελειότερων τοῦ κόσμου, ἀποτελουμένη ἀπὸ πυκνὰς σιδηροδρομικὰς γραμμὰς καὶ διώρυχας.

Κάτοικοι - Θρησκεία.— Οἱ Βέλγοι εἶνε Γερμανικῆς καὶ Γαλλικῆς καταγωγῆς. Οἱ πρῶτοι κατοικοῦσιν εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς χώρας καὶ ὀμιλοῦσι τὴν φλαμανδικὴν διάλεκτον, συγγενὴ πρὸς τὴν γερμανικὴν, οἱ δεῦτεροι κατοικοῦσι τὸ νότιον μέρος καὶ ὀμιλοῦσι τὴν βολωνικὴν, συγγενὴ πρὸς τὴν γαλλικὴν. Πάντες οἱ Βέλγοι εἶνε προηγμένοι εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, πρεσβεύουσι δὲ τὴν δυτικὴν χριστιανικὴν θρησκείαν.

Πολίτευμα.— Συνταγματικὴ μοναρχία ὑπὸ τὸν βασιλέα Λεοπόλδον τὸν Β' με δύο βουλὰς.

Πολεμικαὶ δυνάμεις.— Ὁ στρατὸς τοῦ Βελγίου ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀποτελεῖται ἐκ 45 χιλ. ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ἀνέρχεται εἰς 150 χιλιάδας.

Πόλεις.— Κυριώτεραι πόλεις εἶνε αἱ **Βρυξέλλαι** (650 χιλ. κ.), πρωτεύουσα τοῦ Βελγίου, πόλις ὡραιότατη, ἔχουσα Πανεπιστήμιον καὶ Ἀκαδημίαν τῶν ὡραίων τεχνῶν· ἐν αὐτῇ διεξάγεται σημαντικὸν ἐμπόριον καὶ λαμπρὰ βιομηχανία. Πλησίον τῶν Βρυξελλῶν κεῖται ἡ κώμη **Βατερλώ**, ἔνθα τῷ 1815 ὁ μέγας Ναπολέων ἠττήθη ὑπὸ τῶν

Ἑγγλων καὶ Πρώσων. Ἐν Ἀμβέρσα (310 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Σκάλδους, εἰς τῶν πρώτων ἐμπορικῶν λιμένων τοῦ κόσμου. Γάνδη (167 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Σκάλδους, πόλις ἐμπορική καὶ βιομηχανος, ἔχουσα ἐργοστάσια βαμβακερῶν καὶ λινῶν ὑφασμάτων. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει Πανεπιστήμιον καὶ ὀνομαστὸν Πολυτεχνεῖον. Διέγη (180 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Μόζα ἔχουσα ἐργοστάσια ὄπλων καὶ πολλὰ χαλκουργεῖα καὶ σιδηρουργεῖα. Ὀστανδῆ (50 χιλ. κ.) περίφημος λουτρόπολις καὶ ἐμπο-

Βρυξέλλαι.

ρικὸς λιμὴν. Ναμουρ (35 χιλ. κ.) ἔχουσα πλούσια λιθάνθρακωρυχεῖα. Δουβαῖν (50 χιλ. κ.) μὲ ἀρχαῖον περίφημον Πανεπιστήμιον.

Ἐμπορική. — Τῷ 1909 προσηρτήθη εἰς τὸ Βέλγιον ἡ ἐν Ἀφρικῇ μεγάλη καὶ πλουσία ἀποικία τοῦ Κόγγου.

Σημ. Κηρυχθέντος τοῦ Ἐυρωπαϊκοῦ πολέμου τῷ 1914, τὰ γερμανικὰ στρατεύματα διήλθον διὰ τοῦ βελγικοῦ ἐδάφους ὅπως προσβάλωσι τὰ ΒΑ σύνορα τῆς Γαλλίας. Ἐπειδὴ τὸ Βέλγιον ἀντίστη εἰς τὴν τοιαύτην εἰσβολὴν ἐκηρύχθη καὶ κατ' αὐτοῦ ὁ πόλεμος. Σήμερον ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ Βέλγιον κατέχεται ὑπὸ τῶν Γερμανῶν.

Πίναξ τῶν κυριωτέρων πόλεων τοῦ Βελγίου :

Βρυξέλλαι	650 χιλ. κατ.	Διέγη	180 χιλ. κατ.
Ἀμβέρσα	310 » »	Γάνδη	167 » »

ΟΛΛΑΝΔΙΑ ἢ ΚΑΤΩ ΧΩΡΑΙ

[33 χιλ. □ χιλιόμε.].

Ἡ Ὀλλανδία ἔχει ἕκτασιν ἴσην πρὸς τὸ $\frac{1}{4}$ τῆς Ἑλλάδος, πληθυσμὸν δὲ 6 ἑκατομ. κατοίκων, ἤτοι εἶνε πενταπλασίως σχεδὸν πυκνότερον κατοικημένη τῆς Ἑλλάδος. Ἡ χώρα αὕτη ὀρίζεται πρὸς Ἀ ὑπὸ τῆς Γερμανίας, πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Βελγίου καὶ κατὰ τὰ λοιπὰ μέρη βρέχεται ὑπὸ τῆς γερμανικῆς θαλάσσης. Ἡ Ὀλλανδία ὀνομάζεται καὶ **Κάτω Χῶραι**, διότι τὰ παράλια αὐτῆς εἰς τινὰ μέρη κατακλύζονται ὑπὸ τῆς θαλάσσης. Ὑψηλὰ προχώματα μέχρι 10 μέτρων καὶ πολλὰ διώρυχες προφυλάσσουν τὰ μέρη ταῦτα ἀπὸ τῆς θαλασσίας εἰσβολῆς.

Κόλλοι. — Ὁ τῆς *Ζουϊδερσέης* καὶ ὁ τῆς *Δολάρτης*.

Ἔδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Ὀλλανδίας εἶνε πεδινὸν καὶ εὐφορώτατον, παράγει δὲ δημητριακοὺς καρπούς, γεώμηλα, τεύτλα πρὸς κατασκευὴν ζακχάρως, καὶ ἔχει ἀπέραντα χλοερὰ λιβάδια, εἰς τὰ ὅποια βόσκουσι βόες καὶ πρόβατα. Ἐκ τοῦ γάλακτος αὐτῶν κατασκευάζεται ὁ περίφημος ὀλλανδικὸς τυρὸς καὶ ἐκλεκτὸν βούτυρον.

Ποταμοί. — Ὁ *Ρήνος*, πηγάζων ἐκ τοῦ *ἀγίου Γουθάργου* ("Ἀλπεων), διέρχεται τὴν λίμνην τῆς Κωνσταντίας, διαρρέει τὴν Δ. Γερμανίαν καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν. Ὁ *Μόζας*, ὁ *Βάαλ* καὶ ὁ *Σκάλδος*, οἵτινες ρέουσιν ἐκ τοῦ Βελγίου καὶ χύνονται εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν.

Κλίμα. — Ὑγρὸν καὶ ὀμιχλώδες, ἀλλ' εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Κάτοικοι - Θρησκεία. — Οἱ κάτοικοι τῆς Ὀλλανδίας ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ἀλιεῖαν ἀριγγῶν, εἶνε δὲ λαὸς καθαρῶτατος καὶ φιλόπονος. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ διαμαρτυρομένους, οἱ δὲ λοιποὶ εἶνε καθολικοὶ καὶ ἐλάχιστοι Ἰουδαῖοι. Οἱ Ὀλλανδοὶ ὀμιλοῦσι τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν.

Ἐμπόριον - Βιομηχανία - Συγκοινωνία. — Τὸ ἐμπόριον τῆς χώρας ταύτης εἶνε ζωηρότατον καὶ συνίσταται κυρίως εἰς εἶδη, τὰ ὅποια προέρχονται ἐκ τῶν ἀποικιῶν τῆς, ἢ δὲ βιομηχανία δὲν εἶνε πολὺ ἀνεπτυγμένη ἢ συγκοινωνία ὅμως εὐρίσκειται εἰς μεγάλην ἀνάπτυξιν.

Πολίτευμα. — Συνταγματική μοναρχία υπό τὴν βασίλισσαν Βιλελμίνην μετὰ δύο βουλῶν.

Πολεμικαὶ δυνάμεις. — Ὁ στρατὸς τῆς Ὀλλανδίας ἀποτελεῖται ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀπὸ 45 χιλ. ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ἐκ 200 χιλιάδων. Ὁ στόλος ἀριθμεῖ 105 πολεμικὰ πλοῖα.

Πόλεις. — Κυριώτεραι πόλεις εἶνε τὸ **Ἄμστελῶδαμον** (Ἄμστερδαμ), πόλις παράλιος, ἐκτισμένη ἐπὶ διώρυχος, διὰ τῆς ὁποίας συγκοινωνεῖ ὁ κόλπος τῆς **Ζουΐδερσέης** μετὰ τὴν Βόρειον θάλασσαν. Λέγεται καὶ Βενετία τοῦ Βορρᾶ, διότι εἶνε ὠκεοδομημένη ἐπὶ πασσάλων καὶ διαιρεῖται εἰς 95 νήσους διὰ διωρύχων. Τὸ Ἄμστελῶδαμον εἶνε ἡ μεγίστη καὶ ἐμπορικωτάτη πόλις τῆς Ὀλλανδίας καὶ ἔχει πληθυσμὸν 580 χιλ. κατοίκων. **Ροτερδάμη** (436 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Μόζα, ὁ πρῶτος ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς Ὀλλανδίας. **Χάγη** (290 χιλ. κ.), πολιτικὴ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου ἔχουσα ὠραία ἀνάκτορα εἰς τὰ ὁποῖα διαμένει ἡ βασίλισσα, ἀξιόλογα μουσεῖα καὶ ἔδρα τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου τῆς εἰρήνης. **Ουτρέχτη** (120 χιλ. κ.) παρά τὸν Ρήγον ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ ἀστεροσκοπεῖον. **Δούγδουνον** (65 χιλ. κ.) καὶ **Γρυνίγγη** (80 χιλ. κ.), ἀμφότεραι πόλεις ἐμπορικαὶ καὶ βιομηχανοί.

Ἀποικίαι. — Ἡ Ὀλλανδία ἔχει σημαντικωτάτας ἀποικίας καὶ ὡς πρὸς τὸν πληθυσμὸν καὶ ὡς πρὸς τὸν πλοῦτον, τὸν ὁποῖον περικλείουσι. Κυριώτεραι εἶνε ἡ **Ἰάβα**, ἡ **Σουμάτρα**, τὸ δυτικὸν μέρος τῆς **Τιμόρης**, μέγα μέρος τῆς νήσου **Βορνέου**, τῆς **Νέας Γουίνεας**, νησοὶ τινες ἐκ τῶν **Ἀντιλλῶν** καὶ ἡ **Ὀλλανδικὴ Γουιάνη** ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ.

**Πίναξ τῶν σπουδαιωτέρων πόλεων
τῆς Ὀλλανδίας :**

Ἄμστελῶδαμον . . .	580 χιλ. κατ.	Χάγη	290 χιλ. κατ.
Ροτερδάμη	436 » »	Ουτρέχτη	120 » »

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΝ

[2,600 □ χιλιάμ.]

Μεταξὺ Βελγίου, Γερμανίας καὶ Γαλλίας κεῖται τὸ μέγα δουκάτον τοῦ **Λουξεμβούργου**, μικρὸν ἀνεξάρτητον κράτος, ἶσον κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν πρὸς τὴν Ἄττικὴν, τὸ ὁποῖον διοικεῖται συνταγμα-

τικῶς ὑπὸ δουκός. Ὁ πληθυσμὸς αὐτοῦ ἀνέρχεται εἰς 260 χιλ. κατ. καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸ **Δουξεμβούργον** (25 χιλ. κ.). Τὸ ἔδαφος τοῦ Λουξεμβούργου καλύπτεται ὑπὸ ἐκτεταμένων δασῶν καὶ τρέφει πολλὰ ποίμνια. Οἱ κάτοικοι αὐτοῦ εἶνε καθολικοὶ τὸ θρήσκευμα καὶ ὁμιλοῦσι μᾶλλον τὴν γαλλικὴν.

Σημ. Κατὰ τὸν σημερινὸν πόλεμον καὶ τὸ Δουξεμβούργον κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν συγχρόνως μετὰ τοῦ Βελγίου.

Γ Ε Ρ Μ Α Ν Ι Α

[542 χιλ. □ χιλιόμετρα].

Ἡ Γερμανία εἶνε ἐν ἐκ τῶν κρατῶν τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης, ἔχει πληθυσμὸν 70 ἑκατομ. κατοίκων καὶ ὀρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ρωσίας καὶ Αὐστροουγγαρίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἑλβετίας καὶ Αὐστροουγγαρίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Γαλλίας, Βελγίου καὶ Ὀλλανδίας καὶ πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Δανίας· βρέχεται δὲ ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης καὶ τῆς Βαλτικῆς.

Ὄρη. — Τὰ **Βόσγια** (1500 μ.) χωρίζοντα τὴν Γερμανίαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας. Ὁ **Μέλας Δρυμὸς** παρὰ τὸν Ρήνον, ἔχων διεύθυνσιν ἐκ Ν. πρὸς Β. Ὁ γερμανικὸς **Ἰόρας**, ὅστις εἶνε συνέχεια τοῦ γαλλικοῦ Ἰόρα, Αἱ **Βαυαρικαὶ Ἀλπεις**, μὲ κατεύθυνσιν ἐκ Δ. πρὸς Α. Τὰ **Βοεμικὰ ὄρη** (1400 μ.), τὸ **Ἐρτσον** (δηλ. Μεταλλικόν) καὶ τὰ **Γιγάντεια**, τὰ **Σουδήτια** (1400 μ.) καὶ ὁ ὄρειος κατάφυτος **Θουριγγεῖος Δρυμὸς** μὲ κατεύθυνσιν ἐκ ΒΑ πρὸς ΝΔ.

Πεδιὰδες. — Ἡ τοῦ **Ρήνου**, ἥτις εἶνε κατάφυτος ὑπὸ ἀμπέλων καὶ ὀπωροφόρων δένδρων. Ἡ τῆς **Βαυαρίας** πρὸς ΝΑ, ἡ ὅποια παράγει δημητριακοὺς καρπούς, γεώμηλα, καπνὸν καὶ οἶνον, καὶ ἡ τῆς **Σιλεσίας** ΒΑ τῶν Γιγαντείων, ἐν τῇ ὅποια καλλιεργεῖται ἰδίως τὸ τευτλόρριζον, ἕπερ χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ζακχάρως.

Ποταμοί. — Ὁ **Ρήνος**, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ ἀγρίου Γοτθάρδου (τῶν Ἀλπεων), διαρρέει ὀλόκληρον τὴν Γερμανίαν καὶ χύνεται εἰς τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν διὰ τῆς Ὀλλανδίας. Ὁ **Βίσουργις**, πηγάζων ἐκ τοῦ Θουριγγεῖου δρυμοῦ χύνεται καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν. Ἡ **Ἀλβις**, ὅστις πηγάζει ἐκ τῶν Γιγαντείων ὄρεων καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν ἰδίαν θάλασσαν. Ὁ **Βιστούλας**, ὁ ὅποιος πηγάζει ἐκ τῶν Καρπαθίων καὶ χύνεται εἰς τὴν Βαλ-

τικήν θάλασσαν. Ὁ Ὅδεσς πηγάζων ἐκ τῶν Σουδητίων καὶ χυνόμενος εἰς τὴν Βαλτικὴν. Ὁ Δούναβις, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ καὶ χύνεται εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον.

Λέμναι.— Ἡ τῆς **Κωνσταντίας**, ἡ ὁποία ἀνήκει ἐν μέρει εἰς τὴν Ἑλβετίαν καὶ τὴν Αὐστρίαν, καὶ τινες ἄλλαι μικρότεραι ἐν Βαυαρία καὶ Πρωσσία.

Ἐδαφος-Προϊόντα.— Τὸ ἔδαφος τῆς Γερμανίας δὲν εἶνε εὐφορον ἐκ φύσεως, ἀλλ' ἡ φιλοπονία τῶν κατοίκων τὸ κατέστησε τοιοῦτον, παράγει δὲ δημητριακοὺς καρπούς, γεώμηλα, τεύτλα, καπνόν, οἶνον κλπ. ἐκ δὲ τῶν ὀρυκτῶν παράγει σίδηρον, ψευδάργυρον, μόλυβδον, κασσίτερον καὶ λιθάνθρακας.

Κλίμα.— Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. Πρὸς Β. εἶνε ψυχρόν.

Διαίρεσις - Πολίτευμα.— Ἡ Γερμανία περιλαμβάνει 25 ἀνεξάρτητα κράτη (μεταξὺ τῶν ὁποίων 3 ἐλευθέρας πόλεις), ἅτινα ἔχουσιν ἰδίαν ἐσωτερικὴν διοίκησιν, στρατόν, βουλὰς, ἰδίους ἡγεμόνας καὶ συνδέονται πρὸς ἄλληλα ὁμοσπονδιακῶς ἀποτελοῦντα τὴν μεγάλην **γερμανικὴν** αὐτοκρατορίαν. Ἐκαστον τῶν κρατῶν τοῦτων διορίζει βουλευτάς, οἵτινες συνεργούμενοι ἀποτελοῦσι τὴν ὁμοσπονδιακὴν Βουλὴν (ράϊχσταγ), ἣτις συζητεῖ περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς αὐτοκρατορίας.

Τὰ 25 κράτη εἶνε 4 βασιλείαι (Πρωσσία, Βαυαρία, Σαξωνία καὶ Βυρτεμβέργη), 6 μεγάλα δουκάτα (Βάδεν, Ἔσση, Ὀλδεμβούργον, Μεκλεμβούργον-Στερῖνον, Μεκλεμβούργον-Στρέλιτσον, καὶ ἡ Σαξωνία-Βαϊμάρη), 5 μικρὰ δουκάτα (Βρουνσβίκη, Σαξωνικὸν-Μαϊνίγγεν, Σαξωνικὸν-Κοβούργον καὶ Γόθα, Σαξωνικὸν-Ἄλτεμβουργ καὶ Ἀνχάλτη), 7 ἡγεμονίαι καὶ 3 ἐλεύθεραι πόλεις (Λυδέκη, Ἀμβούργον καὶ Βρέμη). Ἐκτὸς αὐτῶν ὑπάρχει καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ χώρα Ἄλσατία καὶ Λωρραίνη, ἣτις ἀπεσπάσθη τῆς Γαλλίας τῷ 1871 καὶ ἀνήκει εἰς ὀλόκληρον τὴν αὐτοκρατορίαν. Ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας εἶνε συγχρόνως καὶ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας μὲ ἔδραν τὸ Βερολίνον. Ὁ αὐτοκράτωρ (γερμανιστὶ Κάιζερ) ἔχει τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἀποφασίζει περὶ πολέμου ἢ εἰρήνης τῆς αὐτοκρατορίας καὶ κανονίζει τὰ στρατιωτικὰ ζητήματα, τὰ οικονομικὰ καὶ τὸ ἐμπόριον. Ἀπὸ τοῦ 1888 αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας εἶνε Γουλιέλμος ὁ Β'.

Ἐκπαίδευσις.— Ἡ ἐκπαίδευσις ἐν Γερμανίᾳ εἶνε εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν προηγμένη. Πλὴν τῶν πολλῶν ἐκπαιδευτηρίων ἕλων τῶν βαθμῶν ὑπάρχουσιν ἐν Γερμανίᾳ 20 πανεπιστήμια ὅσα εἰς οὐ-

δεμίαν ἄλλην χώραν τοῦ κόσμου. Ἡ Γερμανία θεωρεῖται μέγα κέντρον πνευματικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς κινήσεως ἐν Ἑυρώπῃ.

Ἐμπόριον - Βιομηχανία. — Τὸ ἐμπόριον τῆς Γερμανίας εἶνε ἀκμαϊότατον, ἡ δὲ βιομηχανία τῆς λίαν ἀνεπτυγμένη, περιλαμβάνουσα κυρίως τὴν κατεργασίαν τοῦ σιδήρου, τοῦ χάλυθος, βαμβακοουργίαν καὶ ὑφαντουργίαν καὶ τέλος τὴν κατασκευὴν μηχανῶν.

Συγκοινωνία. — Τὸ σιδηροδρομικὸν δίκτυον τῆς Γερμανίας εἶνε τελειότατον καὶ θεωρεῖται τὸ πρῶτον τοῦ κόσμου. ἐξυπηρετεῖ δὲ μεγάλως τὰ συμφέροντα τῆς αὐτοκρατορίας. Τοῦτο ἀπεδείχθη κατὰ τὸν παρόντα εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, κατὰ τὸν ὅποιον τὰ γερμανικὰ στρατεύματα μεταφέρονται μετὰ μεγάλης εὐχερείας καὶ ταχύτητος ἐκ τοῦ ἐνὸς πολεμικοῦ μετώπου εἰς τὸ ἕτερον.

Πολεμικαὶ Δυνάμεις. — Ὁ στρατὸς τῆς Γερμανίας ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀριθμεῖ περὶ τὰς 650 χιλιάδας ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ὑπερβαίνει τὰ 4 ἑκατομμύρια. Ὁ γερμανικὸς στρατὸς ἐθεωρεῖτο καὶ ἀπεδείχθη ἤδη ὡς ὁ τελειότερος τοῦ κόσμου. Ὁ πολεμικὸς στόλος κατέχει τὴν δευτέραν θέσιν ἐρχόμενος μετὰ τὸν ἀγγλικόν, ὅστις θεωρεῖται ὡς ὁ ἰσχυρότερος τοῦ κόσμου. Κατὰ τὸν παρόντα πόλεμον πρωτοφανῆς ὑπῆρξεν ἡ δράσις τῶν γερμανικῶν ὑποβρυχίων. Τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς Γερμανίας ἦτο τὸ τρίτον τοῦ κόσμου (μετὰ τὸ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν), κατὰ τὸν παρόντα ὅμως πόλεμον τὰ πλεῖστα τῶν γερμανικῶν ἐμπορικῶν πλοίων ἀπεκλείσθησαν εἰς διαφόρους λιμένας ὑπὸ τοῦ ἀγγλογαλλικοῦ στόλου, πολλὰ δὲ ἐξ αὐτῶν κατεσχέθησαν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς Γερμανίας.

Κάτοικοι - Θρησκεία. — Οἱ κάτοικοι τῆς Γερμανίας εἶνε Γερμανοὶ καὶ τινες Σλαῦοι· ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν τὰ $\frac{2}{3}$ εἶνε διαμαρτυρούμενοι, τὸ $\frac{1}{3}$ καθολικοὶ καὶ περὶ τὰς 600 χιλ. Ἰουδαῖοι.

Πόλεις. — **Βερολίνον** (3,000,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων), πρωτεύουσα τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ τῆς Πρωσίας εἰδικῶς, πόλις ὡραιοτάτη ἐκτισμένη ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Σπρέη (παραποτάμου τοῦ Ἄλβιος) ἔχουσα ὡραίας οἰκοδομὰς, εὐρείας καὶ εὐθείας ὁδοὺς, πλεῖστα βιομηχανικὰ καταστήματα καὶ κέντρον τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν, καὶ τοῦ ἐμπορίου. **Πότσδαμ** (70 χιλ. κ.) ΝΔ τοῦ Βερολίνου, δευτέρα καθέδρα τοῦ βασιλέως ἐπὶ ὡραίας τοποθεσίας. **Στέτιν** (230 χιλ. κ.) σπουδαιότατος λιμὴν παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ὄδερ ποταμοῦ. **Φραγκφούρτη** (400 χιλ. κ.), ἔχουσα ἀκμαῖον ἐμ-

πόριον καὶ βιομηχανίαν. Πρὸς Β τοῦ Ἀμβούργου, ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς (Πλάσσης, κεῖται τὸ **Κιελον** (180 χιλ. κ.), ὅπου ὑπάρχει ὁ μέγιστος πολεμικὸς ναύσταθμος τῆς Γερμανίας. **Μπρεσλάου** (515 χιλ. κ.), πόλις βιομηχανικὴ ἐπὶ τοῦ Ὄδερ. **Κολωνία** (517 χιλ. κ.), ἐμπορικωτάτη πόλις ἐπὶ τοῦ Ρήνου, ὀνομαστὴ διὰ τὸ ἐν αὐτῇ κατασκευαζόμενον ἀρωματῶδες ὕδωρ καὶ τὸ ὑψηλὸν κωδωνοστάσιον τῆς Μητροπόλεως (160 μ.). **Μόναχον** (610 χιλ. κατ.), πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Βαυαρίας, ἔχουσα Πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, πινα-

Βερολίνον.

κοθήκην, πολυτεχνεῖον καὶ ὀφθαίον, ὀνομαστὴ δὲ διὰ τὴν κατασκευὴν ἐξαιρετοῦ ζύθου. Ἡ πόλις αὕτη ὑπῆρξε πατρίς τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Ὅθωνος. **Αὐγούστα** (Λουξέουργον 150 χιλ. κατ.) **Νυρεμβέργη** (320 χιλ. κ.) ἐμπορικωτάτη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Βαυαρίας. **Δρέσδη** (552 χιλ. κ.), πρωτεύουσα τῆς Σαξωνίας ἐπὶ τοῦ Ἄλβιος, ἔχουσα περίφημον πινακοθήκην καὶ λαμπρὰ μουσεῖα. **Δειψία** (626 χιλ. κ.) ἔχουσα περίφημον Πανεπιστήμιον καὶ τὸ μεγαλειότερον ἐμπόριον βιβλίων καὶ τυπογραφίας ἐν Γερμανίᾳ. **Στουτιγάρτη** (286 χιλ. κ.), πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Βυρτεμβέργης, ἐπὶ ὠραιότατης κοιλάδος καὶ κέντρον σπουδαίας βιβλιομπορίας. **Καρσλοῦη** (105 χιλ. κ.), πρωτ. τοῦ μεγάλου δουκάτου τῆς Βάδης εἰς τὰς ὑπηρείας τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ. **Ἀμβούργον** (932

χιλ. κ.), πόλις ἐλευθέρα, ὁ πρῶτος ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Εὐρώπης. **Ἀννόβερον** (240 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος. **Μαγδεμβούργον** (250 χιλ. κ.), ἐπὶ τοῦ Ἄλβιος ποταμοῦ τὸ κέντρον τῆς ἐκ τεύτλων ζακχαροποιίας. **Δύσσελδορφ** (340 χιλ. κ.), ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ρήνου. **Ὀλδεμβούργον** (40 χιλ. κ.), πρωτ. τοῦ ὁμωνύμου δουκάτου καὶ πατρὶς τῆς πρώτης βασιλείσσης τῆς Ἑλλάδος Ἀμαλίας. **Ἔσση** (240 χιλ. κ.), πλησίον τοῦ Ρήνου, καταστᾶσα διάσημος διὰ τὰ ἐν αὐτῇ μεγάλα τηλεβολοχυτήρια Κρούπ. **Μάιντς** (120 χιλ. κ.), παρὰ τὸν Ρήνον, πατρὶς τοῦ Γουττεμπεργίου, τοῦ ἐφευρέτου τῆς τυπογραφίας. **Βρέμη** (270 χιλ. κ.), πόλις ἐλευθέρα ἔχουσα ἀγκιστοτάτην ναυτιλίαν καὶ ἐμπόριον. **Λυβέκη** (200 χιλ. κ.), πόλις ἐλευθέρα παρὰ τὴν Βαλτικὴν. **Καίνιξβεργ** (250 χιλ. κ.), ὄχυρὰ πόλις, ἐν ἣ στέφονται οἱ βασιλεῖς τῆς Πρωσσίας, ἔχουσα ὀνομαστὸν Πανεπιστήμιον. **Δάντσιγ** (160 χιλ. κ.), πόλις ὄχυρὰ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βιστούλα, ὁ δεῦτερος λιμὴν τῆς Πρωσσίας. **Βαϊμάρη** (30 χιλ. κατ.), πρωτ. τοῦ μεγάλου δουκάτου τῆς Σαξωνίας-Βαϊμάρης. **Ἰένα** (40 χιλ. κ.), ὀνομαστὴ διὰ τὴν παρ' αὐτῇ νίκην τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τῆς Πρωσσίας (1806). **Στρασβούργον** (150 χιλ. κ.), πρωτ. τῆς Ἀλσατίας καὶ Λωρραίνης ἐπὶ ὄρειοτάτης πεδιάδος. **Μετς** (60 χιλ. κ.), ὄχυρὸν φρούριον πρὸς τὴν Γαλλίαν.

Ἀποικίαι.—Ἡ Γερμανία ἀπέκτησεν ἀποικίας ἀπὸ τοῦ 1884 ἐν Ἀφρικῇ μὲν τὸ **Τόγκον**, τὸ **Καμερόυν**, τμήμα τῆς ΝΔ Ἀφρικῆς, τὸ γερμανικὸν **Κόγκον**, ἐν δὲ τῇ Ὠκεανίᾳ μέρος τῶν ἀκτῶν τῆς **Νέας Γουϊνέας** καὶ πλείστας νήσους.

Σημ. Ἡ Γερμανία μετὰ τῆς Ἀδοστροουγαρίας, Βουλγαρίας καὶ Τουρκίας μάχονται ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1914 κατὰ τῶν λοιπῶν Μεγάλων Δυνάμεων τῆς Εὐρώπης. Ὁ πόλεμος ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὰς γερμανικὰς κτήσεις, πολλὰ δὲ ἐξ αὐτῶν κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλων.

Πίναξ τῶν μεγαλειτέρων πόλεων τῆς Γερμανίας :

Βερολῖνον	3,000,000 κατ.	Στουτγάρτη	286 χιλ. κατ.
Ἀμβούργον	932 χιλ. κατ.	Βρέμη	270 » »
Λειψία	626 » »	Μαγδεμβούργον	250 » »
Μόναχον	610 » »	Καίνιξβεργ	250 » »
Δρέσδη	552 » »	Ἀννόβερον	240 » »

Κολωνία	517 χιλ. κατ.	Ἔσση	240 χιλ. κατ.
Μπρεσλάου	515 » »	Στέτιν	230 » »
Φραγκφούρτη	400 » »	Κίελον	180 » »
Δύσσελδορφ	340 » »	Δάντσιγ	160 » »
Νυρεμβέργη	320 » »	Στρασβούργον	150 » »

ΔΑΝΙΑ

[40,368 □ χιλιόμετρα].

Τὸ βασίλειον τῆς Δανίας κεῖται πρὸς Β τῆς Γερμανίας καὶ βρέχεται πρὸς Α ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης πρὸς Β καὶ Δ ὑπὸ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης, ἔχει ἕκτασιν τέσσαρας ῥοὰς μεγαλειτέραν τῆς Ἑλλάδος καὶ πληθυσμὸν 2,775,000 κατοίκων, ἧτοι ἴσον πρὸς τὸ ἡμισυ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ χώρα αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ τῆς μικρᾶς χερσονήσου Ἰουτλάνδης καὶ ἐκ τῶν νήσων τοῦ δανικοῦ ἀρχιπελάγους Ζηλανδίας, Δααλάνδης, Φιονίας, Φαλστέρης καὶ ἄλλων μικροτέρων. Ἐκτὸς αὐτῶν περιλαμβάνει καὶ τὰς βορείως κειμένας νήσους Φαρῶς καὶ ΒΔ αὐτῶν τὴν Ἰσλανδίαν, ἧτις εἶνε νήσοι ἠφαιστειώδης καὶ κατάψυχρος, διότι κεῖται πρὸς τὸν βόρειον πολικὸν κύκλον. Ἡ Ἰσλανδία εἶνε σχεδὸν τριπλασία κατὰ τὴν ἕκτασιν τῆς κυρίως Δανίας, ἀλλ' εἶνε ἀραιότατα κατοικημένη (80 χιλ. κ.) ἕνεκα τοῦ ὀρεινοῦ καὶ ἀγόνου ἐδάφους τῆς καὶ τοῦ ψυχροτάτου κλίματος. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰσλανδίας ζῶσιν ἐκ τῆς κτηνοτροφίας, τῆς θήρας καὶ τῆς ἀλιείας.

Πορθμοί. — Ὁ Σναγεράκης μεταξὺ Δανίας καὶ Νορδηγίας, ὁ Κατεγάτης καὶ ὁ Σούνδης μεταξὺ Δανίας καὶ Σουηδίας.

Ὄρη καὶ ποταμοί ἀξιοὶ λόγου δὲν ὑπάρχουσιν ἐν Δανίᾳ. Τὰ ὄρη τῆς νήσου Ἰσλανδίας εἶνε ἠφαιστειώδη καὶ καλύπτονται πάντοτε ὑπὸ χιόνων καὶ πάγων. Ἐκ τῶν 29 ἐνεργῶν ἠφαιστειῶν, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνει ἡ νήσος, σπουδαιότερον εἶνε τὸ πρὸς Ν. εὐρισκόμενον Ἐκλα (1560 μ.). Ἄξιον σημειώσεως εἶνε ὅτι εἰς ἅπασαν τὴν νήσον ἀναπηδῶσι θερμαὶ πηγαί, τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ τινάσσεται εἰς ὕψος 40 ἢ 60 μέτρων.

Ἔδαφος - Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Δανίας, λίαν ἐπίπεδον καὶ συνήθως ἀμμώδες, ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς Γερμανικῆς πεδιάδος. Τὰ προϊόντα τῆς χώρας εἶνε ἐκλεκτὸς σίτος, ἐλαιοφόροι κράμβαι, κριθὴ καὶ χορτονομαί.

Κλῆμα. — Ὑγρὸν καὶ ὀμιχλῶδες, ἀλλὰ γλυκὺ καὶ ὑγιεινόν.

Κάτοικοι. — Ἐκπαίδευσις. — Οἱ κάτοικοι τῆς Δανίας ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀλιείαν. Ἡ ἐκπαίδευσις ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ εἶνε εὐρύτατα διαδεδομένη, πάντες δὲ ἀνεξαρτέως οἱ Δανοὶ καὶ εἰς τὰ μικρότερα ἀκόμη χωρία γνωρίζουσιν ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν.

Πολίτευμα. — Συνταγματικὴ μοναρχία ὑπὸ τὸν βασιλέα Χριστιανὸν τὸν Γ' μετὰ βουλῆς.

Πολεμικαὶ δυνάμεις. — Ὁ στρατὸς τῆς Δανίας ἐν καιρῷ πολέμου ἀνέρχεται εἰς 85 χιλ. ἄνδρας, ὃ δὲ στόλος ἀποτελεῖται ἐξ 70 πλοίων.

Πόλεις. — Κυριώτεραι πόλεις εἶνε ἡ **Κοπεγχάγη** (δηλ. λιμὴν ἐμπορίου 480 χιλ. κ.), πρωτ. τοῦ βασιλείου ἐπὶ τῆς νήσου Ζηλανδίας, σπουδαῖος στρατιωτικὸς καὶ ἐμπορικὸς λιμὴν. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχει ἀκαδημία, ὀνομαστὸν πανεπιστήμιον καὶ μουσεῖον, ἐξασκεῖται δὲ μικρὰ βιομηχανία. Ὀδένη (40 χιλ. κ.), πόλις βιομηχανικὴ ἐπὶ τῆς νήσου Φιονίας. Ἀαροῦος (52 χιλ. κ.) καὶ Ἀλβόργη (35 χιλ. κ.), ἐμπορικοὶ λιμένες ἐν τῇ χερσονήσῳ Ἰουτλάνδη. Ρεϊκιαβίγη (8 χιλ. κ.) πρωτ. τῆς Ἰσλανδίας καὶ σταθμὸς τῶν ἀλιευτικῶν πλοίων.

Ἀποικίαι τῆς Δανίας εἶνε ἡ πρὸς Β τῆς Ἀμερικῆς μεγίστη νήσος **Γροιλανδία** καὶ τινες μικραὶ νῆσοι τῶν Ἀντιλλῶν. Τὰς τελευταίας ἐπώλησε τελευταίως ἡ Δανικὴ κυβέρνησις πρὸς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας.

Πίναξ τῶν σπουδαιωτέρων πόλεων τῆς Δανίας :

Κοπεγχάγη	480 χιλ. κατ.	Ὀδένη	40 χιλ. κατ.
Ἀαροῦος	52 » »	Ἀλβόργη	35 » »

ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΪΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Ἡ χερσόνησος αὕτη εἶνε ἡ μεγαλειτέρα τῆς Εὐρώπης, ἔχει ἕκτασιν 770 χιλιάδων τετρ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 7,000,000 κατοίκων, ἐκτείνεται δὲ μεταξὺ τοῦ Βορείου παγωμένου ὠκεανοῦ, τοῦ Ἀτλαντικοῦ, τῆς Γερμανικῆς καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, καὶ συνορεύει ΒΑ μετὰ τῆς Ρωσίας. Ἡ Σκανδιναυϊκὴ χερσόνησος ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ βασιλεῖον τῆς Σουηδίας καὶ τὸ βασιλεῖον τῆς Νορβηγίας.

Πορθμοί. — Σκαγεράκης, Κατεγάτης και Σούνδης, διὰ τῶν ὁποίων ἐνοῦται ἡ Γερμανικὴ θάλασσα μετὰ τῆς Βαλτικῆς.

Ἄκρωτήριον. — Τὸ Βόρειον.

Κόλποι. — Ὁ βαθὺς Βοθνικὸς καὶ ὁ Βαραγγέριος. Εἰς τὰ βόρεια καὶ δυτικὰ παράλια τῆς χερσονήσου σχηματίζονται πλείστοι μικροὶ κόλποι μὲ βραχῶδεις ἀκτᾶς.

Νῆσοι. — Αἱ Λαφόδαι ΒΔ, ἐνθα συμβαίνει φοδερὰ θαλασσία δίνη περίξ τῆς νήσου Μάλστρομ. Ἡ Γοτλάνδη, ἡ Ὀλάνδη καὶ ἡ Ἀλάνδη ἐν τῇ Βαλτικῇ θαλάσῃ.

Σ Ο Υ Η Δ Ι Α

[447,864 □ χιλίωμ.]

Ἡ Σουηδία καταλαμβάνει τὴν ΝΑ ἑκτασιν τῆς σκανδιναυικῆς χερσονήσου, ὃ δὲ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 5,562,000 κατ.

Ὅρη. — Αἱ Σκανδιναυικαὶ Ἄλπεις, διὰ τῶν ὁποίων χωρίζεται ἡ Σουηδία ἀπὸ τῆς Νορβηγίας.

Πεδιᾶδες. — Τὸ ΝΑ μέρος τῆς χώρας εἶνε πεδινὸν καὶ εὐφορον.

Ποταμοί. — Ὁ Γιότα-Ἐλφης, ὅστις χύνεται εἰς τὸν πορθμὸν Κατεγάτην, ὃ Δάλας χυνόμενος εἰς τὸν Βοθνικὸν κόλπον. Ὁ Οὐμέας, ὃ Πιτέας, πηγάζοντες ἐκ τῶν Σκανδιναυικῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβάλλοντες εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. Ὁ Τουρνέας, ὅστις χωρίζει τὴν Σουηδίαν ἀπὸ τὴν Ρωσίαν καὶ χύνεται εἰς τὸν Βοθνικὸν κόλπον.

Λίμναι. — Ἡ Βενέρη, ἡ Βετέρη, ἡ Ἰελμάρη καὶ ἡ Μαιλάρη.

Νῆσοι. — Ἡ ἐν τῇ Βαλτικῇ θαλάσῃ κειμένη Γοτλάνδη ἴση σχεδὸν κατὰ τὴν ἑκτασιν πρὸς τὴν Εὐβοίαν καὶ ἡ Ὀλάνδη.

Ἐδαφος - Προϊόντα. — Οἱ ὄρεινοι τόποι τῆς Σουηδίας καλύπτονται ὑπὸ δασῶν τὸ ΝΑ μέρος αὐτῆς εἶνε πεδινὸν καὶ παράγει ἀφθόνους δημητριακοὺς καρπούς, ἔχει δὲ πλούσια κοιτάσματα σιδήρου. Ἡ Σουηδία ἐξάγει μέταλλα (σίδηρον, χαλκὸν καὶ ἄργυρον), ξυλείαν, πολλὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα καὶ ἰχθῆς.

Κλίμα. — Τὸ κλίμα εἰς τὰ μεσόγεια εἶνε ψυχρότατον, εἰς δὲ τὰ παράλια εὐκρατον ἕνεκα τοῦ μεγάλου θαλασσίου ρεύματος τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου.

Κάτοικοι - Παιδεία. — Οἱ Σουηδοὶ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἄλιεϊαν τῶν φαλαινῶν, γάδων

καὶ ἀριγγῶν. Ἡ παιδεία εἶνε λίαν ἀνεπτυγμένη ἐν Σουηδία, εἰς δὲ τὴν γυμναστικὴν οἱ Σουηδοὶ θεωροῦνται ὡς ὑπερέχοντες πάντων τῶν ἄλλων ἔθνων.

Πολίτευμα. — Συνταγματικὴ μοναρχία ὑπὸ βασιλέα Γουσταῦον Ε'. μετὰ δύο βουλῶν.

Πολεμικαὶ δυνάμεις. — Ὁ στρατὸς ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀποτελεῖται ἐξ 90 χιλ. ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου ὑπερβαίνει τὰς 500 χιλ., ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐξ 95 πλοίων.

Πόλεις. — **Στοκχόλμη** (350 χιλ. κ.) πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, κειμένη ἐπὶ ὠραιότητος τοποθεσίας, στρατιωτικὸς καὶ ἐμπορικὸς λιμὴν ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης. Μέρος τῆς πόλεως εἶνε ἐκτισμένον ἐπὶ πολλῶν νησίδων τῆς λίμνης Μαιλάρης· διὰ τοῦτο καλεῖται καὶ «Βόρειος Βενετία». **Γοτεμβοϋργον** (165 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοσ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Γιότα-Ἐλφη **Μαλμόη** (80 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικὴ ἐπὶ τοῦ Σούνδη ἀπέναντι τῆς Κοπεγχάγης. **Οὐψάλη** (29 χιλ. κ.), ἔχουσα ὀνομαστὸν πανεπιστήμιον. **Καλσκρόνη** (25 χιλ. κ.), ἐνθα ὁ πολεμικὸς ναύσταθμος τῆς Σουηδίας.

Κυριώτεραι πόλεις τῆς Σουηδίας:

Στοκχόλμη.	350 χιλ. κατ.	Μαλμόη	80 χιλ. κατ.
Γοτεμβοϋργον	165 » »	Οὐψάλη	26 » »

Ν Ο Ρ Β Η Γ Ι Α

[323,000 □ χιλίωμ.]

Ἡ χώρα αὕτη καταλαμβάνει τὸ ΒΔ μέρος τῆς Σκανδιναυϊκῆς χερσονήσου, εἶνε μικροτέρα τῆς Σουηδίας καὶ ἔχει πληθυσμὸν 2,240,000 κατοίκων.

Ὅρη. — Αἱ Σκανδιναυϊκαὶ Ἄλπεις διακλαδόμεναι εἰς διαφόρους ὄροσειράς.

Ποταμοί. — Ὁ **Γλόμενος**, ὅστις πρὶν χυθῆ εἰς τὸν Σκαγεράκην σχηματίζει 20 μεγαλοπρεπεῖς καταρράκτας καὶ ὁ **Οὔρομένης** χυνόμενος εἰς τὸν αὐτὸν πορθμόν.

Λίμναι. — Ἡ **Μιαισένη** καὶ ἄλλαι μικρότεραι.

Ἐδαφος-Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Νορβηγίας εἶνε

ὄρεινόν καὶ καλύπτεται ὑπὸ δασῶν, παράγει δὲ ἄφθονα μέταλλα καὶ ξυλείαν.

Κλίμα. — Ψυχρὸν εἰς τὰ βόρεια καὶ εὐκρατον εἰς τὰ παράλια.

Κάτοικοι - Θρησκεία. — Οἱ Νορδηγοὶ εἶνε λαὸς ρωμαλέος, δραστήριος, ἐγκρατὴς καὶ λίαν ἀνεπτυγμένος, ἀσχολοῦνται δὲ εἰς τὴν ναυτιλίαν, τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν ἀλιείαν (ἰδίως τῶν ἀριγῶν). Ἡ παιδεία, τὸ ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία καὶ ἡ συγκοινωνία εὐρίσκονται ἐν μεγάλῃ ἀναπτύξει. Τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς Νορδηγίας εἶνε τὸ 3^{ον} τοῦ κόσμου, ὑπέστη ὅμως μεγάλας καταστροφὰς ὑπὸ τῶν γερμανικῶν ὑποβρυχίων. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν τῇ χώρᾳ εἶνε ἡ τῶν διαμαρτυρομένων.

Πολίτευμα. — Συνταγματικὴ μοναρχία ὑπὸ τὸν βασιλέα Χάκωνα τὸν Ζ' μετὰ βουλῆς.

Πόλεις. — Κυριώτεραι πόλεις εἶνε ἡ **Χριστιανία** (255 χιλ. κ.) πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, πόλις ἐμπορικὴ, ἔχουσα λαμπρὸν λιμένα, πανεπιστήμιον, ἀστεροσκοπεῖον, βιομηχανίαν βυρσοδεφίας καὶ χαρτοποιίας, καὶ μέγα ἐμπόριον οἰκοδομησίμου ξυλείας. **Βεργένη** (70 χιλ. κ.), ὁ πρῶτος ἐξαγωγικὸς λιμὴν τῶν προϊόντων τῆς ἀλιείας **Τρουγδέμη** ἢ **Δρονθεῖμη** (40 χιλ. κ.) παλαιὰ πρωτεύουσα, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐστέφοντο οἱ βασιλεῖς. **Χριστιανσάνδη** (15 χιλ. κ.), πολεμικὸς λιμὴν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Σκαγεράκη.

Δαπωνία. Ἐκτεταμένη χώρα, κειμένη πρὸς Β. τῆς Σκανδιναυϊκῆς χερσονήσου. Τὸ μεγαλειότερον μέρος αὐτῆς ἀνήκει εἰς τὴν Φινλανδίαν τῆς Ρωσίας, μέρος δὲ εἰς τὴν Σουηδίαν καὶ Νορδηγίαν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς, Δάπωνες, εἶνε μικρόσωμοι καὶ ζῶσιν ἐκ τῆς θήρας ταράνδων καὶ ἄλλων ζώων καὶ ἐκ τῆς ἀλιείας.

Μεγαλειότεραι πόλεις τῆς Νορδηγίας:

Χριστιανία	255 χιλ. κατ.	Τρουγδέμη	40 χιλ. κατ.
Βεργένη	70 » »	Χριστιανσάνδη	15 » »

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΡΩΣΙΑ

[5 1/2 ἑκατομ. □ χιλιόμετρα]

Ἡ Ρωσία ἀπλοῦται ἐπὶ τῶν δύο ἡπείρων Εὐρώπης καὶ Ἀσίας καὶ ἔχει ἔκτασιν ἐν συνόλῳ 22 1/2 ἑκατομ. τετραγ. χιλιομέτρων, πληθυσμὸν δὲ 166 ἑκατομ. κατοίκων. Ἡ ἀχανὴς αὕτη χώρα ἀπο-

τελείται ἀπὸ τὴν *Εὐρωπαϊκὴν Ρωσίαν* καὶ τὴν *Ἀσιατικὴν Ρωσίαν*.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ρωσία κατέχουσα ὅλον τὸ ΒΑ. μέρος τῆς Εὐρώπης ἔχει ἑκτασιν ἢ $\frac{1}{2}$ ἑκατ. τετραγ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 130 ἑκατομ. κατοίκων, εἶνε δηλαδή ἴση σχεδὸν κατὰ τὴν ἑκτασιν μὲ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην. Ὅριζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου παγωμένου ὠκεανοῦ, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς ὄροστοιχίας τῶν Οὐραλίων ὄρεων, ἣτις χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τὴν ἀσιατικὴν Ρωσίαν, πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου, τῆς Κασπίας θαλάσσης καὶ τοῦ Καυκάσου, ἕστις χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Σκανδιναβικῆς χερσονήσου, τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, τῆς Γερμανίας, τῆς Αὐστροουγγαρίας καὶ τῆς Ρουμανίας.

Θάλασσαί - Κόλποι. — Ὁ βόρειος παγωμένος ὠκεανὸς σχηματίζει παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Ρωσίας τὴν θάλασσαν τοῦ *Καρᾶ* καὶ τὴν *Λευκὴν θάλασσαν*, ἣτις σχηματίζει τὸν κόλπον τοῦ *Ἀρχαγγέλου*, τὸν *Σανδαλάχην* καὶ τὸν *Ὀνέγαν*. Πρὸς Δ. ἡ *Βαλτικὴ θάλασσα* σχηματίζει τὸν *Βοθνικὸν κόλπον*, τὸν *Φοινικὸν* καὶ τὸν τῆς *Ρίγας*. Πρὸς Ν. ὁ *Εὐξείνιος πόντος* σχηματίζει τὸν κόλπον *Περιωῶπ* καὶ τὴν *Ἀζοφικὴν* θάλασσαν.

Ἀκρωτήρια. — Τὸ *Ρούσκιον* (*Ζαδαρότ*) πρὸς Β. καὶ τὸ *Κριού μέτωπον* ἐν *Κριμαίᾳ*.

Νῆσοι. — Ἡ *Νοβάρια Ζέμλα* (Νέα Γῆ) καὶ ἡ *Καλγουέβη* ἐν τῷ Β. παγωμένῳ ὠκεανῷ, καὶ τινες μικραὶ νῆσοι ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ.

Χερσόνησοι. — Ἡ τοῦ *Κόλα* καὶ ἡ *Κανίνη* πρὸς τὸν Β. παγωμένον ὠκεανὸν καὶ ἡ τῆς *Κριμαίας* ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ.

Πορθμοί. — Ὁ τοῦ *Καρᾶ* εἰς τὴν ὁμώνυμον θάλασσαν καὶ ὁ *Κέρτς* (πάλαι *Κιμμέριος βόσπορος*), ἕστις ἐνώνει τὸν Εὐξείνιον μὲ τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν.

Ὄρη. — Πρὸς Α. τὰ *Οὐράλια*, ἅτινα χωρίζουσι τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ἀσίας. Τὰ ὄρη ταῦτα ἔχουσι μέγα μῆκος καὶ εἶνε πρὸς Β. μὲν γυμνά καὶ πρὸς Ν. δασώδη, περιέχουσι δὲ πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, πλατίνης, χαλκοῦ καὶ σιδήρου. Ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς χώρας κεῖνται τὰ *Βαλδάϊα*, καὶ πρὸς Ν. ὁ *Καύκασος*, ὁ ὁποῖος ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου μέχρι τῆς Κασπίας θαλάσσης καὶ χωρίζει τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Μ. Ἀσίας.

Ποταμοί. — Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ρωσία διαρρέεται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, εἶνε δὲ οὗτοι οἱ ἑξῆς :

Ὁ *Δβίνας* καὶ ὁ *Πετχόρας* πηγάζοντες ἐκ τῶν Οὐραλίων ὄρεων, ὁ *Μεξένας* καὶ ὁ *Ὀνέγας*: πάντες ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν Βόρειον παγωμένον ὠκεανόν.

Ὁ *Δύνας*, ὁ *Νιέμεν* καὶ ὁ *Βιστούλας*¹ οὔτινες διαρρέουσι τὴν Βαρσοβίαν εἰσέρχονται εἰς τὴν Γερμανίαν. Ὁ *Νέβας* πηγάζων ἐκ τῆς μεγάλης λίμνης *Λαδόγας* διαρρέει τὴν Πετρούπολιν. Καὶ οἱ τέσσαρες οὗτοι ποταμοὶ χύνονται εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν.

Ὁ *Δὼν* (Τάναϊς), ὁ *Δνείπερος* καὶ ὁ *Δνείστερος*² πηγάζων ἐκ τῶν Καρπαθίων. Καὶ οἱ τρεῖς ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν Εὐξεινον πόντον.

Οἱ ἰχθυοτρόφοι ποταμοὶ *Οὐράλης*, πηγάζων ἐκ τῶν Οὐραλίων ὄρεων καὶ ὁ *Βόλγας* ἐκ τῶν Βαλδαίων, ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Εὐρώπης, ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν.

Λίμναι. — Ἡ *Λαδόγα*, ἡ μεγαλειτέρα λίμνη τῆς Εὐρώπης, ἡ *Ὀνέγα*, ἡ *Ἰλμενος*, ἡ *Πεῖπος* καὶ πλείστα ἄλλαι μικρότεροι. Ἡ *Κασπία λίμνη*, ἣτις λέγεται καὶ θάλασσα πρὸς Ν. τῆς Ρωσίας ἀνήκουσα καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ἔδαφος — Προϊόντα. — Τὸ ἔδαφος τῆς Ρωσίας εἶνε γενικῶς πεδινόν, πλήρες λιμνῶν καὶ ἐλῶδες, καὶ μόνον πρὸς Α. ἔχει τὴν ὄροστοιχίαν τῶν Οὐραλίων. Ἡ πρὸς Β. χώρα εἶνε ἀγρία καὶ ἀκαλλιέργητος ἔνεκα τοῦ υπερβολικοῦ ψύχους καὶ τὸ πλείστον τοῦ ἔτους καλύπτεται ὑπὸ πάγων. Νοτιώτερον τῆς χώρας ταύτης ἐκτείνονται μεγάλα δάση, ἐντὸς τῶν ὁποίων ζῶσι τάρανδοι, ἀλώπεκες, λευκαὶ ἄρκτοι καὶ ἄλλα ἄγρια ζῷα. Πρὸς Δ. καὶ ΝΑ. ὑπάρχουσιν ἐκτεταμένα στέππαι (μεγάλαι χλοεραὶ πεδιάδες), αἱ ὁποῖαι διαρρέονται ὑπὸ πολλῶν ποταμῶν, οὔτινες καθιστῶσι τὸ ἔδαφος εὐφορώτατον. Ἡ Ρωσία παράγει δημητριακοὺς καρπούς, ἐκ τῶν ὁποίων γίνεται μεγάλη ἐξαγωγή, λίνον, κάνναβιν καὶ ἄλλα προϊόντα, τρέφει δὲ πολυάριθμα ποίμνια αἰγῶν καὶ προβάτων καὶ μεγάλας ἀγέλας βοῶν. Εἰς τὰ Οὐράλια ὄρη ἀπαντῶσι χρυσός, λευκόχρυσος, χαλκός καὶ σίδηρος.

¹ Καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι ποταμοὶ εἶνε ὀνομαστοὶ διὰ τὰς μεγάλας μάχας αἵτινες συνήφθησαν παρ' αὐτοῖς κατὰ τὸν παρόντα Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον.

² Καὶ οἱ ποταμοὶ οὗτοι εἶνε ἱστορικοὶ διὰ τὰς ἐπ' αὐτῶν μεγάλας μάχας μετὰξὺ Ρώσων καὶ Αὐστριακῶν.

Κλίμα. — Εἰς τὰ βορειότερα μέρη τῆς ἐκτεταμένης ταύτης χώρας τὸ κλίμα εἶνε ψυχρότατον. Ἐφ' ὅσον προχωροῦμεν πρὸς τὸν βόρειον πόλον, ἐπειδὴ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου πίπτουσι περισσότερον πλαγίως, ὁ χειμὼν γίνεται δριμύτερος καὶ διαρκέστερος· διὰ τοῦτο εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς Ρωσίας, καθὼς καὶ εἰς τὴν Λαπωνίαν, ὁ χειμὼν διαρκεῖ 9 περίπου μῆνας, κατὰ τοὺς ὁποίους οἱ ποταμοί, αἱ λίμναι καὶ ἡ θάλασσα εἶνε παγωμένα καὶ ὅλη ἡ φύσις εἶνε νεκρά. Εἰς αὐτὰς τὰς χώρας κατὰ τὸ θέρος αἱ ἡμέραι εἶνε πολὺ μεγάλαι καὶ ἡ θερμότης ἀνυπόφορος, ἕνεκα τῶν πνεόντων ἀνατολικῶν ἀνέμων, αἱ δὲ νύκτες πολὺ μικραὶ. Ἐκ τῶν φυτῶν ἐλάχιστα δύνανται νὰ ζήσωσιν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἐκ δὲ τῶν ζώων οἱ **τάρανδοι** (εἶδος κερασφόρου ζώου) ἀναπληροῦσι τὸν ἵππον, τὸν βουὸν καὶ τὰ πρόβατα, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου λύκοι, ἄρκτοι, ἀλώπεκες καὶ ἄλλα ἄγρια ζῶα μὲ πυκνόμαλλον δέρμα ζῶσι κατὰ ἀγέλας. Εἰς τὰς θαλάσσας τῆς βορείου Ρωσίας ζῶσι πολυάριθμοι φῶκαι καὶ φάλαιναι. Εἰς τὰ ἄλλα μέρη τῆς χώρας τὸ ψῦχος μετριάζεται ὀλίγον, εἰς δὲ τὰ νότια τὸ κλίμα εἶνε ἀρκετὰ ψυχρὸν τὸν χειμῶνα καὶ θερμὸν τὸ θέρος.

Κατοικοὶ - Θρησκεία. — Τὸ μεγαλειότερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ρωσίας (τὰ $\frac{3}{4}$ τῶν κατοίκων) ἀποτελεῖται ἀπὸ Σλαβῶν. Ζῶσιν ὅμως ἐν αὐτῇ καὶ Γερμανοί, Ρουμῖνοι, Ἕλληνες (κυρίως παρὰ τὴν Ἀζοφικὴν καὶ τὸν Εὐξείνιον), ἐκ δὲ τῶν Ἀσιατικῶν λαῶν Ἰουδαῖοι καὶ ἄλλοι Μογγολικῆς καταγωγῆς (Φίννοι, Κιρκάσιοι, Τάταροι, Κοζάκοι, Καλμουκοὶ καὶ ἄλλοι). Ὁ ρωσικὸς λαὸς ὕστερεῖ πολὺ εἰς τὴν παιδείαν καὶ τὴν μόρφωσιν, διότι μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἰδρύθησαν σχεδὸν πανταχοῦ τοῦ κράτους σχολεῖα πρὸς ἐκπαίδευσιν ὄλων τῶν τάξεων τοῦ λαοῦ. Ἐν Ρωσίᾳ ὑπάρχει μία τάξις μεμορφωμένη καὶ εὐγενής, ἡ **ἀριστοκρατικὴ τάξις**. Κυρία ἐνασχόλησις τῶν κατοίκων εἶνε ἡ γεωργία, ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ ὕλοτομία. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν τῇ χώρᾳ εἶνε ἡ ὀρθόδοξος χριστιανική.

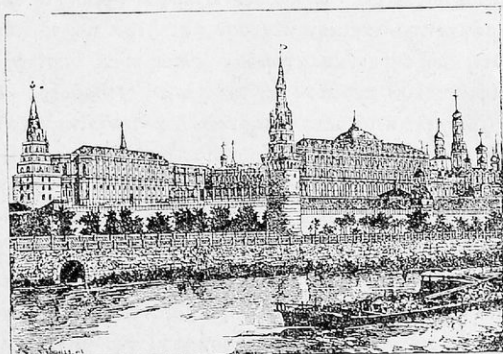
Πολίτευμα. — Τὸ πολίτευμα τῆς Ρωσίας ἦτο συνταγματικὴ μοναρχία μετὰ Βουλῆς (Δούμας). Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας ἐλέγετο **Τσάρος**, ἡ αὐτοκράτειρα **Τσαρίνα** καὶ ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου **Τσάρεβις**. Ἐσχάτως ὅμως, γενομένης ἐπαναστάσεως, μετεβλήθη τὸ πολίτευμα εἰς δημοκρατικόν.

Τὸ Ρωσικὸν κράτος ἀποτελεῖται ἐκ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ρωσίας καὶ

ἐκ τῶν χωρῶν *Πολωνίας*¹ καὶ *Φινλανδίας*, ἥτις ἔχει ἰδίαν Βουλὴν καὶ διοίκησιν.

Πολεμικαὶ δυνάμεις.— Ὁ στρατὸς ἐν καιρῷ εἰρήνης ἀνέρχεται εἰς 1,400,000 ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου εἰς 5 ἑκατομμύρια. Ὁ στόλος τῆς Βαλτικῆς καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου ἀριθμεῖ περὶ τὰ 300 πλοῖα. Ἡ Ρωσία ἐγένετο ἰσχυρὸν κράτος ἀπὸ τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος Πέτρου τοῦ Μεγάλου.

Πόλεις.— Κυριώτεραι πόλεις εἶνε ἡ *Πετρούπολις* (1,910,000 κ.) πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Φοινικοῦ κόλπου παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νέβα, κτισθεῖσα ὑπὸ Πέτρου τοῦ Μεγάλου

Τὸ Κρεμλίνον τῆς Μόσχας.

τῷ 1703. Ἡ πόλις αὕτη ἔχει ὠραία καὶ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα καὶ ναοὺς, εἶνε δὲ ὁ πρῶτος ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς Ρωσίας. *Κροστάνδη* (70 χιλ. κ.) ἐκτισμένη ἐπὶ νησίδος τοῦ Φοινικοῦ κόλπου, παλαικὸς λιμὴν καὶ ὁ πρῶτος ναύσταθμος τῆς Ρωσίας μετὰ ὀχυρωτάτων φρουρῶν. *Βίλνα* (200 χιλ. κ.), πόλις ἐμπορικὴ καὶ περιδότητος διὰ τὰς παρ' αὐτὴν μεγάλας μάχας. *Ρίγα* (325 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ Δβίνα, ὁ δευτέρος ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς Ρωσίας μετὰ τὴν Πετρούπολιν. *Μόσχα* (1,482,000 κ.) ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐτοκρατορίας, ἀρχαία πρωτεύουσα τῆς Ρωσίας, ἔχουσα μέγαν ἀριθμὸν ἐκκλησιῶν, μέγα ἐμπορικὸν καὶ βιομηχανικὸν κέντρον. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ἐπὶ

¹ Κατὰ τὸν παρόντα πόλεμον ἡ Πολωνία κατελήφθη ὑπὸ τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων.

λόφου τινός εὑρίσκεται ἡ συνοικία τοῦ **Κρεμλίνου**, ὅπου ὑπάρχου-
 σιν ἀρχαῖα ἀνάκτορα καὶ ὁ ναὸς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἐν τῷ ὁποίῳ
 ἐγένετο ἡ στέψις τῶν αὐτοκρατόρων. **Βαρσοβία** (856 χιλ. κ.), ἐπὶ
 τοῦ ποταμοῦ Βιστούλα, ἀρχαῖα πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Πο-
 λωνίας, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος, ὠχυρωμένη καθ' ὅλους
 τοὺς κανόνας τῆς πολεμικῆς τέχνης καὶ σπουδαῖον κέντρον σιδη-
 ροδρομικοῦ δικτύου. Ὁδησσός (480 χιλ. κ.) σπουδαῖος ἐμπορικὸς
 λιμὴν ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου, καὶ σημαντικὸν κέντρον ἐξαγωγῆς
 δημητριακῶν. Ἐν αὐτῇ κατοικοῦσι καὶ πολλοὶ Ἕλληγες, εἶνε δὲ
 ἱστορικὴ ἡ πόλις αὕτη, διότι ἐν αὐτῇ ἰδρῦθη ἡ Φιλικὴ ἐταιρεία
 πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος. **Κίεβον** (447 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ
 Δνειπέρου, μέγα πνευματικὸν κέντρον καὶ ἱερὰ πόλις τῶν Ρώσων,
 διότι ἐν αὐτῇ σφύζονται κατακόμβαι ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀναπαύον-
 ται τὰ λείψανα 100 περίπου ἀγίων τῆς Ὀρθοδόξου ἐκκλησίας.
Πουλτάβα (55 χιλ. κ.) πόλις ἱστορικὴ διὰ τὴν νίκην τοῦ Μεγάλου
 Πέτρου κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Καρόλου τοῦ Β' τῷ 1709.
Χάρκοβον (250 χιλ. κ.) κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῶν δημητρια-
 κῶν. **Λόδς** (355 χιλ. κ.) πόλις βιομηχανικὴ. **Κισσενβ** (Κισνόβιον),
 πρωτεύουσα τῆς Βεσσαραβίας μὲ πληθυσμὸν 125 χιλ. κατ. **Νισνί-
 Νυβγορόδ** (130 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Βόλγα, ἐν τῇ ὁποίᾳ τελεῖται πε-
 ρίφημος πανήγυρις ἀσιατικῶν κυρίως προϊόντων. Ἐλσιγγφορς (140
 χιλ. κ.), πρωτεύουσα τοῦ μεγάλου δουκάτου τῆς Φινλανδίας¹. Ἀρ-
 χάγγελος (35 χιλ. κ.), εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δνίδα, ὁ βορειότερος τῶν
 ρωσικῶν λιμένων ἐν τῇ Λευκῇ θαλάσσει συνδεόμενος σιδηροδρομι-
 κῶς μετὰ τῆς Μόσχης. **Συμφερούπολις** (70 χιλ. κ.) καὶ **Σεβαστού-
 πολις** (53 χιλ. κ.) πόλις καὶ λιμὴν ἐν Κριμαίᾳ ἔχουσα πολεμικὸν
 ναύσταθμον. **Νικολάϊεφ** (120 χιλ. κ.), πολεμικὸς λιμὴν ἐν τῷ Εὐ-
 ξείνῳ. **Ροστόβιον** (120 χιλ. κ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δών. **Ταϊγά-
 νιον** (70 χιλ. κ.) παρὰ τὴν Ἀζοφικὴν, πόλις ἐμπορικὴ, ἐξάγουσα
 ἀφθονα σιτηρά. ΒΑ τοῦ Ταϊγανίου εὑρίσκεται ἡ χώρα τῶν Κοζά-
 κων, οἵτινες φημίζονται ὡς ἐπιδέξιοι ἵππεις. **Καζάν** (180 χιλ. κ.)
 καὶ **Σαρατόβη** (200 χιλ. κ.) ἐπὶ τοῦ Βόλγα ποταμοῦ, διεξάγουσα
 ἐμπόριον μετὰ τῆς Ἀσίας. Ἀστραχάν (140 χιλ. κ.) πόλις ἐκτισμένη

¹ Ἡ Φινλανδία ἀριθμεῖ 3 ἑκατομ. κατοίκων, οἵτινες διμιλοῦσιν
 ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν Σουηδικὴν γλῶσσαν. Σήμερον ἡ Φινλανδία
 ἔχει ἀπολέσει πολὺ ἐκ τῆς αὐτονομίας τῆς.

ἐπὶ νήσων ἐπὶ τοῦ δέλτα τοῦ Βόλγα, ἐνθα ἀλιεύονται πολλοὶ ἰχθύες, ἐκ τῶν ψοθηκῶν τῶν ὁποίων παρασκευάζεται τὸ αὐγοτάραχον καὶ τὸ χαδιάριον.

Σημ. Καὶ ἡ Ρωσία μετέχει σήμερον τοῦ κατὰ τῆς Γερμανίας πολέμου.

Εἰς τὰς τῶν μεγαλειτέρων πόλεων τῆς Ῥωσίας :

Πετρούπολις	1,910,000 κατ.	Σαρατόβη	200 χιλ. κατ.
Μόσχα	1,482,000 »	Βίλνα	200 » »
Βαρσοβία	856 χιλ.	Καζάν	180 » »
Ὀδησσὸς	480 » »	Ἄστραχάν	140 » »
Κίεβον	447 » »	Ἐλισαβπολις	140 » »
Λόδς	355 » »	Νισνί-Νοβγορόδ	130 » »
Ρίγα	325 » »	Νικολάεβ	120 » »
Χάρκοβον	250 » »	Ροστόδιον	120 » »

ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ Ἀμερική ἀνεκαλύφθη τῇ 1492 ὑπὸ Χριστοφόρου Κολόμβου, διὰ τοῦτο λέγεται καὶ *Νέος Κόσμος*. Ἡ ἔκτασις τῆς Ἀμερικῆς εἶνε 40 χιλ. περίπου τετραγ. χιλιομ., ἦτοι τετραπλάσια τῆς Εὐρώπης, ὃ δὲ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς 153 ἑκατ. κατοίκων. Ἡ Ἀμερική καίεται εἰς τὸ δυτικὸν ἡμισφαίριον τῆς γῆνης σφαίρας, βρέχεται δὲ πρὸς Β ὑπὸ τοῦ Βορείου παγωμένου Ὠκεανοῦ, πρὸς Α ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Ἡ ἡπειρος αὕτη χωρίζεται ἀπὸ τῆς Ἀσίας διὰ τοῦ *Βεργίγγιου* πορθμοῦ εἰς τὸ μέσον αὐτῆς σχηματίζεται ὁ ἰσθμὸς τοῦ *Παναμᾶ* (μῆκος 250 χιλιομ. καὶ πλάτους 45), ὅστις ἀπέκλιση διὰ διώρυχος καὶ διαίρει τὴν Ἀμερικὴν εἰς *Βόρειον* καὶ *Νότιον*.

Θάλασσαί - Κόλποι. — Ὁ Βόρειος παγωμένος Ὠκεανὸς σχηματίζει τὴν *Βαφίνιον* καὶ τὴν *Οὐδσώνιον* θάλασσαν. Ἡ πρώτη σχηματίζει μικροὺς κόλπους, ἐκ τῶν ὁποίων σπουδαιότερος εἶνε ὁ *Κουβεργλάνδιος*, ἡ δευτέρα τέμνει τὸν βυθὸν κόλπον τοῦ Οὐδσωνος. Ὁ Ἀτλαντικὸς Ὠκεανὸς σχηματίζει τὸν κόλπον τοῦ *Ἀγ. Λαυρεντίου*, τὸν *Μεξικανικὸν* καὶ τὴν θάλασσαν τῶν *Ἀντιλλῶν*. Ὁ Εἰρηνικὸς Ὠκεανὸς σχηματίζει τὸν στενόμετρον κόλπον τῆς *Καλλιφορνίας*.

Χερσόνησοι. — ΒΑ ἡ χερσόνησος τοῦ *Λαβραδῶρ* (Καναδά), πρὸς Α αἱ χερσόνησοι τῆς *Νέας Σκωτίας* (Καναδά), τῆς *Φλωρίδος* (Ἡνωμ. Πολιτειῶν), ἡ *Γουκατάνη* (Μεξικικὴ), πρὸς Δ ἡ χερσόνησος τῆς *Καλλιφορνίας* καὶ τῆς *Ἀλάσκας*.

Ἀκρωτήρια. — Τὸ ἀκρωτήριον *Καρόλου*, εἰς τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τοῦ Λαβραδῶρ, τὸ *Βάρροβον* ΒΔ καὶ τὸ ἀκρωτήριον τοῦ *Πρίγκηπος τῆς Οὐαλίας*, τοῦ *Ἁγίου Ρόκου* πρὸς Α τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, τὸ *Χόρν* πρὸς νότον καὶ τὸ τοῦ *Ἁγίου Λουκά* εἰς τὴν Καλλιφορνίαν.

Πορθμοί. — Ὁ *Βεργίγγιος* πορθμὸς χωρίζει τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τῆς Ἀσίας, ὁ *Δαβις* εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν καὶ ὁ τοῦ *Οὐδσωνος* εἰς τὴν ὁμώνυμον θάλασσαν.

Ἰσθμοί. — Ὁ τοῦ *Παναμᾶ*, ἀποκοπεῖς διὰ διώρυχος, ἦτις ἐνώνει τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν.

Νῆσοι. — Σπουδαιότεραι εἶνε 1) εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν ἡ κατάφυχος *Γροιλανδία* (ἀνήκουσα εἰς τὴν Δανίαν) καὶ ἡ *Νέα Γῆ* (εἰς τοὺς Ἄγγλους), 2) Μεταξὺ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντιλλῶν αἱ *Βαχαμαῖαι*

νήσοι (ἀνήκουσαι εἰς τοὺς Ἕλληνας), αἱ **Μεγάλαι Ἀντίλλαι** καὶ αἱ **Μικραὶ Ἀντίλλαι**. β) Εἰς τὸν Εἰρημικὸν Ὠκεανὸν ἢ **Βακουβέρη** ὡς καὶ αἱ νῆσοι τῆς βασιλείας **Καρλόττας** (ἀνήκουσαι εἰς τοὺς Ἕλληνας) καὶ αἱ **Ἀλεούται** (εἰς τὰς Ἠνωμ. Πολιτείας).

ὄρη. — Τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ μεγάλην ὄροσειράν ἔχουσαν διεθνοῦσιν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον. Τὰ ὄρη ταῦτα, ἰδίως τὰ ἀνατολικώτερα, καλοῦνται **Βραχώδη ὄρη**, ἅτινα πρὸς Β σχηματίζουσι τὰ ὄρη τῆς **Ἀλάσκας**, ἡ ὑψηλότερα κορυφή τῶν ὀπίωιν λέγεται **Μάκ-Κίνλεϋ**, εἰς τὸ κέντρον τὸ ὄροπέδιον τοῦ Κολοράδο καὶ πρὸς νότον τὸ ὄροπέδιον τοῦ Μεξικοῦ. Ἡ αὐτὴ ὄροσειρὰ εἰσχωροῦσα εἰς τὴν Ν. Ἀμερικὴν λαμβάνει τὸ ὄνομα **Κορδελλέρα** (ἑλ. ἄλυσαις) τῶν Ἄνδεων, ἧτις εἶνε ἡ μεγαλειτέρα ὄροσειρὰ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ὀπίως ἡ ὑψηλότερα κορυφή εἶνε ὁ **Ἀκογγάβης** (7,000 μ.). Τὰ **Ἀλεγγάνεια ὄρη** ΒΑ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Τὰ ὄρη τῆς **Βραζιλίας** καταλαμβάνουσι τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς νοτίου Ἀμερικῆς.

Πεδιᾶδες. — Σπουδαιότεραι εἶνε ἡ **Τούντρα** εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς καλυπτομένη ὑπὸ παγωδῶν ἑλῶν καὶ ἡ εὐρείη πεδιάς τοῦ **Μισσισιππὶ** πρὸς νότον. Εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν ὑπάρχουσι ἀπέραντοι πεδιάδες, τῶν ὀπίωιν κυριώτεραι εἶνε αἱ τοῦ **Ὁρενόκου**, ἡ δασώδης πεδιάς τοῦ **Ἀμαζονίου** εἰς τὸ κέντρον ἴση σχεδὸν πρὸς τὸ ἥμισυ τῆς Εὐρώπης καὶ ἡ τῆς **Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας** πρὸς νότον.

Ποταμοί. — Οἱ μεγαλιτέροι ποταμοὶ εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν εἶνε ὁ **Κουϊκπάκης** (Γιούκων), ἐκβάλλων εἰς τὸν Βαλίγγιον περσιόν, ὁ **Μακένζης** χυόμενος εἰς τὸν βόρειον παγωμένον Ὠκεανόν, ὁ **Ἀγ. Λαυρέντιος** ἐκβάλλων εἰς τὸν ὀμίονον κόλπον ἐν τῇ Ἀτλαντικῇ Ὠκεανῷ. Τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ τούτου καταρχόμενα πρὸς τὴν λίμνην **Ὀντάριον** καταπίπτουσι ἀπὸ ὕψους 50 μέτρων καὶ σχηματίζουσι τὸν μέγιστον καταρράκτην τοῦ κόσμου, τὸν περιφώνη **Νιαγάραν**, ὅστις ἔχει πλάτος χιλίων μέτρων. Ὁ **Μισσισιππὶς**, εἰς τῶν μέγιστων ποταμῶν τοῦ κόσμου χυόμενος εἰς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ ὁ **Κολοράδος** ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τῆς Καλλιφορνίας. Εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν σπουδαιότεροι ποταμοὶ εἶνε ὁ **Ὁρενόκος** χυόμενος εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, ὁ **Ἀμαζόνιος** ὁ ἐπιμηκέστερος ποταμὸς τοῦ κόσμου (6,400 χιλίωμ.) καὶ ὁ **Ρίο δέλα Πλάτας**.

Λίμναι. — Κυριώτεραι λίμναι εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν εἶνε αἱ παγωμέναι λίμναι τῆς **Μεγάλης Ἀρκτου**, ἡ λίμνη τοῦ **Δούλου**, ἡ **Ουϊνπέγγη**, ἡ **Ἀνωτέρα** ἢ **Υπερετέρα** λίμνη, ἡ **Μεχιγγάνη**, ἡ **Ουρόρη**, ἡ **Ερὴν** καὶ ἡ **Ὀντάριος**. Αἱ δύο τελευταῖαι ἐκτείνονται πρὸς δυσμὰς εἰς τὸν ποταμὸν Ἄγιον Λαυρέντιου. Πρὸς βορρᾶν τοῦ ὄροπέδιου τοῦ Κολοράδο ἐκτείνεται ἡ μεγάλη **Ἀλμουρά λίμνη**. Εἰς τὴν Ν. Ἀμερικὴν σπουδαιότερα λίμνη εἶνε ἡ **Τιτικάκα** εἰς ὕψος 4,000 μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Κλίμα. — Πρὸς Β. καὶ Ν. τὸ κλίμα εἶνε πολὺ ψυχρὸν, εἰς τὸ μέσον πολὺ θερμὸν καὶ εἰς τὰς ἄλλας χώρας εὐκρατον.

Προϊόντα. — Ἡ Ἀμερικὴ παράγει ἄφθονα δημητριακά, βόμβακα, καφέν, καπνόν, βανίλλην, κακάον, κίνα, πέπερι, ἐλαστικὸν κόμμι, καὶ πολὺτιμα ξύλα. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Νότιον, ἡ βλάστησις εἶνε πυκνοτάτη, ἐκ δὲ τῶν ποικίλων αὐτῆς δένδρων τὸ ὕψιστον εἶνε ὁ φοῖνιξ (50—65 μ.), τὸ δὲ πλουσιώτατον τὸ ζαχαροκάκκλον. Ἐκ τῶν ἡμέρων ζῴων ὑπάρχουσι ἄπειροι ἀγέλαι βοῦν, προβάτων καὶ ἱππων, ἐπίσης καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῶν κατοικίδιων ζῴων ἐκ δὲ τῶν ἀγρίων ἀπαντῶσιν ὁ μέγας μυρμηκοφάγος, ἡ ἄρκτος, ὁ ἰαγουάρος (ἀμερικανικὴ τίγρις), ὁ παχύδερμος τάπυρος, ἡ λάμα (κάμηλος ἄνευ ὕδου), ὁ ἀμερικανικὸς λέων, ὁ βόνασος (ἄγριος βουδ τῆς Ἀμερικῆς) καὶ ὁ κερκοφόρος πύθγκος. Ἐκ τῶν ἐρπετῶν ἀξιολογώτερα εἶνε ὁ κροκόδειλος τοῦ Ἀμαζονίου ποταμοῦ καὶ ὁ βόας, ἐκ δὲ τῶν πτηνῶν ὁ κόνωρ (εἶδος μεγάλου ὄρνέου) καὶ οἱ ψιττακοί. Ἐκ τῶν ὀρυκτῶν ἐν Ἀμερικῇ παράγεται ἄφθονος χρυσός, ἄργυρος, χαλκός, μόλυθος, λευκόχρυσος (πλατίνα) καὶ ἄδμαντες.

Κάτοικοι. — Τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων τῆς Ἀμερικῆς εἶνε Εὐρωπαῖοι ἀποικιοὶ (ἰδίως Ἀγγλοσάξωνες), οἱ δὲ λοιποὶ εἶνε Ἀφρικανοὶ (Νιγηριται) μεταφερθέντες

έχει υπό των Ευρωπαίων διά τήν καλλιέργειαν τῆς γῆς, καί ὀλίγοι Ἀμερικανοὶ ἰθαγενεῖς (ἐρυθρόδερμοι ἐν τῇ Βορείῳ καί Ἰνδιάνοι ἐν τῇ Νοτίῳ), οἵτινες εἶνε εἰδωλολάτραι.

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

1) ΓΡΟΙΔΑΝΔΙΑ. Μεγάλη νῆσος πρὸς Β τῆς Ἀμερικῆς, ὄρεινή καί βραχώδης, τῆς ὁποίας τὸ ἑσωτερικὸν καλύπτεται ὑπὸ παχέος στρώματος πάγων. Τὸ μέρος τῆς νήσου, τὸ ὅποιον εἶνε ἀπῆλλοι γέγονον πάγων, ἔχει ἔκτασιν 90 χιλ. τετραγ. χιλιομ. καί πληθυσμὸν 12 περίπου χιλ. κατοίκων. Ἡ νῆσος αὕτη εἶνε κτῆσις τῆς Δανίας.

2) ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ καταλαμβάνουσα τὸ βορειότατον μέρος τῆς Β. Ἀμερικῆς καί ἀποτελουμένη ἀπὸ τὸ κατάφυκρον ἀρχιπέλαγος τῶν Ἀρκτικῶν νήσων, ἀπὸ τὴν Ἐπικράτειαν τοῦ Καναδά καί τὴν Νέαν Γῆν (Νεόγειον) νῆσον παρὰ τὰς ἀνατολικὰς ἀκτὰς.

Ἡ Ἐπικράτεια τοῦ Καναδά ἀποτελεῖ αὐτόνομον δημοκρατικὸν ὁμοσπονδιακὸν κράτος ὑπὸ Ἀγγλον διοικητῆν, ἔχει ἔκτασιν 9,659,400 τετραγ. χιλιομ. καί πληθυσμὸν 7,200,000 κατ. Κυριώτεραι πόλεις αὐτῆς εἶνε ἡ Ὀττάβα (70 χιλ. κατ.) πρωτεύουσα τῆς ἐπικρατείας καί ἔδρα τοῦ διοικητοῦ. Μοντρεάλ (470 χιλ. κατ.), μέγα ἐμπορικὸν κέντρον. Κουβέκη (80 χιλ. κατ.) ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου καί τὸ Τορόντο (377 χιλ. κ.) παρὰ τὴν Ὀντάριον λιμνῆν.

Ἡ Καναδὰς, χώρα ψυχρὰ ἀλλ' ὑγιεινὴ, ἔχει πλούσια δάση, μεταλλεῖα καί ἄφθονον ἄλειαν. Τὸ ἐμπόριον καί ἡ ναυτιλία ἀκμάζουσιν ἐν τῇ χώρᾳ ταυτῇ, ἡ δὲ ἔξαγωγή ὑπερβαίνει τὸ ἐν διασκευασιμῶν φράγκων καί περιλαμβάνει ἰδίως ξυλείαν, ζῶα καί δημοπρατικὸς καρπούς.

Ἡ Νέα Γῆ εἶνε μεγάλη νῆσος εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κόλπου τοῦ Ἀγ. Λαυρεντίου, διατελοῦσα ὑπὸ τὴν ἄμεσον διοίκησιν τῆς Ἀγγλίας καί περιφέρμος διὰ τὴν ἄλειαν τῶν ὀνίσκων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγεται τὸ μουρονέλαιον.

3) ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ. Ἡ χώρα αὕτη ἔχει ἔκτασιν 9,386,000 τετραγ. χιλιομ. καί πληθυσμὸν 91 ἑκατ. κατοίκων. Ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς ἐπικρατείας τοῦ Καναδά πρὸς Β. μέχρι τοῦ Μεξικῶ καί τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου πρὸς Ν., βρέχεται δὲ πρὸς Α. ὑπὸ τὸ Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν καί πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τὸν Εἰρηρικόν.

Κάτοικοι - Ἐμπόριον - Συγκοινωνία. — Ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν εἶνε σύμμικτος ἐξ ἀποίκων ὄλων σχεδὸν τῶν χωρῶν. Σημαίνουσιν θέσιν κατέχει καί ἡ Ἑλληνικὴ παροικία, ἀποτελουμένη ὑπὸ πολλῶν Ἑλλήνων. Τὴν ἀριθμητικὴν ὑπεροχὴν ἔχουσιν οἱ Ἀγγλοι, δι' ὃ καί ἡ ἐπικρατοῦσα γλῶσσα εἶνε ἡ ἀγγλική, ὑπάρχουσιν ὅμως καί πολλοὶ Ἰνδιάνοι ἰθαγενεῖς, Ἰάπωνες καί Κινέζοι. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶνε ἡ τῶν διαμαρτυρομένων, ὑπάρχουσιν ὅμως καί περὶ τὰ 10 ἑκατομμύρια καθολικοί. Αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι προσδεουσιν εἰς τὴν βιομηχανίαν, τὰς ἐφευρέσεις, τὸν πολιτισμὸν καί τὸ ἐμπόριον, τὸ ὅποιον κατέχει τὴν τρίτην θέσιν μετὰ τὸ τῆς Ἀγγλίας καί τῆς Γερμανίας. Ἡ συγκοινωνία τῆς χώρας εἶνε πυκνοτάτη, ἐνεργεῖται δὲ διὰ θαλάσσης, διὰ μεγάλων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν (340,000 χιλιομ.), διὰ πλωτῶν ποταμῶν καί διωρυχῶν.

Πολίτευμα. — Αἱ Ἠνωμέναι πολιτεῖαι σύγκαινται ἐκ 48 πολιτειῶν, μιᾶς οὐδετέρας πολιτείας (τῆς Κολομβίας) καί τριῶν διαμερισμάτων: 1) τῆς χερσονήσου Ἀλάσκας, 2) τῶν νήσων Χαβάι καί Σαμόων ἐν τῇ Εἰρηρικῇ καί 3) τῶν Φιλιππίνων νήσων καί τοῦ Πόρτο Ρίκο, ἀποτελοῦσι δὲ ὁμόσπονδον δημοκρατίαν μετὰ Βουλῆς καί Γερουσίας. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας μετὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐδρεύει ἐν Ουασαγκτῶν, ἥτις εἶνε πρωτεύουσα τῆς οὐδετέρας πολιτείας τῆς Κολομβίας.

Πόλεις σπουδαιότεραι τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἶνε: ἡ Νέα Ὠρκη (5 ἑκ. κατ.), ἡ πρώτη ἐμπορικὴ πόλις τῆς Ἀμερικῆς καί δευτέρος ἐμπορικὸς λιμὴν μετὰ τὸ Ἀμβούργον, ἔχουσα τὰ προάστια Βροῦκλιν (835 χιλ. κατ.) συνδεδεμένον μετὰ τῆς Νέας Ὠρκῆς διὰ μεγάλης κρεμαστῆς γαφύρας. Νιούαρδ (302 χιλ. κατ.), Ἰερσὴν (243 χιλ. κατ.) καί Χορόκιν (60 χιλ. κατ.). Φιλαδέλφεια (1,560,000 κ.), μέγας ἐμπορικὸς λιμὴν. Σικάγον (2,200,000 κατ) ἐπὶ τῆς λιμνῆς Μίτσογκαν, ἡ δευτέρα πόλις τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν μετὰ τὴν Νέαν Ὠρκῆν, μέγας λιμὴν καί ἐμπορικὸν κέντρον δημοπρατικῶν καί ἀλιπέστων. Ἅγιος Λουδοβίκος (700 χιλ.

κατ.) επί του Μισσισιππή, κέντρον ἐμπορίου μετὰ τῆς δόσεως. **Βοστώνη** (700 χιλ. κατ.) ἐπί του Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. **Βαλτιμόρη** (600 χιλ. κατ.) σπουδαίος λιμὴν μετὰ ἀκμάζουσιν βιομηχανίαν χαλκοῦ. **Πιτσβούργον** (533 χιλ. κατ.) κέντρον λιθανθράκων καὶ πετρελαίου. **Κλέβελανδ** (500 χιλ. κατ.), λιμὴν ἐπὶ τῆς Ἐρίης λίμνης. **Βούφφαλον** (425 χιλ. κατ.) πλησίον τοῦ καταρράκτου τοῦ Νιχαγά. **Κεννιάντση** (370 χιλ. κατ.) ἐπὶ τὸν Ὄχοι, κέντρον βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἰδίως ἀλιπαστῶν χοιρινῶν. **Ἅγιος Φραγκίσκος** (420 χιλ. κατ.) μέγας ἐμπορικὸς λιμὴν ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ διεξάγων ἐμπορίων βάμβακος, ζαχαρώσεως καὶ καφέ. **Μιλβώκη** (350 χιλ. κατ.) λιμὴν ἐπὶ τῆς λίμνης Μιτσιγγάνης. **Μιννεάπολις** (250 χιλ. κατ.), **Δούσβιλλ** (240 χιλ. κατ.), **Ἅγιος Παῦλος** (60 χιλ. κατ.) ἐπὶ τοῦ Μισσισιππή. **Κάνσας-Σιτυ** (200 χιλ. κατ.) ἐπὶ τοῦ Μισσουρή ποταμοῦ.

Ἡ κατάφυκρος χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας εἰς τὸ ΒΑ. ἄκρον τῆς Ἀμερικῆς ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον διαμέρισμα. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι πλοῦσια μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

ΜΕΞΙΚΟΝ

Τὸ Μεξικὸν ἔχει ἔκτασιν 2 ἑκατ. τετραχ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 15 ἑκατ. κατ., ἀποτελεῖ πρὸς νότον τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν τριγωνικὸν ὄροπέδιον περιλαμβάνον ΒΔ. τὴν χερσόνησον τῆς **Παλαιᾶς Καλλιφορνίας** καὶ ΝΑ. τὴν χερσόνησον Ἰουκατάνην. Τὸ Μεξικὸν εἶνε ἑμοσπονδία δημοκρατικὴ ἐξ 27 πολιτειῶν. Τὸ ἔδαφος αὐτοῦ εἶνε πλουσιώτατον εἰς μεταλλεῖα ἀργύρου, χρυσοῦ καὶ θείου, παράγει δὲ καπνὸν, ἀραβόσιτον, ἐλαστικὸν κόμμι, ζάχαριν, βανίλλειαν, κακάον καὶ λοιπὰ προϊόντα.

Πόλεις κυριώτεραι εἶνε: τὸ **Μεξικὸν** (470 χιλ. κατ.) πρωτεύουσα τῆς δημοκρατίας, ὥραια πόλις ἐκτισμένη ἐπὶ ὕψηλῆς τοποθεσίας 2,000 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. **Γουαδαλαχάρα** (125 χιλ. κατ.) ἔχουσα πανεπιστήμιον. **Πουέβλα** (100 χιλ. κ.) ὄχυρά πόλις. **Γουαναγουάτο** (50 χιλ. κατ.). **Βερακρούς** (100 χιλ. κ.) ἐμπορικὸς λιμὴν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Μεξικοῦ.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ Κεντρικὴ Ἀμερικὴ σχηματίζει ἀνώμαλον ὄροπέδιον μεταξύ βορείου καὶ νοτίου Ἀμερικῆς, τὸ ὅποιον διασχίζουσιν ἠφαιστειώδεις ὄροσειραί. Τὰ κυριώτερα προϊόντα αὐτῆς εἶνε κακάον, καφέ, ἐλαστικὸν κόμμι, ζάχαρις, καπνός, ξυλεῖα, ζέρματα, καὶ διάφορα ὀρυκτά. Ἡ Κεντρικὴ Ἀμερικὴ περιλαμβάνει ἕξ δημοκρατίας ἀνεξαρτήτους, αἵτινες εἶνε αἱ ἑξῆς:

- 1) ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ μετ' ὁμώνυμον πρωτεύουσαν ἔχουσαν 80 χιλ. κατ.
- 2) ΟΝΔΟΥΡΑΣ μετ' ὁμώνυμον τὴν **Τεγουσιγάλπαν** (40 χιλ. κατ.)
- 3) ΣΑΛΒΑΔΩΡ μετ' ὁμώνυμον τὸν **Ἅγιον Σαλβαδώρ** (60 χιλ. κατ.)
- 4) ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν **Μανάγουαν** (40 χιλ. κατ.)
- 5) ΚΟΣΤΑ-ΡΙΚΑ ἔχουσα πρωτεύουσαν τὸν **Ἅγιον Ἰωσήν** (30 χιλ. κατ.). Σημαντικὸς ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς πολιτείας ταύτης εἶνε ἡ **Πουέντα-Ἀρένα**.
- 6) ΠΑΝΑΜΑΣ μετ' ὁμώνυμον πρωτεύουσαν (45 χιλ. κατ.) ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Ἐτέρα πόλις εἶνε τὸ **Κολόνον** ἢ **Ἀσπενβαλ** (8 χιλ. κατ.) πρὸς τὴν θάλασσαν τῶν Ἀντιλλῶν.

Ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς Γουατεμάλας ὑπάρχει ἡ ἀγγλικὴ Ὀνδουρά μετ' ὁμώνυμον τὴν **Βελλε**.

ΔΥΤΙΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ

Δυτικαὶ Ἰνδία ὠνομάσθησαν αἱ νῆσοι, αἵτινες εἶνε ἐγκατεσπαρμέναι ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου μέχρι τῶν βορείων ἀκτῶν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Αἱ Δυτικαὶ Ἰνδία περιλαμβάνουσι 1) τὰς μεγάλας **Ἀντίλλας**, 2) τὰς μικρὰς **Ἀντίλλας** καὶ 3) τὰς **Βαχαμαῖας νήσους**.

Αἱ **Μεγάλαι Ἀντίλλαι** εἶνε αἱ ἑξῆς: 1) Ἡ **Κούβα** (1,600,000 κατ.) ἀνεξάρτητος δημοκρατία μετ' ὁμώνυμον τὴν **Ἀβάναν** (300 χιλ. κατ.), περιφημον διὰ τὰ ἐξαιρετὰ σιγάρα τῆς. 2) Ὁ **Ἅγιος Δομίνγος** (1,700,000 κατ.) νῆσος ὀρεινῆ δι-

ηρημένη εις δύο δημοκρατίας α') τὴν τῆς *Αἰτήης*, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα εἶνε ὁ *Λιμήν τοῦ Πρίγκηπος* (75 χιλ. κατ.) καὶ 2) τὴν τοῦ *Ἁγίου Δομίγγου* μετ' ὁμώνυμον πρωτεύουσιν (30 χιλ. κατ.), 3) τὸ *Πόρτο Ρίκο* (1 ἑκατ. κατ.) μετ' πρωτεύουσιν τὸ *Σάν Ζουάν* (15 χιλ. κατ.) καὶ 4) ἡ *Ζαμαΐκα* (750 χιλ. κατ.) ἔχουσα πρωτεύουσιν τὸ *Κίγκστον* (50 χιλ. κατ.).

Αἱ *Μικραὶ Ἀντίλλαι* περιλαμβάνουσι 1) τὰς Γαλλικὰς Ἀντίλλας *Γουαδελούπην* καὶ *Μαρτινίκαν* ἐκ τῶν ὁποίων ἡ τελευταία κατεστράφη ὑπὸ ἠφαιστιωδῶν ἐκρήξεων), 2) τὰς Δανικὰς Ἀντίλλας *Ἁγίον Θωμᾶν*, *Ἁγίον Σταυρὸν* καὶ *Ἁγίον Ἰωάννην* (αἰτίνες ἐπωλήθησαν ἐσχάτως εἰς τὰς Ἡνωμ. Πολιτείας), 3) τὰς Ἀγγλικὰς Ἀντίλλας *Ἁγίαν Δουκίαν*, *Βαρβαδόσσην*, *Τοβάγον* καὶ *Τριάδα* καὶ 4) τὰς Ὀλλανδικὰς Ἀντίλλας.

Αἱ *Βαχαμαῖαι* νῆσοι καίονται ΒΑ. τῆς Κούδας καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐξ αὐτῶν μόνον 20 κατοικοῦνται καὶ παράγουσι διάφορα ὀπωρικά καὶ σπόγγους.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ Νότιος Ἀμερικὴ ἐνοῦται μετὰ τῆς Βορείου διὰ τοῦ Ἴσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ, ἔχει ἑκατασὶν 10 ἑκατομ. τετραγ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 40 ἑκατομ. κατοίκων. Ἡ χώρα αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ 10 ἀνεξαρτήτων δημοκρατιῶν καὶ μᾶς χώρας, τῆς *Γουιάνης*, ἧτις κατέχεται ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων.

Αἱ δημοκρατικαὶ τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς εἶνε αἱ ἑξῆς :

1) ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ (2,750,000 κατ.) ἐξάγουσα καφὲν καὶ κακάον. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶνε ἡ ὠραία πόλις *Καρακάς* (70,000 κατ.).

2) ΚΟΛΟΜΒΙΑ (5 ἑκατ. κατ.) συνδεομένη μετὰ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ. ἐξάγει χρυσόν, ἄργυρον, κίβαν, καπνὸν καὶ καφὲν. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶνε ἡ *Βογότα* (120 χιλ. κατ.).

3) ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΞΗΜΕΡΙΝΟΥ (1,500,000 κατ.) ἐξάγουσα κακάον, κόμμι καὶ καφὲν. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶνε ἡ πόλις *Κουϊντόν* (80 χιλ. κατ.). κειμένη εἰς ὕψος 3,000 μ. ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· ἑτέρα πόλις εἶνε ἡ *Γουαυακίλη* (70 χιλ. κατ.), ὁ σπουδαιότερος λιμὴν ἐν τῇ Εἰρηνικῇ ὠκεανῷ.

4) ΠΕΡΟΥ ἢ ΠΕΡΟΥΒΙΑ (4,500,000 κατ.) ἐξάγουσα νίτρον, μέταλλα καὶ ἔρια. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶνε ἡ *Λίμα* (141 χιλ. κατ.) ἔχουσα ἐπίγειον τὸ *Κάλαον* ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ.

5) ΒΟΛΙΒΙΑ (2,266,000 κατ.). Εἶνε χώρα μεταλλοφόρος ἔχουσα πρωτεύουσιν τὴν *Σούκρην* (25 χιλ. κατ.).

6) ΧΙΑΗ (3,415,000 κατ.) παράγουσα χρυσόν, ἄργυρον, χαλκόν, δημητριακοὺς καρποὺς καὶ φυλείαν. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶνε τὸ *Σαντιάγον* (335 χιλ. κατ.) ἡ μεγίστη πόλις ἐν τῇ ΝΑ Ἀμερικῇ· ἑτέρα πόλις εἶνε τὸ *Βαλπαραιζόν* (165 χιλ. κ.), σημαντικὸς ἐμπορικὸς λιμὴν.

7) ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ (7 ἑκατομ. κατ.) ἔχουσα ἀπεράντους πεδιάδας καὶ τρέφουσα ἀπειρίαν βοῶν, προβάτων καὶ ἵππων. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς αἰῶνας διαρκῶς διὰ τῆς μεταναστεύσεως πολλῶν Εὐρωπαίων. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶνε τὸ *Βουένος Ἀϊρες* (1,040,000 κ.), πόλις ὠραιοτάτη καὶ μέγας ἐμπορικὸς λιμὴν. Ἡ Ἀργεντινὴ περιλαμβάνει τὴν ψυχρὰν καὶ ἄγονον *Παταγονίαν*, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι θεωροῦνται οἱ ὑψηλότεροι ἄνθρωποι τῆς γῆς, καὶ τὴν *Γῆν τοῦ Πυρός*, νῆσον εἰς τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Οἱ κάτοικοι τῆς Παταγονίας καὶ τῆς Γῆς τοῦ Πυρός εὑρίσκονται ἀκόμη εἰς ἡμιαιρίαν κατάστασιν καὶ ζῶσιν ἐκ τῆς θήρας. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων χωρῶν σχηματίζεται ὁ *Μαγελάνιος πορθμὸς*, ὀνομασθεὶς οὕτω ἐκ τοῦ Πορτογάλου *Μαγελάνου* ὅστις πρῶτος ἀνεκάλυψε καὶ διέπλευσεν αὐτόν.

8) ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ (720 χιλ. κατ.) μετ' πρωτεύουσιν τὴν *Ἀσόμψιον* (Ἀνάληψιν, 25 χιλ. κατ.) ἐπὶ τοῦ Παραγουάη ποταμοῦ. Ἐξάγει καπνὸν καὶ εἶδος τεύου.

9) ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΗ πρὸς νότον τῆς Βραζιλίας (1,180,000 κατ.) ἐξάγουσα δέρματα, ἔρια, λίπος κλπ. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶνε τὸ *Μοντεβίδεον* (200 χιλ. κατ.).

10) ΒΡΑΖΙΛΙΑ, κατέχουσα τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς καὶ περιλαμβάνουσα τὴν ὀρεινὴν χώραν τῆς Βραζιλίας καὶ τὴν μεγάλην ποταμίαν χώραν

τοῦ Ἀμαζονίου. Αὕτη ἦτο ἄλλοτε ἀποικία πορτογαλική, διὰ τοῦτο καὶ σήμερον οἱ κάτοικοι ὀμιλοῦσι τὴν πορτογαλικὴν γλῶσσαν. Τὸ ἔδαφος τῆς Βραζιλίας εἶνε εὐφορώτατον καὶ παράγει καφέν, ζάκχαρον, κάπνον, βάλαντα, ἐλαστικὸν κόμμι, ξύλα πρὸς βαφήν, προσέτι δὲ λευκόχρυσον (πλατίναν), ἀδάμαντας καὶ ἄλλους πολυτίμους λίθους. Πρωτεύουσα τῆς Βραζιλίας εἶνε τὸ **Ρίον Τανέιρον** (860 χιλ. κατ.) ἐξαιρέτως λιμὴν ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. Ἄλλα πόλεις εἶνε ὁ **Ἄγ. Παῦλος** (400 χιλ. κατ.) μὲ ἐπίνεσον τὸ **Σάντος** (25 χιλ. κατ.), **Βαχία** (350 χιλ. κατ.), ὁ δευτέρως ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς Βραζιλίας. **Περγαμποῦκ** (150 χιλ. κατ.), ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ **Παρά** (100 χιλ. κατ.), εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀμαζονίου.

ΓΟΥΙΑΝΗ. Ἡ χώρα αὕτη εἶνε κτήσις εὐρωπαϊκῆ, ἔχει κλίμα θερμὸν καὶ ὑγρὸν καὶ παράγει ζάκχαρον, βάλαντα, πολυτίμα ξύλα καὶ χρυσόν. Διαίρεται εἰς τρία μέρη, α') τὴν **ἀγγλικὴν Γουιάνην** μὲ πρωτεύουσαν τὴν **Γεωργιούπολιν** (50 χιλ. κατ.), β') τὴν **Γαλλικὴν Γουιάνην** μὲ πρωτεύουσαν τὴν **Καυέννην** (20 χιλ. κατ.) καὶ γ') τὴν **ὀλλανδικὴν Γουιάνην** μὲ πρωτεύουσαν τὸ **Ποραμαρίβον** (35 χιλ. κατ.).

Σημ. Ἄπασαι αἱ δημοκρατίαι τῆς Ν. Ἀμερικῆς πλην τῆς Βραζιλίας ἦσαν ἄλλοτε κτήσεις ἰσπανικαί.

Α Σ Ι Α

Ἡ Ἀσία εἶνε ἡ μεγαλειτέρα τῶν ἡπείρων ἔχουσα ἔκτασιν 40 ἑκατ. τετρ. χιλίωμ. Πρὸς Β. βρέχεται ὑπὸ τοῦ Βορείου παγωμένου ὠκεανοῦ, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Μεγάλου ἢ Εἰρητικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Σινικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Μεσογείου, τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τῆς Κασπίας θαλάσσης καὶ ΝΔ. ὑπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἡ ἡπειρος αὕτη ἐνοθεῖται μετὰ τῆς Εὐρώπης διὰ τῶν Οὐραλίων ὄρεων, χωρίζεται δὲ ἀπὸ τῆς Β. Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ Βεργιγίου πορθμοῦ. — Σπουδαιότερα ὄρη τῆς Ἀσίας εἶνε τὰ **Ἰμαλία**, ἡ ὑψηλοτέρα ὄρεοςία τοῦ κόσμου πάντοτε χιονοσκεπῆς, ὁ **Καύκασος**, ὁ **Ταῦρος** (ἐν Μ. Ἀσίᾳ), ὁ **Δίβανος** (ἐν Συρίᾳ), τὰ **Οὐράλια** (πάντοτε χιονοσκεπῆς), καὶ τὰ ὄρηπέδια τοῦ **Θιβέτ** καὶ τοῦ **Παμίρ**. — Κυριώτεροι ποταμοὶ εἶνε ὁ **Ὄβης**, ὁ **Ἰενεσῆς**, ὁ **Δένας** (ἐν Σιθηρίᾳ), ὁ **Χάγγ-Χά** ἢ **Κίτρινος**, ὁ **Γάγκης** καὶ ὁ **Ἰνδὸς** (ἐν Ἰνδοστάν), ὁ **Τίγρις** καὶ ὁ **Εὐφράτης** (ἐν Μ. Ἀσίᾳ). — Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἀνέχονται εἰς 850 ἑκατ. καὶ ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους φυλὰς καὶ θρησκευάματα (Βουδδισταί, Κονφουκισταί, Βραχμανισταί, Μωαμεθανοί, Χριστιανοὶ καὶ ὀλίγοι Ἰουδαῖοι).

Ἡ Ἀσία διαίρεται εἰς 5 μεγάλα τμήματα:

1) **ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΩΣΙΑ**, περιλαμβάνουσα τὴν **Σιβηρίαν**, τὸ **Δ. Τουρκιστάν**, τὴν **Υπερκαυκασίαν** χώραν καὶ τὴν **Καυκασίαν** Ρωσίαν (ἐν ὅλῳ 27 ἑκατ. κατ. περίου). Τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄγονον, παράγον μόνον διάφορα ὄρυκτά. Κυριώτεραι πόλεις εἶνε ἡ **Τόμσκη** (50 χιλ. κατ.), **Βλαδιβοστόκ** (100 χιλ. κατ. ἐν Σιθηρίᾳ), ἡ **Τασκένδη** (125 χιλ. κατ. ἐν τῷ Δ. Τουρκιστάν), ἡ **Τιφλίς** (170 χιλ. κατ.) καὶ ἡ **Βατοῦμ** (25 χιλ. κατ.) ἐν τῇ Κεντρασίᾳ.

2) **ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ**. Αὕτη ἀποτελεῖται α') ἐκ τῆς **Μικρᾶς Ἀσίας**, β') τῆς **Συρίας** καὶ **Παλαιστίνης**, γ') τῆς **Τουρκικῆς Ἀρμενίας**, δ') τοῦ **Κουρδιστάν**, ε') τῆς **Μεσοποταμίας** καὶ στ') τμήματος τῆς **Ἀραβίας**. — Ἡ Μικρὰ Ἀσία εἶνε εὐφορώτατη χώρα ἔχουσα πληθυσμὸν 9,240,000 κατ. ἐκ τῶν ἐπίτων ὑπὲρ τὰ 2,500,000 εἶνε Ἕλληνας κατοικοῦντες τὰ παράλια αὐτῆς καὶ τὰς νήσους. Σπουδαιότεραι πόλεις εἶνε ἡ **Σμύρνη** (300 χιλ. κατ.), **Αἰδίνου** (50 χιλ. κατ.), **Κυδωνία** (40 χιλ. κατ.), **Προύσα** (90 χιλ. κατ.) ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Τουρκίας, τὰ ἱστορικὰ **Δαρδανέλλια** (10 χιλ. κατ.), **Χρυσόπολις** (100 χιλ. κατ.), **Τραπεζοῦς** (50 χιλ. κατ.). Πάσαι αἱ νῆσοι αἱ εὐρισκόμεναι εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἶνε ἑλληνικαί. Ἐξ αὐτῶν αἱ **Δωδεκάνησοι** διατελοῦσιν ὑπὸ Ἰταλικὴν κατοχὴν, ἡ δὲ **Κύπρος** ὑπὸ Ἀγγλικὴν διοίκησιν. Ἡ Κύπρος εἶνε εὐφορώτατη νῆσος ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν **Λευκωσίαν** μὲ 18 χιλ. κ. — Ἡ **Συρία** ἔχει πληθυσμὸν 2,300,000 κατ. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶνε ἡ **Δαμασκός** (150 χιλ. κατ.). — Ἡ **Παλαιστίνη** (Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας) εἶνε χώρα Ἰσραὶ διὰ τὸν χριστιανικὸν κόσμον. Ἐν αὐτῇ κεῖται:

τὸ ὄρος **Θαβὼρ** ἔνθα μετεμορφώθη ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ **Ἰορδάνης** ποταμός, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐβαπτίσθη, ἡ λίμνη **Γεννησαρέτ**, καὶ αἱ πόλεις **Ναζαρέτ** (8 χιλ. κατ.), **Βηθλεὲμ** (7 χιλ. κατ.) ἔνθα ἐγεννήθη ὁ Χριστός, **Ἱερουσαλήμ** (60 χιλ. κατ.), **Ἰόρδικη** (15 χιλ. κατ.) ἐπίκειον τῆς Ἱερουσαλήμ.—Ἡ **Τουρκικὴ Ἀρμενία** ἔχει πληθυσμὸν 2,500,000 κατ. καὶ πρωτεύουσιν τὴν **Ἐρζερούμ** (40 χιλ. κατ.).—Τὸ **Κουρδικτῶν** ἔχει πρωτεύουσιν τὴν **Διαρβεκίην** (50 χιλ. κατ.), ἡ δὲ **Μεσοποταμία** τὴν **Βαγδάτην** (150 χιλ. κατ.).—Ἡ **Ἀραβία** διακρίνεται α') εἰς τὴν **Τουρκικὴν Ἀραβίαν**, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα εἶνε ἡ **Μέκκα** (60 χιλ. κατ.), πατρίς τοῦ Μωάμεθ, β') εἰς τὴν **ἀνεξάρτητον Ἀραβίαν** καὶ γ') τὴν **Ἀραβίαν** τὴν κατεχομένην ὑπὸ τῶν Ἀγγλων μὲ πρωτεύουσιν τὸ **Ἄδεν** (40 χιλ. κατ.).

3) ΟΡΟΠΕΔΙΟΝ ΤΟΥ ΙΡΑΝ περιλαμβάνον α') τὴν **Περσίαν** μὲ πρωτεύουσιν τὴν **Τεχεράνην** (300 χιλ. κατ.) β') τὸ **Αφγανιστῶν**, γ') τὸ **Βελουτχιστῶν** καὶ δ') τὸ **Καφριστῶν**.

4) **Ἰνδικὴ ἢ Ἀνατολικαὶ Ἰνδία**, ἧτις χωρίζεται εἰς α') τὸ **Ἰνδοστῶν**, τὸ πλεῖστον τοῦ ὁποίου κατέχεται ὑπὸ τῆς Μεγ. Βρεταννίας, μὲ κυριωτέρας πόλεις τὴν **Καλκούταν** (900 χιλ. κατ.) καὶ τὴν **Βομβάην** (980 χιλ. κατ.) καὶ β') τὴν **Ἰνδοουκικήν**, ἧτις περιλαμβάνει τὴν **Ἀγγλικὴν Ἰνδοκίαν**, τὴν **Γαλλικὴν Ἰνδοκίαν** καὶ τὸ **Βασίλειον τοῦ Σιάμ**.

5) ΣΙΝΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ ἢ ΚΙΝΑ ἔχει ἔκτασιν 11 ἑκατομ. τετραγ. χιλιομ. καὶ πληθυσμὸν 330 ἑκατομ. κατ., παράγει πλοῦσινα προϊόντα καὶ ἔχει πρωτεύουσιν τὸ **Πεκίνο** (900 χιλ. κατ.). Ἡ Κίνα ἀποτελεῖ σήμερον δημοκρατίαν.

6) ΙΑΠΩΝΙΑ ἔκτεταμένη κατὰ μῆκος τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς Ἀσίας εἶνε εὐφορωτάτη χώρα, ἔχει πληθυσμὸν 63,650,000 κατ. καὶ πρωτεύουσιν τὸ **Τόκιο** (2,200,000 κατ.). Εἰς τὴν Ἰαπωνίαν ἀνήκει καὶ ἡ ἀπέναντι αὐτῆς χερσόνησος **Κορέα**.

Μεταξὺ Ἰνδικοῦ καὶ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ ὑπάρχουσιν 1) Αἱ **Φιλιππῖναι νῆσοι** ἀνήκουσι εἰς τὰς Ἠνωμ. Πολιτείας, 2) ἡ **Βόρνεος**, κτήσις τῶν Ὀλλανδῶν καὶ τῶν Ἀγγλων, 3) Αἱ νῆσοι τῆς **Σούνηδος** (Σουμάτρα, Τάβα κλπ.), 4) ἡ **Κελέβη** καὶ 5) αἱ **Μολούκαι** ἀνήκουσι εἰς τὴν Ὀλλανδίαν.

ΑΦΡΙΚΗ

Ἡ Ἀφρική εἶνε τριπλασία τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ ἔχει πληθυσμὸν 204 ἑκατ. κατ., συνδέεται δὲ μετὰ τῆς Ἀσίας διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ **Σουέζ**, ὅστις ἔχει ἀποκοπὴν διὰ διώρυγος. Ἡ χώρα αὕτη βρέχεται πρὸς Β ὑπὸ τῆς Μεσογαίου θαλάσσης, πρὸς Α ὑπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ καὶ πρὸς Ν ὑπὸ τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Ἐν Ἀφρική ἐπικρατεῖ ἡ **Αἰθιοπικὴ φυλὴ** οἱ πλεῖστοι τῶν λαῶν αὐτῆς προσβέβουσι τὸν **Φετιχιμόν** καὶ τὸν **Μωαμεθανισμόν** (εἰς τὰς βορείους χώρας), ὑπάρχουσιν ὅμως περὶ τὰ 8 ἑκατομ. χριστιανῶν. Χῶραι τῆς Ἀφρικῆς εἶνε αἱ ἑξῆς:

1) ΑἴΓΥΠΤΟΣ, κέντρον τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ, εὐφορωτάτη χώρα διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Νείλου ποταμοῦ. Σπουδαιότεραι πόλεις αὐτῆς εἶνε τὸ **Κάιρον** (700 χιλ. κατ.) πρωτεύουσα, παρὰ τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ Νείλου, **Ἀλεξάνδρεια** (340 χιλ. κατ.) πόλις ἐμπορικῆς συνδεομένη μὲ τὸ Κάιρον σιδηροδρομικῶς ἀμφοτέρω ἔχουσιν ἀκμάζουσιν ἑλληνικὴν παροικίαν **Πόρτ-Σαῖδ** (50 χιλ. κατ.) εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ.

2) ΒΕΡΒΕΡΙΑ, ἀποτελουμένη α') ἐκ τῆς **Τριπολίτιδος** (ἰταλικῆς κτήσεως μὲ πρωτεύουσιν τὴν **Τρίπολιν** 40 χιλ. κατ.), β') τῆς **Τυνισίας** (γαλλικοῦ προτεκτοράτου μὲ πρωτεύουσιν τὴν **Τύνιδα**, 200 χιλ. κατ.), γ') τῆς **Ἀλγερίας** (κτήσεως τῶν Γάλλων) μὲ πρωτεύουσιν τὸ **Ἀλγέριον** καὶ δ') τοῦ **Μαρόκου** (γαλλικοῦ προτεκτοράτου μὲ πρωτεύουσιν τὸ **Φέξ** 50 χιλ. κατ.).

3) ΣΑΧΑΡΑ, ἔρημος χώρα ἔχουσα ἔκτασιν 3,130,000 τετραγ. χιλιομ.

4) ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ περιλαμβάνουσα α') τὴν **Σεγεαμβίαν** (Σενεγάλην) μὲ πρωτεύουσιν τὸν **Ἀγ. Λουδοβίκον**, ἔνθα ἔχουσι κτήσεις ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Πορτογαλλία, β') τὴν **Ἄνω ἢ Βόρειον Γουίνεαν**. Αὕτη περιλαμβάνει τὴν

αγγλικήν κτῆσιν *Σιέρα-Λεώνη*, τὴν ἐλευθέραν δημοκρατίαν τῶν Μαύρων *Λιβερίας*, τὴν γαλλικὴν κτῆσιν *Ἐλεφαντοστοεῖνην ἀκτὴν*, τὴν *Χρυσὴν ἀκτὴν* (γλικὴν κτῆσιν), τὴν γαλλικὴν *Δαχομένην*, τὸ γερμανικὸν *Κόγγον* καὶ τὸ δυτικὸν *Σουδάν* ἢ *Νιγηρίαν* καὶ γ' τὴν *Κάτω ἢ Νότιον Γουϊνέαν*. Ἡ χώρα αὕτη περιλαμβάνει τὸ *Καμερόν* (γερμανικὴν κτῆσιν 2,500,000 κατ.), τὸ *Γαλλικὸν Κόγγον* (9 ἑκατ. κατ.), τὴν *Ἀγγόλαν* (πορτογαλλικὴν κτῆσιν μὲ 5 ἑκατ. κατ.) καὶ τὸ *Βελγικὸν Κόγγον* (30 ἑκατ. κατ.).

5) **ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ**, ἄγονος καὶ ἀνυδρὸς χώρα ἔχουσα πληθυσμὸν 875 χιλ. κατοίκων. Σπουδαιότερα πόλεις εἶνε ἡ *Βινδχόη* (25 χιλ. κατ.). Τὰ νότια μέρη τῆς χώρας ταύτης κατοικοῦνται ὑπὸ τῶν *Ότεντότων*, οἵτινες εἶνε λαὸς ἄγριος.

6) **ΝΟΤΙΟΣ ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ** περιλαμβάνουσα α) τὴν ἀποικίαν τοῦ *Ἀκρωτηρίου* μὲ πρωτ. τὴν *Κεϊπτάουν* (60 χιλ. κατ.), β') τὴν *Ουράγγην*, γ') τὸ *Τράνσβαλ* καταλήγον εἰς τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλλῆς *Ἐλπίδος* καὶ δ') τὰς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Ἀφρικῆς χώρας *Βετσουάνα* καὶ *Ροδεσία*.

7) **Πρὸς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν κεῖνται:** α') αἱ *πορτογαλλικαὶ κτήσεις Σοφάλα* καὶ *Μοζαμβίκη*, β') αἱ *γερμανικαὶ κτήσεις*, γ') αἱ *ἀγγλικαὶ κτήσεις Ζανζιβάρη* καὶ *Ἀνατολικὴ Ἀγγλικὴ Ἀφρικὴ* καὶ δ') ἡ *ἰταλικὴ Σομάλη*.

8) **Παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν** ἐκτείνονται: α') ἡ *Ἀβυσσηνία* (8 ἑκατ. κατ.) αὐτοκρατορικὸν κράτος μὲ πρωτ. τὴν *Ἀδδίς-Αμπέμπα* (8 χιλ. κατ.), β') ἡ *Ἐρυθραία* (ἰταλικὴ ἀποικία), γ') αἱ *γαλλικαὶ* χῶραι *Όβόν* καὶ *Τσιμπουτι* καὶ δ') τὸ *Αἰγυπτιακὸν Σουδάν* καὶ *Νουβία*.

9) **Νῆσοι περὶ τὴν Ἀφρικὴν.** Ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ εὐρίσκονται α') αἱ *Ἀζόραι* (ἀνήκουσαι εἰς τὴν Πορτογαλίαν), β') ἡ *Μαδέρα* (γαλλικὴ), γ') αἱ *Κανάριαι νῆσοι* (ἰσπανικαί), δ') αἱ τοῦ *Πρασίνου ἀκρωτηρίου* (πορτογαλλικαί), ε') αἱ *νῆσοι τῆς Γουϊνέας*, ς') ἡ ἀγγλικὴ νῆσος τῆς *Ἀναλήψεως* καὶ ζ') ἡ νῆσος τῆς *Ἀγίας Ἐλένης* (ἀγγλική), ὅπου ἐξωρίσθη καὶ ἀπέθανεν ὁ Μέγας Ναπολέων. Ἐπὶ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ ὑπάρχουσι α') αἱ *Μασκαρίναι* καὶ ὁ *Μαυρίκιος*, β') ἡ *Μαδαγασκάρη*, ἀνήκουσα εἰς τὴν Γαλλίαν, γ') αἱ *Ἀμιράνται* καὶ *Σεϊχέλλαι* (ἀγγλικαί) καὶ δ') ἡ *Σοκότρα* (ἐπίσης ἀγγλική).

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Ἡ Αὐστραλία κεῖται ἐν τῷ Νοτίῳ ἡμισφαιρίῳ μεταξὺ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, εἶνε ἡ μικροτέρα τῶν πέντε ἡπείρων καὶ ἀποτελεῖται ἐν τῆς μεγάλης νήσου Αὐστραλίας καὶ πολλῶν ἄλλων νήσων. Ὁ πληθυσμὸς τῆς ἡπείρου ταύτης ἀνέρχεται εἰς 4 ἑκατομ. κατοίκων, τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶνε εὐφωρότατον καὶ τὸ κλίμα τῆς εὐκρατον καὶ ὑμεινόν. Πολιτικῶς ἡ Αὐστραλία διαίρεται εἰς ἕξ κράτη ἀποτελοῦντα ἑμοσπονδίαν ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Ἀγγλίας. Κοριώτεραι πόλεις εἶνε ἡ *Μελβούρνη* (590 χιλ. κ.), σπουδαίος λιμὴν, τὸ *Σύδνεϋ* (635 χιλ. κ.) ἔδρα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ τῆς ἑμοσπονδίας, ἡ *Βοισβάνη* (120 χιλ. κ.) καὶ *Ἀδελαΐς* (185 χιλ. κ.) ἐμπορικὸς λιμὴν εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς νήσου. Αἱ λοιπαὶ νῆσοι τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, αἵτινες μετὰ τῆς Αὐστραλίας ἀποτελοῦσι τὴν λεγομένην *Ὠκεανίαν*, εἶνε κτήσεις διαφόρων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐξεδόθησαν χάρται :

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	Δρ.	0.80
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ	»	0.80
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝ. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ »		0.80
ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ	»	1.—
ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	»	1.—
ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ	»	1.—
ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	»	1.—
ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ	»	1.—
ΤΩΝ ΗΜΙΣΦΑΙΡΙΩΝ	»	1.—
ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ	»	1.—
ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ	»	1.—
ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	»	1.—

Πωλοῦνται καὶ ἐπὶ πανίου ἔτοιμοι
πρὸς ἀνάρτησιν ἕκαστος δρ. 8.

